

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_206225

UNIVERSAL
LIBRARY

Osmania University Library

Call No

T 491.2-4

Accession No.

P.G.T 114

P98T

Author

ప్రొ. ఎ. ఎ. ప్రసాద - విద్యార్థి

Title

ప్రకృతి శాస్త్రము.

This book should be returned on or before the date last marked below

శ్రీ ర స్తు

శ్రీపురుషోత్తమదేవప్రణీత

త్రి కాండ శేషము

స టీ క ము.

Post Graduate Librar,
College of Arts & Commerce, O. U.

చెన్నపురి:

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్ వారిచే

బ్ర క టి త ము.

All Rights Reserved.

PRINTED BY
V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS,
AT THE 'VAVILLA' PRESS,
Madras.

పీఠిక.

శ్రీ కాండ శేష మనుపేర నామలింగానుశాసనమున నుదాహరింపఁ బడనిపదములను సమకూర్చి యినిఘంటురాజమును రచించినమహా మహాఁడు పురుషోత్తమదేవుఁడు కృత్యాదియందుఁ దనపేరు పురు షోత్తముఁ డని గ్రంథాంతమునఁ దనగ్రంథనామము శ్రీ కాండ శేష మనియు నీక్రిందివిధముగాఁ జెప్పినాఁడు:—

శ్లో “అరాకికత్వాదమరః స్వకోశే న యాని నామాని సముల్లిలేఖ,
విలోక్యతైరప్యధునా ప్రచారం అయం ప్రయత్నః పురుషోత్తమస్య.
గద్య. ఇతి శ్రీపురుషోత్తమదేవవిరచితశ్రీ కాండ శేషాభిధానకోశ
సమూహః ”

ఈ పురుషోత్తమదేవుఁ డెవరో విచారింపవలసి యున్నది. ఉత్కల దేశప్రభువగు కపిలేంద్రగజపతికుమారుఁడు పురుషోత్తమదేవుఁడే ప్రస్తుతగ్రంథకర్త. ఈతఁడు మహావీరుఁ డని పేరొంది విద్యానగరమును ముట్టడించి సాళువసరసింహ రాయలను బంధించి యాతనివలన ఉదయ గిరిరాజ్యమును అపరాధదండనముగాఁ గైకొని విడిచిపెట్టినట్లు అనంత వరతామ్రశాసనమునందుఁ గలదు ఈగ్రంథకర్త కుమారుఁడగు ప్రతాప రుద్రగజపతివ్రాసిన సరస్వతీవిలాసమున నీతనివంశ మీవిధముగాఁ జెప్పబడినది.

కపిలేశ్వరగజపతిభార్య పార్వతీదేవి

*పురుషోత్తమగజపతిభార్య రూపాంబ

ప్రతాపరుద్రగజపతిభార్య మైలంబ

పురుషోత్తమ దేవుడు సాళువ నరసింహరాయని జయించినటుల
అనంతవరతామ్రశాసనములోఁ బేర్కొనబడినశ్లోక మిది:—

శ్లో. “యస్మై నిత్యతర ప్రతాపదహనజ్వాలాయమానధ్వజ
స్తంభాబద్ధకుసుంభరక్తచనప్రేక్షానిభగ్నస్విషే
సంధాయాభయ యాచనాంజలిమహోదర్పదయాద్రింభయా
దాత్తానం ముముచే నృసింహనృపతిః కర్ణాటదేశాధిపః.”

ఈపురుషోత్తమ గజపతికుమారుడగు ప్రతాపరుద్రగజపతి తన
కుమారిత యగుభద్రను కృష్ణదేవరాయల కీచ్ఛినటుల తమ్మరుసుమంత్రి
కృతమగు ప్రబోధచంద్రోదయవ్యాఖ్యలోని యీక్రిందిశ్లోకమునందుఁ
గలదు

శ్లో. ప్రతాపరుద్రస్య గజేశ్వరస్య పుత్రిం పవిత్రకృతభూతధాత్రిం,
ప్రత్యగ్రహీత్యః ప్రకటప్రతాపోభద్రాం సుభద్రామిమి పాండవేయః.

ఈసంబంధములనుబట్టి ప్రకృతగ్రంథకర్తయగు పురుషోత్తమ
గజపతి సాళువనరసింహరాయలకాలమునను ఆతని కుమారుడు కృష్ణ
దేవరాయలకాలమున నుండెననుట జరిత్రమునకు సరిపడియున్నది. పురు
షోత్తమగజపతి క్రీ. శ. 1462 మొదలు 1490 వఱకు రాజ్యము పరి
పాలించియుండును. కొండవీటిసీమలోఁ జిలుకయారిపేట చెంతనున్న
పురుషోత్తమపట్టణము కొండవీటిచెంతనున్న పురుషోత్తమపట్టణము
ఈతనిపేరుతోఁ గట్టబడినవి ఈకవి త్రకాండశేషమేగాక డాష్టభేది
ప్రకాశిక మున్నగు చిహ్న గ్రంథముల రచించినాడు ప్రకృతగ్రంథ
రచనోద్దేశము కృత్యానిని ప్రస్తావించినాడుగాన నందుఁ దిలకింపనగు

మే మెరింగినంతలో సీత్రకాండశేషము తెలుగులో ముద్రి
తముగా లేదు. ఒకమాసము త్రికలో నర్థముతో నొక్క-పొర మెన్నఁదో

ముద్రింపఁబడినది. తరువాత నాపత్రికసంగతిగాని గ్రంథముసంగతిగాని తెలియరాదయ్యెను. క్రీ. శ 1854 ప్రాంతమున బొంబాయిపురమున ముద్రితమై సదాశివబజాబాశాస్త్రి అమ రాపురకరవారిచే ప్రకటింపఁబడిన నాగరిలిపిమూలము నాధారముచేసికొని శ్రీవావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రి గారు వ్రాయించిన వ్రాతప్రతిని గైకొని యర్థములు వ్రాసితిమి. అర్థ నిర్ణయమున నాగరిలిపిమూలములో ఘోషనోట్సులో నొసంగఁబడిన యర్థవివరణము చాలవఱకుఁ దోడ్పడినది కొన్నిచోట్లు నందును దోషములు కనిపించినవి హారావళి, మేదిని, ఏకాక్షరనిఘంటువు, త్రికాండ శేషములతోఁద్వాటుతో వ్రాయఁబడిన శ్రీమాన్ పరవస్తు శ్రీనివాసాచార్యులవారి సర్వశబ్దసంబోధిని యర్థనిర్ణయమునందు మాకెక్కుడు సాయపడినది మూలములోనిపాఠములోఁ గొన్నిదోషములు గోచరించెను. ఎంత యత్నించినను బ్రత్యంతరము లభింపక పోయెను ఇంక నాలసించిన యెడల నీయమూల్యగ్రంథము నాంధ్ర విద్యార్థిలోకమున కొసంగుటలో నాలస్యము జరుగునేమో యని శబ్దార్థకల్పతరువు, నానార్థరత్నమాల, ధనంజయనిఘంటువు, శబ్దకల్పద్రుమము, సర్వశబ్దసంబోధినీసహాయమున పాఠనిర్ణయము గావించికొని యత్ర శ్రమమీద వ్యాఖ్య వ్రాయగలిగితిమి. పునర్వ్యవస్థామును గావించు నప్పటికేని ప్రత్యంతరము లభించినచో నింక నీగ్రంథము సంస్కరింపఁ గలము ఇట్లే మేము వ్యాఖ్యలు వ్రాయుచున్న హారావళియు మేదినియు ఏకాక్షరనిఘంటువులగూడ నాంధ్రలోకమున కచిర కాలమునసమర్పింపఁ గలము ఎందేని ప్రమాదములున్న సుధీలోక మెఱింగించిన సంస్కరించు కొని కృతజ్ఞులమయ్యెదము నిఘంటురచనమున మాకుఁ దోడ్పాటు గావించిన తర్కవేదాంతశాస్త్ర విద్వాంసులగు శ్రీవైడిమణ్ణి చంద్రశేఖర శాస్త్రిగారిసహాయము మఱువఁజాలము.

అమూల్యములగు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములను వ్యయప్రయా
సలకోర్చి ముద్రించి ప్రకటించి భాషాదారిద్ర్యమువారించు బ్రహ్మశ్రీ,
వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిలుగారిమహోద్యమమునకుఁ గృతజ్ఞులమై
యీస్వల్పసేవఁ గావించి ధన్యులమైతిమి.

నందిగామ. }
1-5-28. }

ఇట్లు, నుభవితేయులు,
శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు.

విషయసూచిక.

ప్రథమకాండము.

పుట.

	పుట.	నానార్థవర్ణము	పు	పుట.
స్వర్గవర్ణము	1—16	"	జ	134—134
దిగ్గర్ణము	16—19	"	జ్ఞ	131—136
కాలవర్ణము	20—22	"	ట	136—136
బుద్ధివర్ణము	22—22	"	త	136—140
వాగ్గర్ణము	22—23	"	డ	140—141
శబ్దాదివర్ణము	23—23	"	ఢ	141—143
సాట్వర్ణము	23—27	"	ణ	143—143
పాతాళభోగివర్ణము	27—28	"	ణ	143—149
సరకవర్ణము	28—28	"	త	149—161
వారివర్ణము	28—34	"	ఢ	161—163
		"	ద	163—165

ద్వితీయకాండము.

భూమివర్ణము	35—39	"	ధ	166—168
పురవర్ణము	39—42	"	న	169—179
కైలవర్ణము	42—43	"	జ	179—181
వనోపవర్ణము	44—52	"	ఞ	181—181
సింహాదివర్ణము	52—59	"	బ	181—182
మనుష్యవర్ణము	59—68	"	భ	182—184
అస్త్రవర్ణము	68—75	"	మ	184—187
క్షత్రియవర్ణము	75—88	"	య	187—192
వైశ్యవర్ణము	88—96	"	ర	192—204
కూర్మవర్ణము	96—100	"	ల	204—212
		"	వ	212—215
		"	శ	215—217

తృతీయకాండము.

విశేష్యనిష్ఠువర్ణము	101—107	"	ష	217—219
సంకీర్ణవర్ణము	107—115	"	స	219—222
నానార్థవర్ణము — క	115—126	"	హ	222—224
" ఖ	126—127	"		
" గ	127—131	అవ్యయవర్ణము		224—226
" ఘ	132—132	లింగాదిసంగ్రహవర్ణము		226—230
" చ	132—134	శబ్దానుక్రమణిక		231—291

ఈ గ్రంథమునందు వాడబడిన
సాంకేతికాక్షరములు.

పులింగమునకు	పు
స్త్రీలింగమునకు	స్త్రీ.
నపుంసకలింగమునకు	న.
స్త్రీపులింగమునకు	ప్త.
స్త్రీనపుంసకలింగమునకు	ప్త.
పున్నపుంసకమునకు	ప్త.
త్రిలింగమునకు	త్రి.
అవ్యయమునకు	అవ్య

శ్రీ ర స్తు త్రికాండ శేషము

స టీ క ము.

ప్రథమ కాండము.

శ్లో. జయంతి సుతః కుశలం ప్రజానాం
నమో మునీంద్రాయ సురాః స్తుతాస్తథా,
స్తుతాసి వాద్దేవి దయస్వ మాతః
విధేహి విఘ్నాధిప మంగళాని.

౧

పండితులు జయము పొందుచున్నారు. ప్రజలకు ఔమమగుఁగాత. మునులకు నమస్కారము సురలు తలంపఁబడినవారైరి. సకస్వతి స్తుతిం పఁబడినది తల్లీ దయయుంచుము వినాయకా! శుభములఁ బ్రసాదింపుము.

శ్లో. అశాకిక త్వాదమరః స్వకోశే న యాని నామాని సముల్లిలేఖ,
విలోక్య తైరప్యధునా ప్రచారం అయం ప్రయత్నః పురుషోత్తమస్య.

అమరకారుడు అశాకికపదములని యేపదములను విడిచెనో వాని ప్రచారము నిప్పుకికి ఁడుట జూచి పురుషోత్తముఁ డను నేనీ గ్రంథమును వ్రాయుచున్నాఁడను.

శ్లో. వర్గక్రమస్తథా నామలిప్తయో స్తూపదేశతా,
పరిభాషాదికం సర్వమత్రాప్యమరకోశవత్

3

వర్గము, క్రమము, నామములు, లింగములు, ఉపదేశమార్గము, పరిభాషాదులు ఈ గ్రంథమునందు అమరకోశమునందువలె సమకూర్చఁబడెను

— స్వర్గవర్గము. —

స్వర్గోలో దేవలోకః స్వా ౧ స్వర్గోకః (పు), ౨ దేవలోకః, ౩
 త్ అవరోహః ఫలోదయః, అవరోహః, ౪ ఫలోదయః, ౫ మందరః,
 మందరః సైరిభః శక్రభవనం ౬ సైరిభః, ౭ శక్రభవనం (స), ౮ ఖం,
 ఖం దివం నభః ౯ దివం, ౧౦ నభః (స) ఇవి స్వర్గమునకు
 పేరులు

స్వాహాభుజస్తు వసులాః ౧ స్వాహాభుజః (పు) (క్ష బ), ౨
 పూజితాశ్చ చిరాయుషః, వసులాః, ౩ పూజితాః, ౪ చిరాయుషః
 శౌభానిలింశాద్యుషదః స్వర్గి ౫ శౌభాః, ౬ నిలింశాః, ౭ ద్యుష
 ణశ్చ నభస్పదః ౮ నభస్పదః (న్), ౯ స్వర్గిణః (న్), ౧౦ నభస్పదః
 (ద్) ఇవి దేవతలపేరులు. (అన్నియు ప్రథ
 మాబహువచనాంతములు)

ఋనామాత్వదితి దేవమా ౧ ఋనామా (న్ సీ), ౨ అదితిః, ౩
 తా స్వాదథ దేవమాతా (ఋ) ఇవి దేవమాతలపేరులు

పూర్వజాః, చంద్రగోళస్థాః ౧ పూర్వజాః (పు), ౨ పిఠరః (ఋ),
 లస్థాః న్యస్తశస్త్రాః స్వధా ౩ చంద్రగోళస్థాః, ౪ న్యస్తశస్త్రాః, ౫
 భుజః ౬ స్వధాభుజః (క్ష) ఇవి పితృదేవతలపేర్లు (అ
 న్నియు ప్రథమాబహువచనాంతములు.)

కవ్యబాలాదయస్తే చ ౧ కవ్యబాలాదయః ఇది కవ్యబాలు
 డు మొదలగు పితృదేవతల భేరము

దైత్యాస్తు ప్రఘసాః ఖ ౧ దైత్యాః (పు), ౨ ప్రఘసాః, ౩
 రాః, క్రతుద్విషశ్చేష్టిముషా ౪ ఖరాః, ౫ క్రతుద్విషః (ష్), ౬ ఇష్టి
 ముషః (ష్) ఇవి రాక్షసులపేరులు. (ప్ర.
 బహువచనాంతములు)

దైత్యమాతా దితిర్దనుః ౧ దైత్యమాతా (సీ) (ఋ), ౨ దితిః,
 ౩ దనుః ఇవి రాక్షసమాతనామములు

బుద్ధోకనిష్ఠగమహాముని ౧ బుద్ధః (పు), ౨ కనిష్ఠగః, ౩ మహా
 ధర్మచక్రరాగాశనిమిశ్రరణాః మునిః, ౪ ధర్మచక్రః, ౫ రాగాశనిః (ఇ),
 ఖసమో దశార్హః, తాపీ గు ౬ మిశ్రరణః, ౭ ఖసమః, ౮ దశార్హః, ౯
 తాకరమహాసుఖవజ్రణశ్చమై తాపీ (న్), ౧౦ గుణాకరః, ౧౧ మహా

శ్రీ బలాసమజితారి సమంతభ
ద్రాః ౮ మహాబోధిర్ధర్మ
ధాతుః శ్వేతకేతుర్జనః ఖజిత్,
త్రిమూర్తిర్దశభూమిశః పంచ
చక్షానో బహుత్తమః. ౯ సం
బుద్ధః కరుణాకూర్పుః సర్వదర్శి
మహాబలః, విశ్వబోధో ధర్మ
కాయః సంగుప్తో ర్హ్వాసుని
శ్చితః. ౧౦ వ్యోమాభో
ద్వాదశాఖ్యశ్చ వీతరాగః
సుభాషితః,

సర్వాధిస్థిస్తు మహాశ్ర
మణః కులిశాసనః. ౧౧ గో
పేశశాసనాస్య

యశోధరయో బాహు
లః సుతః,

దేవదత్తో నుజోధన్యుః

శ్రావకాః శిష్యసంజ్ఞనః.

ప్రత్యేకబుద్ధాః ఖడ్గాః స్వ
సుదంతాశ్చైవ కచారిణః, స్వ
యంభువోఽథ

మారీచీ త్రిముఖా వజ్ర
కాలికా. ౧౩ 'వికటావజ్ర
వారాహీగౌరీ పోత్రిరథాచ
సా,

సుఖః, ౧౨ వజ్రీ (న్), ౧౩ మైత్రీబలః,
౧౪ అసమః, ౧౫ జితారిః (ఇ), ౧౬ సమం
తభద్రః, ౧౭ మహాబోధిః (ఇ), ౧౮
ధర్మధాతుః (ఉ), ౧౯ శ్వేతకేతుః (ఉ),
౨౦ జనః, ౨౧ ఖజిత్ (త్), ౨౨ త్రిమూ
ర్తిః (ఇ), ౨౩ దశభూమిశః, ౨౪ పంచ
చక్షానః, ౨౫ బహుత్తమః, ౨౬ సంబుద్ధః,
౨౭ కరుణాకూర్పుః, ౨౮ సర్వదర్శి (న్),
౨౯ మహాబలః, ౩౦ విశ్వబోధః, ౩౧ ధ
ర్మకాయః, ౩౨ సంగుప్తః, ౩౩ అర్హ్వాన్
(త్), ౩౪ సునిశ్చితః, ౩౫ వ్యోమాభః,
౩౬ ద్వాదశాఖ్యః, ౩౭ వీతరాగః, ౩౮
సుభాషితః. ఇవి బుద్ధదేవుని పేరులు.

౧ సర్వాధిస్థిః, ౨ మహాశ్రమణః, ౩
కులిశాసనః, ౪ గోపేశః. ఇవి శాక్యముని
పేరులు.

౧ యశోధరేయః, ౨ బాహులః. ఇవి
శాక్యముని కుమారుని పేరు.

౧ దేవదత్తః (పు) ఇది శాక్యముని
తమ్ముని పేరు

౧ శ్రావకాః (అ బ) బుద్ధశిష్యుల
పేరులు

౧ ప్రత్యేకబుద్ధాః (పు బ), ౨ ఖడ్గాః,
౩ సుదంతాః, ౪ పకచారిణః (న్. బ),
౫ స్వయంభువః (ఉ) ఇవి బుద్ధశిష్య భేద
ములు.

౧ మారీచీ (ఈ సీ), ౨ త్రిముఖా, ౩
వజ్రకాలికా, ౪ వికటా, ౫ వజ్రవారా
హీ, ౬ గౌరీపోత్రిః, ౭ రథాచసా. ఇవి
బుద్ధునితల్లి పేరులు.

లోకనాథస్తు లోకేశః స
రోజీ గుణసాగరః. ౧౪. లో
కేశ్వరః కృపాద్వైతః సుధా
వర్షి హలాహలః, సుఖావతీ
శ్వరః కన్యా రామోసితాభ్ర
శేఖరః. ౧౫. చింతామణిః ప
ద్మపాణిః బహురూపః ఖసర్ప
ణః, ఆనీచదర్శికారండవ్యూ
హః పోతలకప్రియః. ౧౬
జటాధరో మహావీర్యో వజ్ర
సూర్యోఽవలోకితః,

తారామహాశ్రీరోంకారా
స్వాహాశ్రీశ్చ మనోరమా.
౧౭. తారిణీ చ జయానంతా
శివా లోకేశ్వరాత్మజా, స్వ
దూరవాసినీ భద్రా వైశ్యా
నీలసరస్వతి. ౧౮. శంఖినీ చ
మహాతారా వసుధారా ధనం
దదా, త్రిలోచనా లోచనా
స్యా

స్త్రుణిభద్రస్తు జంభలః.
౧౯. పూర్వయతో జలేం
ద్రోఽథ

మంజుశ్రీ జ్ఞానదర్పణః,
మంజుభద్రో మంజుఘోషః
కుమారోఽష్టారచక్రవాన్.
౨౦. సిరచక్రో వజ్రధరః ప్రజ్ఞా
కాయశ్చ వాడిరాట్, నీలో
త్పలీమహారాజోనీలః శార్దూ
లవాహనః. ౨౧. ధియాం

౧ లోకనాథః (పు), ౨ లోకేశః, ౩
సరోజీ (న్), ౪ గుణసాగరః, ౫ లోకేశ్వ
రః, ౬ కృపాద్వైతః, ౭ సుధావర్షి (న్),
౮ హలాహలః, ౯ సుఖావతీశ్వరః, ౧౦
కన్యారామః, ౧౧ అసితాభ్ర శేఖరః, ౧౨
చింతామణిః, ౧౩ పద్మపాణిః, ౧౪ బహు
రూపః, ౧౫ ఖసర్పణః, ౧౬ ఆనీచదర్శి
(న్), ౧౭ కారండవ్యూహః, ౧౮ పోతల
కప్రియః, ౧౯ జటాధరః, ౨౦ మహావీర్యః,
౨౧ వజ్రసూర్యః, ౨౨ అవలోకితః. ఇవి
బుద్ధభేదములు.

౧ తారా (నీ), ౨ మహాశ్రీ, ౩ ఓం
కారా, ౪ స్వాహా, ౫ శ్రీః, ౬ మనోర
మా, ౭ తారిణీ, ౮ జయా, ౯ అనంతా,
౧౦ శివా, ౧౧ లోకేశ్వరాత్మజా, ౧౨
స్వదూరవాసినీ, ౧౩ భద్రా, ౧౪ వైశ్యా,
౧౫ నీలసరస్వతి, ౧౬ శంఖినీ, ౧౭ మహా
తారా, ౧౮ వసుధారా, ౧౯ ధనందదా,
౨౦ త్రిలోచనా, ౨౧ లోచనా. ఇవిబౌద్ధ
దేవీ భేదములు

౧ మణిభద్రః (పు), ౨ జంభలః, ౩
పూర్వయతః, ౪ జలేంద్రః. ఇవి జైనదేవ
తలపేరులు

౧ మంజుశ్రీః (ఈ పు), ౨ జ్ఞానదర్పణః
౩ మంజుభద్రః, ౪ మంజుఘోషః, ౫,
కుమారః, ౬ అష్టారచక్రవాన్, ౭ స్థిర
చక్రః, ౮ వజ్రధరః, ౯ ప్రజ్ఞాకాయః,
౧౦ వాడిరాట్ (జ్), ౧౧ నీలోత్పలీ
(న్), ౧౨ మహారాజః, ౧౩ నీలః, ౧౪ శా
ర్దూలవాహనః, ౧౫ ధియాంపతిః, ౧౬

పతిః పూర్వజనః ఖడ్గే దండ్రి
విభూషణః, బాలవ్రతః పంచ
వీరః సింహకేళిః శిఖాధరః.
౨౨. వాగీశ్వరోఽథ

హేరంబో హేరుకశ్చ
క్రసంవరః, దేవో వజ్రకపా
ల చ నిశుంభీ శశశేఖరః
౨౩ వజ్రటీకోఽథ

మైత్రేయో యువరాజో
జితశ్చ సః,

చీవరీ శ్రమణో భిక్షుర్వ
ల్యశ్చైవత్రోఽథ

చేలుకః ౨౪. శ్రమణేరః
ప్రవ్రజితో మహాపాసకగో
మినో,

అథ హంసరథో బ్రహ్మ
విరించోఽష్టశ్రవాః సనత్
౨౫. కంజః ప్రాణశ్చ వేదీశ
వేదగర్భపురాణగాః, అబ్జజో
విశ్వరేతాశ్చ కమలః ప్ర
తామహః. ౨౬. నాభిజన్వా
శతధృతిః

బ్రహ్మీ తు బ్రహ్మకన్యకా,
వాగ్దేవీ శారదా శుక్లామహా
శ్వేతా సరస్వతీ. ౨౭

పూర్వజనః, ౧౭ ఖడ్గీ (న్), ౧౮ దండ్రి
(న్), ౧౯ విభూషణః, ౨౦ బాలవ్రతః,
౨౧ పంచవీరః, ౨౨ సింహకేళిః, ౨౩ శిఖా
ధరః, ౨౪ వాగీశ్వరః. ఇవి పూర్వజై న
విశేషముల పేరులు

౧ హేరంబః (పు), ౨ హేరుకః, ౩
చక్రసంవరః, ౪ దేవః, ౫ వజ్రకపాలీ
(న్), ౬ నిశుంభీ (న్), ౭ శశశేఖరః, ౮
వజ్రటీకః ఇవి బుద్ధవిశేషముల నామ
ములు.

౧ మైత్రేయః (పు), ౨ యువరాజః,
౩ జితః ఇవి బుద్ధమతోపాసకుల పేర్లు
(భావిబుద్ధుని పేర్లనికొందరు)

౧ చీవరీ (న్-పు), ౨ శ్రమణః, ౩
భిక్షుః, ౪ ఐల్యః, ౫ మైత్రే. ఇవి బౌద్ధ
భిక్షుకుల పేరులు.

౧ చేలుకః (పు), ౨ శ్రమణేరః, ౩
ప్రవ్రజితః, ౪ మహాపాసకః, ౫ గోమీ
(న్). ఇవి బుద్ధభిక్షుక శఘ్యుల పేరులు.

౧ హంసరథః (పు), ౨ బ్రహ్మ (న్),
౩ విరించః, ౪ అష్టశ్రవాః (న్), ౫ సనత్
(త్), ౬ కంజః, ౭ ప్రాణః. ౮ వేదీశః, ౯
వేదగర్భః, ౧౦ పురాణగః, ౧౧ అబ్జజః,
౧౨ విశ్వరేతాః (న్), ౧౩ కమలః, ౧౪
ప్రతితామహః, ౧౫ నాభిజనా (న్), ౧౬
శతధృతిః. ఇవి బ్రహ్మపేర్లు.

౧ బ్రహ్మీ (ఈ-నీ), ౨ బ్రహ్మకన్యకా,
౩ వాగ్దేవీ, ౪ శారదా, ౫ శుక్లా, ౬
మహాశ్వేతా, ౭ సరస్వతీ ఇవి సరస్వతీ దేవి
పేరులు.

అథ హరిశతబిందుః శ్రీ
కరః శ్రీవరాహాజితవరపురుష
శ్రీగర్భపద్భింద్యనంతాః, నర
కజీవృతధామా కేశవో జన్మ
కీలః క్రతుపురుషనృసింహశ్రన్ధ
జహ్నుచ్చ దేవాః. ౧౮
కోకః పురాణపురుషో నలినే
శయశ్చ వాసుర్న రాయణపున
ర్వసువిశ్వరూపాః, ౧౯ శ్రీని
వాసధరణీధర వామనై కశృం
గాశ్చవృష్టివృష శత్రుదశావ
తారాః. ౨౦ సోమగర్భాది
దేవాదివరాహ స్వర్ణబిందుః,
గదాగ్రజో ముంజకేశీ సదా
యోగీ సనాతనః ౩౦ రంఠ
దేవశివకీర్తనోత్త్రపాత్ సోమ
సింధురపిరాహు మూర్ధభిత్,
కాలనేమియవనారి పాండవా
భీలసింధువృషకృష్ణకేశనః ౩౧
హేమశంఖః శతావర్తి మ
నుసాత్యతవారిశాః, వర్ధమా
నః శ్మతానందో జగన్నాథ
స్సయామునః ౩౨ పూత
నాధేనుకారిష్ట కేశీచాణూర
సూదనః,

౧ హరిః (పు), ౨ శతబిందుః, ౩ శ్రీ
కరః, ౪ శ్రీవరాహః, ౫ అజితః, ౬ వర
పురుషః, ౭ శ్రీగర్భః, ౮ పద్భిందుః, ౯
అనంతః, ౧౦ నరకజీత్ (త్), ౧౧ ఋత
ధామా, ౧౨ కేశవః, ౧౩ జన్మకీలః, ౧౪
క్రతుపురుషః, ౧౫ నృసింహః, ౧౬ శ్రన్ధః,
౧౭ జహ్నుః, ౧౮ ఉచ్చదేవః, ౧౯
కోకః, ౨౦ పురాణపురుషః, ౨౧ నలినే
శయః, ౨౨ వాసుః, ౨౩ నరాయణః,
౨౪ పునర్వసుః, ౨౫ విశ్వరూపః, ౨౬ ౧౯,
౨౭ శ్రీనివాసః, ౨౮ ధరణీధరః, ౨౯
నామనః, ౩౦ ఏకశృంగః, ౩౧ వృష్టిః,
౩౨ వృషశత్రుః, ౩౩ దశావతారః, ౩౪
సోమగర్భః, ౩౫ ఆదిదేవః, ౩౬ ఆది
చరాహః, ౩౭ స్వర్ణబిందుః, ౩౮ గదా
గ్రజః, ౩౯ ముంజకేశీ (న్), ౪౦ సదా
యోగీ (న్), ౪౧ సనాతనః, ౪౨ రంఠ
దేవః, ౪౩ శివకీర్తనః, ౪౪ త్రిపాత్, (ద్)
౪౫ సోమసింధుః, ౪౬ రాహుమూర్ధ
భిత్ (ద్), ౪౭ కాలనేమియవనారి, ౪౮
పాండవాశీలః, ౪౯ సింధువృషః, ౫౦
కృష్ణః, ౫౧ కేశీ (న్), ౫౨ హేమశంఖః,
౫౩ శతావర్తి (న్), ౫౪ మనుః, ౫౫
సాత్యతః, ౫౬ వారిశః, ౫౭ వర్ధమానః,
౫౮ శ్మతానందః, ౫౯ జగన్నాథః, ౬౦
స్సయామునః, ౬౧ పూతనాధేనుకారిష్ట
కేశీచాణూరసూదనః ఇవి విష్ణుమూర్తి
పేరులు. | పూతనాధేనుకారిష్టకేశీచా
ణూరసూదనః, అను సమస్తపదమును
పూతనాసూదనః, ధేనుకసూదనః, అరిష్ట

సూదనః, కేశసూదనః, చాణూరసూదనః,
అని అయిదుపదములుగా విభజించుకొన
వలెను.]

భూకశ్యపస్త్వస్యపితౌ

౧ భూకశ్యపః (పు), దుందుః ౨
అస్య తా ఇవి విష్ణుని తండ్రి పేరు.

దుందుఃక్షీత్యసితిః ప్రసూః

౧ క్షీత్యాసితిః (సీ), అస్య ప్రసూః.
ఇవి విష్ణుమూర్తి తల్లి పేరులు

స్యంగనస్తు శతానందః

౧ శతానందః (పు), అస్య స్యంగనః=
ఇది విష్ణుమూర్తిరథము పేరు.

సారథిశ్చాప్స దాసుకః,

౧ దాసుకః (పు), అస్యసారథిః ఇవి
విష్ణుమూర్తి సారథి పేరు

తురంగాః శై బ్యసుగ్రీవ
మేఘపుష్ప బృలాహకాః ౩౪

౧ శై బ్యః, ౨ సుగ్రీవః, ౩ మేఘపుష్పః,
౪ బృలాహకః. ఈ నాల్గు (అస్యతురంగాః)
ఈవిష్ణుమూర్తిగుఱ్ఱములు

ధ్వజో ధుజంగహః

౧ ధుజంగహః (. . పు), అస్యధ్వజః=
ఈవిష్ణుమూర్తిధ్వజము

మంత్రీ పంచవ్యాధిర్భు
వః,

౧ పంచవ్యాధిః (ఇ), ౨ ఉద్ధవః=అస్య
మంత్రీ ఈ అన్ను విష్ణుమూర్తిమంత్రీ పేర్లు.

శై నేయస్తు శినేర్నప్తాయు
యుధానశ్చ సాత్యకిః. ౩౫

౧ శై నేయః (పు), ౨ శినేర్నప్తా, ౩
యుయుధానః, ౪ సాత్యకిః ఈ ౪
నాల్గున్న సాత్యకి పేర్లు

బలభద్రస్తు హాలస్యాత్
సౌనందీహాలతాలభృత్, సౌ
వర్తకో గుప్తచరో దుక్తిదా
ర్యేకకుండలః ౩౬. మధు
ప్రియోఽథ

౧ బలభద్రః (పు), ౨ హాలః, ౩ సౌ
నందీ(న్), ౪ తాలభృత్, ౫ తాలభృత్,
౬ సంవర్తకః, ౭ గుప్తచరః, ౮ దుక్తిదారి
(న్), ౯ ఏకకుండలః, ౧౦ మధుప్రియః.
బలరాముని పేరులు.

ప్రద్యుమ్నో జరాభీరు
శ్శమాంతకః, ప్రసూనాసమ
పంచేషుః కంజనో మధుసా
రథిః. ౩౭. రాగరజ్జుః కలా

౧ ప్రద్యుమ్నః (పు), ౨ జరాభీరుః,
౩ శమాంతకః, ౪ ప్రసూనేషుః, ౫ అస
మేషుః, ౬ పంచేషుః, ౭ కంజనః, ౮ మధు
సారథిః, ౯ రాగరజ్జుః, ౧౦ కలాకేలిః, ౧౧

కేలిమధుదీపరవీషురః, ఇః కం
తుగ్ధకరాంకః సుకల్పభవోం
గజశ్చ రూపాస్త్రః. ౩౮ రణ
రణకో రతిరమణః సుసార
గురుర్మనోజన్తా, కార్షి

శ్వాస్యప్రియారాగలతా
కేలికలావతీ ౩౯. నేఃకేనతీ

చాస్య బాణా మోహనో
న్తావనౌ తథా, సుతాపనః
శోషణశ్చ నిశ్చేష్టాకరణోఽపి
చ. ౪౦

సుతోఽ నిరుద్ధస్వాస్యద్వి
శ్వకేతుః ప్రీతితృప్తః సుతః,

శ్రీశ్చలక్ష్మీ శ్చలా సామా
రమో జలధిజేందిరా,

మణిః స్యమంతకో హస్తే

విష్ణోరురసి కౌస్తుభః. ౪౧

తార్క్ష్యః శిలౌకాః కా
మాయు రరుణావరజశ్చిరా
త్, పక్షిసింహఉన్నతీశో ప
జ్రతుండః సుధాహరః ౪౨.
స్వర్ణపక్షుః సుముఖసూః శా
ల్మలీ భుజగాశనః,

మధుదీపః, ౧౨ రవీషురః, ౧౩ ఇః, ౧౪
కంతుః, ౧౫ మకరాంకః, ౧౬ సుకల్పభవః,
౧౭ అంగజః, ౧౮ రూపాస్త్రః, ౧౯ రణ
రణకః, ౨౦ రతిరమణః, ౨౧ సుసార
గురుః, ౨౨ మనోజన్తా (న్), ౨౩
కార్షిః. ఈ ౨౩ మన్తఘనిపేరులు.

౧ రాగలతా (సీ), ౨ కేలికలావతీ,
౩ నేః, ౪ కేనతీ, ౫ శ్వాస్యప్రియా = మన్తఘని
భార్యయగు రతీదేవి నామములు.

౧ మోహనః (పు), ౨ ఉన్తావనః, ౩
సుతాపనః, ౪ శోషణః, ౫ నిశ్చేష్టాకరణః.
ఈ ౫ న్ను మన్తఘనియొక్క పంచ
బాణములకు ప్రత్యేకనామములు

౧ అనిరుద్ధః (పు), ౨ విశ్వకేతుః (ఉ),
౩ ప్రీతితృప్తః సుతః (సుతః = స్వాత్) ఇవి
మన్తఘనికొడుకు పేర్లు.

౧ శ్రీః (ఈ-సీ), ౨ లక్ష్మీః, ౩ చలా, ౪
మా, ౫ రమా, ౬ జలధిజా, ౭ ఇందిరా
ఈ ౭ న్ను లక్ష్మీదేవిపేర్లు.

౧ స్యమంతకః (పు) (హస్తే = మణిః) ఇది
హస్తమందలి మణిపేరు

౧ కౌస్తుభః (పు), విష్ణోః ఉరసి = విష్ణు
పుయొక్క వక్షఃస్థలమందు మణిపేరు.

౧ తార్క్ష్యః (పు), ౨ శిలౌకాః (సే), ౩
కామాయుః, ౪ (సే పు) అరుణావరజః,
౫ చిరాత్ (త్. పు), ౬ పక్షిసింహః, ౭
ఉన్నతీశః, ౮ వజ్రతుండః, ౯ సుధాహ
రః, ౧౦ స్వర్ణపక్షుః, ౧౧ సుముఖసూః,
(ఉ. పు), ౧౨ శాల్మలీ (న్), ౧౩ భుజ
గాశనః. ఈ ౧౩ న్ను గరుత్మంతునిపేర్లు.

శంభుర్భుగాలీ కపిశాంజన
శ్చ పీరః కటపుర్భురు రేరి
హాణౌ. ౪౩. పురారిపంచాన
నభైరవాద్రి హాసప్రహాసా
శ్చ ఖకుంతలశ్చ, కంఠేకాల
జయంత గుహ్యగురవోజో
టింగగోపాలకౌ పింగాక్షః
కఠ.౪౪. మర్దనై వతజటాటం
కాప్యయాకూటకృత్ చంద్రా
పీడమహానటా చ శమిరోహః
శైలధన్వాజటా, చీరోఽధర్వ
ణ నందివర్ధన గుడాకేశో
గ్రకాలంజరః ౪౫ మిహి
రాణో జగద్యోనిష్ఠంకటీకో
జ్జవాహనః, కృష్ణరోవరవృ
ద్ధశ్చ సుప్రసాదోద్భుతశ్వనః
౪౬. ఉః స్థాణుః శిశివిష్టశ్చ
మఃకీలోధర్మవాహనః, విరూ
ప విషమ త్య్రీక్షుః సంధ్యా
నాటీ వృషాంచనః. ౪౭. ఏక
పా ద్భృతికోభద్రోర్ధ్వరేతః
పాంశుచందనః, అస్థిమాలీ
శివశ్చాస్య

౧ శంభుః (ఉ-పు), ౨ భగాలీ(న్), ౩
కపిశాంజనః, ౪ పీరకః, ౫ కటపురిః, ౬
(ఉ), ౭ భరుః, ౮ రేరిహాణః, ౯ పురా
రిః, (ఇ) ౧౦ పంచాననః, ౧౧ భైరవః, ౧౨
అద్రిహాసః, ౧౩ ప్రహాసః, ౧౪ ఖకుం
తలః, ౧౫ కంఠేకాలః, ౧౬ జయంతః,
౧౭ గుహ్యగురుః, (ఉ) ౧౮ జోటింగః,
౧౯ గోహలకః, ౨౦ పింగాక్షః, ౨౧
కఠమర్దః, ౨౨ నై వతః, ౨౩ జటాటంకః,
౨౪ అశ్వయః, ౨౫ కూటకృత్, (త్) ౨౬
చంద్రాపీడః, ౨౭ మహానటః, ౨౮
శమిరోహః, ౨౯ శైలిధన్వా, (న్) ౩౦
జటాచీరః, ౩౧ అధర్వణః, ౩౨ నందివర్ధ
నః, ౩౩ గుడాకేశః, ౩౪ ఉగ్రః. ౩౫
కాలంజరః, ౩౬ మిహిరాణః, ౩౭ జగ
ద్యోనిః, (ఇ) ౩౮ టంకటీకః, ౩౯ అబ్జ
వాహనః, ౪౦ కృష్ణరః, ౪౧ వరవృద్ధః,
౪౨ సుప్రసాదః, ౪౩ అద్భుతశ్వనః, ౪౪
ఉః, (ఉ) ౪౫ స్థాణుః, ౪౬ శిశివిష్టః, ౪౭
మః, ౪౮ కీలః, ౪౯ ధర్మవాహనః, ౫౦
విరూపాక్షః, ౫౧ విషమాక్షః, ౫౨
త్య్రీక్షుః, ౫౩ సంధ్యానాటీ, (న్) ౫౪
వృషాంచనః, ౫౫ ఏకపాత్ (త్) ౫౬
భృతికః, ౫౭ భద్రః, ౫౮ ఊర్ధ్వ
రేతః (౮) ౫౯ పాంశుచందనః, ౬౦
అస్థిమాలీ (౯) ౬౧ శివః. ఈ ౬౧ ని
శివుని పేరులు.

ఖట్వాంగస్తు సుఖం ఘుః.

౧ సుఖం ఘుః, (పు) అస్య ఖట్వాం
గః ఇది శివుని ఖట్వాంగమను నస్త్రము
పేరు.

అజీగవోఽజగావశ్య

వృషో భృంగీరిటిః త్వసా,

భృంగీరిటః శలోభృంగీ నా
డీదేహోఽస్థి విగ్రహః. ౮౯

మహాకాలో మహాభీమో
మహాకాయో వృషాణకః,
ద్వారస్థస్త్వ

నందీ శాలంకాయన స్తాం
డవ తాలికః గిం స్యా న్నంది
కేశ్వరోఽ

ధార్యాహిండ్డిశిఖరవాసినీ,
శక్తిః సింహరథా గోలాసినీ
వాలీ దృషద్వతీ. ౧౧. సోః
కృష్ణ పింగళాలంబా శైలే
యీ గణనాయకా, వారాలి
కై కానంశాచ శివదూతీ య
మస్వసా. ౧౨. కోట్టవీ బాభ్ర
వీ కైటభీకేటభాయాదవీక
ర్భరీచేశ్వరీచేశ్వరా, భ్రామరీ
దక్షకన్యాచ బర్హి ధ్వజీనంద
పుత్రీ చ మారీచ కాలంజరీ.
౧౩. గౌతమీ తామసీషష్ఠీ
జయంతీ శూలదృక్సతీ,

సింహస్త్ర స్యా మనస్తాలః

౧ అజీగవః, (పు) ౨ అజగావః. ఈ
౨ న్ను శివుని విల్లువేరులు.

౧ వృషః, (పు) ౨ భృంగీరిటిః. ఈ
౨ న్ను శివునియెద్దు.

౧ భృంగీరిటః, (పు) ౨ శలో, ౩ భృంగీ,
(న్) ౪ నాడీదేహః, ౫ అస్థివిగ్రహః. ఈ
౫ న్ను భృంగీశ్వరునికివేరులు.

౧ మహాకాలః, (పు) ౨ మహాభీమః,
౩ మహాకాయః, ౪ వృషాణకః. ఈ ౪
న్ను శివుని ద్వారపాలకులవేరులు

౧ నందీ (న్. పు), ౨ శాలంకాయనః,
౩ తాండవతాలికః, ౪ నందికేశ్వరః. ఈ
౪ న్ను నందికేశ్వరునివేరులు.

౧ ఆర్యా (సీ), ౨ హిండ్డి, (ఈ) ౩ శిఖ
రవాసినీ, ౪ శక్తిః, (ఇ) ౫ సింహరథా,
౬ గోలా, ౭ సినీవాలీ, ౮ దృషద్వతీ, ౯
సోః, ౧౦ (ఓ. సీ) కృష్ణపింగళా, ౧౧ లం
బా, ౧౨ శైలేయీ, ౧౩ గణనాయకా,
౧౪ వారాలికా, ౧౫ ఏకానంశా, ౧౬
శివదూతీ, ౧౭ యమస్వసా, ౧౮ (ఋ. సీ)
కోట్టవీ, ౧౯ బాభ్రవీ, ౨౦ కైటభీ, ౨౧
కేటభా, ౨౨ యాదవీ, ౨౩ కర్భరీ, ౨౪
ఈశ్వరీ, ౨౫ ఈశ్వరా, ౨౬ భ్రామరీ,
౨౭ దక్షకన్యా, ౨౮ బర్హిధ్వజీ, ౨౯ నం
దపుత్రీ, ౩౦ మారీ, ౩౧ కాలంజరీ, ౩౨
గౌతమీ, ౩౩ తామసీ, ౩౪ షష్ఠీ, ౩౫
జయంతీ, ౩౬ శూలదృక్, (హ. సీ) ౩౭
సతీ. ఈ ౩౭ న్ను పార్వతిదేవివేరులు.

౧ మనస్తాలః, (పు) తస్యాః సింహః.
ఇది పార్వతిదేవి సింహమువేరు.

సఖ్యా చ విజయాజయే.

వజ్రతుండః కరిముఖః పృ
శ్చిశృంగో గణాగ్రణీ, త్రి
ధాతు రేకదంతశ్చ ద్విదే
హో మూషికాంచనః. ౧౧
విఘ్నహరీ

కుమారస్తు స్వామీ ద్వా
దశలోచనః, బాలచర్యః సిద్ధ
సేనః కృకవాకుధ్వజశ్చసః.

దేవరాజస్తు లః కాశికా
సన్తహాబాహూదంతేయ దా
ల్మీవరాణో ౭ ద్రిభిత్, వజ్ర
పాణిర్మహేంద్రః సురగ్రామ
ణీర్భాగనేమిః ద్వైమా నాక
నాథో హరిః. ౧౨. ప్రాచీన
బర్హిః ఖదిరః కపిలాశ్వో వర
క్రతుః, ప్రాచీవతిస్తవస్తంకః
పులోమారిశ్చమాహిరః. ౧౩
పృతనామాట్

ప్రియాత్వస్య చారుధారా
శతావరీ, శచీ

సుతా దేవసేనా

మాతలిస్తు హయంకషః.

౧ విజయా, ౨ జయా, సఖ్యాః = ఈ
౨ న్ను పార్వతీదేవి చెలికత్తెలు.

౧ వజ్రతుండః (పు), ౨ కరిముఖః, ౩
పృశ్చిశృంగః, ౪ గణాగ్రణీః (ఈ), ౫
త్రిధాతుః (ఉ), ౬ ఏకదంతః, ౭ ద్విదే
హః, ౮ మూషికాంచనః, ౯ విఘ్నహరీ
(న్). ఈ ౯ న్ని విఘ్నేశ్వరునికి పేర్లు.

౧ కుమారః (పు), ౨ స్వామీ (న్),
౩ ద్వాదశలోచనః, ౪ బాలచర్యః, ౫
సిద్ధసేనః, ౬ కృకవాకుధ్వజః. ఈ ౬ న్ను
కుమారస్వామి పేర్లు

౧ దేవరాజః (పు), ౨ లః, ౩ కాశికః,
౪ సక (త్), ౫ మహాబాహుః (ఉ), ౬
దంతేయః, ౭ దాల్మీ (న్), ౮ వరాణః,
౯ అద్రిభిత్ (ద్), ౧౦ వజ్రపాణిః (ఇ),
౧౧ మహేంద్రః ౧౨, సురగ్రామణీః (ఈ),
౧౩ యాగనేమిః ౧౪ వృషా, ౧౫ (న్)
నాకనాథః, ౧౬ హరిః, ౧౭ ప్రాచీనబర్హిః
(స్), ౧౮ ఖదిరః, ౧౯ కపిలాశ్వః, ౨౦
వరక్రతుః, ౨౧ ప్రాచీవతిః, ౨౨ తవస్తం
కః ౨౩, (తవస్తంకః ౨౪) పులోమారిః
౨౫, మహిరః ౨౬, పృతనామాట్ (హ).
ఈ ౨౬ న్ను ఇంద్రుని పేరులు.

౧ చారుధారా (సి), ౨ శతావరీ (ఈ)
౩ శచీ. ఈ ౩ న్ను ఇంద్రుని భార్య
పేరులు

౧ దేవసేనా (సీ) ఇది సుతా. ఇంద్రుని
బిడ్డ పేరు.

హయంకషః (పు) ౧, మాతలిః. ఇది
ఇంద్రుని సారథి పేరు.

ఉచ్చైశ్రవాః శ్వేతహ |
యో వృషణశ్వో

౭మరావతీ, వృషభాసాసు
రపురీ వనమైంద్రం

వృషణ్యసు. ౬౦. నందనం
కందసారం స్యాన్నిశ్రకా వ
నమిత్య పి,

హస్తిమల్ల శ్చతుర్దంతో
భద్రరేణు ర్మదాంవరః ౬౧.
శ్వేతద్వీపః సుదామాథ

వజ్రో౭స్త్రీగిరికంటకః, వజ్ర
శనిర్భదుర్భద్రో జంభారి శ్రీ
దశాయుధమ్. ౬౨. శతథా
రం శతారంచా భోదిం భిత్త
రమంబుజం,

మార్జారకర్ణి చాముండా
కర్ణమోటిశ్చ చర్చికా. ౬౩

విద్యాధరో కామరూపీ ఖే
చర స్థిరయాచావనః,

స్పర్శా నందా రతిమదాప్స
రసః సుమదాత్మజాః. ౬౪

౧ ఉచ్చైశ్రవాః (న-పు), ౨ శ్వేత
హయః, ౩ వృషణశ్వః. ఈ ౩ న్ను
ఇంద్రుని అశ్వమునకు పేరులు.

౧ వృషభాసా (సీ-అ), ౨ సురపురీ.
ఈ ౨ న్ను (అమరావతీ) ఇంద్రుని
పట్టణము పేరులు.

౧ వృషణ్యసు (ఉ-న), ౨ నందనం,
౩ కందసారం, ౪ మిశ్రకావనం. ఈ
నాల్గున్ను ఇంద్రోద్వానమునకు పేరులు.

౧ హస్తిమల్లః (పు), ౨ చతుర్దంతః,
౩ భద్రరేణుః, ౪ ఉః, మదాంవరః, ౫
శ్వేతద్వీపః, ౬ సుదామా (న్). ఈ ౬న్ను
ఇంద్రుని ఏనుగుకు పేరులు.

౧ వజ్రః (పు), ౨ గిరికంటకః (పు),
౩ వజ్రశనిః, ౪ భిదుః (ఉ), ౫ భద్రః,
౬ జంభారిః, ౭ త్రిదశాయుధం (న), ౮
శతథారం, ౯ శతారం, ౧౦ అభోధ్రం,
౧౧ భిదిరం, ౧౨ అంబుజమ్. ఈ
౧౨ న్ను ఇంద్రుని వజ్రాయుధమునకు
పేరులు.

౧ మార్జారకర్ణి (సీ-ఈ), ౨ చాముం
డా, ౩ కర్ణమోటిః (ఇ-సీ), ౪ చర్చికా
ఈ ౪ న్ను చాముండా దేవికి పేరులు.

౧ విద్యాధరః (పు), ౨ కామరూపీ
(న్), ౩ ఖేచరః, ౪ స్థిరయాచావనః. ఈ ౪
న్ను విద్యాధరుల పేరులు.

౧ స్పర్శానందా (సీ), ౨ రతిమదా
౩ అప్సరసః (న్-బ), ౪ సుమదాత్మజాః
ఈ ౪ న్ను అప్సరసులకు పేరులు.

దేవోద్యానాని వైభ్రజం
మిశ్రకం సిద్ధకారణం, చైత్ర
రథం

చ నాసిక్యాముజౌ దస్తౌ
గదాగదా. ౬౬.

శుష్కఘాసీ సధయోంచ తిర్ద్దు
హూవాణ ఈషిరతుషగ్రహా
శిరాః, ఛాగవాహనసృదాకు
బర్హిషః స్వర్గసప్తఘృతమం
త్రదీధితిః ౬౭ పర్వతీక హస
సీమణిపీథాసప్తజిహ్వసమిథా
వసితార్హిః, నాచికేత భుజి
భారత విశ్వస్యః శుచిః పచి
సమంతభుజౌ చ. ౬౮

వడవాగ్నౌతు సలిలేంధన
స్వాద్వడవాముఖమ్, కాక
ధ్వజో వాణిజశ్చ స్కంధా
గ్నిస్తృణకాష్ఠధృక్. ౬౯

ఛాగణస్తు కరీషాగ్ని

స్తృణాగ్ని స్వాత్తు వత్సలః,

తుమానలః కుకూలః స్యాత్
ముర్దురోఽథా

౧ వైభ్రజం (న), ౨ మిశ్రకం, ౩ సిద్ధ
కారణం, ౪ చైత్రరథం. ఈ ర న్ను
(దేవోద్యానాని) దేవోద్యానములు.

౧ నాసిక్యా (పు-ద్వి), ౨ యుజౌ=(అ-
ని-ద్వి), ౩ దస్తౌ, ౪ గదాగదా. ఈ
ర న్ను స్వనైద్విద్యులు.

౧ శుష్కః (పు), ౨ ఘాసీః (ఇ), ౩ సధిః,
౪ అంచతిః, ౫ జుహూవాణః, ౬ ఈషి
రః, ౭ తుషాగ్రహః, ౮ ఆశిరః, ౯ ఛాగ
వాహనః, ౧౦ సృదాకుః (ఉ), ౧౧ బర్హిః
(స), ౧౨ స్వర్గదీధితిః (ఇ), (౧౩ సప్తదీ
ధితిః, ౧౪ ఘృతదీధితిః, ౧౫ మంత్రదీధి
తిః, ౧౬ పర్వతీకః, ౧౭ హససీమణిః, ౧౮
పీథః, ౧౯ సప్తజిహ్వః, ౨౦ సమిథః, ౨౧
వసితార్హిః (స), ౨౨ నాచికేతః, ౨౩ భు
జిః, ౨౪ భారతః, ౨౫ విశ్వస్యః, ౨౬
శుచిః, ౨౭ పచిః, ౨౮ సమంతభుక్.
ఈ ౨౮ న్ను అగ్నిహోత్రునికి పేర్లు.

౧ సలిలేంధనః (పు), ౨ వడవాముఖం
(న), ౩ కాకధ్వజః, ౪ వాణిజః, ౫ స్కం
ధాగ్నిః (ఇ), ౬ తృణధృక్ (హ), ౭
కాష్ఠధృక్. ఈ ౭ న్ను బడబాగ్నికి
పేర్లు.

౧ ఛాగణః (పు), ౨ కరీషాగ్నిః. ఈ
౨ న్ను పిడకనిప్పు పేర్లు.

౧ తృణాగ్నిః (పు), ౨ వత్సలః. ఈ
౨ న్ను గడ్డినిప్పు పేర్లు.

౧ తుమానలః (పు), ౨ కుకూలః, ౩
ముర్దురః. ఈ ౩ న్ను ఊకనిప్పు పేర్లు.

గ్ని కుక్కుటా. ౭౦. సంకి
లో దహనోల్కా,

స్వా దంగారే కోకిలాష్ట
రా

ధూమమంభోమరుద్వాహ
ఖతమాల శిఖిధ్వజాః. ౭౧
అగ్నివాహ స్తరిః

స్వాహ త్వగ్నాయీ దహ
నప్రియా

జీవితేశో యమః శీర్ణ పాద
శ్చ మహిషధ్వజః, మందో

౭స్య కాంతా ధూమోర్ధా

చిత్రగుప్తస్తు లేఖకః. ౭౨

భృత్యో చండమహాచండౌ

కాలీచీతు విచారభూః,

పంజికా త్వగ్రసంధానీ

నృచక్షుస్తు ఖసాత్మజః కీలా
లపాః పలాశచక్షుపాటో నర
విష్వణాః. ౭౩. సంధ్యా బలో
రాత్రిమటో హనూషశ్శమ
నీషదః పలాశో విఖురః శంకుః

౧ అగ్ని కుక్కుటః (పు), ౨ సంకిలిః
దహనోల్కా (సీ) ఇవి అగ్ని కణము
పేరులు.

౧ అంగారః (పు), ౨ కోకిలః, ౩ అష్ట
లః ఇవి నిష్పలు (లేక బొగ్గుల) పేరులు.

౧ ధూమః, ౨ మంభః, ౩ మరుద్వాహః,
౪ ఖతమాలః, ౫ శిఖిధ్వజః, ౬ అగ్ని వా
హః, ౭ తరిః ౮ (ఈ పు) ఇవి పాగపేర్లు

౧ స్వాహ (ఆ సీ), ౨ అగ్నాయీ, ౩
దహనప్రియా ౩ ఇవి అగ్నిహోత్రుని
భార్య పేరులు.

౧ జీవితేశః (పు) ౨ యమః, ౩ శీర్ణ
పాదః, ౪ మహిషధ్వజః, ౫ మందః ౬
ఇవి యముని పేరులు.

౧ ధూమోర్ధా (సీ) యముని భార్య
పేరు.

౧ చిత్రగుప్తః యముని లేఖకుని
పేరు.

౧ చండః, ౨ మహాచండః ఇవి యమ
భటుల పేరులు.

౧ కాలీచీ (ఈ సీ) ఇవి విచారభూః=
యముని కొలువునాడ పేరు.

౧ పంజికా (సీ), ౨ అగ్రసంధానీ (ఈ సీ)
ఇవి యముని పంచాయితీ సంఘము పేరు.

౧ నృచక్షుః (స పు), ౨ ఖసాత్మజః,
౩ కీలాలపాః, ౪ పలాశీ (సీ), ౫ క్షుపా
టః, ౬ నరవిష్వణః, ౭ సంధ్యాబలః, ౮
రాత్రిమటః, ౯ హనూషః, ౧౦ శమనీ
షదః, ౧౧ పలాశః, ౧౨ విఖురః, ౧౩
శంకుః ఇవి యమదూతల పేరులు.

కాపిశేయస్తు పిండకః, పి
శాచో

మేఘనాదస్తు వరుణోవః ప
రంజయః. ౭౪. దైత్యదేవశ్చ

వాతస్తు నభఃప్రాణో జగ
ద్భులః భోగికాంతః కంపలక్ష్మో
పశ్చధారావనిశ్చ సః, ఖశ్వా
సః క్షిపణుర్ధూలిధ్వజః సరయు
రంకతిః.

వాతులో వాతగుల్మః స్యా

చురవాయు ర్నిదాఘజః,
ఝంఝానిలః ప్రాప్యపిబో

వాసంతో మలయానిలః.

శ్రీద ధనకేలిమనురాట్ శ్వే
తోదరరత్నగర్భనిధినాథాః,
కుతనుకుహేఛాపస వః పిశా
చకీ సత్యసంగర త్రిశిరాః.

అస్త్రీ పద్మో మహాపద్మః శం
ఖో మకరకచ్ఛపౌ ముకుంద
కుంద నీలాశ్చ చర్పా స్యుర్ని
ధయో నవ.

సుతోఽస్య మాయురాజః
స్యాత్తథా వర్ణకవిర్నిధౌ,

౧ కాపిశేయః, ౨ పిండకః, ౩ పిశాచః
ఇవి పిశాచములపేరులు.

౧ మేఘనాదః, ౨ వరుణః, ౩ వః, ౪
పరంజయః, ౫ దైత్యదేవః ఇవి వరుణ
దేవునిపేరులు.

౧ వాతః, ౨ నభఃప్రాణః, ౩ జగద్భు
లః, ౪ భోగికాంతః, ౫ కంపలక్ష్మో (స్),
౬ పః, ౭ ధారావనిః, ౮ సః, ౯ ఖశ్వాసః,
౧౦ క్షిపణుః, ౧౧ ధూలిధ్వజః, ౧౨ సర
యుః, ౧౩ అంకతిః. ఇవి వాయుదేవుని
పేరులు.

౧ వాతులః, ౨ వాతగుల్మః, ఇవి
గాలిదుమారముపేళ్లు.

౧ చరవాయుః ఇది వేసవిగాడ్పుపేరు.
౧ ఝంఝానిలః, ఇవి వానకాలపు
గాలిపేరు.

౧ మలయానిలః, ఇది వసంతర్తువునం
దలి గాలిపేరు.

౧ శ్రీదః, ౨ ధనకేలిః, ౩ మనురాట్
(జ్), ౪ శ్వేతోదరః, ౫ రత్నగర్భః, ౬
నిధినాథః, ౭ కుతనుః (ఉ), ౮ కుహః, ౯
ఇచ్ఛాపనుః, ౧౦ పిశాచకీ (స్), ౧౧
సత్యసంగరః, ౧౨ త్రిశిరాః (స్), ఇవి
కుజేరునిపేరులు.

౧ పద్మః (ప్), ౨ మహాపద్మః, ౩
శంఖః, ౪ మకరః, ౫ కచ్ఛపః, ౬ ముకుం
దః, ౭ కుందః, ౮ నీలః, ౯ చర్పా (సీ)
ఇవి నవనిఘలపేళ్లు.

౧ మాయురాజః, ౨ వర్ణకవిః, ౩ నిధిః,
ఇవి నలకూబరునిపేరులు.

ఆసంగినీ చ వాతాలి స్యా
ద్వాత్యా వాతమండల. ౭౯

ఇతి స్వర్గవర్గః

కునాభిః స్యా ద్విహాయస్తు
ఖం మరున్తేఘవర్త చ, అక్షరం
చాథ

పాథోదః ఖతమాలో గ
దాంవరః. ౮౦. మదయిత్తు
ర్వాయుదారు రోవ్యమధూ
మో నభోగజః, గాడబః
కంధరో వాతరథో వారిమసి
శ్రీయామ్. ౮౧

కరకా స్యాత్ ఘనకుకోపీ
జోదక మిరాచరం, మేఘాస్తి
వర్షణం తు స్యాత్ గోఘృ
తం చ పరామృతమ్ ౮౨

సౌదామ్నా త్వశనిర్విద్య
దణుభావా చిరద్యుతిః

తిథిప్రణీ ర్ధర్మవిపన్ని శామ
ణి శ్రీనేత్రచూడామణి ర
త్రినేత్రభూః, సుధాంగమా
ద్వా మృగపిప్లుపక్షజౌ దశా
శ్వసిప్రప్రహణేమి చందిరాః.
౮౩. ఛాయామృగధరో
రాజా మాఃపరిజ్ఞోఽవలక్ష
గుః, ద్విజదాక్షిణ్యణీ తుంగీ

౧ ఆసంగినీ (సీ), ౨ వాతాలీ, ౩ వా
త్యా ర వాతమండల (ఈ సీ) ఇవి సుడి
గాలి పేరులు.

ఇది స్వర్గవర్గము.

౧ కునాభిః, ౨ విహాయః (స్), ౩
ఖం ర మరుత్ (త్) గి మేఘవర్తా (న్)
౬ అక్షరం (న్) ఇవి ఆకాశమునకు
పేరులు.

౧ పాథోదః, ౨ ఖతమాలః, ౩ గదాం
వరః, ౪ మదయిత్తుః, ౫ వాయుదారుః,
౬ రోవ్యమధూమః, ౭ నభోగజః, ౮ గా
డబః, ౯ కంధరః, ౧౦ వాతరథః, ౧౧
వారిమసి (సీ) ఇవి మేఘముపేరులు

౧ కరకా, ౨ ఘనకుకః, ౩ బీజోద
కం, ౪ ఇరాచరం, ౫ మేఘాస్తి,
౬ వర్షణం, ౭ గోఘృతం, ౮ పరామృతం,
ఇవి వడగండ్లపేరులు.

౧ సౌదామ్నా (ఈ సీ), ౨ అశనిః,
౩ విద్యుత్, ౪ అణుభావః, ౫ అచిర
ద్యుతిః, ఇవి మెలుపుపేరులు.

౧ తిథిప్రణీః (ఈపు), ౨ ధర్మవిపత్ (ద్),
౩ నిశామణిః, ౪ త్రినేత్రచూడామణిః,
౫ అత్రినేత్రభూః (ఊ), ౬ సుధాంగః,
౭ మః, ౮ మృగపిప్లు, ౯ పక్షజః, ౧౦ ద
శాశ్వః, ౧౧ సిప్రః, ౧౨ ప్రహణేమిః,
౧౩ చందిరః, ౧౪ ఛాయామృగధరః
౧౫ రాజా (న్), ౧౬ మాః (స్), ౧౭
పరిజ్ఞః, ౧౮ అవలక్షగుః, ద్విజపతిః, ౧౯

రోహిణీ యజ్వనాంపతిః. ఉ
దుపః పర్వధిక్లేదు ర్జయంత స్త
పసో హరిః, తారాపీడిః స్వచ
మసో వికసః సింధునందనః.

చంద్రికా చంద్ర శాలా
స్యా
నీహారః ఖనిశాజలం ౮౭.
శీతంతు శీతలం

పత్రహిమం తుహినదుర్ది
నమ్,

కుజ్ఞుటి ధూమమహిషీ
రతాంధ్రీ చ కుహాలికా ౮౮
ధూమికా చ నభోరేణు

రథాగస్త్యాగ్ని మారుతీ, స
త్యాగ్ని ర్వారుణిర్వింధ్య
కూటో వాతాపిసూదనః.
౯౯. దీప్తాగ్ని రౌర్వశేయశ్చ
సముద్ర చులకోఽ

స్యతు ప్రియా కాషీతకీ
లోపాముద్రాఖ్యా చ వివ
ర్భజా. ౯౦

ప్రాక్ఫాల్లనేయస్తు తథ్యా
నుజః పారుష్యగోరథా, ౧౧౧
ద్వాదశకర శ్చయః సురగురు
ర్గురుః ౯౧

౧౦ దామాయణీవతిః, ౨౧ తుంగీవతిః,
౨౨ రోహిణీవతిః, ౨౩ యజ్వవతిః, ౨౪
ఉదుపః, ౨౫ పర్వధిః, ౨౬ క్లేదుః, ౨౭
జయంతః, ౨౮ తపసః (అ), ౨౯ హరిః,
౩౦ తారాపీడిః, ౩౧ స్వచమసః, ౩౨
వికసః, ౩౩ సింధునందనః ఇవి చంద్రుని
పేరులు

౧ చంద్రికా, (సీ) ౨ చంద్రశాలా ఇవి
వెన్నెలపేరులు
౧ నీహారః, ౨ ఖనిశాజలం ఇవిమంచుపేళ్లు.
౧ శీతం, ౨ శీతలం ఇవి చల్లదనము
పేరులు.

౧ పత్రహిమం, ౨ తుహినదుర్దినం
ఇవి గూడమంచుపేళ్లు.

౧ కుజ్ఞుటి, ౨ ధూమమహిషీ, ౩ ర
తాంధ్రీ, ౪ కుహాలికా, ౫ ధూమికా,
౬ నభోరేణుః ఇవి పొగమంచుపేళ్లు.

౧ అగస్త్యః, (పు) ౨ అగ్నిమారుతీః,
౩ సత్యాగ్నిః, ౪ వారుణిః, ౫ వింధ్యకూ
టః, ౬ వాతాపిసూదనః, ౭ దీప్తాగ్నిః, ౮
బౌర్వశేయః, ౯ సముద్రచులకః ర-ఈ ౯
న్ని అగస్త్యునిపేరులు

౧ కాషీతకీ, (ఈ సీ) ౨ లోపాముద్రా
ఖ్యా, ౩ వివర్భజా ఈ ౩ న్ను అగ
స్త్యుని భార్యపేరులు.

౧ ప్రాక్ఫాల్లనేయః, (పు) ౨ తథ్యాను
జః, ౩ పారుష్యః, ౪ గోరథః, ౫ దిదివిః
(ఇ) ౬ ద్వాదశకరః, ౭ చయః, ౮ సుర
గురుః, (ఉ) ౯ గురుః ఈ ౯ న్ని బృహ
స్పతిపేరులు.

శుక్రో భః శతపర్వేశో మ
ఘాధూ ర్భృగు రాస్ఫుజిత్,
పోడశార్చి

ర్న వార్చిస్తు మంగళః భో
ల్లుకః కుజః.

బుధో హేమా రాజపుత్ర
ఏక దేహః ప్రహర్షణః, స్యా
త్పంచార్చి శ్రవిష్టాజ శ్యా
మాంగై కాంగరోధనాః ౯౩

శనై శ్చరో నీలవాసా మం
దశ్చాయాత్త జః శనిః

రాహుస్తు గ్రహకల్లోలోఽ
భృషిశాచోఽప్యథ
ఆహికః. ౯౪. కేతు

జ్యోతిరథస్తు స్యాత్ గ
హాథారో ధ్రువశ్చ సః,
తత్త ణం సూర్యముక్తాది గ్భృ
హై రంగారిణీ స్పృలా. ౯౫
ఆసన్నా స్తమయా ధీరై రు
చ్యతే చోపధూపితా,
సునీతి ధ్రువమాతా స్యా
న్తాతా దక్షస్య మారిషా,
ఛాయాపథో దేవపథః
సోమథారా నభస్సరిత్,

౧ శుక్రః, (పు) ౨ భః, ౩ శతపర్వేశో
శః, ౪ మఘాధూః, (ఊ) ౫ భృగుః, ౬
ఆస్ఫుజిత్, (త్) ౭ పోడశార్చిః (న్) ఈ
౮ న్ను శుక్రుని పేరులు.

౧ నవార్చిః (న్. పు), ౨ మంగళః, ౩
భోల్లుకః, ౪ కుజః ఈ ౪ న్ను అంగార
కునిపేరులు

౧ బుధః (పు), ౨ హేమా (న్), ౩
రాజపుత్రః, ౪ ఏక దేహః, ౫ ప్రహర్షణః,
౬ పంచార్చిః (న్. పు), ౭ శ్రవిష్టాజః, ౮
శ్యామాంగః, ౯ ఏకాంగః, ౧౦ రోధనః
ఈ ౧౦ న్ని బుధునికి పేరులు.

౧ శనై శ్చరః (పు), ౨ నీలవాసాః,
(న్) ౩ మందః, ౪ ఛాయాత్త జః, ౫ శనిః
శనిగ్రహము పేరులు.

౧ రాహుః, ౨ గ్రహకల్లోలః, ౩ అ
భృషిశాచః ఇవి రాహువు పేళ్లు.

౧ ఆహికః, ౨ కేతుః ఇవి కేతువు
పేళ్లు.

౧ జ్యోతిరథః, ౨ గ్రహాథారః, ౩
ధ్రువః ఇవి ధ్రువుని పేళ్లు

౧ అంగారిణీ అప్పడే సూర్యునిచే విడి
చి పెట్టబడిన దిక్కు పేరు.

౧ ఉపధూపితా సూర్యుడ స్తమింప
సిద్ధుడై యున్న దిక్కు పేరు.

౧ సునీతిః (సీ) ధ్రువుని తల్లి పేరు.

మారిషా (ఆ. సీ) దక్షుని తల్లి పేరు.

౧ ఛాయాపథః, ౨ దేవపథః, ౩ సోమ
థారా ౪ నభస్సరిత్ (త్) ఇవి దేవ
మార్గము పేరు.

దినప్రణీ స్త్యవ్యధిషో భానే
మిరపరవ్రతః గభ స్తిహస్తోఽం
శుధరః ఖరాంశుర్భరవిర్భ
గః, వేదోదయః ప్రతిదివా
భానుః పీతు స్తమోపహః ౯గ
దినమణి హరిహేలిబ్రధ్నభా
కోషభాసూదరధి ఖగవతంగే
నాద్రయః సప్తసప్తిః, మిహిర
మహిరపీథాః కాలకృత్పద్మ
పాణిః ఖమణరరుణశూ రావం
శుమానంశుమాలీ. ౯౬

ఛాయా స్యాత్తపతీమంద
జననీ భూమయీచరి,

సంజ్ఞాతు యమకాలిందీ ర
వంత మనుదస్త్రసూః ౯౭. త్ర
స రేణు ర్మహావీర్యాస్వాతీసూ
ర్యా సువర్చలా, స్వ రేణు ద్యు
మయీత్వాష్ట్రీ ప్రియాచైతే
వివస్వతః ౯౮

అశ్వనో రమణో ఽనూరు

ర్జటాయు స్త్వరుణాత్తజః.

ఇతి దిగ్విధిః

౧ దినప్రణీ, (ఈ. పు) ౨ అవ్యధిషః,
౩ భానేమి, ౪ అపరవ్రతః, ౫ గభ స్తిహ
స్తః, ౬ అంశుధరః, ౭ ఖరాంశుః, ౮ భాః,
(స) ౯ రవిః, ౧౦ భగః, ౧౧ వేదోదయః,
౧౨ ప్రతిదివా, (న్) ౧౩ భాతుః, ౧౪
పీతుః, ౧౫ తమోపహః, ౧౬ దినమణిః,
౧౭ హరిః ౧౮, హేలిః, ౧౯ బ్రధ్నః,
౨౦ భాకోషః, ౨౧ భానుః, ౨౨ ఉద
రధిః, ౨౩ ఖగః, ౨౪ పతంగః, ఇనః, ౨౫
౨౬ అద్రిః, (ఇ. పు) ౨౭ సప్తగుప్తిః,
౨౮ మిహిరః, ౨౯ మహిరః, ౩౦ పీథః,
౩౧ కాలకృత్ (త్), ౩౨ పద్మపాణిః, ౩౩
ఖమణిః, ౩౪ అరుణః, ౩౫ శూరః, ౩౬
అంశుమాన్ (త్), ౩౭ అంశుమాలీ (న్)
ఇవి సూర్యుని పేరులు

౧ ఛాయా, (సీ) ౨ తపతీ, ౩ మందజననీ,
౪ భూమయీ, ౫ చరి ఇవి శనితల్లి పేరులు.

౧ సంజ్ఞా, ౨ యమసూః, ౩ రేవంత
సూః, ౪ మనుసూః, ౫ దస్త్రసూః, ౬ త్రస
రేణుః, ౭ మహావీర్యా, ౮ స్వాతీః, ౯
సూర్యా, ౧౦ సువర్చలా, ౧౧ స్వ రేణుః,
౧౨ ద్యుమయీ, ౧౩ త్వాష్ట్రీ, వివస్వతః
౧౪ ప్రియా ఇవి సూర్యుని భార్య[యముని
తల్లి] పేరులు.

౧ అశ్వనః, ౨ రమణః ౩ అనూరుః
ఇవి అనూరుని పేర్లు

౧ జటాయుః, ౨ అరుణాత్తజః ఇవి
జటాయువు పేరులు.

ఇది దిగ్విధము.

కాల స్వపప్తుర్జహకో భ
సంతో భస దిత్వపి. పీథః పీ
యు స్తిథశ్చుథ

వాస్తోవ్యప్తాంశకే దినమ్,

ఉషా ప్రభాతం

గోసర్గః సాయోత్సవోవికా
లకే. ౧౦౦

రాత్రి రక్షోజననీ శత్వరీ
చక్రభేదినీ ఘోరా, శ్యా
మా యామ్యా దోషా తుం
గీ భాతీ శతాక్షీ చ ౧౦౧
వాస్తవోయానిశాఖ్యా చ
వాసతేయీ తమానిశో,

యస్యాం మత్తాని నిశ్వాసః
శ్వనిశం శ్వనిశాచ సా. ౧౦౨
నిస్సంపాతోఽర్ధరాత్రస్యా
త్సర్వావసర ఇత్వపి,

ఉచ్చంద్రావరరాత్రౌ ద్వా

దర్శోఽమామావసీచ సా

భూతః కృష్ణచతుర్దశ్యాం
పౌర్ణమ్యాం ధర్మవాసరః,

శక్రోత్సవో ధ్వజోత్థానం

౧ కాలః, ౨ అపప్తుః, ౩ జహకః, ౪
భసంతః, ౫ భసత్, (త్) ౬ పీథః, ౭
పీయుః, (ఉ) ౮ తీథః ఇవి కాలము పేరులు.

౧ వాస్తః, ౨ వ్యప్తం, (న) ౩ అంశ
కం, ౪ దినం ఇవి దినము పేరులు.

౧ ఉషా, ౨ ప్రభాతం ఇవి స్రాతః కాల
ముపేళ్లు.

౧ గోసర్గః, ౨ సాయోత్సవః, ౩ వికా
లకః ఇవి అసమయము (విరుద్ధకాలము)
పేరులు

౧ రాత్రి, (ఈ సీ) ౨ రక్షోజననీ,
౩ శత్వరీ, ౪ చక్రభేదినీ, ౫ ఘోరా,
౬ శ్యామా, ౭ యామ్యా, ౮ దోషా,
౯ తుంగీ, ౧౦ భాతీ, ౧౧ శతాక్షీ, ౧౨
వాస్తవోయా, ౧౩ నిశాఖ్యా, ౧౪ వాస
తేయీ, ౧౫ తమా, ౧౬ నిశా (శే-
సీ) ఇవి రాత్రి పేరులు.

౧ శ్వనిశం, ౨ శ్వనికా ఇవి కుక్కలు
మత్తుగొనియున్న రాత్రి పేళ్లు

౧ నిస్సంపాతః, ౨ అర్ధరాత్రః, ౩ స
ర్వావసరః ఇవి అర్ధరాత్రి పేళ్లు.

౧ ఉచ్చంద్రః, ౨ అపరరాత్రః ఇవి
అపరరాత్రి పేరులు.

౧ దర్శః, ౨ అమా, (ఆ సీ) ౩ అమా
వసీ (ఈ సీ) ఇవి అమావాస్య పేళ్లు.

౧ భూతః శవలశచతుర్దశపేరు.

౧ ధర్మవాసరః, ౨ పౌర్ణమీ ఇవి
పూర్ణిమ పేళ్లు.

౧ శక్రోత్సవః, ౨ ధ్వజోత్థానం ఇవి
చంద్రోత్సవము పేరు.

శారదీ ద్యౌతపూర్ణిమా.
౧౦౮. కోజాగరః శరత్పర్వ
కౌముదీ చారమస్త్రీయాం,

యక్షరాత్రిస్తు దీపాలీ

చైత్రవల్యాం మధూత్సవ
౧౦౯. సువసంతః కామమ
హావాసంతి కర్దమీస్త్రీయా

శ్రామస్తు మనో వర్షాంశో

పత్సరస్తు యుగాంశకః
౧౧౦. ఋతువృత్తిర్మాసమానః
స్యాత్కాలగ్రంథిరుర్వటః
కాలప్రభాతం శరదా

ప్రావృషా తు జలార్ణవః

కౌముదః కార్తికోమాసః,

ఫాల్గునాలస్తు ఫాల్గునః,

జ్యేష్ఠామూలీయ మిచ్ఛంతి
మాసమాషాఢపూర్వజమ్.

కృతిం సత్యయుగం

త్రేతాగ్నాయా

౧ శారదీ, ౨ ద్యౌతపూర్ణిమా, ౩
కోజాగరః, ౪ శరత్పర్వ (న్), ౫ కౌము
దీచారం (స్తు) ఇవి శరత్కాల పూర్ణిమ
పేరు.

౧ యక్షరాత్రిః, ౨ దీపాలీ ఇవి దీపా
నళ పండుగు పేర్లు.

౧ చైత్రవళిః, ౨ మధూత్సవః, ౩
సువసంతః, ౪ కామమహాః, (స) ౫ వా
సంతి, (సీ) కర్దమీ (సీ) ౬ ఇవి చైత్రపూ
ర్ణిమ (పసంతోత్సవము) పేర్లు.

౧ శ్రామః, ౨ మాసః, ౩ వర్షాంశః
ఇవి నెల పేర్లు.

౧ పత్సరః, ౨ యుగాంశకః, ౩ ఋతు
వృత్తిః, ౪ మాసమానః, ౫ కాలగ్రంథిః,
ఉర్వటః ౬ ఇవి సంవత్సరము పేరులు.

౧ కాలప్రభాతం, ౨ శరదా (సీ)
ఇవి శరదృతువు పేర్లు

౧ ప్రావృషా, ౨ జలార్ణవః ఇవి వర్ష
ర్తువు పేరు

౧ కౌముదః ఇది కార్తికమాసము
పేరు

౧ ఫాల్గునాలః ఇది ఫాల్గునమాసము
పేరు

౧ జ్యేష్ఠామూలీయం ఇది జ్యేష్ఠమా
సము పేరు.

౧ సత్యయుగం ఇది కృతయుగము
పేరు

౧ అగ్నాయా ఇది త్రేతాయుగము
పేరు.

ద్వాపరయజ్ఞయా,

కలిర్ఘ్నరకః కర్తయుగం

పాపం తు పాతకమ్. ౧౦౯
శల్యం తూస్తం చ కల్మ-౨౬
భద్రం మల్లం శవం తథా,
శశుభం చావ్యయే

థాత్తా జీవః పురుషముద్గ
లా. ౧౧౦ అంతర్యామిశ్వర

శ్చాంతఃకరణం తు మనోని
గుః

ఇతి కాలవర్గః.

బుద్ధిః పండా విదాచార్వీ
విచారే

తర్కనిర్ణయా. ౧౧౧. గుం
జా చ ర్చాప
సిద్ధాంతోత్తరపక్షసమాధయః

ఇతి బుద్ధివర్గః.

కృతాంతః పూర్వపక్షస్తు
చోద్యం

గీర్భణితిర్గి రా. ౧౧౧. వాచా

చ్ఛందస్తు నిగమః

సామ్యైక్యం స్వరపత్తనమ్.

౧ యజ్ఞయః ఇది ద్వాపరయుగము
పేరు.

౧ ఝర్ఘ్నరకః, ౨ కర్తయుగం ఇవి
కలియుగముపేరు.

౧ పాపం, ౨ పాతకం, ౩ శల్యం,
౪ తూస్తం, ౫ కల్మః ఇవి పాపముపేరులు.

౧ భద్రం, ౨ మల్లం, ౩ శివం, ౪ శం,
౫ శుభం ఇవి శుభముపేరులు.

౧ ఆత్మా, (న పు) ౨ జీవః, ౩ పురు
షః, ౪ ముద్గలః, ౫ అంతర్యామి, (న)
౬ ఈశ్వరః ఇవి జీవునిపేరులు.

౧ అంతఃకరణం, ౨ మనః, (స. న),
౩ నిగుః అంతఃకరణము పేరు

ఇతి కాలవర్గము.

౧ బుద్ధిః, (ఇ. సీ) ౨ పండా, ౩ విదా,
౪ చార్వీ ఇవి బుద్ధిపేరులు.

౧ తర్కః, ౨ నిర్ణయః, ౩ గుంజా, ౪
చర్చా ఇవి విచారణముపేరులు.

౧ సిద్ధాంతః, ౨ ఉత్తరపక్షః, ౩ సమా
ధిః, ౪ కృతాంతః ఇవి సిద్ధాంతముపేర్లు.

ఇది బుద్ధివర్గము.

౧ పూర్వపక్షః, ౨ చోద్యం ఇవి పూ
ర్వపక్షముపేర్లు

౧ గీః, (ర్) ౨ ఘణితిః, ౩ గిరా,
౪ వాచా ఇవి వాక్కునకుపేర్లు.

౧ ఛందః, (స్) ౨ నిగమః ఇవి వేద
ముపేర్లు.

౧ సామ్యా, ౨ ఉక్థం, ౩ స్వరపత్త
నం సామవేదముపేర్లు.

బ్రహ్మాక్షరం స్యాదోంకారః
ప్రశ్నదూతీ ప్రహేళికా.

సంజ్ఞాధివచనం సద్యఃకృతం
లక్షణనామని వ్యపదేశః

ప్రసిద్ధిస్తు టంకారోఽథ

నవస్తవః ౧౧౮

ఇతి వాగ్వర్తః.

శబ్దాభిలాపాత్వభిధాభిధా
నం వాచకోధ్వనిః, హ్రస్వః
కుహరితం

చాథ మన్తనో గర్గదధ్వ
నా. ౧౧౯

ఇతి శబ్దాదివర్తః

తూరంతుతూర్యం స్యాత్తా
ద్యమానాస్తు పటహంచయః,

కరణ్ఠిః కరతాలీ స్యా

ధ్వనినాలా తు కాహలా

మద్దుకో మర్దనో మేంద్రో

౧ బ్రహ్మాక్షరం ఓంకారము పేరు
౧ ప్రహేళికా, ౨ ప్రశ్నదూతీ ఇవి
గూఢార్థకావ్యముపేరు.

౧ సంజ్ఞా, (సీ) ౨ అర్థవచనం,
౩ సద్యఃకృతం, ౪ లక్షణం, ౫ నామ,
(న్) వ్యపదేశః ౬, ఇవి నామధేయము
పేర్లు.

౧ ప్రసిద్ధి, (సీ) ౨ టంకారః ఇవి
ప్రసిద్ధికి పేరులు.

౧ నవః, (పు) ౨ స్తవః ఇవి స్తోత్రము
నకు పేరులు

ఇతి వాగ్వర్తము

౧ శబ్దః, (పు) ౨ అభిలాపః, ౩ అభి
ధా, (సీ) ౪ అభిధానం, (న) ౫ వాచకః,
(పు) ౬ ధ్వనిః, ౭ హ్రస్వః, ౮ కుహరితం
ఇవి ధ్వనిపేరులు.

౧ మన్తనః, (పు) ౨ గర్గదధ్వనిః గర్గ
దధ్వని పేరులు.

ఇతి శబ్దాదివర్తము

౧ తూరం, (న) ౨ తూర్యం తప్పెట
మొదలగు వాయిద్యముల చప్పుడుపేర్లని
కొందరు. కొట్టబడిన తప్పెటవాయిద్యము
పేరులు.

౧ కరణ్ఠి, (సీ) ౨ కరతాలీ కరతాల
మునకు పేరులు.

౧ ధ్వనినాలా, (సీ), ౨ కాహలా
కాహలవాయిద్యము.

౧ మద్దుకః, (పు), ౨ మర్దనః, ౩
మేంద్రః మృదంగముపేరులు.

ధక్కా విజయమర్దలః,

౧ ధక్కా (సీ) ౨ విజయమర్దలః విజయధక్కా-పేరులు

ద్రగడః ప్రతిపత్తూర్యం

౧ ద్రగడః (పు), ౨ ప్రతిపత్తూర్యం (న) ద్రగడవాయిద్యముపేరులు.

డమరుః సూత్రకోణకః

౧ డమరుః, ౨ సూత్రకోణకః డమరువాయిద్యముపేరులు.

నాలీఘటి యామనాలీ చండ
ధక్కా యమేరుకా, యామ
ఘోషోఽధ

౧ నాలీ (సీ), ౨ ఘటి, ౩ యామనాలీ, ౪ చండధక్కా, ౫ యమేరుకా, ౬ యామఘోషా చండధక్కా యనే వాయిద్యముపేరులు.

తామ్రా స్యాన్తానరంధ్రావి
కాలికా. ౧౧౦

౧ తామ్రా (సీ), ౨ మానరంధ్రా, ౩ వికాలికా మానరంద్రయను వాయిద్య విశేషముపేరులు.

భవరుత్ప్రేతపటహా మృ
త్యుభంగురకశ్చ సః,

౧ భవరుత్, (ద్. సీ) ౨ ప్రేతపటహః, (పు) ౩ మృత్యుభంగురకః ప్రేతపటహ వాయిద్యముపేర్లు (చావుతప్పెట)

రణతూర్యం తు సంగ్రామ
పటహా భయడిండిమః ౧౧౧

౧ రణతూర్యం, (న) ౨ సంగ్రామపటహః, (పు) ౩ భయడిండిమః యుద్ధవాయిద్యముపేరులు.

భక్తతూర్యం నృపాభారం

౧ భక్తతూర్యం, (న) ౨ నృపాభారం భోజనకాలవాయిద్యముపేరులు.

మల్లతూర్యం మహాస్వనః,

౧ మల్లతూర్యం, (న) ౨ మహాస్వనః (పు) మల్ల వాయిద్యముపేరులు

ముఖవాద్యం వక్త్రనాలం

౧ ముఖవాద్యం, (న) ౨ వక్త్రనాలం, ౩ ముఖవాయిద్యముపేరులు

వేణౌ వివరనాలికా. ౧౨౦

౧ వేణుః, (ఉ. పు.) ౨ వివరనాలికా వేణువాయిద్యముపేరులు.

వారవాణిః ప్రణేతా స్యాః

౧ వారవాణిః, (ఇ పు) ౨ వేణువు వాయించువానిపేరు

కథకై కనటా సమా,

౧ కథకః, ౨ ఏకనటః పౌరాణికునిపేర్లు.

సర్వవేశీ లయారంభః స్యా
తాలావచరో నటః ౧౨౧
లయపుత్రీ నటీ నర్తూః ఖడ్గ
ధారాది నర్తకే,
స్లవకః కేలకశ్చాథ

భండః శ్చాటువటుస్సమా.

గాయనే గాథక
స్త్రీణాం హస్తీషం సహనర్త
సం

వాత్సల్యశాంతౌ తు రసౌ

శృంగారః కాశికః స్తుతః

సంభోగో విప్రలంభశ్చ త
ద్భేదౌ

వర్ణికామసీ, మసిర్న

వ్యామనంతు స్యాద్వామౌ

వజ్రా తు పాంసనం. ౧౨౨

డమరుస్తు చమత్కారః

ప్రాధిస్తుకియదేహికా,

నృపదః ప్రస్రవణం సిప్రో
ద్వయౌ

ర్యీడో నటాంధికా ౧౨౩

త్రికాండ—4

౧ సర్వవేశీ (న్. పు), ౨ లయారంభః
3 తాలావచరః, ౪ నటః నటునిపేరులు.

౧ లయపుత్రీ, (ఈ. సీ), ౨ నటీ, 3
నర్తూః. నర్తకురాలిపేరులు

౧ స్లవకః, ౨ కేలకః కత్తివాయిపై
ఆడెడువానిపేళ్లు.

౧ భండః, ౨ చాటువటుః ఆకతాయి
పేళ్లు

౧ గాథకః గానముచేయువానిపేరు.

౧ హస్తీషం స్త్రీలతోఁగలసిచేయునా
ట్యముపేరు

౧ వాత్సల్యః, ౨ శాంతః రసభేదము
లపేరులు.

౧ శృంగారః, ౨ కాశికః శృంగార
రసముపేళ్లు

౧ సంభోగః, ౨ విప్రలంభః శృంగా
రరసభేదముపేరులు

౧ వర్ణికా, ౨ మసీ (సీ), 3 మసిః
(పు). మసిపేరులు (సిరా)

౧ వ్యామనం, ౨ వ్యామః సందిలి
మధ్యకు పేళ్లు

౧ అవజ్ఞా, ౨ పాంసనం తిరస్కారము
పేళ్లు

౧ డమరుః ౨ చమత్కారః చమ
త్కారము పేళ్లు.

౧ ప్రాధిః, ౨ కియదేహికా సామర్థ్య
ముపేళ్లు.

౧ నృపదః, ౨ ప్రస్రవణం, 3 సిప్రః
(ప్స) చెమటపేళ్లు.

౧ న్రిడః, ౨ నటాంధికాలజ్ఞకుపేళ్లు.

భామః క్రోధో
నిశ్శమస్తు శోకే
వీర్యం శుటీరతా,

ఫలం మిషం చ
వైదగ్ధీ భంగిశ్చేభనిమీ
లికా. ౧౨౬

స్యా చ్చింతా చింత

యాథోద్వాహనం రణర
ణం చ తత్,
పరిహాసః కేలిముఖః

కేలి దేవన నర్తణీ. ౧౨౭

రోమోద్భేదస్తుపులక స్వ
క్పుష్పం చ త్వంగకురః,

స్వదోషగూహనం వ్రుక్షో

రాగసంగౌతు గృధ్నుతా.

కాప్యకారః సయచ్చిత్తేపా
పమాధాయ శంసనం,

కౌక్యత్యం విప్రతీసారో

విబాధాతు విహేతనమ్.

దుఃఖం లోకో భవశ్చైవ
సంసారః కష్టకారకః,

౧ భామః, ౨ క్రోధః క్రోధముపేళ్లు.
౧ నిశ్శమః, ౨ శోకః చింతపేరులు.
౧ వీర్యం, ౨ శుటీరతా పరాక్రమ
ముపేరు.

౧ ఫలం, ౨ మిషం నెపమునకుపేళ్లు.
౧ వైదగ్ధీ, ౨ భంగి, ౩ ఇభనిమీలి
కా నేర్పరితనమునకు జేళ్లు.

౧ చింతా, ౨ చింతయా విచారము
పేళ్లు

౧ ఉద్వాహనం, ౨ రణరణం పెండ్లికి
పేళ్లు.

౧ పరిహాసః, ౨ కేలిముఖః పరిహాసము
పేరులు.

౧ కేలి, ౨ దేవనం, ౩ నర్త (న)
త్రీడపేళ్లు.

౧ రోమోద్భేదః, ౨ పులకః, ౩ త్వ
క్పుష్పం, ౪ త్వంగకురః రోమాంచము
పేళ్లు.

౧ స్వదోషగూహనం, ౨ వ్రుక్షః తన
దోషము మరుగుపఱచుటకు జేరు.

౧ రాగసంగః, ౨ గృధ్నుతా (నీ).
అనురాగముపేళ్లు

౧ కాప్యకారః మనస్సులో పాపముం
చి మాటలాడువానిపేరు.

౧ కౌక్యత్యం, ౨ విప్రతీసారః
దుష్కృత్యముపేరు.

౧ విబాధా (నీ), ౨ విహేతనం హిం
సపేళ్లు.

౧ దుఃఖం, ౨ లోకః, ౩ భవః, ౪ సం
సారః ౫ కష్టకారకః సంసారముపేరులు.

నిర్వాణమస్తుకో మోక్షః
శీతీభావః శమోఽమృతమ్.

ఇతి నాట్యవర్గః

అథోఽవ్యయం స్యాత్పా
తాలే

విరోకం శ్వభ్ర మశ్రియా

తమసంతు నిశాచర్త నీలపం
కం రజోబలమ్. ౧౩౧ దినాం
తకోవియద్భూతిః ఖలు గ్వృ
త్రోఽథ

నాగభృత్, డుండుః స్త్రీ
స్యా
దులూతాజగరావథ

హలాహలః. ౧౩౨. బ్రహ్మ
సర్వోఽశ్వలాలా చ
ద్విముఖారహీరణిః, రాజా
హి

రలగర్దస్తు కాలసర్వో మ
హావిషః ౧౩౩
భాండపుష్ప స్తు భుజగో
భవేత్

కౌక్కుటకందలః, గోనాస
గోనసా

హాలాహలం హాలహలం వి
షమ్. ౧౩౪

౧ నిర్వాణం, ౨ మస్తుకః, ౩ మో
క్షః ౪ శీతీభావః ౫ శమః ౬ అమృతం
మోక్షముపేరులు.

ఇది నాట్యవర్గము.

౧ అథః (అవ్యయం), ౨ పాతాలం
పాతాలలోకముపేరు.

౧ విరోకం (స్వ), ౨ శ్వభ్రం రంధ్ర
ముపేరులు.

౧ తమసం, ౨ నిశాచర్త (న), ౩ నీల
పంకం, ౪ రజోబలం, ౫ దినాంతకః, ౬
వియద్భూతిః, ౭ ఖలుక్, ౮ వృత్తః అం
ధకారముపేర్లు.

౧ నాగభృత్ (త్), ౨ డుండుః ౩
రెండుతలల పాముపేరు

౧ డూతా, ౨ అజగరః పెనుబాము
పేరులు.

౧ హాలాహలః, ౨ బ్రహ్మసర్వః, ౩
అశ్వలాలా నల్లకండ్లపాముపేర్లు.

౧ ద్విముఖా, ౨ హిరహీరణిః, ౩
రాజాహిః ఇవి రెండుతలలుగల పాము
పేరులు.

౧ అలగర్దః, ౨ కాలసర్వః ౩ మహా
విషః నల్లత్రాచుబాముపేరు.

౧ భాండపుష్పః, ౨ భుజగః పాము
పేరులు.

౧ కౌక్కుటకందలః, ౨ గోనాసః ౩
గోనసః కొండచిలువపేరు.

౧ హాలాహలం, ౨ హాలహలం హాలా
హలవిషముపేరులు.

అథాచ్ఛక్షో ద్విరసనః సమ
కోలశ్చ భేకభుక్, కుంభీనసో
మండలీ చ

గరళం జంగమం విషం.

అనంతో వాసుకిః పద్యో
మహాపద్మోఽపితక్షకః, కర్కో
టః కులికః శంఖ ఇత్యష్టౌ నా
గనాయకాః. ౧౩౬

పురీ భోగవతీ చైషాం
భోగిన్యో నాగకన్యకాః,

ఇతి పాతాళభోగివర్గః

అకం దుఃఖ మఘం

చైంద్రీతల్పక్షిః కాలకర్ణి కా

ఇతి నరకవర్గః.

పాథోధి సింధు మకరాల
య వారింశి గంగాధ రేందు
జనకా స్తిమరూర్తి మాలి,
వార్ధి ర్నితద్రు తిమికోష మ
హాశయాశ్చ క్లీబం చ శైల
శిబిరం ధరణీప్లవశ్చ ౧౩౮.
పుమాన్ క చంగలోవాంకః
కూలంకష పరాంగవౌ, త
రంతో దారదః పేరుః మహా
స్రాచీర మద్వియోః ౧౩౯
నదీ నశ్చాథ

౧ అృక్షః, ౨ ద్విరసనః, ౩ సమకోలః
౪ భేకభుక్ (జ్), ౫ కుంభీనసః, ౬ సా
మాన్యసర్పము పేరులు.

౧ గరళం, ౨ జంగమం, ౩ విషం
పామువిషము పేరులు.

౧ అనంతః, ౨ వాసుకిః ౩ పద్యః, ౪
మహాపద్మః, ౫ తక్షకః, ౬ కర్కోటః, ౭
కులికః, ౮ శంఖః సర్పనాయకుల పేరులు.

౧ భోగవతి (ఈ-నీ), సర్పపురము పేళ్లు.
౧ భోగిని (ఈ-నీ), ౨ నాగకన్యకా
సర్పకాంతల పేరులు.

ఇది పాతాళభోగివర్గము.

౧ అకం (న), ౨ దుఃఖం, ౩ అఘం.
దుఃఖము పేరులు.

౧ చైంద్రీ, ౨ అలక్షి, ౩ కాలకర్ణి కా
ఇవి అలక్షికి (శ్వేతాదేవికి) పేళ్లు
ఇవి నరకవర్గము.

౧ పాథోధిః, ౨ సింధుః, ౩ మకరా
లయః, ౪ వారిరాశిః, ౫ గంగాధరః, ౬
ఇందు జనకః, ౭ తిమిః, ౮ ఊర్తిమాలీ
(న్-పు), ౯ వార్ధిః, ౧౦ మితద్రుః, ౧౧
తిమికోషః, ౧౨ మహాశయః, ౧౩ శైల
శిబిరం (న), ౧౪ ధరణీప్లవః, (పు) ౧౫
కచంగలః, ౧౬ వాంకః, ౧౭ మూలంకషః,
౧౮ పరాంగవౌ, ౧౯ తరంతః, ౨౦ దార
దః, ౨౧ పేరుః, ౨౨ మహాస్రాచీరం (న),
౨౩ నదీనః. సముద్రుని పేర్లు.

కమలం నీరం నారాః త్రి
యామిరా, కందకం జలమ

స్థాయ మగాధే

థాంభసాం భ్రమః గరం
తానూరో వాయుగుల్మశ్చ
కణలాభః కలంకురః, పురో
టిః పత్రయుంకారో వదాలః
హూలహండకః గరగ

చులుకో ఘన జంబాలే

దలాఢ్యే పంకకర్వటః,

తరణో భేలకే

వారిరథోనౌ స్తరికః ప్లవః

హోడస్తరాంధుర్వహనం

వహిత్రం వార్వటం పు
మాన్,

పాదారక స్యా తోప్లిందః

పత్రబాలే తులాధటః.

సముద్రకఫ హిండిర జల
హాసాస్తు ఘనకే,

కైవర్తే జాలికః ఛోటీ కు
పనీ స్వాదధ

గ కమలం (న), ౨ నీరం, ౩ నారః,
౪ ఇరా (నీ), ౫ కందకం, ౬ జలం నీరు
పేర్లు

గ అస్థాయం, ౨ అగాధం లోతు
పేరులు.

గ అంభసాంభ్రమః, ౨ తానూరః,
౩ వాయుగుల్మః, ౪ కణలాభః, ౫ కలం
కురః, ౬ పురోటిః, ౭ పత్రయుంకారః,
౮ వదాలః, ౯ కులహండకః. సుడిగుండ
ముపేరులు

గ చులకః, ౨ ఘనజంబాలః గొప్ప
బురదపేరులు

గ దలాఢ్యః, ౨ పంకకర్వటః నీటితో
నుండు బురదపేరు.

గ తరణః, ౨ భేలకః తెప్పకొయ్య
పేరు.

గ వారిరథః, ౨ నౌః (బే. నీ), ౩
తరికః, ౪ ప్లవః పడవపేరులు.

గ హోడః, ౨ తరాంధుః, ౩ వహనం
నౌకావిశేషముపేరు.

గ వహిత్రం, ౨ వార్వటః తెప్పపేరు.

గ పాదారకః, ౨ పోలిందః పడవ
చుక్కానిపేరులు.

గ పత్రబాలః, ౨ తులాధటః పడవ
నడిపడి తెడ్డుకు బేరులు

గ సముద్రకఫః, ౨ హిండిరః, ౩ జల
హాసః, ౪ ఘనకః నీటినురుగుపేరు.

గ కైవర్తః, ౨ జాలికః, ౩ ఛోటీ
(న్), ౪ కుపనీ (న్) పడవనడుపువానిపేరు.

స్లవః. ౧౮౮. పలవః పంజ
రాభేటః

కరండీతుజలేశయః, ఆత్తాశీ
శంబరో మూఱో

౭నిమేషో వల్క-వానపి.
౧౮౯. మినే

పదాలః పాతీనో

మత్స్యరాజస్తు రోహితః,
భాలాంకశ్చాథ

కులిశం కంటకాష్ఠీలఙ్గత్యసి.

ఫలకీ స్యా చ్చిత్రఫలీ

రాజగ్రీవో మదార్దదః

కవయీ క్రకచపృష్ఠీ

కంకత్రోటో జలవ్యధః.

శఫరః శ్వేతకోలః స్యాత్

ఖశేటస్తు ఖలేశయః,

ఇల్లీశవారికర్పూర గాంగే
య శఫరాధిపాః. ౧౯౦

జలతాలోఽవ్యథ

చలత్ పూర్ణిమా చంద్ర
చంచలే,

౧ స్లవః, ౨ పలవః, ౩ పంజరాభేటః
చేపలబట్టు సాధనము పేరు.

౧ కరండీః (న్), ౨ జలేశయః, ౩ ఆ
ఆత్తాశీ (న్), ౪ శంబరః, ౫ మూకః మ
త్స్యభేదము పేరులు.

౧ అనిమేషః, ౨ వల్క-వాక్ (త్), ౩
మినః సామాన్య మత్స్యము పేరులు.

౧ పదాలః, ౨ పాతినః వేయికోటల
చేపపేరు.

౧ మత్స్యరాజః, ౨ రోహితః, ౩ భా
లాంకః ఎఱ్ఱమీను పేరు

౧ కులిశం, ౨ కంటకాష్ఠీలః మత్స్య
విశేషము పేరు.

౧ ఫలకీ (ఈ. సీ), ౨ చిత్రఫలీ (న్)
నడగడ్డిలోని చేపపేరు.

౧ రాజగ్రీవః, ౨ మదార్దదః ఫలక
మత్స్యము పేరులు.

౧ కవయీ (న్), ౨ క్రకచపృష్ఠీ (న్)
సొటచేపపేరు.

౧ కంకత్రోటః, ౨ జలవ్యధః కంక
త్రోటమత్స్యము పేరులు.

౧ శఫరః (పు), ౨ శ్వేతకోలః ఎగిసి
పడెడు మత్స్యము పేరు.

౧ ఖశేటః (పు), ౨ ఖలేశయః ఖలిశ
మత్స్యము పేరులు.

౧ ఇల్లీశః (పు), ౨ వారికర్పూరః, ౩
గాంగేయః, ౪ శఫరాధిపః, ౫ జలతాలః
ఇల్లీశ మత్స్యము పేరు.

౧ చలత్పూర్ణిమా (సీ), ౨ చంద్రచం
చలా చంద్రకమత్స్యము.

జలవృశ్చిక ఇంచాకే	౧ జలవృశికః (పు), ౨ ఇంచాకః రె య్యచేపపేరులు
గంగాతేయో గలానిలః.	౧ గంగాతేయః (పు), ౨ గలానిలః మత్స్యవిశేషముపేరులు
శాలః శకులగండస్వా	౧ శాలః, ౨ శకులగండః ఉరుజమీను పేరులు.
దంధాపిః కుచికా ద్వ యోః,	౧ అంధాపిః (పు), ౨ కుచికా మత్స్య విశేషముపేరులు.
బ్రాహ్మీతు పంకగడకో	౧ బ్రాహ్మీ (సీ), ౨ పంకగడకః (పంక గడకమత్స్యము) బురదమట్ట అను మత్స్య ముపేరులు.
లఘుగర్గ త్రికంటకః. ౧౫౦	౧ లఘుగర్గః (పు), ౨ త్రికంటకః త్రికంటమను మత్స్యముపేరులు.
తిర్యగ్యానః కులీరస్వాత్ ముఖాస్త్రో హరిలాంఛనః, వ హిః కుటీచరః	౧ తిర్యగ్యానః (పు), ౨ కులీరః, ౩ ముఖాస్త్రః, ౪ హరిలాంఛనః, ౫ వహిః, ౬ కుటీచరః యంద్రకాయపేరులు
ప్రోతాధానం తు స్యా జ్ఞ లాండకమ్ ౧౫౧	౧ ప్రోతాధానం (న), ౨ జలాండకం చిటుమీనుకదుపుపేరులు.
జలరూపస్తు మకరో మరో లి రసిదంష్ట్రకః, మీనర	౧ జలరూపః, ౨ మకరః, ౩ మరోలిః, ౪ అసిదంష్ట్రకః, ౫ మీనరః మొసలి పేరులు
స్తంతు నాగస్తు నక్రవాడ వహరకః. ౧౫౨	౧ తంతునాగః (పు), ౨ నక్రవాట్ (హ్), ౩ అవహరకః గుట్టపుమూతి మీనుపేరులు.
నక్రస్తు వార్భటః స్యాథాం బుకిరాటోఽంబుకంటకః,	౧ నక్రః (పు), ౨ వార్భటః, ౩ అం బుకిరాటః, ౪ అంబుకంటకః కాటుమొస లిపేరులు
జలశూకరమాయాద ఝ షాశన హ్రదగ్రహః ౧౫౩	౧ జలశూకరః, ౨ మాయాదః, ౩ ఝషాశనః, ౪ హ్రదగ్రహః పిడకమొసలి పిల్లపేరులు.

జలకూర్చ స్త్యంబుకీశో వ
సాధ్యః శిశుకశ్చసః,

ఉద్రస్తు జలమార్జార జలా
ఖు నకులప్లవాః. ౧౫౪

మృత్కిరా ఘుష్ఠరీ

వారి క్రిమిస్తు జలమక్షీ
కా,

పటాలుకా జలౌకాంబు స
ర్పిణీ వేణివేధినీ. ౧౫౫

వ్యంగస్తు నందకోభేకో
గూఢవర్చాః కృతాలయః, రే
కోజిహ్వోదధ

పంచాంగగుష్ఠేక్రోడాంఘ్రి
కచ్చపా. ౧౫౬

గడుః కించులుకో

థాంధు ర్వికిర శ్చూడకశ్చ
సః, చుంటాలుటీ చ చూడా

థాంధకూపః కర్కరాంధు
కః. ౧౫౭

పల్వలం దీర్ఘి కా మీనగో
ధికా,

అవఘట్టావటౌ తుల్యౌ

౧ జలకూర్చః (పు), ౨ అంబుకీశః, ౩
అవసాధ్యః, ౪ శిశుకః ఉలచమీను
పేరులు.

౧ ఉద్రః, ౨ జలమార్జారః, ౩ జలా
ఖుః (ఉ), ౪ నకులప్లవః నీటిపిల్లి
పేరులు.

౧ మృత్కిరా (ఆ సీ), ౨ ఘుష్ఠరీ
ఘుష్ఠరీయను జలజంతువు పేరులు

౧ వారిక్రిమిః (సీ), ౨ జలమక్షికా
జలగ పేరులు.

౧ పటాలుకా (సీ), ౨ జలౌకా, ౩
అంబుసర్పిణీ, ౪ వేణివేధినీ జలగభేదము
పేరులు.

౧ వ్యంగః (పు), ౨ నందకః, ౩ భేకః
౪ గూఢవర్చాః (స్), ౫ కృతాలయః, ౬
రేకః, ౭ అజిహ్వః కప్ప పేరులు.

౧ పంచాంగగుష్ఠః (పు), ౨ క్రోడాం
ఘ్రిః, ౩ కచ్చపః తాబేలు పేరులు.

౧ గడుః (పు) ౨ కించులుకః ఎఱ
పేరులు.

౧ అంధుః (పు), ౨ వికిరః, ౩ చూడ
కః, ౪ చుంటా (సీ), ౫ చుంటీ, ౬ చూ
డా, కూపమునకు పేరులు.

౧ అంధకూపః (పు), ౨ కర్కరాంధు
కః, పాడుబావి పేర్లు.

౧ పల్వలం (న), ౨ దీర్ఘి కా (సీ), ౩
వాపీ, ౪ యష్టికా, ౫ మీనగోధికా నడ
బావికి పేరులు.

౧ అవఘట్టః (పు), ౨ అవటః గొయ్యి
పేరులు.

తల్లం విల్లం తలంచ తత్.
 గిరద్విజప్రపాలవాలంస్యా

౧ తల్ల (న), ౨ విల్లం, ౩ తలం, ౪
వ్యజప్రసా (నీ), ౫ ఆలవాలం (న). పాదు
శ్శేరులు.

తేదారః పాంశుమర్దనః,

౧ కేదారః (పు), ౨ పాంశుమర్దనః.
వరిమాగాణపేరులు.

నదీ నిర్మిణీ రోఢోవక్త్రా
సాగరగామినీ గర్జితలోదా
చాంపిలా సింధు ఋషికుల్యా
వహా చ సా,

౧ నదీ (నీ), ౨ నిర్మూరిణి, ౩ రోధో
వక్త్ర, ౪ సాగరగామినీ, ౫ తలోదా, ౬
చాంపిలా, ౭ సింధుః, ౮ ఋషికుల్యా, ౯
వహః. నదికి పేరులు.

అధ్వగా గాధినీ గం
హైమవత్సుగ శేఖరాం
ధర్మద్రవీ సిద్ధసింధు

౧ అధ్యగా (సీ), ౨ గాధినీ, ౩ గం
గా, ౪ హైమవతీ, ౫ ఉగ్రశేఖరా, ౬
భర్తృవ్రవీ, ౭ సిద్ధసింధుః గంగానది
ప్రేరులు.

స్వాపీతు యమునా యమి,

౧ తాపీ (సీ), ౨ యమునా, ౩ యమి. యమునానదిపేరులు.

రేవాతు పూర్వగంగాస్యా

౧ రేవా (సీ), ౨ పూర్వగా. రేవా
నదిపేరులు.

నురలాతు మురందలాస్యా.

౧ మురళా (స్రీ), ౨ మురందలా, ముర
లానది పేరులు

దర్శనంగా కావేరి

౧ అర్థగంగా, ౨ కావేరీ. కావేరికి పేరులు

వాసిష్ఠీ గోమతి సమే, అథ

౧ వాసిష్ఠీ (సీ), ౨ గోమతీ. గోమతీ
నదికిపేరులు.

గోదావరి గోలా

౧ గోదావరి, ౨ గోల్క. గోదావరికి
పైరులు

కువలం తూత్పలం కువం.

౧ కుశలం (న), ౨ ఉత్పలం, ౩ కువం.
నల్ల కలువకు పేరులు

కైరవం గంధసోమం సా
త్కంటాటశ్చ నిశాహసః
శ్రీకరం కృష్ణకందం చ

౧ కైరవం (న), ౨ గంధసోమం, ౩
కంటోటః, ౪ నిశాహసః, ౫ శ్రీకరం(న)
౬ కృష్ణకందం. తెల్లకలువపేరులు.

రక్షోత్పలమలిప్రియమ్.
లక్ష్మీగృహం కుముచ్చాథ

శాలూకః పంకసూరణః,

పృశ్నీతు కుంభికా వారి
మూలిపల్ల్యా ఖమూలికా.

౧౬ర స్యాద్వారిచత్వరో

థాంబుతాలః సలిలకుంత

లః, శైవలో హతపర్ణస్త్రీ

కావారం వారిచామరమ్.

పద్మే కవారం పంకేజం

బిసనాభిస్తు పద్మినీ, పుట కి
న్యేవ

మేవాన్యః కుముదిన్యన్త్రా
నినీ ముఖాః. ౧౬౬

బిసంతు తంతులం బిసం

శృంగాటో వారికుబ్జకః.

ఇతి వారివర్గః.

౧ రక్షోత్పలం (న), ౨ అలిప్రియం,
౨ లక్ష్మీగృహం, ౪ కుముత్ (ద్-పు),
కోకనదముపేరులు. (ఎట్టకలువ)

౧ శాలూకః, ౨ పంకసూరణః. వీట్ల
గడ్డపేరులు.

౧ పృశ్నీ (నీ), ౨ కుంభికా, ౩ వారి
మూలి, ౪ శర్ణి, ౫ ఖమూలికా, ౬ వారి
చత్వరః (పు), తూటికూరపేరులు.

౧ అంబుతాలః, (పు) ౨ సలిలకుంతలః,
౩ శైవలః, ౪ హతపర్ణి (నీ), ౫ కావరం
(న), ౬ వారిచామరం. నాచుపేరులు.

౧ పద్మం (న), ౨ కవారం, ౩ పంకే
జం. కమలము పేరులు.

౧ భిసనాభిః, ౨ పద్మినీ, ౩ పుటకీనీ
కమలలతపేరులు.

౧ కుముదినీ, ౨ అన్త్రానినీ. కుముదినీ
మొదలగు తీగపేరులు.

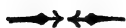
౧ బిసం (న), ౨ తంతులం, ౩ బిసం.
తామరతూడుపేరులు.

౧ శృంగాటః, ౨ వారికుబ్జకః పరికె
గెడ్డ.

ఇది వారివర్గము.

త్రికాండశేషము - ప్రథమకాండము

సంపూర్ణము.

శ్రీ రస్తు.

త్రికాండశేషము

స టీ క ము.

ద్వితీయ కాండము.

భూహృతథాశ్రీ గిరికర్ణి
కాభిద్విపా సముద్రాంబరమే
ఖలాహః, ఊమాద్రికీలా చ
జగద్వహః చ పుంసి స్థితౌ
మధ్యమలోకమర్త్యై. ౧
మహాకాంతా గంధవతీ రత్న
గర్భా చ మేదినీ, స్వస్థనీ

భారతాఖ్యం తు వర్షంహౌ
మవతం విదుః. ౨

భారతం నరభూః కింపూ
రుషం హరివర్షం తతః, భద్రా
శ్వ ముత్తరకురు ర్హిరణ్యయ
మిలావృతమ్ ౩. కేతుమాల
మమూని స్యుర్భువో వర్షాణి
వై నవ,

జంబుష్ట కుశక్రాంచ శాక
శాల్మలి పుష్కరాః. ర. ద్వీపాః
సప్తాథ

౧ భూః (ఊ.నీ), ౨ భూతథాశ్రీ, ౩
గిరికర్ణికా, ౪ అభిద్విపా, ౫ సముద్రాంబర
మేఖలా, ౬ కూః, ౭ ఊమా, ౮
అద్రికీలా, ౯ జగద్వహః, ౧౦ మధ్యమ
లోకః (పు), ౧౧ మర్త్యః, ౧౨ మహా
కాంతా, ౧౩ గంధవతీ, ౧౪ రత్నగ
ర్భా, ౧౫ మేదినీ, ౧౬ స్వస్థనీ. భూమి
పేరులు.

౧ భారతాఖ్యం (న), ౨ హౌమవతం
భారతవర్షముపేర్లు.

౧ భారతం (న), ౨ నరభూః (ఊ.నీ),
౩ కింపూరుషం (న), ౪ హరివర్షం, ౫
భద్రాశ్వం, ౬ ఉత్తరకురుః (పు), ౭ హిర
ణ్యయం (న), ౮ ఇలావృతం, ౯ కేతుమా
లం. క్రమముగా భూమియొక్క నవవర్ష
ములపేరులు.

౧ జంబుః (ఊ), ౨ ప్లక్షః, ౩ కుశః, ౪
క్రాంచః, ౫ శాకః, ౬ శాల్మలిః, ౭
పుష్కరః. క్రమముగా ఏడు ద్వీపముల
పేరు.

సప్తైవ సముద్రా అపి కీర్తి
తాః, లవణేతు సురా సర్పి
ర్దధిదుగ్ధజలాంతకాః. ౫

౧ లవణార్ణవః, ౨ ఇక్ష్వర్ణవః, ౩ సు
రార్ణవః, ౪ సర్పిరర్ణవః, ౫ దధ్యర్ణవః, ౬
దుగ్ధార్ణవః, ౭ జలార్ణవః. సప్తసముద్ర
ములపేరులు. ఇట్లుకొందరందురు.

౧ లవణః (పు), ౨ ఇతుః, ౩ సురా(సీ),
౪ సర్పిః, (స-న). దధి, ౬ దుగ్ధం, ౭ జలం.
క్రమముగా సప్తసముద్రములపేరులు.

౧ లవణాకరః, ౨ ఇక్ష్వాకరః, ౩ సు
రాకరః, ౪ సర్పిరాకరః, ౫ దధ్యాకరః, ౬
దుగ్ధాకరః, ౭ జలాకరః. సప్తసముద్రము
పేరులు. ఇట్లు కొందరందురు.

ఊషరం తూషవా నూషా

౧ ఊషరం (న), ౨ ఊషవా, ౩
ఊషః. చవిటి (భూమి) పాలముపేరు.

బ్రహ్మవర్తః తపోవటః,

౧ బ్రహ్మవర్తః, ౨ తపోవటః. బ్రహ్మ
వర్తదేశముపేర్లు

కురుక్షేత్రం ప్రయాగం చ
హిమాద్రిం వింధ్యమంతరా.
౬. మధ్యదేశోఽథ

౧ మధ్యదేశః, ౨ కురుక్షేత్రం, ౩
ప్రయాగం, ౪ హిమాద్రిం, వింధ్యం అం
తరా ఈనాల్గింటి మధ్యభాగము మధ్య
దేశము.

ఘండ్రస్య ర్వరేందీ గాడ
నీవుతి,

౧ ఘండ్రః, ౨ వరేంద్రీ, ౩ (సీ),
గాడనీవుత్ (త-పు), గాడదేశము
పేరులు.

ప్రభాసః సోమతీర్థం స్యా

౧ ప్రభాసః, ౨ సోమతీర్థం (న) ప్రభా
సక్షేత్రముపేరులు.

దంతర్వేదీ కుశస్థలీ. ౭

౧ అంతర్వేదీ (సీ), ౨ కుశస్థలీ అంత
ర్వేది క్షేత్రముపేర్లు.

ప్రాజ్ఞోతిషః కామరూపే

౧ ప్రాజ్ఞోతిషః, ౨ కామరూపః. కా
మరూపదేశముపేర్లు.

తీరభుక్తి స్తు నిచ్చవిః, విదే
హాఞ్చాథ కాశ్మీరే

౧ తీరభుక్తిః (ఇ-పు), ౨ నిచ్చవిః, ౩
విదేహా తీరభుక్తియను దేశవిశేషము.

కీరాస్యశ్శాస్త్రశిల్పినః. ౮

౧ కీరాః (అ. పు. బ), ౨ కాశ్శీరాః, 3 శాస్త్రశిల్పినః (న్-బ) కాశ్శీరదేశము పేరులు.

తురుష్కాః ఖశయష్ట్రస్మా బాష్ఠీకాశ్చ త్రిగర్త కాః, దాశేరకా మరుభువూ మాలవా స్యురవంతయః. ౯

౧ తురుష్కాః (పు-బ), ౨ ఖశయష్ట్రస్మా, 3 బాష్ఠీకాః, ౪ త్రిగర్తకాః, 5 దాశేరకాః, ౬ మరుభువః (సీ-బ), ౭ మాలవాః (పు. బ), ౮ అవంతయః. దేశభేదములపేరులు.

డాహలాఽచ్చేదయశ్చైద్యాః

౧ డాహలాః (పు-బ), ౨ చేదయః (ఇ-బ), 3 చైద్యాః. చేది దేశములకు పేరులు.

కారూషాస్తు బృహద్గుహః,

౧ కారూషాః (అ. పు. బ), ౨ బృహద్గుహః కారూషదేశములకు పేరులు.

యదపస్తు దశార్వాఃస్యూసా త్వతాః కుక్కురాశ్చ తే ౧౦

౧ యదవః (ఉ. పు. బ), ౨ దశార్వాః, 3 సాత్వతాః, ౪ కుక్కురాః. దశార్వాదేశముల పేరులు.

ఓధ్రా ఉత్కలనామానో

౧ ఓధ్రాః (పు బ), ౨ ఉత్కలనామానః (ఉత్కలాః) (న్. పు. బ) ఓధ్రదేశమునకు పేరులు.

మగధాః కీకటా మతాః,

౧ మగధాః (పు. బ), ౨ కీకటాః. మగధదేశముపేరులు.

వేలాహులం తామలిష్ఠం తామలిష్ఠీ తమాలికా ౧౧

౧ వేలాహులం (ద), ౨ తామలిష్ఠం, 3 తామలిష్ఠీ (సీ), ౪ తమాలికా. తామలిష్ఠదేశమునకు పేరులు.

ఏకచక్రం హరిగృహం శుంభపుర్యధ

౧ ఏకచక్రం (న), ౨ హరిగృహం, 3 శుంభపురీ (సీ). శుంభపురికిపేరులు.

వర్తనిః, పూర్వదేశో ౭ ధ

౧ వర్తనిః (పు), ౨ పూర్వదేశః. పూర్వదేశముపేరులు

సాకేత మయోధ్యోత్తర కోశలా. ౧౨

౧ సాకేతం (న), ౨ అయోధ్యా, 3 ఉత్తరకోశలా. అయోధ్యకుపేరులు.

కుశస్థలం కాన్యకుబ్జం	౧ కుశస్థలం (న), ౨ కాన్యకుబ్జం. కాన్యకుబ్జమునకు పేరులు.
నాగాహ్వం హస్తినాపురం, గజాశ్వం హస్తినం చాథ	౧ నాగాహ్వం (న), ౨ హస్తినాపురం, ౩ గజాశ్వం, ౪ హస్తినం. హస్తినాపురమునకు పేరులు.
శ్రావంతీ ధర్మపత్తనమ్. ౧౩	౧ శ్రావస్తీ (నీ), ౨ ధర్మపత్తనం. ధర్మపురికి పేరులు.
కురుక్షేత్రం వినశనం	౧ కురుక్షేత్రం (న), ౨ వినశనం. కురుక్షేత్రము పేరులు.
కౌశాంబీ వత్సపత్తనం,	౧ కౌశాంబీ (నీ), ౨ వత్సపత్తనం (న) కౌశాంబీ దేశము పేరులు.
ప్రాజాపత్యః ప్రయాగః స్యా	౧ ప్రాజాపత్యః, ౨ ప్రయాగః. ప్రయాగ పేరులు.
ద్వారకా వనమాలినీ. ౧౪. ద్వారవత్యభిగరి విదేహా మిథిలే సమే,	౧ ద్వారకా, ౨ వనమాలినీ, ౩ ద్వారవతీ, ౪ అభిగరి ద్వారకకు పేరులు. ౧ విదేహా, ౨ మిథిలా. మిథిలాపురము నకు పేరులు.
మధురా తు మధూపఘ్నం	౧ మధురా, ౨ మధూపఘ్నం. మధురకు పేరులు.
జిత్వరీతు తపస్థలీ. ౧౫. వారణాసీ తీర్థరాజీ విశాలోజ్జయినీ సమే,	౧ జిత్వరీ (నీ), ౨ తపస్థలీ, ౩ వారణాసీ, ౪ తీర్థరాజీ కాశికి పేరులు. ౧ విశాలా, ౨ ఉజ్జయినీ. ఉజ్జయినీకి పేరులు.
చంపాతు మాలినీ పుష్పా	౧ చంపా, ౨ మాలినీ, ౩ పుష్పా. కర్ణునిపట్టము పేరులు.
పురం పాటలిపుత్ర కమ్. ౧౬	౧ పురం, ౨ పాటలిపుత్రకం. పాటలిపుత్రము పేరులు.
దేవీకోటా బాణపురం కోటివర్ష ముషావనం, స్యాచోఽణితపురం చాథ	౧ దేవీకోటా, ౨ బాణపురం (న), ౩ కోటివర్షం, ౪ ఉషావనం, ౫ శోణితపురం. శోణితపురము పేరులు.

యోజనం మార్గధేనుకమ్.

౧ యోజనం (న), ౨ మార్గధేనుకం ఆమడపేరులు. (నాల్గుక్రోసులు)

క్రిమిశైలస్తు వల్క్రికః శక్ర మూర్ధాథ

౧ క్రిమిశైలః, ౨ వల్క్రికః, ౩ శక్ర మూర్ధా. పుట్టకుపేరులు.

సంచరఃధరణఃపిండిలః సేతుః

౧ సంచరః, ౨ ధరణః, ౩ పిండిలః, ౪ సేతుః (ఉ). సేతువుకుపేరులు

పంథా స్తు ఖుల్లమోవహః
౧౮. వాటః పథశ్చ మార్గశ్చ

౧ పంథాః (న్ పు), ౨ ఖుల్లమః, ౩ వహః, ౪ వాటః, ౫ పథః, ౬ మార్గః. మార్గముపేరులు.

ఖపురం తూర్ధ్వగం పురం,

౧ ఖపురం (న) పైకిపోయె పట్టణము పేరులు.

హరిశ్చంద్రపురం శౌభ

౧ శౌభం (న), ౨ హరిశ్చంద్రపురం (సీ). హరిశ్చంద్రపురముపేరులు. (కొందరు శోభపురమందురు)

ముద్రంగః ప్రతిమార్గకః
౧౯. త్రంగాత్రంగో

౧ ఉద్రంగః, ౨ ప్రతిమార్గకః, ౩ త్రంగా (సీ). త్రంగః ప్రతిమార్గపురము నకుపేరులు

నిర్దుట స్తు పణ్యాజీవకచం
గలే, పుంసి

౧ నిర్దుటః, ౨ పణ్యాజీవకం, ౩ చంగలం. పన్ను లేని అంగడివీధిపేరులు. (క్రయవిక్రయాదుల జేయువారని కొందరందురు.

హట్టక్రయారోహజన్యం
గ్రామముఖం చ తత్. ౨౦

౧ హట్టః, ౨ క్రయారోహః, ౩ జన్యం (న), ౪ గ్రామముఖం. అంగళ్లబజారు పేరులు ఈ ౪ న్ను. అంగళ్లవీధి.

ఇతి భూమివర్గః

ఇది భూమివర్గము.

స్యా దభిస్యందిరమణం శా
ఖానగరమిత్యపి,

౧ అభిస్యందిరమణం (న), ౨ శాఖానగరం. పేటపేరులు.

శాసనం ధర్మ కీలః స్యాత్

౧ శాసనం, ౨ ధర్మకీలః (పు). రాజశాసనముపేరులు,

మకుతిః శూద్రశాసనమ్.

పట్టాలికా క్షప్త కీలా

పాంశుకూలం న కస్యచిత్,
షడ్భిర్యవైః స్యా
దంగుష్ఠ వత్తై ద్వాదశభిర్భ
వేత్. ౨౨

వివస్తిః స్యా దతో ద్వా
భ్యాం

హస్తఃస్యాత్తచ్చతుష్టయమ్,

దండో ధన్వంతరం తస్య

సహస్రద్వితయేన తు. ౨౩
క్రోశస్తా భ్యాం తు
గవ్యూతి స్తద్వయం

యోజనం మతం,

చతురష్ట శతగ్రామాంతః
ద్రోణముఖకర్వటా. ౨౪

౧ మకుతిః (సీ), ౨ శూద్రశాసనం.
శూద్రశాసనము పేరు.

౧ పట్టాలికా, ౨ క్షప్తకీలా. పట్టా
పేరులు.

౧ పాంశుకూలం (న) పేరులేని పట్టా
పేరు. (పొరంబోకు)

౧ అంగుష్ఠః. షడ్భిర్యవైః స్యాత్ ఆరు
యవల ప్రమాణముపేరు. (అనగా అంగు
ళము)

౧ వివస్తిః (సీ). వత్తైః ద్వాదశభిః
భవేత్ పంచైండు అంగుష్ఠముల ప్రమా
ణము. (అడుగు అని చెప్పబడును.)

౧ హస్తః. అతోద్వాభ్యాంస్యాత్, రెం
డువితస్తుల ప్రమాణము (అనగామూర.)

౧ దండః, ౨ ధన్వంతరం. తచ్చతుష్ట
యం నాలుగుమూరలు ప్రమాణము
(బారెడు అని అందురు.)

౧ క్రోశః తస్య. సహస్రద్వితయేన
రెండువేల దండముల ప్రమాణముపేరు.

౧ గవ్యూతిః (సీ). రెండుక్రోసుల ప్ర
మాణముపేరు.

౧ యోజనం (న). తద్వయం రెండు
గవ్యూతుల ప్రమాణముపేరు అనగా ఆ
మడ అని చెప్పుదురు.

౧ ద్రోణముఖం (న), ౨ కర్వటః చతు
రష్టశతగ్రామాంతః (౮౦౪ గ్రామములలో
ముఖ్యగ్రామమని కొందఱు) ద్రోణముఖం
నాల్గువందలగ్రామములలో సుందరమగు
గ్రామము, కర్వటః, రెండువందల గ్రామ
ములో సుందరగ్రామమని కొందఱుందురు.

గర్భాగారాపవరకే	౧ గర్భాగారం (న), ౨ అపవరకం. పడకటింటిపేరులు.
వాస్తుః స్యాద్గృహపాతకః,	౧ వాస్తుః (ఉ-పు), ౨ గృహపాతకః గృహవిశేషముపేరు. (లేక గృహవాస్తువు పేరులు.)
ఓకో గృహం	౧ ఓకః (న్-న), ౨ గృహం. ఇంటికి పేరులు.
పిటం చాలో	౧ పిటం (న), ౨ చాలః. గృహాచ్ఛాదనవిశేషముపేరులు.
వేడభీ చంద్రశాలికా ౨౫.	౧ వేడభీ (సీ), ౨ చంద్రశాలికా, ౩ కూటాగారం. ఇంటికప్పుపేరులు
కూటాగారం	౧ కపిశీర్షం (న), ౨ ఖోడకశీర్షకం, ౩ క్రమశీర్షం స్రాకారగ్రహమునకుపేర్లు.
చాతకపిశీర్షం ఖోడకశీర్షకం, క్రమశీర్షం చాథ	౧ ఖరకుటీ (సీ), ౨ నాపితశాలికా మంగలింటిపేరులు.
ఖరకుటీనాపితశాలికా. ౨౬	౧ కులాయికా, ౨ పక్షిశాలా. పక్షి గూనికిపేరులు.
కులాయికా పక్షిశాలా	౧ కారావేశ్త (న్-న), ౨ బధాంగకం. బంధిఖానాపేరులు
కారావేశ్త బధాంగకం,	౧ కాయమానం, ౨ తృణకుటీ. పూరి గుడిసెపేరులు.
కాయమానం తృణకుటీ	౧ చర్భటం, ౨ నిభృతం, ౩ గృహం. రహస్యగృహముపేరు.
చర్భటం నిభృతం గృహమ్.	౧ కుద్రం, ౨ కోడ్ధాటః, ౩ పితరః; క్రమముగా గృహభేదములపేరులు.
కుద్రం కోడ్ధాటపితరః	౧ ఇంద్రకోషః, ౨ మంచకః మంచ పేరులు
ఇంద్రకోషస్తు మంచకః,	౧ వాసాగారం, ౨ భోగగృహం, ౩ కన్యాటః, ౪ పల్యాటః, ౫ నిష్కుటః. నివాసగృహముపేరులు.
వాసాగారం భోగగృహం కన్యాపల్యాట నిష్కుటః	

శివస్య వృషమండప్యాంబు
ధైర్గోపుటకం స్మృతం,

వాతాయనం గృహాక్షః
స్యాద్వధూటశయనం తథా.
ఉపశలోపకం తే ద్వే

కపాటో ద్వారకంటకః,
కవాట శ్చరరం
కంఠావాటః ప్రాకారఇత్య
పి. 30

ఇతి పురవర్గః.

శైల స్థావర థాతుభృద్ధర
కుకలో వ్యంగకః సానుమా
న్, జీమూతః పృథుశేఖరశ్చ
కటకీ దంతీ నగో నిర్ఘ్రి,
కుట్టారోఽథ

హిమాలయో నగపతి ర్దేనా
ధవోమాగురూ,

కైలాసో గణపర్వతశ్చ రజ
తప్రస్థః కుబేరాచలః. 30

హిరణ్యనాభమైనాక సునా
భాహిమవత్సుతే,

శైలాగ్రే శిఖరం శృంగం దం
తః ప్రాగ్భార ఇత్యపి. 31

౧ గోపుటం (న), శివస్య వృషమండ
ప్యాం=శివునియొక్క వృషభముయొక్క
మంటపము పేరని, బుధైఃస్మృతం = వి
ద్వాంసులచే జెప్పబడెను.

౧ వాతాయనం, ౨ గృహాక్షః, 3
వధూటశయనం. గవాక్షులపేరులు.

౧ ఉపశల్యం, ౨ ఉపకంతం. గ్రామాం
తముపేరులు.

౧ కపాటః, ౨ ద్వారకంటకః, 3 క
వాటః, ౪ అరరం. కవాటముపేరులు.

౧ కంఠావాటః, ౨ ప్రాకారః ప్రావర
ణమునకు పేరులు.

ఇది పురవర్గము.

౧ శైలః (పు), ౨ స్థావరః, 3 థాతు
భృత్ (త్), ౪ ధరః, ౫ కుకీలః, ౬ వ్యం
గకః, ౭ సానుమాన్ (త్), ౮ జీమూతః,
౯ పృథుశేఖరః, ౧౦ కటకీ, ౧౧ దంతీ,
౧౨ నగః, ౧౩ నిర్ఘ్రి, ౧౪ కుట్టారః.
పర్వతముపేరులు.

౧ హిమాలయః, ౨ నగపతిః, 3
మేనాధవః, ౪ ఉమాగురుః. హిమాలయ
ముపేరులు.

౧ కైలాసః, ౨ గణపర్వతః, 3 రజత
ప్రస్థః, ౪ కుబేరాచలః. కైలాసపర్వతము
పేరులు.

౧ హిరణ్యనాభః, ౨ మైనాకః, 3 సు
నాభాః. మైనాకపర్వతముపేరులు.

౧ శైలాగ్రం, ౨ శిఖరం, 3 శృంగం, ౪
దంతః, ౫ పాగ్భారః. శిఖరమునకుపేర్లు.

పూర్వాద్విద్ధినమూర్ధాస్యా

౧ పూర్వాద్విః (పు), ౨ దినమూర్ధా (న్). ఉదయపర్వతము పేరులు.

దస్తాద్వి శ్చరమాచలః,

౧ అస్తాద్విః, ౨ చరమాచలః. అస్తాది పేరులు.

చందనాద్రిస్తు మలయః

౧ చందనాద్రిః, ౨ మలయః. మలయ పర్వతము పేరులు.

కౌంచః కౌంచశ్చ మా
ల్యవాన్. 33

౧ కౌంచః, ౨ కౌంచః, 3 మాల్య వాన్ (త్). మాల్యవత్పర్వతము పేరులు.

మహేంద్రో మలయస్స
హ్యః శక్తిమాన్ గంధమా
దనః, వింధ్యశ్చ పారియాత్ర
శ్చ సప్తై తే చ కులూచలాః.

౧ మహేంద్రః, ౨ మలయః, 3 స హ్యః, ౪ శక్తిమాన్, ౫ గంధమాదనః, ౬ వింధ్యః, ౭ పారియాత్రః. వరుసగా ఏడు కులపర్వతము పేరులు.

అశ్వాపవారుకః కాతః పార
టీటశ్చ మృన్తరుః,

౧ అశ్వా (న్-పు), ౨ అపవారుకః, 3 కాతః, ౪ పారటీటః, ౫ మృన్తరుః. పాషాణము పేరులు.

ఘర్షణాలః శిలాపుత్రో

౧ ఘర్షణాలః, ౨ శిలాపుత్రః. గుండ్రాయి పేరులు.

గృహాశ్వాగృహకచ్ఛపః. 34

౧ గృహాశ్వా (న్-పు), ౨ గృహకచ్ఛ పః. సన్నె కల్లు పేరులు

గైరికంతు వనాలక్తం రక్త
ధాతుగవేరుకం ప్రత్యశ్వాగిరి
మృచ్ఛాఫ

౧ గైరికం (న), ౨ వనాలక్తం, 3 రక్తధాతుః, ౪ గవేరుకం, ౫ ప్రత్యశ్వా (న్-పు), ౬ గిరిమృత్ (ద్-సీ). గైరికాదిధాతువుకు పేర్లు. (జేగురు అని చెప్పుదురు.)

శిలాధాతు స్థితోపలః, మ
ఞ్కోలో

౧ శిలాధాతుః (పు-ఉ), ౨ స్థితోపలః, 3 మఞ్కోలః. శిలాధాతువు పేరులు. (గైరికాదివిశేషము)

వర్ణలేఖా చ కఠినీ కక్షటీ
ఖటీ. 3౬

౧ వర్ణ లేఖా, ౨ కఠినీ, 3 కక్షటీ, ౪ ఖటీ. రంగులు వేయుకుం చె పేరులు.

ఇతి శైలవర్ణః.

ఇది శైలవర్ణము.

వార్తం వనం తలం తల్కం
గుహీనం సమజం త్రసం,

లీలోద్యానం దేవనం స్యా

ద్వింజోలీ పజ్జిరావలీ.

వృక్షః కారస్కరో గచ్ఛః
పలాశీ విష్ఠరః స్థిరః

చైత్యో దేవతరుద్దేవావా
సః కరిభకుంజరౌ. 3౮

ఛాయాతరుః స్థిరచ్ఛాయో

వందా కాకరుహః స్మృతా,

వనస్పతిర్నిర్దుటః

స్యాత్ఫుల్లోన్నిద్రవికస్వ
రాః. ౩౯. స్థితోన్ముద్రౌ

కిలింజస్తు సూక్ష్మదార్వభ

పల్లవః, విసలం కిసలం చా

దోత్కలికాంగారితే సమే.

౧ వార్తం (న), ౨ వనం, ౩ తలం,
౪ తల్కం, ౫ గుహీనం, ౬ సమజం, ౭
త్రసం. వనముపేరులు.

౧ లీలోద్యానం, ౨ దేవనం. లీలో
ద్యానముపేరులు.

౧ వింజోలీ (సీ), ౨ పజ్జిః, ౩ ఆవ
లిః. పంక్తిపేరులు.

౧ వృక్షః, ౨ కారస్కరః, ౩ గచ్ఛః,
౪ పలాశీ (న్), ౫ విష్ఠరః, ౬ స్థిరః. వృక్ష
ముపేరులు

౧ చైత్యః, ౨ దేవతరుః (ఉ), ౩ దే
వావాసః, ౪ కరిభః, ౫ కుంజరః. రచ్చ
చెట్టు. (రావిచెట్టుపేళ్లందురు)

౧ ఛాయాతరుః(ఉ), ౨ స్థిరచ్ఛాయః.
సురపొన్నపేరులు

౧ వందా (సీ), ౨ కాకరుహః. బదనిక
పేరులు

౧ వనస్పతిః, ౨ నిర్దుటః. మేడిచెట్టు
పేరులు

౧ ఫుల్లః, ౨ ఉన్నిద్రః, ౩ వికస్వరః,
౪ స్థితః, ౫ ఉన్ముద్రః. వికసించినపూలు
మొదలగువాటిపేరులు.

౧ కిలింజః, ౨ సూక్ష్మదారుః(ఉ). సూ
క్ష్మదారుపుకుపేరులు

౧ పల్లవః, ౨ విసలం (న), ౩ కిసలం.
చిగురుటాకుపేరులు.

౧ ఉత్కలికా, ౨ అంగారితం మో
దుగుచెట్టుమొగ్గతొడగడము అంగారిత
మనుపదమునకు అర్థము. మొగ్గలపేర్లని
కొందఱుందురు.

గుఱ్ఱో గులుచ్చుః క్షేపః
స్యా

చ్చమరీ మంజరంననా,
మంజిశ్చ

కంటకే పత్రసూచిద్రునఖ
వంకిలాః

పిప్పలా వాదరంగః స్యా
చైత్యద్రుః కేశవాలయః,

యక్షోదుంబరికం త్వస్య ఫ
లే

ధ గ్రహనాశనః, ర. ౧. దేవ
వృక్షోదలేగంధిః సప్తవర్ణః
శిరోరుజా,

దంతహర్షణజంబీరౌ

కతకోఽంబుప్రసాదనే ర. ౩

వరుణ స్వశ్శరీర్ఘ్నో

థాధ్వగభోగ్యో మధుద్రు
మః, కపిచూతోఽమ్రాతకస్య
ఫలే

పశుహరీతకీ. ర. ౪

పికబంధుస్తు చూతస్సా
స్త్రీప్రియః షట్పదాతీధిః,
మధుదూతో వసంతద్రు

ర్షహాకాలోరుకాలికా. ర. ౫

౧ గుచ్చుః, ౨ గులుచ్చుః, ౩ క్షేపః.
గుత్తులపేరులు.

౧ చమరీ (సీ), ౨ మంజరం (స్నీ), ౩
మంజి. పూగుత్తులపేరులు.

౧ కంటకః (పు), ౨ పత్రసూచిః, ౩
ద్రునఖః, ౪ వంకిలః. ముల్లుపేరులు.

౧ పిప్పలా (సీ), ౨ వాదరంగః, ౩
చైత్యద్రుః, ౪ కేశవాలయః. రావి
చెట్టు

౧ యక్షోదుంబరికం (న). అస్యఫలే
రావిచెట్టుపండుపేరు.

౧ గ్రహనాశనః, ౨ దేవవృక్షః, ౩
దలేగంధిః, ౪ సప్తవర్ణః, ౫ శిరోరుజా.
ఏడాకుల అరటిపేరులు.

౧ దంతహర్షణః, ౨ జంబీరః నిమ్మ
చెట్టుపేరులు.

౧ కతకః, ౨ అంబుప్రసాదనః చిల్ల
చెట్టుపేరులు

౧ వరుణః, ౨ అశ్వరీఘ్నః. ఉలిమిడి
చెట్టుపేరులు.

౧ అధ్వగభోగ్యః, ౨ మధుద్రుమః, ౩
కపిచూతః. ఇప్పచెట్టుపేరులు.

౧ పశుహరీతకీ. ఇప్పచెట్టు పండు
పేరు.

౧ పికబంధుః (ఉ), ౨ చూతః, ౩ స్త్రీ
ప్రియః, ౪ షట్పదాతీధిః, ౫ మధుదూ
తః, ౬ వసంతద్రుః. మామిడిపేరులు.

౧ మహాకాలః, ౨ ఉరుకాలికః. విష
ముష్టిచెట్టుపేరులు.

శోభాంజనస్తు స్త్రీచిత్తహరీ
విద్రధినాశనః, ప్రభాంజనోఽ
థ

ప్రాచీనపనసోగోహరీతకీ. ర౬.
మహాకపిత్థో బిల్వశ్చ

కోలిర్గృధ్రనఖిస్తృతా, స్యా
త్పిచ్చలదలాస్వాదుఫలాఘో

నాగరంగకే. ర౭. చక్రాధి
వాసీ నారంగః కిమీరస్త్య
క్కుగంధకః, స్యా ధర్మణః
పిచ్చిలత్వక్

ధవస్తు మధురత్వచః. ర౮.
పిశాచద్రుః పీతఫలః

శాకోటః కర్కశచ్చదః,

అర్శోహితస్తు రక్షోఘ్నో
భల్లాతక్యథ

శాల్మలీ. ర౯. దురారోహః
స్తృతా

పిండితగరః కఫవర్ధనః,

కాకచించి తులావీజం

ఖదిరో బాలపత్రకః. ౧౦.
యూపద్రుః కుష్మవృచ్చాఘ

కరంజో ధృతపూర్ణకః,

౧ శోభాంజనః, ౨ స్త్రీచిత్తహరీ (న్),
౩ విద్రధినాశనః, ౪ ప్రభాంజనః. మునగ
చెట్టుపేరులు.

౧ ప్రాచీనపనసః, ౨ గోహరీతకీ, ౩
మహాకపిత్థః, ౪ బిల్వః. మారేడుచెట్టు
పేరులు.

౧ కోలిః (సీ), ౨ గృధ్రనఖి, ౩ పిచ్చ
లదలా, ౪ స్వాదుఫలా. రెగుచెట్టు.

౧ నాగరంగకః (పు), ౨ చక్రాధివాసీ
(), ౩ నాగరంగః, ౪ కిమీరః, ౫ త్వక్కు
గంధకః, ౬ ధర్మణః, ౭ పిచ్చిలత్వక్ (చ్)
నారింజచెట్టు పేరులు.

౧ ధవః, ౨ మధురత్వచః, ౩ పిశాచ
ద్రుః, ౪ పీతఫలః. నారింజ విశేషము
పేరులు

౧ శాకోటః, ౨ కర్కశచ్చదః. పెద్ద
తేకుచెట్టు పేరులు.

౧ అర్శోహితః, ౨ రక్షోఘ్నః, ౩ భ
ల్లాతకీ. జీడిచెట్టు పేరులు.

౧ శాల్మలీ (సీ), ౨ దురారోహః.
బూరుగచెట్టు పేరులు.

౧ పిండితగరః, ౨ కఫవర్ధనః. పిండితగ
ర వృక్షముపేరులు.

౧ కాకచించి (సీ), ౨ తులావీజం. గు
రివెండతీగపేరులు.

౧ ఖదిరః, ౨ బాలపత్రకః, ౩ యూ
పద్రుః (ఉ), ౪ కుష్మవృత్త (ద్). చండ్ర
చెట్టుపేరులు.

౧ కరంజః, ౨ ధృతపూర్ణకః. కానుగ
చెట్టుపేరులు.

రసాయనఫలాపఖ్యా శక్త
సృష్టాసుధోద్భవా. ౧౧

౧ రసాయనఫలా, ౨ పఖ్యా, ౩ శక్త
సృష్టా, ౪ సుధోద్భవా. కరక్కాయచెట్టు
పేరులు.

సరలోధూపవృక్షః స్యాత్

౧ సరలః, ౨ ధూపవృక్షః దేవదారు
వృక్షముపేరులు.

శోణకో న్యంకుమూరుహః,

౧ శోణకః, ౨ న్యంకుమూరుహః. దుం
దిలపుచెట్టుపేరులు

చంపకోల్వస్తు మురజఫల
స్సాన్యత్పనశ్చ సః. ౧౨

౧ చంపకోల్వః, ౨ మురజఫలః, ౩ ప
నసః పనసపేరులు.

డవః టుద్రాంబువనసో

౧ డవః, ౨ టుద్రాంబువనసః, ౩ టు
ద్రాన్లువనసః. (పాతాన్తదం) నిమ్మచెట్టు
పేరులు

నిచులో రక్తమంజరః,

౧ నిచులః, ౨ రక్తమంజరః. నీటి
ప్రబృలిచెట్టుపేరులు. నీటి గన్నేరుపేరిని
చెప్పుదురు.

నింబోఽర్కపాదపః

౧ నింబః, ౨ అర్కపాదపః. వేపచెట్టు
పేరులు. (నిచులశబ్దముమొదలు నాల్గున్న
వేపకు పేరులు అని పుష్పణియందున్నది.)

పుణ్యగంధస్తు కుసుమాధి
రాత్. ౧౩. చంపకోవరలబ్ధశ్చ

౧ పుణ్యగంధః, ౨ కుసుమాధిరాత్,
౩ (జ్ఞ) చంపకః, ౪ వరలబ్ధః చంపక
వృక్షముపేరులు.

వకులః సింహకేసరః, శీఘ్ర
గంధోఽథ

౧ వకులః, ౨ సింహకేసరః, ౩ శీఘ్ర
గంధః. బొగడచెట్టుపేరులు.

కంకోళిర్నటః కాంతాంఘ్రి
దోహదః. ౧౪. అశోకః

౧ కంకోళిః, ౨ నటః, ౩ కాంతాం
ఘ్రిదోహదః, ౪ అశోకః. అశోకవృక్షము
పేరులు.

పిండపుష్పస్తు దాడిమః ఫల
శాడబః, దాడింబః పర్వరుట్ట
స్సాన్యత్పనశ్చ శుకవల్లభః.
౧౫. పిండిరోఽథ

౧ పిండపుష్పః, ౨ దాడిమః, ౩ ఫల
శాడబః, ౪ దాడింబః, ౫ పర్వరుట్ట (హ్),
౬ సాన్యత్పనః, ౭ శుకవల్లభః, ౮ పిం
డీరః. దానిమ్మపేరులు.

సుపర్ణేభనాగాఖ్యో నాగ
కేసరః, స్యాత్పుష్పరోచన
శ్వాపి,

చూర్ణం తస్య హరిద్రవః

నిశిపుష్పా తు శేఫాలీ

కుటజః పాండురద్రుమః,

లతాశంకుతరుః సాలో

నీపా ధారాకదంబకః. ౫౭

కటంకశేరీహరిద్రా

శింశపాగురుపత్రికా,

పాటోలం స్యాద్రాజఫలం

తస్యమూలేతు రమ్యకం.

సూత్రపుష్పస్తు కార్పాసే

జీర్ణవర్ణం కదంబకం,

ప్రహసంతీ నియూఖీ స్యా
ద్దమనః పుష్పచామరః. ౫౮

మాలతీపుష్పకలికాం సా
మనస్యాయనీం విదుః,

౧ సుపర్ణాఖ్యః, ౨ ఇభాఖ్యః, ౩ నా
గాఖ్యః, ౪ నాగకేసరః, ౫ పుష్పరోచనః.
నాగకేసరవృక్షముపేరులు.

౧ హరిద్రవః. తస్యచూర్ణం=నాగకేసర
చూర్ణముపేరు.

౧ నిశిపుష్పా, ౨ శేఫాలీ. నల్లవావిలి
పేరులు.

౧ కుటజః, పాండురద్రుమః. కొడిసె
చెట్టుపేరులు.

౧ లతాశంకుతరుః, ౨ సాలః. ఏపె
చెట్టుపేరులు

౧ నీపః, ౨ ధారాకదంబకః. మొగు
లుకడిమిచెట్టు.

౧ కటంకశేరీ (నీ), ౨ హరిద్రా. మ్రా
నివసుపుపేరులు.

౧ శింశపా (నీ), ౨ అగురుపుత్రికా.
ఇరుగుదుచెట్టుపేర్లు

౧ పాటోలం (న), ౨ రాజఫలం. పా
ట్లపేరులు.

౧ రమ్యకం (న) తస్యమూలే=ఆపాట్ల
పేరుపేరు.

౧ సూత్రపుష్పః, ౨ కార్పాసః. ప్ర
త్తిచెట్టుపేరులు.

౧ జీర్ణవర్ణం, ౨ కదంబకం. కడిమిచెట్టు
పేరులు. [పేరులు.

౧ ప్రహసంతీ, ౨ నియూఖీ. అడవిమొల్ల
౧ దమనః, ౨ పుష్పచామరః. దవ
నముపేరులు.

౧ సామనస్యాయనీ (నీ). మాలతీ
పుష్పకలికాం=సన్నజాజుల మొగ్గపేరు.

కుం దే స్యాద్వోరటః పుంసి |
కైష్ఠీ తు నవమాలికా.

౧ కుండః, ౨ వోరటః. మొల్ల పేరులు.
౧ కైష్ఠీ (సీ), ౨ నవమాలికా. విర
జాజి పేరులు.

రక్తపిండస్తోధ్రపుష్పంస్యా

౧ రక్తపిండః, ౨ టోధ్రపుష్పం (న).
దాసనపువ్వు పేరులు.

దమ్మానః కురంటకః. ౬౦
కందళశిలీంధ్రపుష్పే

౧ అమ్మానః, ౨ కురంటకః గోరంట.
౧ కందళం, ౨ శిలీంధ్రపుష్పం కుక్క-
గొడుగు పేరులు

శ్లేష్మఘ్నా త్రిపుర మల్లికా
స్తోక్తా,
వీరండహస్తికర్ణా

౧ శ్లేష్మఘ్నా, ౨ త్రిపురమల్లికా త్రి
పురమల్లికయను మల్లికా విశేషము.
౧ వీరండః, ౨ హస్తికర్ణః. వీరండ
వృక్షము పేరులు

ప్రాచీనామలక వారిబదరే
ద్యే. ౬౧

౧ ప్రాచీనామలకం, ౨ వారిబదరా.
రాచడిసిరిక పేరులు.

బృహత్పాటలిధూస్తూరా

౧ బృహత్పాటలిః, ౨ ధూస్తూరః.
ఉమ్మెత్త పేరులు

కదలీత్వాయతచ్ఛదా, స్యా
త్తంతువిగ్రహ మంజిఫలా
వారణవల్లభా,

కదళి (సీ), ౨ ఆయతఛదా, ౩ తంతు
విగ్రహ, ౪ మంజిఫలా, ౫ వారణవల్లభా.
అరటి పేరులు.

వాతింగణస్తు వార్తాకుర్వా
తుకిః శాకబిందకః. ౬౩ క్లీబే
వంగం చ వార్తాకీ స్యాన్తహ
బృహతీత్యపి,

౧ వాతింగణః, ౨ వార్తాకుః (ఉ), ౩
వాతుకిః, ౪ శాకబిందకః, ౫ వంగం (న),
౬ వార్తాకీ ౭ మహాబృహతీ. వంగచెట్టు
పేరులు

కుష్ఠం గదాహ్వయం మా
లం త్వస్య

౧ కుష్ఠం (న), ౨ గదాహ్వయం.
చెంగల్వకోష్ఠ పేరులు.

పుష్కరమూలకమ్ ౬౪

౧ పుష్కరమూలకం (న), ౨ అస్య
మూలం. చెంగల్వకోష్ఠ పేరు.

సంకసేన స్త్వగ స్తిద్రుశుక
నాసో మునిద్రుమః, అనలిః
కునలీ

౧ సంకసేనః, ౨ అగస్తిద్రుః, ౩ శుక
నాసః, ౪ మునిద్రుమః, ౫ అనలిః, ౬
కునలీ (న్), అగిసె చెట్టు పేర్లు.

పుత్రం జీవస్తుశ్శీపదాపహః.	౧ పుత్రంజీవః, ౨ శ్శీపదాపహః. పుత్ర జీవకవృక్షము.
చత్రకో మల్లిపత్రం స్యా	౧ చత్రకః, ౨ మల్లిపత్రం (న). గౌ డుగుగడ్డిపేరులు.
త్కుబ్జకో వారికంటకః,	౧ కుబ్జకః, ౨ వారికంటకః. నెమ్మి చెట్టుపేరులు.
వాస్తూకప్తక దేశీయః	౧ వాస్తూకః, ౨ టక్కదేశీయః. శాక విశేషము (అగబచ్చలి)
శాకవీరో ఘనామలః. ౬౬.	౧ శాకవీరః, ౨ ఘనామలః, ౩ శోధ జిత్ (త్). తెల్లగజ్జేరు.
శోధజి	౧ గరహ (న్), ౨ కాలశాకః. కరి వేపచెట్టు.
ద్గరహ కాలశాకోఽప్యథ	౧ మహశాషధీ (సీ), ౨ మహావిషఘ్ని, ౩ చక్రాంగీ. కటకరోహిణి.
మహశాషధీ, మహావిషఘ్ని	౧ మత్స్యక్షీ, ౨ హిలమోచికా, ౩ జలబ్రహ్మీ. పొన్నగంటికూర.
చక్రాంగీ	౧ శాలించః, ౨ పత్తూగః, ౩ లోహ మారకః. మయూరబర్హి చెట్టు
మత్స్యక్షీ హిలమోచికా.	౧ కేచుకం (న), ౨ పేచుల (సీ), ౩ పేచుః, (ఉ), ౪ నాడీచః, ౫ విశ్వరోచ నః. నాడీచశాకవిశేషము. (దీనినే పేచుక శాకమందురు).
౬౭. జలబ్రహ్మీ చ	౧ కేశరాజః, ౨ నాగమారః, ౩ వప రుః, ౪ భృంగసోదరః. కేశరాజిశాకము.
శాలించః పత్తూరో లోహ	౧ సునిషణ్ణం (న), ౨ చుచుః (పు) సునిషణ్ణశాకము.
మారకః,	౧ చత్రపత్రం, (న), ౨ తమాలకం, ౩ స్థలపద్మం. మెట్టదామర.
కేచుకం పేచులీ పేచు	౧ దేవఫలీ (సీ), ౨ మధ్వాలుకం. కంద విశేషము.
ర్నాడీచో విశ్వరోచనః. ౬౮	
కేశరాజో నాగమారః వప	
రుః భృంగసోదరః,	
సునిషణ్ణం చుచుః పుంసి	
చత్రపత్రం తమాలకమ్.	
౬౯. స్థలపద్మమథో	
దేవఫలీ మధ్వాలుకం వి	
దుః,	

ఫలపుచ్చోవరండాలుఃస్యా

౧ ఫలపుచ్చః, ౨ వరండాలుః. వరండా
వృక్షవిశేషము.

ద్రంగేష్టాలుకం తు యత్.
శ్రీమస్తకః స్వస్తికస్యాత్
రాహూచ్ఛిష్టో రసోనకః,

౧ ద్రంగేష్టాలుకం, ౨ శ్రీమస్తకః, ౩
స్వస్తికః. చెంచలికూరపేరులు.
౧ రాహూచ్ఛిష్టః, ౨ రసోనకః. తెల్ల
ఉల్లి.

కూష్మాండ స్తు ఘృణావాస
స్తిమిహో గ్రామ్యకర్కటీ. ౭౧

౧ కూష్మాండః, ౨ ఘృణావాసః,
౩ తిమిషః, ౪ గ్రామ్యకర్కటీ. గుమ్మడి
పేరులు.

వాలుకీ కర్కటీర్వారు ద్ధౌ
త్రలా రోమశాచసా,

౧ వాలుకీ (సీ), ౨ కర్కటీ, ౩ ఇర్వా
రుః (ఉ), మూత్రలా, ౪ రోమశా. దోస
పేరులు.

స్యాచ్చేలాలః చిత్రఫలఃసు
ఖాశోరాజతేమిషః. ౭౨
లతాపనసనాటామ్రా సేదు
రూర్ధ్వాసితస్తు యః, పవా
రుః కారవేల్లోఽసా

౧ చేలాలః, ౨ చిత్రఫలః, ౩ సుఖా
శః, ౪ రాజతేమిషః, ౫ లతాపనసః, ౬
నాటామ్రః, ౭ సేదుః ఉలిమిడిచెట్టు.
౧ రూర్ధ్వాసితః, ౨ పవారుః, ౩ కార
వేల్లః. కాకరచెట్టుపేరులు.

గోడుంబా గజచిర్భటః. ౭౩

౧ గోడుంబా (సీ), ౨ గజచిర్భటః.
వెద్దపాపరచెట్టు.

మృత్యుబీజస్తు వంశః స్వా
త్కేతకః క్రకచచ్ఛదః,
దృక్కటో బహుమూల
స్యాత్

౧ మృత్యుబీజః, ౨ వంశః. వెదురు.
౧ కేతకః, ౨ క్రకచచ్ఛదః మొగలి.
౧ దృక్కటః, బహుమూలః.

కరీరే వేణుకర్కరః. ౭౪

౧ కరీరం, ౨ వేణుకర్కరః. వెదురు
మొలక. (వెలుతురు చెట్టుని కొంద
ఱందురు)

కాశోఽశ్వవాలః కాకేయు
ర్వనహాశ్చ జంతులా,

౧ కాశః, ౨ అశ్వవాలః, ౩ కాకే
యుః (ఉ), ౪ వనహాశః, ౫ జంతులా. రె
ల్లుపేరులు.

గుడదారు ర్మధుతృణంస్యా
దితురసిపత్రకః. 24

ఖానోదకో నారికేలః కర
కాంభః శిరఃఫలః,

సురంజనో గోపదలో రా
జతాలచ్చటాఫలః. 25

కరమట్టస్తంతుసారో గువా
కో కోట ఇత్యపి,

రామపూగస్తు కామీనో
మునిపూగస్తు రేవటః. 26

పూగవోటస్తు హింతాలః
క్షీబం

కిరీటితత్ఫలం,
ఘనామయఃస్యా తద్భూరో

ద్వాతు
కాచిమభంజరూ 2౭. త

రా దేవకులోద్భూతే

దూర్వాతు హరితాలికా.

ఇతి వనౌషధివర్గః.

సింహః కంఠీరవో భీమ వి
క్రాంతః కరిమాచలః, పంచ
శిఖశ్చ శైలాటః పారీంద్రః
శ్వేతపింగళః. ౨౦. మరుత్ప
వశ్చ నాదోఽస్య

చుక్కారః క్షేపిడితం చ
తత్,

ఉత్పాదకస్తు శరభః శా
ద్ధూలోఽష్టాపదశ్చ సః ౨౧

౧ గుడదారుః (ఉ), ౨ మధుతృణం,
3 ఇతుః, 3 అసిపత్రకః. చెఱకుపేర్లు.

౧ ఖానోదకః, ౨ నారికేలః, 3 కర
కాంభః, ౪ శిరఃఫలః. కొబ్బరిచెట్టు.

౧ సురంజనః, ౨ గోపదలః, 3 రా
జతాలః, ౪ ఛటాఫలః, 5 కరమట్టః, ౬

తంతుసారః, ౭ గువాకః, ౮ కోటః.
పోక చెట్టు.

౧ రామపూగః, ౨ కామీనః, 3 ముని
పూగః, ౪ రేవటః పోక చెట్టు విశేషము.

౧ పూగవోటః, ౨ హింతాలః, హిం
తాలవృక్షము.

౧ కిరీట (ఇ-న). హింతాలఫలము.

౧ ఘనామయః, ౨ తద్భూరః. తద్భూర
వృక్షము

౧ కాచిమః (పు), ౨ భంజరః (ఉ).
దేవకులోద్భూతే తరా = దేవకులమందు

పుట్టిన తరువుపేరు.
౧ దూర్వా, ౨ హరితాలికా. గజిక
ఇది వనౌషధివర్గము

౧ సింహః, ౨ కంఠీరవః, 3 భీమవి
క్రాంతః, ౪ కరిమాచలః, 5 పంచశిఖః,

౬ శైలాటః, ౭ పారీంద్రః, ౮ శ్వేతపిం
గళః, ౯ మరుత్పవః. సింహముపేరులు.

౧ చుక్కారః, ౨ క్షేపిడితం (న).
సింహనాదము.

౧ ఉత్పాదకః, ౨ శరభః 3 శాద్ధూ
లః, ౪ అష్టాపదః. శరభమృగము.

అథ హింస్రపశుర్వాడః
శ్వాపదః శిబి రిత్యపి,
బాధీనసన్త్యేకచరో గణో
త్సాహశ్చ గండకః. ౮౨
హింసారుః శ్వాపదో వ్యా
ఘోః

మహిషస్తు రజస్వలః, దం
శభీరు ర్జరంతశ్చ నాలికో య
మవాహనః. ౮౩. అథ

శూక ర వనాహిర దంతా
యుధ చక్రవజ్ర దీర్ఘరదాః,
సూచీరోమా బహుసూ రాఘ
నిక స్థూలనాసికో భూషీత్.

ఏణః కురంగమోరిశ్యః సా
దృశ్య శ్చార్దులోచనః,

గోలాంగులే కపిత్థాస్య దధి
శోణ నగాటనాః ౮౪. కిఖిశ్చ

హూరు వస్తుస్యాత్ శృగా
లో ఘోరరాసనః, లోపా
కోమృతమత్తశ్చ వనశ్వాథ
సృగాలికా. ౮౬. లోమా
శికా దీప్తజిహ్వ కిఖిరుల్కా
ముఖీ చ సా,

బిడాలః కుండమోన క్తచా
రీ దీప్తాక్ష జాహకౌ ౮౭

శశకస్తు వనాఘః స్యాత్

ఖట్వాశ పూతిశారిజా,

౧ హింస్రపశుః, ౨ వ్యాడః, ౩ శ్వా
పదః, ౪ శిబిః. క్రూరపశువు.

౧ బాధీనసః, ౨ ఏకచరః, ౩ గణో
త్సాహః, ౪ గండకః. గండకమృగము.

౧ హింసారుః, ౨ శ్వాపదః, ౩ వ్యా
ఘః వ్యాఘ్రము.

౧ మహిషః, ౨ రజస్వలః, ౩ దంశభీ
రుః (ఉ), ౪ జరంతః, ౫ నాలికః, ౬ య
మవాహనః దున్నపోతు.

౧ శూకరః, ౨ వనాహిరః, ౩ దంతా
యుధః, ౪ చక్రవజ్రః, ౫ దీర్ఘరదః, ౬
సూచీరోమాం (న్), ౭ బహుసూః (ఉ),
౮ ఆఖనికః, ౯ స్థూలనాసికః, ౧౦ భూషీ
త్. పందిపేరులు.

౧ ఏణః, ౨ కురంగమః, ౩ రిశ్యః, ౪
సాదృశ్యః, ౫ చార్దులోచనః. లేడిపేరులు.

౧ గోలాంగులః, ౨ కపిత్థాస్యః, ౩
దధిశోణః, ౪ నగాటనః, ౫ కిఖిః. కోడి
పేరులు.

౧ హూరవః, ౨ శృగాలః, ౩ ఘో
రరాసనః, ౪ లోపాకః, ౫ మృతమత్తః,
౬ వనశ్వా. నక్కపేరులు.

౧ సృగాలికా, ౨ లోమాశికా, ౩
దీప్తజిహ్వ, ౪ కిఖిః, ౫ ఉల్కాముఖి.
ఆడునక్క.

౧ బిడాలః, ౨ కుండమః, ౩ నక్తచారి
(న్), దీప్తాక్షః, ౫ జాహకః. పిల్లి పేరులు.

౧ శశకః, ౨ వనాఘః. కుందేలు.

౧ ఖట్వాశీ, ౨ పూతిశారిజా. ఆడవన
జంతువిశేషము.

గవయస్తు గవాలూక	౧ గవయః, ౨ గవాలూకః. గవయ మృగము.
ఏడకః శిశువాహ్యకః. ౮౮. వనఛాగోఽథ	౧ ఏడకః, ౨ శిశువాహ్యకః, ౩ వన ఛాగః. పౌష్టేలు.
గంధౌతుః ఖట్టాశో వనవా సనః,	౧ గంధౌతుః (ఉ. పు), ౨ ఖట్టాశః, ౩ వనవాసనః ఖట్టాశమను మగవన జంతువు (దీనినే పునుగుపిల్లిఅందురు)
ఉందురు స్తుటుమో రంధ్ర బభ్రు	౧ ఉందురుః (ఉ. పు), ౨ తుటుమః, ౩ రంధ్రబభ్రుః. మగయెలుకపేరులు.
ద్దీనాతు మూషికా. ౮౯	౧ దీనా, ౨ మూషికా. అడవియెలుక పేరులు.
స్వా చ్చికో వేశ్వనకులః పుంవృషో గంధమూషికః,	౧ చికః, ౨ వేశ్వనకులః, ౩ పుంవృషః, ౪ గంధమూషికః. చుంచు ఎలుకపేరులు
స్వా ద్వేదారః క్రకచపా తక్రా కలాశ స్తృణాంజనః ౯౦. ప్రతిసూర్యోఽ	౧ వేదారః, ౨ క్రకచపాత్ (ద్), ౩ కృకలాశః, ౪ తృణాంజనః, ౫ ప్రతి సూర్యః. తొండపేరులు.
ప్యంజనస్తు చిత్రకో లోహ లాహలః,	౧ అంజనః, ౨ చిత్రకః, ౩ లోహ లాహలః. (కొండలు చిటుతపులి పేర్లం దురు.)
కారస్కరాటికా కర్ణజలౌ కా స్యాదభో	౧ కారస్కరాటికా, ౨ కర్ణజలౌకా. నల్లజెట్టి.
వటిః ౯౧. ఉపాదికో దేహి కా స్యా	౧ వటిః (ఇ సీ), ౨ ఉపాదికః, ౩ దే హికా. చెట్టున తెట్టెబెట్టు నల్లచీమలు.
దప్టపాదస్తు కింతనుః	౧ అప్టపాదః, ౨ కింతనుః. (అనఁగా శరభమందురు) ఎనిమిది పాదములుగల మెకము.)
ప్రసాదకుక్కుటో ఝిల్లీ కంతో గృహకపోతకః ౯౨. పారావతోఽథ	౧ ప్రసాదకుక్కుటః, ౨ ఝిల్లీకంతః, ౩ గృహకపోతకః, ౪ పారావతః. పావు రముపేరులు.

శక్రాఖ్యో దివాంధో వక్ర
సాసికః, హరినేత్రో దివాభీ
తో నఖాశీ పీయు ఘర్ఘరా.
౯౩. కాకభీరు ర్నక్తచారి,

కణాటీనస్తు ఖంజనః, కాక
చదిః స్వంజభేలస్తా తనో ము
నిపుత్రకః. ౯౪ భద్రనామా
రతనిధిః

కాష్ఠకుట్టః శతచ్ఛదే, దీర్ఘ
పాదస్తు కంకః స్యాత్

గలేగండస్తు మర్కటః. ౯౫

చాతకే బభ్రువాపీహ ఘన
తోల త్రిశంకవః, వర్షప్రి
యోఽథ

మేఢావీచిరిః కీరః ఫలాశనః.

కుక్కుటస్తు వివృతాక్షో
రాత్రివేదీ కలావికః, ఉమాక
లోఽథ

తామ్రాక్షః కాకపుష్టః కు
హూముఖః. ౯౬ మధుకం
ఠో ఘోషయిత్నుః కామ
తాలః సుతర్దనః,

కాణో రతజ్వరః సూత్రీ
శ్రావణో గూఢమైథునః. ౯౭.
కారవః పరమృత్యుశ్చ లుం
టాణో మాద్గల్విద్వికః, శక్ర

౧ శక్రాఖ్యః, ౨ దివాంధః, ౩
వక్రనాసికః, ౪ హరినేత్రః, ౫ దివాభీ
తః, ౬ నఖాశీ (న్), ౭ పీయుః, ౮ ఘర్ఘ
రః, ౯ కాకభీరుః, ౧౦ నక్తచారి. గుడ్డ
గూబ.

౧ కణాటీనః, ౨ ఖంజనః, ౩ కాక
చదిః, ౪ స్వంజభేలః, ౫ తాతనః, ౬
మునిపుత్రకః, ౭ భద్రనామా (న్), ౮
రతనిధిః. కాటుకపిట్ట.

౧ కాష్ఠకుట్టః, ౨ శతచ్ఛదః, ౩ దీర్ఘ
పాదః, ౪ కంకః. (ముక్కుతో చెట్లకు
తొట్టజేయు పటివిశేషము)

౧ గలేగండః, ౨ మర్కటః, ౩ గలగండ
పక్షి.

౧ చాతకః, ౨ బభ్రుః (ఉ), ౩ వాపీ
హః, ౪ ఘనతోలః, ౫ త్రిశంకుః, ౬ వర్ష
ప్రియః. చాతకపక్షి

౧ మేఢావీ (న్), ౨ చిరిః, ౩ కీరః,
౪ ఫలాశనః, ౫ చిలుకపేరులు

౧ కుక్కుటః, ౨ వివృతాక్షః, ౩ రాత్రి
వేదీ (న్), ౪ కలావికః, ౫ ఉమాకలః.
కోడిపేరులు.

౧ తామ్రాక్షః, ౨ కాకపుష్టః, ౩
కుహూముఖః, ౪ మధుకంఠః, ౫ ఘోష
యిత్నుః, ౬ కామతులః, ౭ సుతర్దనః.
కోకిలపేరులు.

౧ కాకః, ౨ రతజ్వరః, ౩ సూత్రీ
(న్), ౪ శ్రావణః, ౫ గూఢమైథునః, ౬
కారవః, ౭ పరమృత్యుః, ౮ లుంటాకః,
౯ మాద్గలిః, ౧౦ ద్వికః, ౧౧ శక్రజః,

జః సత్యవాక్కాణో ౭వకృ
ష్టో నగరీబకః. ౯౯. ఐంద్రిశ్చ
నాడీజంఘో ౭భ

గృధ్రః స్యాద్దూరదర్శిని,

శితికంఠస్తు దాత్యూహః
కాకమద్భుః కచాటురః ౧౦౦

చిరంభణస్తు చిల్లఃస్యాత్
భ్రాంతిః కంఠనీడకః,

సూక్తా మదనశలాకా చి
త్రాక్ష శారికా వచండా చ,

శకునజ్ఞా తు జ్యేష్ఠా గృ
హ్లోలికాటట్టసీ మూలీ

దీర్ఘజంఘో నిశై తః స్యా
ద్భక్తోటః శుల్కవాయసః
౧౦౧. కంకేరుద్వారవలిభుక్
శిఖి చంద్రవిహంగమః

బకేరుకా బలాకా స్యాత్

కురరో మత్స్యనాశనః.

ద్వంద్వచారీ చక్రవాకః

సారసస్తు కలాంకురః, గోమ
ర్ద

శ్చిత్రపక్షస్తు తిత్తిరిః స్యా
త్కపింజలః. ౧౦౨ లఘు
మాంసో

౧౨ సత్యవాక్ (చ్), ౧౩ కాణః, ౧౪
అవకృష్టః, ౧౫ నగరీబకః, ౧౬ ఐంద్రి,
౧౭ నాడీజంఘః. కాకిపేరులు.

౧ గృధ్రః, ౨ దూరదర్శి (న్) గర్జ
పేరులు.

౧ శితికఠః, ౨ దాత్యూహః, ౩ కాక
మద్భుః, ౪ కచాటురః. మూలకాకి.

౧ చిరంభణః, ౨ చిల్లః, ౩ భ్రాంతిః,
౪ కంఠనీడకః చిందపిట్ట.

౧ సూక్తా, ౨ మదనశలాకా, ౩ చి
త్రాక్షీ, ౪ శారికా, ౫ వచండా. గోరు
వంకపక్షి.

౧ శకునజ్ఞా (సీ), ౨ జ్యేష్ఠా, ౩
గృహ్లోలికా, ౪ టట్టసీమూలీ. బల్లి
పేరులు.

౧ దీర్ఘజంఘః, ౨ నిశై తః, ౩ బకోటః,
౪ శుల్కవాయసః, ౫ కంకేరుట్ (హ),
౬ ద్వారబలిభుక్ (జ్), ౭ శిఖి (న్), ౮
చంద్రవిహంగమః. కొంగపేల్లు.

౧ బకేరుకా (సీ), ౨ బలాకా తెల్ల
కొక్కెరపేరులు

౧ కురరః, ౨ మత్స్యనాశనః. పెన్నడ
పులుగు పేరులు.

౧ ద్వంద్వచారీ, ౨ (న్. పు) చక్ర
వాకః. చక్రవాకము పేరులు

౧ సారసః, ౨ కలాంకురః, ౩ గోమద్భుః.
బెగ్గురుపక్షి పేరులు.

౧ చిత్రపక్షః, ౨ తిత్తిరిః, ౩ కపిం
జలః, ౪ లఘుమాంసః తిత్తిరపక్షి పేరులు.
(తీతువు)

మయూరస్తు చంద్రకీచిత్ర
మేఖలః, ప్రచలాకీ సితాపాం
గశిఖాచల గలవ్రతాః ౧౦౫
మార్జారకశ్చాఽథ

తీలమయూరః స్యాద్గురుం
టకః,

మల్వాశనో మీనరంకో

నాసాచ్ఛిన్నీ తు పూర్ణికా.

పిపీలికా తు హోరా స్యా
ద్యమకీటస్తు ఘుర్ఘురః,

స్యా న్మర్కటస్తు శలక

ఆశాబంధోఽస్య జాలకే

ఫాలఖేలా గరుద్యోధీ భా
రతీ వ్యోమనాసికా,

చంచీసూచిస్తు సుగృహః
పీతతుండోఽథ.

సర్వపీ. ౧౦౮. హాపుత్రికా
ఖంజనికా తులికా స్ఫోటికే
సమే,

కరేటవ్యా ధనచూఢాః స్యా
త్

తరుకూణిస్తు వాగ్గుదః.

౧ మయూరః, ౨ చంద్రకీ. (న్-పు), ౩
చిత్రమేఖలః, ౪ ప్రచలాకీ (న్), ౫ సితా
పాంగః, ౬ శిఖాచలః, ౭ గలవ్రతః, ౮
మార్జారకః. నెమలిపేరులు.

౧ తీలమయూరః, ౨ గురుంటకః. తీల
మయూరము పేరులు.

౨ మల్వాశనః, ౨ మీనరంకః. మ
త్స్యరంగపక్షి పేరులు.

౧ నాసాచ్ఛిన్నీ, ౨ పూర్ణికా. ఈ
రెండు ముక్కుపుటకు పేరులు.

౧ పిపీలికా, ౨ హోరా. చీమలపేర్లు.

౧ యమకీటః, ౨ ఘుర్ఘురః. ఘుర్ఘుర
మనుపుర్వు.

౧ మర్కటః, ౨ శలకః. సాలెపురుగు
పేరులు.

౧ ఆశాబంధః, సాలెపురుగు అల్లువల
లేక సాలెపట్టు.

౧ పాలఖేలా, ౨ గరుద్యోధీ, ౩
భారతీ, ౪ వ్యోమనాసికా. భారతపక్షి
పేర్లు.

౧ చంచీసూచిః, ౨ సుగృహః, ౩ పీత
తుండః. కారండవపక్షి లేక కన్నె లేడిపక్షి
పేరులు.

౧ సర్వపీ, ౨ హాపుత్రికా, ౩ ఖంజని
కా, ౪ తులికా, ౫ స్ఫోటికా, ౬ హా
పుత్రికా అనేపక్షి పేరులు.

౧ కరేటవ్యా, ౨ ధనచూఢః, (డొ-నీ),
కరేటుపక్షి పేరులు.

౧ తరుకూణిః, ౨ వాగ్గుదః వాగ్గుద
పక్షి పేరులు.

వర్తికా విష్ణులింగీ స్యా

ల్లావకో లఘుజంగళః,

సరఃకాకస్తు హంసః స్యాత్
జాలపా త్పురదంశకః. ౧౧౦

గోభండీరః పంకకీరః కోయ
ష్టే ర్జలకుక్కుభః,

జీవంజీవో విషమృత్యు ర్జీవ
జీవో

ఓఘమక్షికా. ౧౧౧. మాచి
కా భంమరాళీ చ

దంశః స్యా ద్భంమరాళికా,
భంకారి

చర్తచట్యాంతు జతునీ గృ
హమాచికా. ౧౧౨

విషసృక్కాభృంగరోలో
వరోల స్తృణషట్పదః,

వరటీ తు వరాళీ స్యాత్
బ్రాహ్మణ్యథ

తమోమణిః. ౧౧౩. ధావ్ం
తో న్నేషశ్చ ఖద్యోతోజ్యో
తిర్భీజం నిమేషరుక్,

భ్రమగశ్చంచరీకః స్యాత్ రో
లంబో మధుసూదనః. ౧౧౪.
ఇందిందిరః పుష్పకీటోమధుద్రో
మధుకేశటః, రేణువాసోఽథ

౧ వర్తికా (సీ), ౨ విష్ణులింగీ (సీ).
మీలవల్లకిపిట్టపేరులు.

౧ లావకః, ౨ లఘుజంగళః. లావుక
పిట్టపేరులు.

౧ సరఃకాకః ౨ హంసః, ౩ జాల
పాత్ (ద), ౪ పురుదంశకః హంస
పేరులు.

౧ గోభండీరః, ౨ పంకకీరః ౩ కోయ
షిః, ౪ జలకుక్కుభః. నీటిలోనుండు
బెళగువ్వపక్షి, గుడ్డికొంగలనియందురు.

౧ జీవంజీవః, ౨ విషమృత్యుః, ౩ జీవ
జీవః. చకోరపక్షి.

౧ మక్షికా, ౨ మాచికా, ౩ భంమ
రాళీ. ఈగపేరులు.

౧ దంశః, ౨ భంమరాళికా (సీ), ౩
భంకారి. అడవియీగ.

౧ చర్తచటీ, (సీ), ౨ జతునీ, ౩ గృ
హమాచికా. రాత్రితిరుగుపక్షివిశేషము.

౧ విషసృక్కా (సీ), ౨ భృంగరోలః
(పు), ౩ వరోలః, ౪ తృణషట్పదః. కందు
రీగపేరులు.

౧ వరటీ (ఈ. సీ), ౨ వరాళీ, ౩
బ్రాహ్మణీ. ఇవి ఆడుహంసపేరులు.

౧ తమోమణిః, ౨ ధావ్ంతోన్దేషః,
౩ ఖద్యోతః, ౪ జ్యోతిర్భీజం, ౫ నిమే
షరుక్, (చ). ఇవి మిణుగురుపురుగుపేరు.

౧ భ్రమరః, ౨ చంచరీకః, ౩ రోలం
బః, ౪ మధుసూదనః, ౫ ఇందిందిరః, ౬
పుష్పకీటః, ౭ మధుద్రః, ౮ మధుకేశటః,
౯ రేణువాసః. ఇవి తుమ్మెదపేరులు.

మశకో ఘోషో రణరణశ్చ
సః. ౧౧౫

పక్షీతు నాడీచరణః స్వా
చ్చంచుభృదనేకజః, స్యుః
ఖగో త్పతవారంక కంఠాన్ని
ర్యోమచారిణః. ౧౧౬

యుగల ద్వంద్వ యుగ్తాని
యుగం యమలయామలే.

ఇతి సింహాదివర్ణః

స్త్రీ వధూ ర్యోషితా గా
మా మండయంతివధూజనః,

కన్యకాలకనందా సా

భూషితాధర్మకారిణీ. ౧౧౭
సన్వేదా చాథ

తరుణీ దిక్కరీధనికాచసా,

మరుండోచ్చలలాటా స్వా

త్సశ్శశ్రు ర్నరమానినీ.

స్నుషా వధూటీ

మధురనిస్వనాహంసగద్గదా,

క్రోధనా భామినీ చండీ

౧ మశకః, ౨ ఘోషః, ౩ రణరణః.
ఇవి దోమపేరులు.

౧ పక్షీ (న్), ౨ నాడీచరణః, ౩ చం
చుభృత్ (త్), ౪ అనేకజః, ౫ ఖగః, ౬
ఉత్పతః, ౭ వారంకః, ౮ కంఠాన్నిః, ౯
వ్యోమచారీ (న్), ఇవి పక్షిపేరులు.

౧ యుగలం (న), ౨ ద్వంద్వం, ౩
యుగ్తం, ౪ యుగం, ౫ యమలం, ౬
యామలం ఇవి జంటపేరులు.

ఇది సింహాదివర్ణము.

౧ స్త్రీ (ఈసీ), ౨ వధూః ౩ యోషి
తా, ౪ రామా, ౫ మండయంతీ, ౬
వధూజనః. ఇవి స్త్రీపేరులు.

౧ కన్యకా, ౨ అలకనందా. ఇవి కన్య
కపేరులు

౧ భూషితా, ౨ ధర్మకారిణీ, ౩ సన్వే
దా. ఇవి దోషరహితురాలగు స్త్రీపేరులు.

౧ తరుణీ (ఈసీ), ౨ దిక్కరీ, ౩ ధని
కా. ఇవి యువతికి పేరులు.

౧ మరుండా, ౨ ఉచ్చలలాటా ఎత్తై
ననాసలుకలదానిపేరులు.

౧ సశ్శశ్రుః, ౨ నరమానినీ. ఇవి
గడ్డము మీసముగల స్త్రీపేరులు.

౧ స్నుషా, ౨ వధూటీ. ఇవి కోడలి
పేరులు.

౧ మధురనిస్వనా, ౨ హంసగద్గదా.
మధురస్వరముగల స్త్రీపేరులు.

౧ క్రోధనా, ౨ భామినీ, ౩ చండీ
(ఈసీ). కోపవతిపేరులు.

దారుస్త్రీ సాలభంజికా.

విరక్తా దుర్భగా

సప్తపుత్రసూః సుతపస్కరా

పతివ్రతైకపత్నీ స్యా

ద్విధవా జాలికా మతా.

౧౨౦. విశ్వస్తా

వాంఛినీ తు స్యా ల్లంజికా కలతూలికా,

వేశ్యా శూలా వారవాణి ర్దుర్గురంశ్యథ

కుట్టనీ ౧౨౧. ఇజ్యా స్యా ద్రతతాళీ చ ఘటదాసీ గణే రుకా,

మలిష్ఠా సరజాః

షాణ్డాతురదై వ్వామాతురౌ సమా. ౧౨౨

సమదు ర్దహితా

పుత్రో ద్వితీయః కులధార కః,

పితా జనయితా వస్తా

శిశుకః క్షీరకంఠకః. ౧౨౩.

బాలో ముష్టింధయశ్శౌభ

శ్యాలికా కేలికుంచికా,

౧ దారుస్త్రీ, ౨ సాలభంజికా. కొయ్య బొమ్మపేరులు.

౧ విరక్తా, ౨ దుర్భగా. దౌర్భాగ్య స్త్రీ పేరులు.

౧ సప్తపుత్రసూః, ౧ సుతపస్కరా. ఏడుగురుకొడుకులతల్లి పేరులు.

౧ పతివ్రతా, ౨ ఏకపత్నీ. పతివ్రతపేర్లు.

౧ విధవా, ౨ జాలికా, ౩ విశ్వస్తా. వితంతువు పేరులు.

౧ వాంఛినీ (ఈ-నీ), ౨ లంజికా, ౩ కలతూలికా. వ్యభిచారిణి పేరులు.

౧ వేశ్యా, ౨ శూలా, ౩ వారవాణి, ౪ దుర్గురం. ఇవి వేశ్య పేరులు.

౧ కుట్టనీ, ౨ ఇజ్యా, ౩ రతతాళీ, ౪ ఘటదాసీ, ౫ గణేరుకా. తార్కుకతై పేరులు.

౧ మలిష్ఠా, ౨ సరజా. రజస్వలయైన స్త్రీ పేరులు.

౧ షాణ్డాతురః, ౨ వ్వామాతురః. ఇద్దఱుతల్లులుగలవాడు

౧ సమదుః (ఉ-నీ), ౨ దుహితా (బు) కూతురి పేరులు

౧ పుత్రః, ౨ ద్వితీయః, ౩ కులధార కః. ఇవి కొడుకు పేరులు.

౧ పితా (బు-పు), ౨ జనయితా ౩ వస్తా తండ్రి పేరులు.

౧ శిశుకః, ౨ క్షీరకంఠకః, ౩ బాలః, ౪ ముష్టింధయః. ఇవి బాలుని పేరులు.

౧ శ్యాలికా, ౨ కేలికుంచికా. భార్య తోబుట్టువు పేరులు.

నాగరో దేవరః	౧ నాగరః, ౨ దేవరః. మఱచి పేరులు.
శ్యాలో వారకీరోఽథ	౧ శ్యాళః, ౨ వారకీరః. భార్యతోఁ బుట్టువు పేరు.
సాశ్రుధీః. ౧౨౪. శ్వశ్రూ	౧ సాశ్రుధీః, ౨ శ్వశ్రూః. అత్త పేరులు
ర్వృద్ధః శతానీకో జరంతః స్య	౧ వృద్ధః, ౨ శతానీకః, ౩ జరంతః. వృద్ధుని పేళ్లు.
దథాంశకః, సగంధజ్ఞాతిదా యాదౌ	౧ అంశకః, ౨ సగంధః, ౩ జ్ఞాతిః, ౪ దాయాదః. ఇది దాయాది పేరులు.
మాతులో మాతృకేశటః.	౧ మాతులః, ౨ మాతృకేశటః మేన మామ పేళ్లు.
భర్తా భరుర్నర్మకీలః ప్రాణ నాభస్సుఖోత్సవః, హృదయే శో రతగురు	౧ భర్తా (ఋ. పు), ౨ భరుః, ౩ నర్మ కీలః, ౪ ప్రాణనాథః, ౫ సుఖోత్సవః, ౬ హృదయేశః, ౭ రతగురుః. ఇవి భర్త పేరులు.
జ్వారః పాపపతిః సమా.	౧ జ్వారః, ౨ పాపపతిః. మిండమగని పేళ్లు.
కుమారభృత్యా స్యాద్భా లతంత్రం గర్భిణ్యవేక్షణం,	౧ కుమారభృత్యా, ౨ బాలతం త్రం, ౩ గర్భిణ్యవేక్షణం. గర్భిణీస్త్రీచర్య పేరులు.
గర్భాష్టమో దేవమాసో	౧ గర్భాష్టమః, ౨ దేవమాసః. ఎనిమి దవ నెలలోఁ బుట్టిన బాలుని పేళ్లు.
నాభినాలామలా స్మృతా.	౧ నాభినాలా, ౨ మలా. బొడ్డు పేరులు.
ఆధానికం పుంసవనం సీమం తోన్నయనం చ తత్,	౧ ఆధానికం, ౨ పుంసవనం, ౩ సీమం తోన్నయనం. ఇవి ఆయా పేరులుగల ఉత్స వముల పేరులు.
ఖల్లీధః ఖలితిః	౧ ఖల్లీధః, ౨ ఖలితిః. బట్టతలవాని పేరులు.

కల్లో బధిరః
ఖోరఖంజకౌ.

౧౨౮

౧ కల్లః, ౨ బధిరః చెవిటివానిపేరులు.
౧ ఖోరః, ౨ ఖంజకః. కుంటివాని
పేరులు.

దోర్గడుర్బాహుకుంతఃస్యా

౧ దోర్గడుః, ౨ బాహుకుంతః. మొండి
చేతివాని పేరులు.

దౌషధం తు భిషగ్జితం,

౧ దౌషధం, ౨ భిషగ్జితం. దౌషధము
పేరులు.

త్వక్కుష్పికాకిలాసంస్యాత్

౧ త్వక్కుష్పికా (ఆ. సీ), ౨ కిలాసం.
శోభిపేరులు.

శ్లేషదం పాదగండిరః. ౧౨౯

౧ శ్లేషదం, ౨ పాదగండిరః. ఏనుగు
కాలుపేరులు

యోన్యర్కః కందసంజ్ఞం
స్యా త్కణ శుష్కప్ర
ణోఽపి చ,

౧ యోన్యర్కః ౨ కందసంజ్ఞః, ౩ కణః,
౪ శుష్కప్రణః. ఇవి యోన్యర్కమను
మూలవ్యాధిపేరులు.

అజీర్ణోవాయుగండోంతర్వ
మిశ్చపలతాశయః. ౧౩౦

౧ అజీర్ణః, ౨ వాయుగండః, ౩ అం
తర్వమి, ౪ చపలతాశయః. అజీర్ణవ్యాధి
పేరులు.

పాపరోగో రక్తవటీ మసూ
ర్యథ

౧ పాపరోగః, ౨ రక్తవటీ, ౩ మసూ
రీ ఇవి సోఫటకవ్యాధిపేరు (వసంతరోగ
మని కొందరు.)

తమోవ్రణః, వల్మీకోఽథా

౧ తమోవ్రణః, ౨ వల్మీకః. మాద
రోగముపేళ్లు.

తిసారోఽన్నగంధిస్స్యా దు
దరామయః. ౧౩౧

౧ అతిసారః, ౨ అన్నగంధిః, ౩ ఉద
రామయః. అతిసారవ్యాధిపేరులు.

కురండవృద్ధౌసింఘాణశేటౌ

(?)

స్కందనరేచనే,

౧ స్కందనం, ౨ రేచనం. విరేచనము
పేరులు.

గర్భండో నాభిగుడకోఽ

౧ గర్భండః, ౨ నాభిగుడకః. కాయ
బొడ్డుపేరులు.

భిమంధో లోచనామయే.

౧ అభిమంధః, ౨ లోచనామయః. నే
త్ర రోగముపేరు.

యువగండోఽవగండఃస్యా

౧ యువగండః, ౨ అవగండః. మొటి
మలపేరులు.

త్పిత్రం నూయుఃఫలంకరః,

౧ పిత్రం, ౨ నూయుః, ౩ ఫలంకరః
పై త్య్రోగముపేరులు.

శ్లేష్ఠావలాశో

౧ శ్లేష్ఠా (న్-పు), ౨ అవలాశః. శ్లేష్ఠ
వ్యాధిపేరులు.

మాంసం తు జరూథమథ

౧ మాంసం, ౨ జరూథం. మాంసము
పేళ్లు.

శోణితమ్. ౧౩౩. పలతౌ
రోఽథ

౧ శోణితం, ౨ పలతౌరః. రక్తము
పేరులు.

మస్తిష్కమస్తులింగోఽప్యథ

౧ మస్తిష్కః, ౨ మస్తులింగః. మెద
డుపేరులు.

స్నసా వస్నసాథోఽ

౧ స్నసా, ౨ వస్నసా. నరముపేరులు.

ధరమధు క్లీబే వక్త్రాసహః పు
మాణ. ౧౩౪

౧ అధరమధు (న), ౨ వక్త్రాసహః.
మోవిలేనేపేరులు

జిహ్వమలం తు కులుకం

౧ జిహ్వమలం, ౨ కులుకం నాలుక
పై నిపాచిపేరులు.

పిప్పికా దంతజే మలే,

౧ పిప్పికా, ౨ పండ్లపాచిపేరు. (దంత
మాలిన్యము)

పిండోఽస్త్రీయాం కులం
క్షేత్రం శరీరం స్కందపంజ
రా. ౧౩౫. శస్త్రం వపుః

౧ పిండః (పు), ౨ కులం, ౩ క్షేత్రం
౪ శరీరం, ౫ స్కందః, ౬ పంజరః. సామా
న్యదేహముపేరులు.

పుద్గలం స్యా

౧ పుద్గలం ప్రశస్తదేహముపేరులు.

దాంగమంగంతు కోమలం,

౧ ఆంగం. కోమలమగు అంగముపేరు.

పాయుస్తనుహ్రదో మార్గ

౧ పాయుః, ౨ తనుహ్రదః, ౩ మార్గః.
గుదస్థానముపేరులు.

ఉచ్ఛారస్తు పురీషణః. ౧౩౬

౧ ఉచ్ఛారః, ౨ పురీషణః. అమేధ్య
ముపేళ్లు.

భగం గుహ్యం పరాంగం
చ కళత్రం జన్మవర్త్య చ, స్త
రాగారం రతిగృహం అథో
ధస్థావిహ్వయే. ౧౩౭. నా
సుధిరధరోఽవాచ్య దేశశ్చ
స్తరకూపకః, సంసారమార్గశ్చ
రతికుహరః ప్రకృతిః త్రి
యామ్. ౧౩౮. పుష్పాపత్య
పథౌ చాథ

నితంబః స్యాత్కటిరకః
లింగం తు లాంగలం శేఫః
సాధనం మదనాంకుశః. ౧౩౯
స్తరస్తంభశ్చ కందర్పముస
లో ధ్వజ ఇత్యపి, త్రియాం
నాగలతా

చాండకోశస్తు ఫలకోశకః.

నాభిర్వయో స్తుందకూపీ
తుందిస్తుందికరః పుమాన్,

అథోమర్తశక్పద్వారమూ

రుసక్తి చ జాఘనీ. ౧౪౧

భుజాబాహు చ బాహుస్యా

త్కులిర్హస్తో భుజాదలః,

కుచౌ వక్షోరుహే ప్రోక్తౌ

౧ భగం, ౨ గుహ్యం, ౩ పరాంగం,
౪ కళత్రం, ౫ జన్మవర్త్య (న్-న), ౬ స్తరా
గారం, ౭ రతిగృహం, ౮ అధః (అవ్య),
౯ అధస్థాత్ (అవ్య), ౧౦ నాసంధిః, ౧౧
అధరః, ౧౨ అవాచ్యదేశః, ౧౩ స్తరకూ
పకః, ౧౪ సంసారమార్గః, ౧౫ ప్రకృతిః,
(ఇ. నీ), ౧౬ పుష్పపథః, ౧౭ అపత్యపథః.
ఇవి భగముపేరులు.

౧నితంబః, ౨కటిరకః. విరుదులపేరులు.
౧ లింగం, ౨ లాంగలం, ౩ శేఫః, ౪
సాధనం, ౫ మదనాంకుశః, ౬ స్తరస్తం
భః, ౭ కందర్పముసలః, ౮ ధ్వజః, ౯ నా
గలతా (నీ). ఇవి శిశ్నముపేరులు.

౧ అండకోశః, ౨ ఫలకోశకః. వృష
ణములపేరులు.

౧ నాభిః (పు), ౨ తుందకూపీ (ఈ.
నీ), ౩ తుందిః, ౪ తుందికరః. ఇవి బొడ్డు
పేరులు.

౧ అథోమర్త (న్-న), ౨ శక్పద్వార్
రం. ఇవి మలద్వారముపేరులు.

౧ ఊరుః (పు), ౨ సక్తి (ఇ. న), ౩
జాఘనీ (ఈ. నీ). తొడపేరులు.

౧ భుజా (ఆ. నీ), ౨ బాహు, ౩ బా
హుః. ఇవి భుజములపేరులు.

౧ కులిః, ౨ హస్తః, ౩ భుజాదలః.
చేయిపేరులు.

౧ కుచః, ౨ వక్షోరుహః. స్తనముల
పేరులు.

హస్తపుచ్చం తు కల్తషమ్.

౧ హస్తపుచ్చం, ౨ కల్తషం. చేతికొన పేరులు.

నఖః పునర్భవః కామాంకు
శః స్యాత్కరకంటకః, కరే
టుః కరశూకశ్చ

౧ నఖః, ౨ పునర్భవః, ౩ కామాం
కుశః, ౪ కరకంటకః, ౫ కరేటుః, ౬ కర
శూకః. ఇవి గోళ్ల పేరులు.

పుచ్చట్యంగుళిమోటనమ్.

౧ పుచ్చటిః, ౨ అంగుళిమోటనం.
మెటకలు విటచుట పేరులు.

స్యాత్కాకలం కంఠమణి

౧ కాకలం, ౨ కంఠమణిః మెడపీక
పేరు.

ర్షసా నస్యా చ నాసికా,
గంధనాలీ చ నాసిక్యాం

౧ నసా, ౨ నస్యా, ౩ నాసికా, ౪
గంధనాల (ఈ-సీ), ౫ నాసిక్యం. నాసిక
పేరులు.

వాద్దలం దంతవాససి. ౧రర

౧ వాద్దలం, ౨ దంతవాసః (స-న).
వెదవి పేరులు.

దంతః ఖరుర్వక్త్రకురో జు
భో హానుర్ద్విజస్తథా,

౧ దంతః, ౨ ఖరుః, ౩ వక్త్రకురః, ౪
జంభః, ౫ హానుః, ౬ ద్విజః. ఇది దంత
ముల పేరులు.

రాజదంతాస్తు చత్వారో
దశనానాం పురస్థితాః. ౧రగి
గోధిభాశా మహాశంఖం

౧ రాజదంతాః. ముందటి నాలుగు పండ్ల
పేరులు.

౧ గోధిః, ౨ భాలః, ౩ మహాశంఖం.
నొసలు పేరులు.

దై వదీపస్తు లోచనం, అంబ
కం చాథ

౧ దై వదీపః, ౨ లోచనం, ౩ అంబకం.
ఇవి నేత్రము పేరులు.

నేత్రాంబుబాహ్వ నాలేతమ
స్త్రియామ్.

౧ నేత్రాంబు, ౨ బాహ్వః, నాలేతం
(ప్రు). కన్నీరు పేరులు.

కటాక్ష కాక్షౌ

౧ కటాక్షః, ౨ కాక్షః. ఇవి కడకంటి
చూపు పేరులు.

కాకుస్తు జిహ్వ స్యాత్ప్రతి
జిహ్వికా. ౧ర౬. సుధాశ్ర
వాచ

౧ కాకుః, ౨ జిహ్వ, ౩ ప్రతిజిహ్వి
కా, ౪ సుధాశ్రవా (ఆ-సీ). నాలుక
పేరులు.

కర్ణస్తు శ్రోతః క్షీణేభ్యని
గ్రహః, స్యాచ్ఛబ్దాధిష్ఠానమ
థ

కబరః కేశగర్భకః. ౧౪౭.
కబరీ కూటశ్చాథ

కోటిరః స్యాజ్జటా సటా,

క గారోటోఽంగుళీటః

స్యాత్తాడంకః కర్ణదర్పణః

అందుకః పాదకటకో

౭భిషేకస్నానమిత్యపి,

పటచ్చరం జీర్ణవస్త్రం

సిచయ ప్రోథ శాటకాః.

పటవాసః పటమయం దూ
ష్యం వస్త్రగృహం స్థలం.

ఖరగ్రహః ఖరగృహం

కుంబాతు స్థూలశాటకః.

చోలోండుకః శిరోవేష్టే

విరింగిన్యసగుంతికా, పాతీ
యవనికా

౧ కర్ణః. ౨ శ్రోతః (న-స్), ౩
భ్యనిగ్రహః, ౪ శబ్దాధిష్ఠానం. చెవుల
పేరులు.

౧ కబరః, ౨ కేశగర్భకః, ౩ కబరీ
(ఈ-నీ), ౪ కూటకః. ఇవి కొప్పుపేరులు.

౧ కోటిరః, ౨ జటా, ౩ సటా ఇవి
జడలపేరులు.

౧ క గారోటః, ౨ అంగుళీటః. ఉంగ
రముపేరులు.

౧ తాడంకః, ౨ కర్ణదర్పణః. కమ్మల
పేరులు.

౧ అందుకః, ౨ పాదకటకః. కాలికడి
యములపేరులు.

౧ అభిషేకః, ౨ స్నానం. స్నానము
పేరులు.

పటచ్చరం, ౨ జీర్ణవస్త్రం. చినిగినగుడ్డ
పేరులు.

౧ సిచయః, ౨ ప్రోథః, ౩ శాటకః.
వస్త్రముపేరులు.

౧ పటవాసః, ౧ పటమయం, ౩
దూష్యం, ౪ వస్త్రగృహం, ౫ స్థలం. డేరా
పేరులు.

౧ ఖరగ్రహః, ౨ ఖరగృహం. మంగలి
ఇల్లుపేరు.

౧ కుంబా, ౨ స్థూలశాటకః. దుప్పటి
పేరులు.

౧ చోలోండుకః, ౨ శిరోవేష్టః. తల
పాగ పేర్లు

౧ విరింగిణి, ౨ అవగుంతికా, ౩ పాతీ,
౪ యవనికా. తెఱుపేరులు.

సూర్యరక్తసంజ్ఞం తు కుం
కుమమ్. ౧గి౧. జాగుడం
దీపనం ఘస్రం సౌరభంఘుస్ప
ణం చ తత్,

స్వాద్రంగమాతృకా లా
క్షా

గంధకాష్ఠం తుజోంగకమ్.

కపిచంచలత్రైలాఖ్యః సిల్హో

౭థ సరలద్రవః, దధిక్షీర
ఘృతాఙ్గ-స్యాత్

ధూనకో వహ్నివల్లభః.

శాలవేప్తః సర్జమణిః

కస్తూరీ గంధచేలికా, మదా
హ్వాశ్చాథ

సంచారి ధూపో గంధపిశా
చికా ౧గి౧

రేణుసారస్తు కర్పూరశ్చం
ద్రభస్మహిమాహ్వాయః, వేధ
కో

మాలయస్తు స్యాచ్ఛ్రీఖం
డో రౌహిణశ్చ సః. ౧గి౧

విచ్ఛిత్తిస్తు కషాయః స్యా
త్సమాలంభనమిత్యపి,
లలాటికా శంఖచరీ

౧ సూర్యరక్తసంజ్ఞం, ౨ కుంకుమం,
౩ జాగుడం, ౪ దీపనం, ౫ ఘస్రం, ౬
సౌరభం, ౭ ఘుస్పణం. కుంకుమపేరులు.

౧ రంగమాతృకా, ౨ లాక్షా. లత్తుక
పేరు

౧ గంధకాష్ఠం, ౨ జోంగకం. అగరు
కడ్డీ పేరులు.

౧ కపిచం, ౨ చలత్రైలాఖ్యః, ౩ సిల్హా.
ఇవి ధూపద్రవ్యముపేరులు.

౧ సరలద్రవః, ౨ దధిక్షీరం, ౩
క్షీరాంకః, ౪ ఘృతాంకః పాలమడ్డి
పేరులు

౧ ధూనకః, ౨ వహ్నివల్లభః. వేగిన
బంకపేరులు

౧ శాలవేప్తః, ౨ సర్జమణిః. అందుగ
బంకపేరు.

౧ కస్తూరీ, ౨ గంధచేలికా, ౩ మదా
హ్వాః. కస్తూరిపేరులు.

౧ సంచారి (న్-సీ), ౨ ధూపః, ౩
గంధపిశాచికా. ధూపముపేరులు.

౧ రేణుసారః, ౨ కర్పూరః, ౩ చంద్ర
భస్మ (న్-న), ౪ హిమాహ్వాయః, ౫ వేధ
కః. కర్పూరముపేరులు

౧ మాలయః, ౨ శ్రీఖండః, ౩ రౌహి
ణః. ఇవి మంచిగండముపేరులు.

౧ విచ్ఛిత్తిః, ౨ కషాయః, ౩ సమా
లభనం. కుంకుమాదివిలేపనము పేర్లు.

౧ లలాటికా, ౨ శంఖచరీ. పాపట
బొట్టుపేరులు.

విష్వరః పీతమశ్రీయాం.

నిషద్యా ఖట్టికా సందీ

చాతురస్తు మసూరకః,

ప్రతియత్నస్తు రచనా

కటకోలః పతద్ద్రహః. ౧౫౭
పూగపీతం చ

దీపస్తు స్నేహశః కజ్జలధ్వజః,
దశేంధనో గృహమణిర్దోషాతిలక ఇత్యపి. ౧౫౮

శిఖాతరుద్దీపవృక్షో బోవృక్షా
త్సృష్టవృక్షోఽథ లోచకః,

కజ్జలే స్యాదిరిపకే కందుకశో
దనాగుడః. ౧౫౯

నిశ్చుక్వణం దంతశాణం

పిష్టాంతో ధూళిగుచ్ఛకః.

ఇతి మనుష్యవర్గః.

వంశ్యః కుల్యశ్చ బీజ్యః
స్యాత్

బ్రహ్మచారి వటుః సమా,

స్వాధ్యక్షాకరణం తూపనయనం

౧ విష్వరః, ౨ పీతం (న్న). పీతము పేరు.

౧ నిషద్యా, ౨ ఖట్టికా, ౩ సందీ. మంచముపేరులు.

౧ చాతురః, ౨ మసూరకః. దిండు పేరులు.

౧ ప్రతియత్నః, ౨ రచనా. అలంకారాదిరచనము పేరులు.

౧ కటకోలః, ౨ పతద్ద్రహః, ౩ పూగపీతం. తిమ్మపడియ పేరులు.

౧ దీపః, ౨ స్నేహశః, ౩ కజ్జలధ్వజః, ౪ దశేంధనః, ౫ గృహమణిః. ౬ దోషాతిలకః ఇవి దీపముపేరులు.

౧ శిఖాతరుః, ౨ దీపవృక్షః, ౩ బోవృక్షాత్సృష్టవృక్షః, ౪ లోచకః. దీపస్తంభము పేరులు

౧ కజ్జలః, ౨ ఇరిపకః, ౩ కందుకశోదనాగుడః. బంతిపేరులు.

౧ నిశ్చుక్వణం, ౨ దంతశాణం. పండ్లపొడి పేరులు

౧ పిష్టాంతః, ౨ ధూళిగుచ్ఛః. బుక్కా పేరులు.

ఇతి మనుష్యవర్గము

౧ వంశ్యః, ౨ కుల్యః, ౩ బీజ్యః. వంశమందుపుట్టినవాడు.

౧ బ్రహ్మచారి (పున్), ౨ వటుః. బ్రహ్మచారి పేరులు.

౧ బటాకరణం; ౨ ఉపనయనం. ఉపనయనముపేర్లు.

గృహమేధిని. ౧౬౧. జ్యేష్ఠా
శ్రమి గృహః

వానప్రస్థో వైఖానసోఽ
గృహః,

వక్త్రజస్తనమో విప్రో వ
ర్ణజ్యేష్ఠః కఠో ద్విజః. ౧౬౨
మైత్రః పునరుక్తజన్తా స్యాద
థ

బ్రహ్మణాయనః, శుద్ధసంతా
నజో విప్రః

శ్రౌతంశ్రోత్రిచుతాంవిదుః

స్వాదక్షరముఖః కాలాక్ష
రికః శిక్షితాక్షరః, కావ్యస్య
కర్తా

భవినీగుణనీశీలనంస్తృతమ్.

క్రియాకారో నవచ్ఛాత్రః

కార్పటికః స మర్తవిత్,

పార్వత్పరిషదోగోష్ఠీ

రాజసూయో నృపాధ్వరః.
౧౬౩. క్రతూత్తమశ్చాథ

చాంద్రాయణమిందువ్రతం
స్తృతం,

౧ గృహమేధీ, (న్-పు). ౨ జ్యేష్ఠా
శ్రమి, ౩ గృహీ (న్-పు), గృహస్థుని
పేర్లు.

౧ వానప్రస్థః, (అ-పు), ౨ వైఖానసః,
౩ అగ్రహః వానప్రస్థునిపేర్లు.

౧ వక్త్రజః (అ. పు), ౨ అనమః, ౩
విప్రః, ౪ వర్ణజ్యేష్ఠః, ౫ కఠః, ౬ ద్విజః,
౭ మైత్రః, ౮ పునరుక్తజన్తా (న్-పు).
బ్రహ్మణుని పేరులు.

౧ బ్రహ్మణాయనః (అ. పు). పరిశుద్ధ
పంశమునందుఁ బుట్టినబ్రహ్మణునిపేరు.

౧ శ్రౌతం (అ. న), ౨ శ్రోత్రియతా
(అ సీ). శ్రోత్రియత్వముపేరులు.

౧ అక్షరముఖః (అ. పు), ౨ కాలాక్ష
రికః (అ. పు), ౩ శిక్షితాక్షరః (అ. పు),
౪ కావ్యకర్తా కావ్యకర్తపేరులు.

౧ భవినీ (ఈ సీ), ౨ గుణనీ (ఈ.
సీ), ౩ శీలనం (అ న). పాఠనిశ్చయము
పేరులు.

౧ క్రియాకారః (అ పు), ౨ నవ
చ్ఛాత్రః (అ. పు). నవీనవిద్యార్థిపేరులు.

౧ కార్పటికః (అ. పు). మర్తవేత్తయ
యిన నవీనశిష్యునిపేరు.

౧ పార్వత్ (త్-సీ). సభాగోష్ఠిపేరు.

౧ రాజసూయః (అ. పు), ౨ నృపా
ధ్వరః (అ. పు), ౩ క్రతూత్తమః (అ. పు).
రాజసూయముపేరులు.

౧ చంద్రాయణం (అ. న), ౨ ఇందు
వ్రతం (అ. న) చాంద్రాయణమను పేరు
గల వ్రతముపేరులు.

హవనీ హోమకుండం స్యా	౧ హవనీ. (ఈ-సీ), ౨ హోమకుండం (అ. న). హోమముచేయు గుండము పేరులు.
నహావీరో మఖానలః ౧౬౬	౧ మహావీరః (అ. పు), ౨ మఖానిలః (అ. పు) యజ్ఞాగ్ని పేరులు.
హోమధూమస్తు నిగణో	౧ హోమధూమః (అ. పు), ౨ నిగణః, (అ. పు). హోమసంబంధమయిన పొగ పేరులు
హోమభస్మతు వైష్ణుభం,	౧ హోమభస్మ (న్-న), ౨ వైష్ణుభం (అ. న). హోమభస్మముపేరులు
ఆర్యకం పిండపాత్రాదిపితృ కార్యమథో	౧ ఆర్యకం (అ. న). పిండపాత్రాది రూపమైన పితృకార్యముపేరు.
హవిః. ౧౬౭ హోత్రం హ విష్యం సాన్నాయ్యం	౧ హవిః (అ-న), ౨ హోత్రం (అ. న), ౩ హవిష్యం (అ. న), ౪ సాన్నాయ్యం (అ. న). హవిస్సు పేరులు.
పాతకో ధర్మభాణకః,	౧ పాతకః (అ. పు), ౨ ధర్మభాణకః (అ. పు) పాతకునిపేరులు.
సభ్యాస్తు ప్రాశ్నీకో	౧ సభ్యాః (అ. పు). ౨ ప్రాశ్నీకః (అ. పు). సభ్యులపేరులు
దేవద్రోణీ యాత్రా దివాక సామ్ ౧౬౮	౧ దేవద్రోణీ (ఈ-సీ) దేవతలయొక్క గమనముపేరు.
ఇష్టాపూర్తం తదేకోక్త్యా యాగఖాతాదికర్తయత్,	౧ ఇష్టాపూర్తం (అ. న). యజ్ఞము హాపతటాకాదుల నిర్మాణముల పేరులు.
యజ్ఞద్రవ్యంతుపాత్రీయం	౧ యజ్ఞద్రవ్యం (అ. న), ౨ పాత్రీయం (అ. న) యజ్ఞద్రవ్యము పేరులు.
ప్రాఘుణిస్త్యతిధిర్ద్వయోః	౧ ప్రాఘుణిః (ఇ. పు), ౨ అతీధిః (ఇ. పు). అతీధిపేరులు.
కాశలీ కుశలప్రశ్నః	౧ కాశలీ (ఈ. సీ), ౨ కుశలప్రశ్నః (అ. పు). కుశలప్రశ్న పేరులు.

సమీచీ వందనా మతా,	౧ సమీచీ (ఈ. నీ), ౨ వందనా ఆ. నీ) నమస్కారము పేరులు.
ఉపోషణం తూపవాసో రో	౧ ఉపోషణం (అ. న), ౨ ఉపవాసః
గాదై య	అ పు) ఉపవాసము పేరులు
ర్లంఘనం చ తత్ ౧౭౦.	౧ లంఘన్యం (అ న) రోగాదులచే
ద్విత్రిరాత్ర్యంతరే భుక్తమా	చేయబడిన ఉపవాసము పేరు
హః	
పష్టాలుకాలకం, రాధం సి	౧ పష్టాలుకాలకం (అ న), ౨ రాధం
ధమఘో	(అ న), ౩ సద్ధం (అ. న) రెండుమూడు రోజులతర్వాత చేయబడిన భోజనము పేరులు.
చారువ్రతామాసోపవాసినీ	౧ చారువ్రతా (ఆ నీ), ౨ మాసోప వాసినీ (ఈ. నీ) మాసపర్యంతము ఉప వసించు స్త్రీ పేరులు.
స్వాధ్యాయస్త్రి తు సావిత్రి	౧ గాయత్రి (ఈ నీ), ౨ సావిత్రి (ఈ నీ). గాయత్రి పేరులు.
బ్రహ్మరణ్యం తు పాతభూః,	౧ బ్రహ్మరణ్యం (అ. న), ౨ పాత భూః (ఈ. నీ). వేదపాతముజరుగుచోటు పేరులు
పవిత్రం యజ్ఞోపవీతం బ్ర	౧ పవిత్రం (అ న), ౨ యజ్ఞోపవీతం
హ్మసూత్రం ద్విజాయనీ	(అ న), ౩ బ్రహ్మసూత్రం (అ న), ౪ ద్విజా యనీ (ఈ నీ). యజ్ఞోపవీతము పేరులు.
కచ్చా కచ్చు' కాకయా' ధటి	౧ కచ్చా (ఆ నీ), ౨ కచ్చు' కా (ఆ. నీ), ౩ కయా' (ఆ. నీ), ౪ ధటి (ఈ. నీ),
కాపీనమిత్యసి,	౫ కాపీనం (అ న) గోచిపేరులు.
బైడాలవ్రతకః సర్వాభి	౧ బైడాలవ్రతకః (అ. పు), ౨ స
సంధీ ఛత్తతాపసః. ౧౭౩	ర్వాభిసంధీ (న్-పు), ౩ ఛత్తతాపసః (అ. పు) కపటతపస్వి పేరులు.
కమండలుశ్చైత్యముఖో	౧ కమండలుః (ఉ. పు), ౨ చైత్య ముఖః (అ. పు). కమండలు పేరులు.

జోటింగస్తు మహావ్రతీ, ఉ
రస్కటః పంచవటో బాలయ
జ్ఞోపవీతకం. ౧౭౮

భాలే తిస్తో భస్మరేఖా త్రి
పుండ్రకమథ

ర్షయః, శాపాస్త్ర్యః సత్య
వచసో
వ్యాసాద్యాస్తుమహర్షయః

పరమర్షయస్తు భేలాద్యా

దేవర్షయః కణాదయః,

బ్రహ్మర్షయో వసిష్ఠాద్యా
సుశ్రుతాద్యా శ్రుతర్షయః
ఋతుపర్ణాదయో రాజర్ష
యః

కాండర్షయ స్త్వమీ, జై
మిన్యాద్యా

నారదస్తు కపివక్త్రో విధాతృ
భూః. ౧౭౯

దేవబ్రహ్మ దేవలశ్చ

దుర్వాసాస్తు కుశారణః,

ప్రాచేతసస్తు వాల్మీకిః కవి
జ్యేష్ఠః కుశీవశః. ౧౮౦. అపి
వల్మీకవాల్మీకా

౧ జోటింగః (అ. పు), ౨ మహావ్రతీ
(నౌ-పు), ౩ ఉరస్కటః (అ. పు), ౪ పంచ
వటః (అ. పు), ౫ బాలయజ్ఞోపవీతకః.
మహావ్రతిపేరులు.

౧ త్రిపుండ్రకం (అ. న). ఫాల
ప్రదేశమందుండు మూడు భస్మరేఖల
పేరు.

౧ ఋషిః, ౨ శాపాస్త్ర్యః, ౩ సత్యవ
చాః (నౌ-పు) ఇవి ఋషులకు పేరులు.

౧ మహర్షిః. వ్యాసాదిమహర్షులపేరు.

౧ పరమర్షిః. భేలుండు మొదలగు పర
మర్షులపేరు.

౧ దేవర్షిః. కణుండు మొదలగు దేవ
ర్షులపేరు

౧ బ్రహ్మర్షిః వసిష్ఠాదిఋషులపేరులు.

౧ శ్రుతర్షిః. సుశ్రుతాదులపేరు.

౧ రాజర్షిః. ఋతుపర్ణుండు మొదలగు
వారిపేరు.

౧ కాండర్షిః జై మిని మొదలగు
ఋషులపేరు

౧ నారదః, ౨ కపివక్త్రః, ౩ విధాతృ
భూః (ఉ. పు) నారదమునిపేరులు.

౧ దేవబ్రహ్మ (నౌ-పు), ౨ దేవలః.
దేవలమునిపేరు.

౧ దుర్వాసాః (నౌ-పు), ౨ కుశారణః
(ఇ. పు). దుర్వాసమహర్షి పేరు.

౧ ప్రాచేతసః, ౨ వాల్మీకిః, ౩ కవిజ్యే
ష్ఠః, ౪ కుశీవశః, ౫ వల్మీకః, ౬ వాల్మీకః.
ఇవి వాల్మీకిపేరులు.

కృతకోటిస్తు కాశ్యపః,

కృష్ణద్వైపాయనో వేద
వ్యాసః స్యా తస్యత్యభారతః.
౧౭౯. పారాశరిః సాత్యవతో
మాతరో బాదరాయణః,
వసిష్ఠో అరుంధతీనాథో

విశ్వామిత్ర స్తు గాధిజః.

గౌతమ స్తు శతానందః

కణాదః కాశ్యపః సమా,

ధన్వంతరి ర్ద్రివోదాసః

కాశి రాజః సుధోద్భవః.

పాలకాఖ్యా గణవతీ

క రేణు రుచిరాసుతః,

విష్ణుగుప్త స్తు కౌండిన్య

శృణుకోద్ద్రోమిణో అంశు
లః. ౧౮౨. వాత్స్యాయనో
మందనాగః పక్షిలస్వామినా
వపి

ఉపవర్షో హలభృతః కృత
కోటి రయోచితః. ౧౮౩

౧ కృతకోటిః, ౨ కాశ్యపః. కాశ్యప
మునిపేళ్లు.

౧ కృష్ణద్వైపాయనః, ౨ వేదవ్యాసః,
౩ సత్యభారతః, ౪ పారాశరిః, ౫ సాత్య
వతః, ౬ మాతరః, ౭ బాదరాయణః.
వ్యాసమహర్షి పేళ్లు.

౧ వసిష్ఠః, ౨ అరుంధతీనాథః. వసిష్ఠుని
పేళ్లు.

౧ విశ్వామిత్రః, ౨ గాధిజః. విశ్వా
మిత్రుని పేళ్లు.

౧ గౌతమః, ౨ శతానందః. గౌతముని
పేళ్లు.

౧ కణాదః, ౨ కాశ్యపః, కణాదుని
పేళ్లు.

౧ ధన్వంతరిః, ౨ ద్రివోదాసః. ధన్వం
తరి పేళ్లు.

౧ కాశి రాజః, ౨ సుధోద్భవః. కాశి
రాజును ఋషి పేర్లు.

౧ పాలకాఖ్యా, ౨ గణవతీ (ఈస్త్రీ),
ధన్వంతరి తల్లి పేరు.

౧ క రేణుః, ౨ రుచిరాసుతః. కరేణు
మహర్షి పేళ్లు.

౧ విష్ణుగుప్తః, ౨ కౌండిన్యః. కౌండి
న్యమునిపేరులు.

౧ చాణక్యః, ౨ ద్రోమిణః, ౩ అంశు
లః, ౪ వాత్స్యాయనః, ౫ మందనాగః,
౬ పక్షిలః, ౭ స్వామి (న్. పు) చాణ
క్యనకు పేరులు.

౧ ఉపవర్షః, ౨ హలభృతః, ౩ కృత
కోటిః. ఉపవర్షమహామునిపేరులు.

పాణినిస్త్యాహికే దాక్షీపు
త్రః శాలంకిపాణినో, శాణో
త్తరీయః ౨౬౧

వ్యాడిర్వింధ్యస్థో నందినీసు
తః. మేధావీ

చాథ మేధాజిత్ కాత్యః
కాత్యాయనశ్చ సః, పునర్వ
సుర్వరరుచి

గోనర్దీయః పతంజలిః, చూ
ర్ణి కృద్భాష్యకారశ్చ

హరిభర్తృహరిః స్తృతః,

రఘుకారః కాళిదాసో మే
ధారుద్రశ్చ కోటిజిత్. ౧౮౬

భారవిః శతపుష్పః స్యా

భవభూతిస్తు విస్తృతః,
భూగర్భో ౨ వ్యేధయః

ప్రాతః స్తర్యతే శుభకామ్య
యా. ౧౮౭. స్వస్వగృహీత
నామా స్యా

ప్రైండిన్యం భైక్షజీవికా

పాషండకాలికో

ఖంజనరతం యతిమైథునే,

౧ పాణినిః, ౨ ఆహికః, ౩ దాక్షీపు
త్రః, ౪ శాలంకిః, ౫ పాణినః, ౬ శాణో
త్తరీయః. ఇవి పాణినిపేర్లు.

౧ వ్యాడిః, ౨ వింధ్యస్థః, ౩ నందినీ
సుతః, ౪ మేధావీ (న్-పు). వ్యాడిమహ
ర్షి పేరులు.

౧ మేధాజిత్ (త్-పు), ౨ కాత్యః,
౩ కాత్యాయనః, ౪ పునర్వసుః, ౫ వర
రుచిః. వరరుచిమహర్షి పేరులు.

౧ గోనర్దీయః, ౨ పతంజలిః, ౩ చూ
ర్ణి కృత్ (త్-పు), ౪ భాష్యకారః. పతం
జలిపేరులు

౧ హరిః, ౨ భర్తృహరిః. భర్తృహరి
పేరులు.

౧ రఘుకారః, ౨ కాళిదాసః, ౩ మే
ధారుద్రః, ౪ కోటిజిత్ (త్-పు). కాళి
దాసకవిపేరులు.

౧ భారవిః, ౨ శతపుష్పః. భారవికవి
పేరులు.

౧ భవభూతిః, ౨ విస్తృతః ౩ భూ
గర్భః. భవభూతికవిపేరులు.

౧ స్వస్వగృహీతనామా (న్-పు), ప్రా
తఃకాలమున శుభార్థమై స్మరింపబడు
మునీంద్రునిపేరు.

౧ ప్రైండిన్యం, ౨ భైక్షజీవికా. బిచ్చ
మెత్తుకొని బ్రదుకుటపేరులు

౧ పాషండః ౨ కాలికః. పాషండుని
పేరులు

౧ ఖంజనతరం, ౨ యతిమైథునం.
మునులు చేయుసంభోగముపేరులు.

అభావాదంగ నాత్యాగస్తు
రగ బ్రహ్మచర్యకం,
ముఖఘంటా హులహులీ

నాగవీటస్తుటాంకరః. ౧౮౯.
ఖటకస్త్ర్యక్షరశ్చాథ
దారకర్మగ్రహఃవాధుక్యం
చ వివాహే స్యా

కుహలిః పూగపుష్పికా

నాందీస్తోరణస్తంభ

సురతం త్వభిభానితం ధర్మ
తం సంప్రయోగో నారతం
చాబ్రహ్మచర్యకం ౧౯౧ ఉప
సృష్టం త్రిభద్రం చ క్రీడా
రత్నం మహాసుఖం

ఇతి బ్రహ్మవర్గః.

ద్విజలింగీ నృపః క్షత్రః క్ష
త్రియోఽథ

ప్రజేశ్వరః, రాజాధిపా

మండలేశ ఏకజన్తా భయా
పహః. ౧౯౨

౧ తురగ బ్రహ్మచర్యకం. అభావముచే
బ్రహ్మచర్యము వహించుటపేరు.

౧ ముఖఘంటా (ఆ. సీ), ౨ హుల
హులీ. స్త్రీలచే జెప్పబడుమంగళ శబ్ద
ములపేరులు.

౧ నాగవీటః, ౨ టాంకరః, ౩ ఖటకః
౪ త్ర్యక్షరః. మనువుకుదుర్చువానిపేరులు.

౧ దారకర్మ (న్ - న), ౨ కర
గ్రహః, ౩ వాధుక్యం, ౪ వివాహః. పెండ్లి
పేరులు.

౧ కుహలిః, ౨ పూగపుష్పికా. వివా
హ సంబంధమగు పుష్ప తాంబూలము
పేరులు.

౧ నాందీకః, ౨ తోరణస్తంభః. తోర
ణముకట్టుస్తంభముపేరులు.

౧ సురతం, ౨ అభిభానితం, ౩ ధర్మ
తం, ౪ సంప్రయోగః, ౫ రతం, ౬ అబ్ర
హ్మచర్యకం, ౭ ఉపసృష్టం, ౮ త్రిభద్రం,
౯ క్రీడారత్నం. మహాసుఖంగా సుభోగ
ముపేరులు.

ఇది బ్రహ్మవర్గము.

౧ ద్విజలింగ (న్-పు), ౨ నృపః, ౩
క్షత్రః, ౪ క్షత్రియః. ఇవి క్షత్రియుని
పేరులు.

౧ ప్రజేశ్వరః, ౨ రాజా (న్-పు), ౩
అధిపః. రాజుపేరులు.

౧ మండలేశః, ౨ ఏకజన్తా (న్-పు),
౩ భయాపహః. ఇవి మండలేశ్వరుని
పేరులు.

స్కంధావారః స్యా త్క-
లకః

శిబిరంతు బలస్థితిః,

ఆదిరాజః పృథురై వ్యసన్యః

కాకుత్స్థస్త్తు పురంజయః

యాపనాశ్వస్త్తు మాంధా-
తా

ఖట్వాంగస్త్తు దిలీపరాట్

రామోదాశరధిః కౌసల్యా
జనిర్దశకంతజిత్. ౧౯౮

మైథిలీ జానకీ సీతా వై దే-
హీ భూమిజా చ సా,

రామపుత్రౌ కుశలవౌ ఏక-
యోక్త్యా కుశీలవౌ. ౧౯౯

సౌమిత్రి ర్లక్ష్మణో మేఘ-
నాదజిచ్ఛాధ

రావణః, రాక్షసేంద్రో దశ-
ముఖో లంకేశో ధనదాసుజః.
౧౯౯. మందోదరీశః పౌల-
స్త్యో

మేఘనాద స్త్తు శక్రజిత్

హనూమాన్వసుమా నాం
జనేయో యోగచరానిలీ.

౧ స్కంధావారః, ౨ కటకః. నేన
పేరులు.

౧ శిబిరం, ౨ బలస్థితిః. నేనాస్థానము
పేరులు.

౧ ఆదిరాజః, ౨ పృథుః, ౩ వైస్యః.
పృథుచక్రవర్తిపేరులు

౧ కాకుత్స్థః ౨ పురంజయః కాకు
త్స్థుని పేరు.

౧ యాపనాశ్వః, ౨ మాంధాతా
(ఋ-పు) మాంధాతాపేరులు.

౧ ఖట్వాంగః, ౨ దిలీపరాట్ (జ-పు)
దిలీపునిపేరులు

౧ రామః, ౨ దాశరధిః, ౩ కౌస-
ల్యాజనిః, ౪ దశకంఠజిత్ (త్ - పు)
రామునిపేరులు

౧ మైథిలీ (ఈ-సీ), ౨ జానకీ, ౩
సీతా, ౪ వైదేహీ, ౫ భూమిజా సీతా
దేవిపేరులు

౧ రామపుత్రౌ, ౨ కుశలవౌ, ౩
కుశీలవౌ ఏకోక్తిచే కుశలపులపేరులు.

౧ సౌమిత్రిః, ౨ లక్ష్మణః, ౩ మేఘ-
నాదజిత్ (త్-పు). లక్ష్మణునిపేరులు

౧ రావణః, ౨ రాక్షసేంద్రః, ౩ దశ-
ముఖః, ౪ లంకేశః, ౫ ధనదాసుజః ౬
మందోదరీశః, ౭ పౌలస్త్యః. రావణుని
పేరులు.

౧ మేఘనాదః, ౨ శక్రజిత్ (త్-పు).
శక్రజిత్తుపేరులు.

౧ హనూమాన్ (త్-పు), ౨ హను-
మాన్, ౩ ఆంజనేయః, ౪ యోగచరః,

౧౯౭. హిడింబా రమణో
రామదూతశ్చైవార్జునధ్వజః

౫ అనిలీ (న్-పు), ౬ హిడింబారమణః, ౭
రామదూతః, ౮ అర్జునధ్వజః. ఆంజనే
యునిపేరులు.

ఐంద్రిస్తు వాలీ వాలిశ్చ

౧ ఐంద్రిః, ౨ వాలీ (న్-పు), ౩ వా
లిః (ఇ పు). వాలిపేరులు.

సుగ్రీవో రవినందనః.

౧ సుగ్రీవః, ౨ రవినందనః సుగ్రీవుని
పేరులు

ఐలః పురూరవా బౌధి రూ
ర్వశీవల్లభశ్చ సః,
యయాతీ రాహుషి

౧ ఐలః, ౨ పురూరవాః (న్-పు), ౩ బౌ
ధిః, ౪ ఊర్వశీవలభః. పురూరవునిపేరులు.

౧ యయాతీః, ౨ నాహుషిః యయా
తీ పేరులు.

శ్యాకుంతలేయోభరతఃస్త్వ
తః. ౧౯౯. దౌష్యంతః సర్వ
దమనో

౧ శ్యాకుంతలేయః, ౨ భరతః, ౩ దౌ
ష్యంతః, ౪ సర్వరమణః భరతునిపేర్లు.

౧ అర్జునః, ౨ బాహుసహస్రభృత్
(త్-పు), ౩ హైహయః, ౪ కార్తవీర్యః.
కార్తవీర్యార్జునునిపేరులు.

పుణ్యశ్లోక స్తు బాహుకః
౨౦౦ నలోఽశ్వవిన్దైష
ధశ్చ

౧ పుణ్యశ్లోకః, ౨ బాహుకః, ౩ నలః,
౪ అశ్వవిత్ (ద), ౫ నైషధః. నలుని
పేరులు

మహాభిష్ట స్సుశంతనుః, ప్ర
తీహా స్య ప్రియా

౧ మహాభిష్టః, ౨ శంతనుః (ఉ-పు),
౩ ప్రతీహః శంతనునిపేరులు.

కాలీ దాసేయీ చ ఝషో
దరీ. ౨౦౧. విచిత్రవీర్య చి
త్రాంగద సూర్యోజనగంధి
కా, వ్యాసమాతా సత్యవతి

౧ కాలీ, ౨ దాసేయీ, ౩ ఝషో
దరీ, ౪ విచిత్రవీర్యసూః, ౫ చిత్రాంగద
సూః, ౬ యోజనగంధికా, ౭ వ్యాస
మాతా (ఋ. సీ), ౮ సత్యవతి (ఈ. సీ).
శంతను భార్యపేరులు

గాంగేయో గాంధినీ సుతః.
౨౦౨. దేవవ్రతః శాంతనవో
గాంగో గాంగాయనిశ్చసః,

౧ గాంగేయః, ౨ గాంధినీసుతః, ౩
దేవవ్రతః, ౪ శాంతనవః, ౫ గాంగః,
౬ గాంగాయనిః, ౭ భిష్మః, ౮ కౌణపదం

భీష్మః కౌణపదంతశ్చ స్వే
చ్ఛామృత్యుః పురావసుః.

ధృతరాష్ట్ర స్వాంబికేయః

పాండుర్దాద్రీపుథావతిః,

దుర్యోధనస్తు కురురాజ్ఞాం
ధారేయః సుయోధనః.

ధర్మపుత్రోఽజమీఢస్యా
త్ కర్ణానుజయుధిష్ఠిరౌ, అ
జాతశత్రుః కంకోఽథ

భీమసేనః కటవ్రణః. ౨౦౫.
వీరరేణుర్నాగబలో గుణ
కారో వృకోదరః, బక కీచక
కిర్తిరజరాసంధ హిడింబజిత్.

పార్థః కిరీటీ గాంధీవీ గుడా
కేశో బృహన్నలః, అర్జునః ఫా
ల్గునో జిష్ణుర్విజయశ్చ ధనం
జయః. ౨౦౬. సవ్యసాచీ సు
భద్రేశః శబ్దభేదీ కపిధ్వజః,
వార్త్రఘ్నశ్చాప బీభత్సుః

ద్రౌపదీ పాండుశర్మిల.
౨౦౮. పాంచాలీ పార్వతీ
కృష్ణావేదిజా నిత్యయావనా,
యాజ్ఞసేన్యథ

రాధేయోవసుషేణోఽర్క
నందనః. ౨౦౯. ఘటోత్క

తః, ౯ స్వేచ్ఛామృత్యుః, ౧౦ పురావసుః.
భీష్మునిపేరులు.

౧ ధృతరాష్ట్రః, ౨ ఆంబికేయః. ధృత
రాష్ట్రునిపేరులు.

౧ పాండుః, ౨ మాద్రీపతిః, ౩ పృథా
వతిః. పాండురాజుపేరులు.

౧ దుర్యోధనః, ౨ కురురాట్ (క్ష-
పు), ౩ గాంధారేయః, ౪ సుయోధనః.
దుర్యోధనునిపేరులు.

౧ ధర్మపుత్రః, ౨ అజమీఢః, ౩ కర్ణా
నుజః, ౪ యుధిష్ఠిరః, ౫ అజాతశత్రుః, ౬
కంకః ధర్మరాజుపేరులు.

౧ భీమసేనః, ౨ కటవ్రణః, ౩ వీరరే
ణుః, ౪ నాగబలః, ౫ గుణకారః, ౬ వృ
కోదరః, ౭ బకజిత్ (త్-పు), ౮ కీచక
జిత్, ౯ కిర్తిరజిత్, ౧౦ జరాసంధజిత్,
౧౧ హిడింబజిత్ భీమసేనునిపేరులు

౧ పార్థః, ౨ కిరీటీ (న్-పు), ౩ గాం
ధీవీ (న్-పు), ౪ గుడాకేశః, ౫ బృహన్న
లః, ౬ అర్జునః, ౭ ఫాల్గునః, ౮ జిష్ణుః, ౯
విజయః, ౧౦ ధనంజయః, ౧౧ సవ్యసాచీ
(న్-పు), ౧౨ సుభద్రేశః, ౧౩ శబ్దభేదీ
(న్-పు), ౧౪ కపిధ్వజః, ౧౫ వార్త్రఘ్నః,
౧౬ బీభత్సుః అర్జునునిపేరులు.

౧ ద్రౌపదీ (క్ష. సీ), ౨ పాండుశర్మి
లా, ౩ పాంచాలీ, ౪ పార్వతీ, ౫ కృష్ణా,
౬ వేదిజా, ౭ నిత్యయావనా, ౮ యాజ్ఞ
సేనీ. ద్రౌపదిపేరులు

౧ రాధేయః, ౨ వసుషేణః, ౩ అర్క
నందనః, ౪ ఘటోత్కచాంతకః, ౫ కర్ణః,

చాంతకః కర్ణః చంపేశఃసూతపుత్రకః,

ద్రోణస్తుగురురాచార్యో

అశ్వత్థామాతుకృపీసుతః.

౨౦౦. ద్రాణాయనోఽథ

రాజర్షిర్జనమేజయసంజ్ఞకః,
పారీక్షితోఽప్యథ

జరత్కారుర్యాయావరోమతః

ప్రియాస్యమనసాదేవీజరత్కారురదత్తతయోః,

ఆస్తీకనామాతనయో

విరోచనసుతోబలిః ౨౦౨

బాణోవింధ్యాపళీపుత్ర

స్తాష్ట్రోవృత్రోఽప్యహిశ్వుసః,

దమఘోషసుతశ్చైద్యశ్చేదరాట్ శిశుపాలకః.

బార్హద్రథిర్జరాసంధః

కంసస్వాదుగ్రనేనజః, కర్ణీసుతోమూలదేవోమూలభద్రః కలాంకురః. ౨౦౪

౬ చంపేశః, ౭ సూతపుత్రకః. కర్ణుని పేరులు

౧ ద్రోణః, ౨ గురుః, ౩ ఆచార్యః. ద్రోణాచార్యునిపేరులు.

౧ అశ్వత్థామా (న్-పు), ౨ కృపీసుతః, ౩ ద్రాణాయనః అశ్వత్థామ పేరులు.

౧ రాజర్షిః, ౨ జనమేజయసంజ్ఞకః, ౩ పారీక్షితః జనమేజయునిపేరులు.

౧ జరత్కారుః, ౨ యాయావరః జరత్కారుడను రాజుపేరులు.

౧ మనసాదేవీ (ఈ. సీ), ౨ జరత్కారుః (ఉ. సీ). జరత్కారుని భార్య పేరులు.

౧ ఆస్తీకనామా (న్-సీ) జరత్కారు పుత్రి పేరు.

౧ విరోచనసుతః, ౨ బలిః బలిచక్ర చక్రి పేరులు.

౧ బాణః, ౨ వింధ్యాపళీపుత్రః. బాణునిపేరులు

౧ తాష్ట్రః, ౨ వృత్రః, ౩ అహిః. వృత్రాసురునిపేరులు.

౧ దమఘోషసుతః, ౨ చైద్యః, ౩ చేదరాట్ (జ్-పు), ౪ శిశుపాలకః. శిశుపాలునిపేరులు

౧ బార్హద్రథిః, ౨ జరాసంధః. జరాసంధునిపేరులు

౧ కంసః, ౨ ఉగ్రనేనః, ౩ కర్ణీసుతః, ౪ మూలదేవః, ౫ మూలభద్రః, ౬ కలాంకురః. కంసునిపేరులు.

మంత్ర గ్రంథహరోఽమా
త్యో

ద్వాస్థితో వేత్రధారకః,
దాస్సాధికో వర్తరూకో గ

ర్వాటో దండవాసిని ౨౧౫
సహపాంశుకిలః స్నేహీ వ

యస్యోఽ
ప్యథవార్తికః, వార్తాయనః
ప్రవృత్తజ్ఞో

మాహూర్తో దైవలేఖకః

చిత్తోక్తిః పుష్పశకటీ దైవ
ప్రశ్న ఉపశ్రుతిః,

లేఖకో మసిహ్యః స్యా
ద్ధోరకః కిరికోఽపి సః. ౨౧౭

మాసీధానీ మసిమణి మే
లాంధు ర్వర్ణకూపికా,

మసీజలం తు మేలా స్యా

త్పరాంజన మసి ర్ద్వయోః.

లేఖనీ వర్ణతూల స్యా

ల్లేఖో వాచికహారకః, వర్ణ
దూతః స్వస్తిముఖః

కచేలం తన్ని బంధనం. ౨౧౯

లేఖ్యస్థానం గ్రంథకూటా

౧ మంత్ర (న్-పు), ౨ గ్రంథహరః,
౩ అమాత్యః. మంత్రపేరులు.

౧ ద్వాస్థితః, ౨ వేత్రధారకః, ౩ దా
స్సాధికః, ౪ వర్తరూకః, ౫ గర్వాటః, ౬
దండవాసీ (న్-పు) ద్వారపాలకునిపేరులు

౧ సహపాంశుకిలః, ౨ స్నేహీ (న్-పు),
౩ వయస్యః. స్నేహితునిపేరులు.

౧ వార్తికః, ౨ వార్తాయనః, ౩ ప్ర
వృత్తజ్ఞః. దూతునిపేరులు.

౧ మాహూర్తః, ౨ దైవలేఖకః జ్యో
తిష్కునిపేరులు.

౧ చిత్తోక్తిః (సీ), ౨ పుష్పశకటీ (ఈ.
సీ), ౩ దైవప్రశ్నః, ౪ ఉపశ్రుతిః (ఇ సీ).
ఉపశ్రుతిపేరులు.

౧ లేఖకః, ౨ మసిహ్యః, ౩ ధూర
కః, ౪ కిరికః లేఖకునిపేరులు

౧ మాసీధానీ (ఈ. సీ), ౨ మసిమణి,
౩ మేలాంధుః, ౪ వర్ణకూపికా. సిరాబుడ్డి
పేరులు.

౧ మసీజలం, ౨ మేలా (ఆ సీ). సిరా
పేరులు.

౧ పరాంజనం, ౨ అసిః (పు). కాటుక
పేరులు.

౧ లేఖనీ (ఈ. సీ), ౨ వర్ణతూలీ
(ఈ. సీ). కలముపేరులు.

౧ లేఖః, ౨ వాచికహారకః, ౩ వర్ణ
దూతః, ౪ స్వస్తిముఖః. జాబుపేరులు.

౧ కచేలం. జాబుపెట్టుసంచిపేరు.

౧ లేఖ్యస్థానం, ౨ గ్రంథకూటః.
టప్పాకచ్చేరిపేరులు.

ముద్రా ప్రత్యయకారిణీ,	౧ ముద్రా, ౨ ప్రత్యయకారిణీ.
యాతుర్గతు శ్చ పథికో	౧ యాతుః, ౨ గంతుః, ౩ పథికః.
హారిః పథికసంతతిః ౨౨౦	౧ హారిః, ౨ పథికసంతతిః. బాటసారుల
సందేశః ప్రాభృతం కాశ	౧ సందేశః, ౨ ప్రాభృతం, ౩ కాశలీ
ల్యుతోఽచ స్తూపదానకం,	(ఈ-నీ) వర్తమానము పేరులు.
జనాంతికం త్వప్ర కాశో	౧ ఉతోఽచః, ౨ ఉపదానకం. కానుక
లుండీ స్యాన్న్యాయసారిణీ.	పేరులు.
తాంబూలదో వాగ్దులికో	౧ జనాంతికం, ౨ అప్ర కాశః. చాటు
సంవాహణో ౭౦గమర్దకః,	గా మాటలాడుట పేరులు.
చామరం రోమగుత్సం చ	౧ లుండీ (ఈ-నీ), ౨ న్యాయసారిణీ.
కేశరంచావచూలకమ్ ౨౨౨	యుక్తిగాఁ బని చేయునట్టిస్త్రీ పేరులు.
కు లేరు మంధరు	౧ తాంబూలదః, ౨ వాగ్దులికః. తాం
ప్రోతోత్సాదనం వస్త్రకుట్టి	బూలమిచ్చువాని పేరులు.
మం, ఛత్రం పుటోటజం	౧ సంవాహకః, ౨ అంగమర్దకః. దే
రాజశృంగం కనకదండకే	హము పిసుకువాని పేరులు.
హస్తీ మహామృగః పీలుః	౧ చామరం, ౨ రోమగుత్సం, ౩ కేశ
సింధురో దీర్ఘమాచుతః, రాజీ	రం, ౪ అవచూలకం. చామరము పేరులు.
వో జలకాంక్షశ్చ నిర్ఘరః	౧ క లేరు, ౨ మంధరుః. చామరపు
	గాలి పేరులు
	౧ ప్రోతోత్సాదనం, ౨ వస్త్రకుట్టిమం,
	౩ ఛత్రం, ౪ పుటోటజం. గొడుగు
	పేరులు
	౧ రాజశృంగం, ౨ కనకదండకం.
	బంగారు కట్టలుగల గొడుగు పేరులు.
	౧ హస్తీ (న్-పు), ౨ మహామృగః,
	౩ పీలుః, ౪ సింధురః, ౫ దీర్ఘమాచుతః,
	౬ రాజీవః, ౭ జలకాంక్షః, ౮ నిర్ఘరః,

కరటి కటి. ౨౨౪. విలోమ
జిహ్వంతఃస్వేద పిండపాదల
తాలకాః, వరాంగః పుష్కరీ
శూర్పకర్ణ సామజ పేచిలః.

కరిణీ వాసితా

గంభీరవే ద్యంకుశదుర్ధరః,
చాలకౌ వ్యాలకౌ

రాజవాహ్యో విజయకుంజ
రః. ౨౨౬

ఈశాదంతో మహాదంతః

కర్ణాస్ఫలే ఝలఝ్వులా,

మదప్రయోగో వ్యస్తార

విక్రస్తు కరిశాబకః. ౨౨౭

ఆరక్షః కుంభసంధిః స్యా

త్సందానోష్ఠీవతోధరః,

నాసాపూర్వం స్థూలహస్తం

దంతమూలే కరీరికా ౨౨౮

శంఖకట్యో దంతమధ్యః

కరటి (న్-పు), ౧౦ కటి, ౧౧ విలోమ
జిహ్వః, ౧౨ అంతస్వేదః, ౧౩ పిండ
పాదః, ౧౪ లతాలకః, ౧౫ వరాంగః,
౧౬ పుష్కరీ (న్. పు), ౧౭ శూర్పకర్ణః
౧౮ సామజః, ౧౯ పేచిలః ఏనుఁగుపేరులు.

౧ కరిణీ, (ఈ. సీ), ౨ వాసితా. ఆడు
ఏనుఁగుపేరులు.

౧ గంభీరవేదీ (న్-పు), ౨ అంకుశదు
ర్ధరః, ౩ చాలకః, ౪ వ్యాలకః. మదపు
టేనుఁగుపేర్లు.

౧ రాజవాహ్యః, ౨ విజయకుంజరః.
పట్టపుగజముపేరులు.

౧ ఈశాదంతః, ౨ మహాదంతః. ఏనుఁగు
దంతముపేరులు.

౧ కర్ణాస్ఫలః, ౨ ఝలఝ్వులా. ఏనుఁ
గు చెవికొట్టుటపేరులు.

౧ మదప్రయోగః, ౨ వ్యస్తారః
ఏనుఁగునకు మదము కలిగించుటపేరులు.

౧ విక్రః, ౨ కరిశాబకః. ఏనుఁగు
గున్న పేరులు.

౧ ఆరక్షః, ౨ కుంభసంధిః. కుంభస్థల
ముల సంధిప్రదేశముపేర్లు.

౧ సందానః. ఏనుఁగుమోకాలుక్రింది
చోటుపేరు.

౧ నాసాపూర్వం, ౨ స్థూలహస్తం.
తుండముమొగటిపేరులు.

౧ దంతమూలం, ౨ కరీరికా (ఆ. సీ).
ఏనుఁగు దంతములమొదలుపేరులు.

౧ శంఖః, ౨ కటః, ౩ దంతమధ్యః.
దంతముల మధ్యభాగముపేరులు.

ప్రవేష్టః పృష్టతల్పనే,

ఆయస్కారః ప్రజంఘాగ్రే

ప్రోహ శ్చరణవర్షణీ. ౨౨౯

ననా గాత్రా వరై

నీలీ కర్ణారా కర్ణవేధనీ,

ఆలానం శంకురక్షోభః ప్రా
రభి ర్గజబంధనీ. ౨౩౦

పారీతు శృంఖలా హింజీ
రోఽస్త్రీస్యా

దంకుశశ్చసః,

పిత్తజ్వరః పాకలోఽస్య
కూటపూర్వ త్రిదోషజః

అశ్వశీలీ హరిక్రాంతః శా
లిహోత్రశ్చ ముద్గభుక్, శ్రీ
పుత్ర శ్చామరీ హేష్ఠీ రంజ
స్కంధో మరుద్రథః ౨౩౧.
వాతాయనశ్చైకశఫోయస్తు

౧ ప్రవేష్టః, ౨ పృష్టతల్పనం. ఏనుగు
వెన్నెముకయందలి మాంసముపేరులు.

౧ ఆయస్కారః, ౨ ప్రజంఘాగ్రం.
మోకాలిమొదలిపేరులు.

౧ ప్రోహః, ౨ చరణవర్ష (న్-న).
ఏనుగు కాలికణుపులపేరులు

౧ గాత్రం (స్త్రీ), ౨ అవరం. (ఏనుగు
యొక్క ముందరకాళ్లు మొదలుగాగల
భాగముగాత్రము వెనుకటికాళ్లు మొద
లగుగాగలభాగము అవరమనిక్రమముగా
జెప్పబడును). ముందటివెనుకటి ఏనుగు
కాళ్లు పక్కలకు పేరులు.

౧ నీల (నీ), ౨ కర్ణారా, ౩ కర్ణ వేధనీ.
ఏనుగుచెవుకుట్టు కఠాణి పేరులు.

౧ ఆలానం (న), ౨ శంకుః (పు),
౩ అక్షోభః, ౪ ప్రారభిః (నీ), ౫ గజ
బంధనీ, ౬ ఏనుగును కట్టుకొయ్య
(స్తంభము) సీదులు

౧ వారీ (నీ), ౨ శృంఖలా, ౩ హిం
జీరః, ఏనుగుకట్టు గొలుసుపేరులు.

౧ అంకుశః, (పు) అంకుశమునకుషేర్లు.
౧ పిత్తజ్వరః, ౨ పాకలః, ౩ కూట
పూర్వః, ౪ త్రిదోషజః. ఏనుగుల
యొక్క త్రిదోషజనిత జ్వరముపేరులు.

౧ అశ్వః, ౨ కీలీః (ఇ-పు) ౩ హరి
క్రాంతః, ౪ శాలిహోత్రః, ౫ ముద్గభుక్
(జ్ఞ), ౬ శ్రీపుత్రః, ౭ చామరీ, ౮ హే
ష్ఠీ, ౯ రాజస్కంధః, ౧౦ మరుద్రథః.
౧౧ వాతాయనః, ౧౨ ఏకశఫః. గుఱ్ఱము
పేరులు.

పంచాంగపుష్పితః, స పంచ
భద్రః సూర్యాశ్వ
వాతాట హరితౌ సమా.

యాయాచరోఽశ్వమేధీయః

పారసీకః పరాదనః, ఆపట్ట
జశ్చ

చోస్కస్త సింధువారోహ
యోత్తమః ౨౩౪
వాతాశ్వజాత్యాజానేయా

వేశరోఽశ్వతరః ఖరః,

శ్రీవృక్షకో హృదావర్తో

రోచమానో గభోద్భవః.

ఊర్ధ్వస్థితిః పురుషికం

విక్రాంతిస్తు పలాయితం,

పులాసన్నాహప్రఖరౌ

కవియంకవికోచ్యతే. ౨౩౬

గ్రీవాఘంటాఘర్షరా స్యా

ద్రశ్శిః ప్రవయణం చ తత్,
ప్రతోదోఽథ

౧ పంచాంగపుష్పితః, ౨ పంచభద్రః.
పంచకళ్యాణిగుట్టము పేరులు.

౧ వాతాటః, ౨ హరితః. సూర్యుని
గుట్టము పేరులు.

౧ యాయాచరః, ౨ అశ్వమేధీయః.
అశ్వమేధముకు ఉపయోగించు గుట్టము
పేరులు.

౧ పారసీకః, ౨ పరాదనః, ౩ ఆప
ట్టజః పారసీకాశ్వము పేరులు.

౧ చోస్కః, ౨ సింధువారః. సింధు
దేశాశ్వము పేరులు.

౧ వాతాశ్వః, ౨ జాత్యః, ౩ ఆజా
నేయః ఉత్తమాశ్వము పేరులు.

౧ వేశరః, ౨ అశ్వతరః, ౩ ఖరః.
కంచరగాడిర పేరులు.

౧ శ్రీవృక్షకః, ౨ హృదావర్తః శ్రీ
వృక్షమను సుడి పేరులు

౧ రోచమానః, ౨ గభోద్భవః. గుట్ట
ము మెడమీది సుడి పేరులు

౧ ఊర్ధ్వస్థితిః, ౨ పురుషికం. మెడకు
పై నుండు సుడి పేరులు

౧ విక్రాంతిః, ౨ పలాయితం. అశ్వగతి
పేరులు.

౧ పులా (ఆ-సీ), ౨ సన్నాహః, ౩
ప్రఖరః. గుట్టపుకవచము పేరులు.

౧ కవియం, ౨ కవికః కల్లెము పేళ్లు.

౧ గ్రీవాఘంటా, ౨ ఘర్షరా గుట్టపు
మెడగంట పేరులు

౧ రశ్శిః (ఇ-పు), ౨ ప్రవయణః, ౩
ప్రతోదః. కొరడా పేరులు.

ఘరో వింఖః పుటో	౧ ఘరః, ౨ వింఖః, ౩ పుటః. గుట్టపు డెక్కలపేరులు.
లుతనవేల్లనే. ౨౩౭	౧ లుతనం, ౨ వేల్లనం. గుట్టము పొద్దుటపేరు.
వల్లా దంతాలికా	౧ వల్లా, ౨ దంతాలికా. గుట్టపుకల్లె పువగెపేరు.
పల్యయనం పర్యాణమస్య తు, వంకాగ్రభాగః స్యా దశ్వవారో వల్లభపాలకః	౧ పల్యయనం, ౨ పర్యాణం, ౩ వంకాగ్రభాగం. గుట్టము పల్లముపేరు. ౧ అశ్వవారః, ౨ వల్లభపాలకః. గుట్టపుఁ గాపువానిపేరు.
నందిఘోషోఽర్జునరథో నీతిఘోషస్తు గీష్పతేః, చంకురం ధోరణం యాన మాత్రే	౧ నందిఘోషః. అర్జునరథముపేరు. ౧ నీతిఘోషః. బృహస్పతిరథముపేరు. ౧ చంకురం, ౨ ధోరణం. గుట్టపు నడకపేరు.
చక్రం త్వరిస్త్వృతం. ౨౩౯	౧ చక్రం, ౨ అరి (న) చక్రము పేరులు.
లఘ్వీ త్వాష్ఠీ రథీ	౧ లఘ్వీ, ౨ త్వాష్ఠీ, ౩ రథీ. తేలిక గాఁబోవు రథముపేరులు.
కాలవలనం త్వంకవర్తణీ,	౧ కాలవలనం, ౨ అంకం, ౩ వర్త (న్-న) కవచముపేరు.
మేరో మేండాో హస్తీవకే	౧ మేఠః, ౨ మేండ్ః. ఏనుఁగును కాయువానిపేరు.
జంఘాత్రాణంతుమంఖుణం	౧ జంఘాత్రాణం, ౨ మంఖుణం ఏనుఁగుపిక్కవెంట నుండువానిపేరు.
స్యాన్నాయకాగ్రేసరకానా సీరం	౧ నాసీరం (న) నాయకునిముందు నడచు సేనపేరు
దర్ప ఊష్ణణి,	౧ దర్పః, ౨ ఊష్ణ (న్-న) గర్వము పేరులు.
శస్త్రమాయుధముద్ఘాతః	౧ శస్త్రం, ౨ ఆయుధం, ౩ ఉద్ఘాతః. శస్త్రముపేరులు.

స్థావరం తు ధనుర్గుణి. ౨౪౧
శరావాహా ధనుస్త్రీస్యాత్తు
ణతా త్రిణతాపి చ,

వ్యధ్యస్తు ప్రతికాయస్యా
జీవాస్యా భారవం గుణః.

శస్త్రాభ్యాసశ్చ ఖురలీ
బాణస్యావస్త్రకంటకః, స్థూ
లక్షేడో విపాతశ్చ చిత్రపుం
ఖః శరస్పరః ౨౪౩. పత్ర
వాహా వికరో౨.ధ
తీరం విజ్జలశాయకే

లోహనాశ్చ నారాచః
ప్రసరః కాండగోచరః. ౨౪౪

ఋషిః ఖడ్గః తరవారిః శస్త్రో
భద్రాత్తజశ్చ సః, ధారావి
షో విశసనో

న్యబ్జఖడ్గః కటితలః. ౨౪౫
స్యాదట్టనం చక్రఫలం

పర్యుః పరశురిత్యపి,

దీర్ఘాయుధః శలః కుంతః శ
ల్యః శంకుర్విషాంకురః ౨౪౬

శ్రీలో౨ స్త్రీ సీసకం

౧ స్థావరం, ౨ ధనుః (స్-న), ౩ గు
ణి (స్-పు), ౪ శరావాహః, ౫ ధనుః (స్-
స్త్రీ), ౬ తృణతా, ౭ త్రిణతా. ధనుస్సు
పేరులు.

౧ వ్యధ్యః, ౨ ప్రతికాయః, ౩ జీవా,
౪ ఆస్యా, ౫ భారవం, ౬ గుణః. అల్లె
త్రాటిపేరులు.

౧ ఖురలీ. శస్త్రాభ్యాసముపేరు.

౧ బాణః, ౨ అస్త్రకంటకః, ౩ స్థూల
క్షేడః, ౪ విపాతః, ౫ చిత్రపుంఖః, ౬
శరః, ౭ సరః, ౮ పత్రవాహః, ౯ వికర్షః.
బాణముపేరులు.

౧ తీరం, ౨ విజ్జలం, ౩ శాయకం. బా
ణవిశేషముపేరులు.

౧ లోహనాశః, ౨ నారాచః, ౩ ప్ర
సరః, ౪ కాండగోచరః. ఇనుపచువ్వగల
బాణముపేరులు

౧ ఋషిః, ౨ ఖడ్గః, ౩ తరవారిః, ౪
శస్త్రః, ౫ భద్రాత్తజః, ౬ ధారావిషః, ౭
విశసనః. ఇవి ఖడ్గముపేరులు.

౧ న్యబ్జఖడ్గః, ౨ కటితలః బాకుపేరులు.
౧ అట్టనం, ౨ చక్రఫలం బాణవిశేష
ముపేరులు.

౧ పర్యుః, ౨ పరశుః గండ్రగొడ్డలి
పేరులు.

౧ దీర్ఘాయుధః, ౨ శలః, ౩ కుంతః,
౪ శల్యః, ౫ శంకుః, ౬ విషాంకురః. ఇవి
బల్లముపేరులు

౧ శ్రీలః (స్మ), ౨ సీసకం. శూలము
పేరులు.

లగ్నః ప్రాతగ్గేయా స్తుతి
వ్రతః,
భోగావలీ వందిపాఠో

వసుకీటస్తు యాచితః. ౨౪౭

వాతకేతుః క్షితికణః స్యా
త్పాంశుర్దేవినీద్రవః,
సంభారస్వర్ణపూర్ణత్వం

పతాకావ్యో మమంజర
మ్. ౨౪౮. కదలీ కందలీ చీన

మక్షవాటస్తు మల్లభూః,

భీరుస్తు భేలో హరిణహృద
యం స్యాత్పలంకటః ౨౪౯
విద్రవస్తు శృగాలీ స్యా

దాఘాతస్తు నధస్థలీ,

కదనం మారణం మంధః

సౌప్తికం రాత్రిమారణం.

నిపాతో భూమిలాభశ్చ
మృత్యురవ్యథ

మారకః, మరణో మారిరు
త్పాతః

౧ లగ్నః, ౨ ప్రాతగ్గేయః, ౩ స్తుతి
వ్రతః స్తుతిపాఠకులపేరులు.

౧ భోగావలీ (ఈ. నీ), ౨ వందిపాఠః.
స్తోత్రగ్రంథముపేరులు.

౧ వసుకీటః, ౨ యాచితః యాచకుని
పేరులు.

౧ వాతకేతుః, ౨ క్షితికణః, ౩ పాం
శుః, ౪ మేదినీద్రవః. దుష్టుపేరులు.

౧ సంభారః, ౨ సర్వపూర్ణత్వం. అన్ని
యు నిండియుండుట పేరు

౧ పతాకా, ౨ వ్యోమమంజరం,
౩ కదలీ, ౪ కందలీ, ౫ చీనం. జెండా
పేరులు.

౧ అక్షవాటః, ౨ మల్లభూః మల్ల
యుద్ధస్థలముపేరు.

౧ భీరుః, ౨ భేలః, ౩ హరిణహృదయః,
౪ పలంకటః భయపడువానిపేరులు

౧ విద్రవః, ౨ శృగాలీ. పారిపోవుట
పేరులు.

౧ ఆఘాతః, ౨ వధస్థలీ. నధ్యభూమి
పేరులు.

౧ కదనం, ౨ మారణః, ౩ మంధః.
చంపుట పేరులు.

౧ సౌప్తికం, ౨ రాత్రిమారణం. రా
త్రులలోఁ జంపుట పేరు

౧ నిపాతః, ౨ భూమిలాభః, ౩ మృ
త్యుః మరణముపేరులు

౧ మారకః, ౨ మరణః, ౩ మారిః,
౪ ఉత్పాతః. మారణము గావించుదాని
పేరులు.

శవస్తు ఊతివర్ధనః ౨౫౧.
పంచావస్థః కటః స్థాగః
శ్వశానం తు శతానకం, రు
ద్రాక్రీడో దాహసరః
సంస్క్రియా సత్క్రియా
సమే. ౨౫౨

చితా కాష్ఠమతీ చైత్యం
చితాచూడకవిష్యతే, చిత్తం
చా

థాంతశయ్యాం ఖట్టి
ర్వారుత ఇత్యపి. ౨౫౩
ఉపగ్రహస్తు గ్రాహః స్యా
ద్భందీ కరమరీత్యపి ౨౫౪

ఇతి ఊత్రియవర్గః.

తృష్టా ధనపిశాచీ స్యా

ద్వాధ్యష్యం ధాన్యవర్ధనీ,

ప్రామీత్య మృణమథానాం
ప్రయోగస్యా
త్కలాంబికా. ౨౫౫

ఋణము క్షిర్విగణనం

క్షేత్రే వారటముచ్యతే,

౧ శవః, ౨ ఊతివర్ధనః, ౩ పంచావస్థః,
౪ కటః, ౫ స్థాగః. శవముపేరులు.

౧ శ్వశానం, ౨ శతానకం, ౩ రుద్రా
క్రీడః, ౪ దాహసరః. శ్వశానవాటికపేరు.
౧ సంస్క్రియా, ౨ సత్క్రియా. శవ
సంస్కారముపేరులు.

౧ చితా, ౨ కాష్ఠమతీ, ౩ చైత్యం,
౪ చితాచూడకం, ౫ చిత్తం కాష్ఠము
పేరులు.

౧ అంతశయ్యా, ౨ ఖట్టిః, ౩ వారు
తః. పాడెపేరులు.

౧ ఉపగ్రహః, ౨ గ్రాహః, ౩ భందీ,
౪ కరమరీ (న్-పు) కైదుచేయుటపేరులు.
(చెఱసాలయని కొందలు)

ఇతి ఊత్రియవర్గము.

౧-తృష్టా (నీ), ౨ ధనపిశాచీ (ఈ).
ఆశపేరులు.

౧ వాధ్యష్యం (న), ౨ ధాన్యవర్ధనీ
నాగులు పెచ్చులు మొదలగు వడ్డీవర్త
కము పేరులు.

౧ ప్రామీత్యం, ౨ ఋణం. ఋణము
పేరులు

౧ కలాంబికా, ౨ (అథానాం ప్రయో
గః=ద్రవ్యము పెట్టుబడి మొదలగు వడ్డీ
వర్తకముపేరులు.

౧ ఋణము క్షిః (నీ), ౨ విగణనం. ఋ
ణముదీర్చుటపేరులు.

౧ క్షేత్రం, ౨ వారటం. వ్యవసాయ
భూమిపేరులు.

హలిర్బహధలే

౧ హలిః (నీ), ౨ బృహధలం. గొర్రి
నాఁగలిపేరులు.

ముద్గో హరినామా వనా
ఖుకః. ౨౫౬. వాసంతశ్చాఫ

౧ ముద్గః (పు), ౨ హరినామా (న్),
౩ వనాఖుకః, ౪ వాసంతః ముద్గము
లకు పేర్లు. (పెసలు)

మధురో మసూరో ప్రీహి
కాంచనః,

౧ మధురః, ౨ మసూరః, ౩ ప్రీహి
కాంచనః. చిటుసెనగలు.

సర్షపః స్యాత్సరిషపః కటు
స్నేహో చ తంతుభః. ౨౫౭
ప్రవేటః శితశూకః స్యా

౧ సర్షపః, ౨ సరిషపః, ౩ కటుస్నేహో,
౪ తంతుభః. ఆవాలపేరులు.

౧ ప్రవేటః, ౨ శితశూకః. యవధా
న్యముపేరులు.

ద్గోధూమో మ్లేచ్ఛభోజనః,

౧ గోధూమః, ౨ మ్లేచ్ఛభోజనః.
గోధుమపేరులు.

తామ్రవృత్తః కులత్థఃస్యా

౧ తామ్రవృత్తః, ౨ కులత్థః. ఉలవల
పేరులు.

న్నిస్నే హశ్చండికాతనీ

౧ నిస్నేహః, ౨ చండికా (నీ), ౩
అతనీ. అగినెలపేరులు.

మూర్ఖః పురీషమో మాషో

౧ మూర్ఖః, ౨ పురీషమః, ౩ మాషః.
మిచుముల పేరులు.

రాజమాషస్తు బర్బటః,

౧ రాజమాషః, ౨ బర్బటః. అలచం
దలపేరులు.

ఘల్ల ఫాలః శూర్పవాతే న
తీతడ చాలనీ. ౨౫౮

౧ ఘల్ల ఫాలః, ౨ శూర్పవాతః. చాట
గాలిపేర్లు.

౧ తీతడః (పు డ), ౨ చాలనీ (నీ).
జల్లెడ పేరులు

కండన్యదూఖలం

౧ కండనీ (నీ), ౨ ఉదూఖలం. రోలు
పేరులు

ప్రస్థః పాలిః సూదః ప్రచే
లుకః,

౧ ప్రస్థః, ౨ పాలిః (ప్ప), ౩ సూదః,
౪ ప్రచేలుకః కుంచెడు మొదలగు
(కొలత) మానవిశేషముపేరులు.

కుసూలః ప్రీహ్యగారం
స్యా
తక్మండురగ్నిష్ఠ ఉచ్యతే.

అలింజరోనానందాస్త్రీ
మృత్వాన్ని భాండకముష్టి
కా,
వారాసనం వాఃసదనం

క్వణనో హండికాసుతః.

కలసీ గర్గరీ తుల్యా స్యా

చ్చరావస్తు మూర్తికః, శా
లాజరః పార్థివశ్చ మృత్కాం
శ్యమథ

లోహికా. ౨౬౨ ఖరసోం
దః ఖరపాత్రం
శింఘాణం కాచభాజనం,

కాష్ఠలోహీ తు వాతర్థి

జీరకో దీప్యకః స్తృతః.

కటభంగస్తు శుంతీ స్యా

త్కాంజికం తు తుషోదకం,
గృహామ్లం సిద్ధసలిలం రక్షో
ఘ్నం ధాతు నాశనం ౨౬౪.
గృహిణీ మధురా

౧ కుసూలః, ౨ ప్రీహ్యగారం. థాన్య
ముంచుగరిసె పాణకమొదలగునవి.

౧ కందుః, (ఉ. పు). ౨ అగ్నిష్ఠః
పెనముపేరులు.

౧ అలింజరః, ౨ నందా. బానపేర్లు.
౧ మృత్వాన్ని భాండం (న), ఉష్ణీ కా.
కుండ మొదలగు మృద్వాంఢవిశేషము.
౧ వారాసనం (న), ౨ వాస్పదనం.
నీళ్ల తొట్టిపేరులు.

౧ క్వణనః, ౨ హండికాసుతః. చిన్న
కుండపేరులు అట్టిక అని యందురు.

౧ కలసీ (సీ), ౨ గర్గరీ. పెరుగుచిలి
కెడుకుండ.

౧ శరావః, ౨ మూర్తికః, ౩ శాలా
జరః, ౪ పార్థివః, ౫ మృత్కాంశ్యం.
మట్టిమూకుడుపేరులు.

౧ లోహికా, ౨ ఖరసోందః, ౩ ఖర
పాత్రం. లోహపాత్రముపేరులు.

౧ శింఘాణం (న), ౨ కాచభాజనం
గాజపాత్ర పేరులు

౧ కాష్ఠలోహీ (న్), ౨ వాతర్థిః
లోహము కూడుకున్న ముద్గరము (అన
గా కురచయినపదుద్దు అందురు)

౧ జీరకః, ౨ దీప్యకః. జీలకఱ్ఱపేరు.

౧ కటభంగః, ౨ శుంతీ(సీ) శుంతిపేరు

౧ కాంజికం (న), ౨ తుషోదకం, ౩
గృహామ్లం, ౪ సిద్ధసలిలం, ౫ రక్షోఘ్నం,
౬ ధాతునాశనం, ౭ గృహిణీ, ౮ మధు
రా (తండులోదకము) అనగా పులిగడు
గుపేరులు.

హింగుశూలహృత్సూపధూ
పనం,

ఘర్షణీ హామరాగిణ్యాం
హరిద్రా పీతవాలుకా. ౨౬౫
గండోలం స్వాద్దుడః స్వా
దుః

పిప్పటా గుడశర్కరా,

మహాశ్వేతా తు మధుజా

ప్రయస్తం స్యాత్సుసంస్కృ
తమ్. ౨౬౬

చిపిటో ధాన్యచమస

శ్చిత్రాపూపశ్చరువ్రణః,

ఆలింపనాతర్పణా

దీపనంమండోదకం చతత్.

వటకః పిష్ఠపూరస్సాస్య

ద్వితోపాయన వాయనే,
ప్రహేణకం చాథ

పోలీ పూపాలీ చర్పటీ చ
సా. ౨౬౮

సక్తుశ్చూర్ణక

౧ హింగు (న), ౨ శూలహృత్ (త్),
౩ సూపధూపనం. ఇంగువపేరులు.

౧ ఘర్షణీ (నీ) ౨ హేమరాగిణీ, ౩
హరిద్రా, ౪ పీతవాలుకా. పసుపుపేరులు.
౧ గండోలం (న), ౨ గుడః (పు), ౩
స్వాదుః (ఉ). బెల్లముపేరులు.

౧ పిప్పటా, ౨ గుడశర్కరా. బెల్ల
ముతోనిర్మించిన చక్కెర.

౧ మహాశ్వేతా, ౨ మధుజా. తెల్ల
చక్కెరపేరులు

౧ ప్రయస్తం (న), ౨ సుసంస్కృతం.
తైలాభిఘారాదులచే సంస్కరింపబడిన
శాకాదులపేరులు

౧ చిపిటః, ౨ ధాన్యచమసః. అటు
కులపేరులు.

౧ చిత్రాపూపః, ౨ చరువ్రణః చిత్ర
మగు అపూపవిశేషముపేరులు.

౧ ఆలింపనా (నీ) ౨ తర్పణా. తృప్తి
పేరులు.

౧ దీపనం (న), ౨ మండోదకం. కుం
కుమాదిచిత్ర రాగము.

౧ వటకః, ౨ పిష్ఠపూరః వడియము
పేరులు.

౧ వ్రతోపాయనం (న), ౨ వాయ
నం, ౩ ప్రహేణకం (న). వాయనము
కొరకుశయబడుపిష్టాదులపేరులు.

౧ పోలీ (నీ), ౨ పూపాలీ, ౩ చర్పటీ
పోలీలను పిండివంటకముపేరులు.

౧ సక్తుః (ఉ. పు), ౨ చూర్ణకః. పేల
పిండి (సత్తుపిండి).

ఆపూప్యో భ క్తం క్రూరః
ప్రసాదనః,
మండో జ్యేష్ఠాంబు

ఖనికా లాజాః

పారీతు దోహనీ. ౨౬౯. ని
పానం స్త్రీ గవీ తుంబా నిలిం
పా రోహిణీ చ నా,

గవ్యం శ్రేష్ఠం పుంసవనం
న్యాయోహాపనయః పుమాన్

అవదోహః పయః క్షీరం

ప్రాగాటం చాఘనం దధి,

కద్వరం తు దధిన్నేహా

జగిర్భోజనభక్షణే ౨౭౧
దేహయాత్రా విష్వణనం భు
క్తం ప్రత్యవసానవత్.

కల్యవర్తః ప్రాతరాశో ప్రాత
రోభోజనమిత్యపి. ౨౭౨

అనద్వాక్ శాంకరో గంధ
మైథునఃశక్కరిర్వృషః, కుకు
ద్వాన్ముంగవశ్చృధ

కంతాలా జాలగోణికా.

౧ ఆపూప్యః, ౨ భ క్తం, ౩ క్రూరః,
౪ ప్రసాదనః అన్నముపేరులు.

౧ మండః, ౨ జ్యేష్ఠాంబు (ఉ. న)
గంజిపేరులు.

౧ ఖనికా (సీ), ౨ లాజాః. (పు-బ).
వేలాలపేరులు.

౧ పారీ (సీ), ౨ దోహనీ, ౩ నిపానం,
(న), ౪ గవీ (సీ), ౫ తుంబా, ౬ నిలింపా,
౭ రోహిణి పాలుపితుకుచెంబు.

౧ గవ్యం, ౨ శ్రేష్ఠం, ౩ పుంసవనం,
౪ దోహాపనయః ఊరాదిగోజన్యవస్తువుల
పేరులు.

౧ అవదోహః, ౨ పయః (స-న), ౩
క్షీరం. పాలపేరులు.

౧ ప్రాగాటం చిక్కగా పేరుకొనిన
పెరుగు.

౧ కద్వరం, ౨ దధిన్నేహా. పెరుగు
పై నుండుచమురుపేరు

౧ జగ్ధిః, ౨ భోజనం, ౩ భక్ష
ణం, ౪ దేహయాత్రా, ౫ విష్వణనం,
౬ భుక్తం, ౭ ప్రత్యవసానం. భోజనము
పేరులు.

౧ కల్యవర్తః, ౨ ప్రాతరాశః, ౩ ప్రాత
రోభోజనం చ్చదిన్నముపేరులు

౧ అనద్వాక్ (హ. పు) ౨ శాంకరః,
౩ గంధమైథునః, ౪ శక్కరిః (ఇ-పు), ౫
వృషః, ౬ కకుద్వాక్ (త్-పు), ౭ పుంగ
వః. ఇవి వృషభముపేరులు.

౧ కంతాలా, ౨ జాలగోణికా. పెరుగు
తటచుభాండముపేరు.

దోడ్డా శకృత్కరి ర్వత్స
స్తేషా

మాటికనం క్రమః, గవాది
కం

జీవధనం

పలిక్ష్మీ బాలగర్భిణీ. ౨౭౪

కరకం గోమయఛత్రే

గోగ్రంధిఃశుష్కగోమయం

కరీషశ్చగణా

హంభా రేభణం చ గవాం
ధ్వనౌ ౨౭౫

నైచికం గోః ౪రోదేశో

పందసీయా తు రోచనా,

మంథాన మంథతక్రాటా
స్యా

దుష్ప్రీః కంఠ కాశనః. ౨౭౬.
లంబౌష్ఠాధ్వగవాసంతకులనా
శమధుద్విపాః, భోలిర్బహు
కరో వక్రగ్రీవా

మేషస్తు రోమశః. ౨౭౭.
సంస్థాలహుడుభేద్రాశ్చ

మేష స్వాజ్జాలకిన్యపిః,

వర్కరస్తు లంబకర్ణశ్చాగో
బస్తః శవాప్రియః. ౨౭౮.

౧ దోడ్డా, ౨ శకృత్కరి, ౩ వత్సః
లేగపేరులు.

౧ ఆటికనం. లేగలగమనముపేరు.

౧ జీవధనం గోధనముపేరు.

౧ పలిక్ష్మీ (ఈసీ), ౨ బాలగర్భిణీ తా
లిచూచి ఆవు పెయ్యపేరు.

౧ కరకం, ౨ గోమయఛత్రం కుక్క
గొడుగుపేరులు

౧ గోగ్రంధిః, ౨ శుష్కగోమయం.
ఎండిన ఆవు పేడపేరు.

౧ కరీషః, ౨ ఛగణః. విడకలపేరులు.

౧ హంభా, ౨ రేభణం. ఆవులఅఱపు
పేరులు.

౧ నైచికం. గోవులశరఃప్రదేశము
పేరు.

౧ పందసీయా, ౨ రోచనా. గోరో
జనముపేరులు.

౧ మంథానః, ౨ మంథః, ౩ తక్రాటః.
కవ్వముపేరులు.

౧ ఉష్ప్రీః, ౨ కంఠ కాశనః, ౩ లంబౌ
ష్ఠః, ౪ అధ్వగః, ౫ వాసంతః, ౬ కుల
నాశః, ౭ మధుద్విపః, ౮ భోలిః, ౯ బహు
కరః, ౧౦. వక్రగ్రీవః. ఒంటపేరులు.

౧ మేషః, ౨ రోమశః, ౩ సంస్థాలః,
౪ హుడు, ౫ భేద్రః మగగొట్టెపేరులు.

౧ మేష (ఈ సీ), ౨ జాలకినీ, ౩ అ
విః. ఆడుగొట్టెపేరులు

౧ వర్కరః, ౨ లంబకర్ణః, ౩ ఛాగః,
౪ బస్తః, ౫ శవాప్రియః, ౬ అల్పాయుః,

అల్పాయుర్లఘుకాయశ్చ మే
నాదః పర్ణభోజనః, పరిక్రమ
సహో బుక్కో దేవానాంప్రి
య ఇత్యపి

౨౭౯

ఛాగీ సంజాచులుంపా

స్వాచ్ఛంకుకర్ణస్తు గర్దభః,
స్తరస్తర్యచరమేహీ గ్రామ్యా
శ్వో రేణురూషితః. ౨౦౦
పశుశ్చరిః శుద్ధజంఘో

రత్నం చారుశిలా మణిః

స్వాధ్యాయీ పత్తనవణి

ఘోడావుక్కో-౨శ్వ విక్ర
యీ.

౨౮౧

సర్వమూల్యం ద్యూతబీజం
హారణ్యం చ కపర్దకే, వరాట
కః ఫణాస్థి స్వా

ద్భాసురః స్ఫటికోపలః
౨౮౨ శాలిపిష్టం ధౌతశిలం

గల్వర్కశ్చ సుసారవత్, అ
శ్వసారస్త్వింద్రనీలో

వైడూర్యం బాలవాయజం.
౨౮౩. బాలసూర్యమఘో

రక్తకందలో విద్రుమశ్చ
సః, లతామణిః ప్రవాళః స్వాత్

౭ లఘుకాయః, ౮ మేనాదః, ౯ పర్ణభో
జనః, ౧౦ పరిక్రమసహః, ౧౧ బుక్కః,
౧౨ దేవానాంప్రియః. మేఽకపోతు
పేరులు.

౨ ఛాగీ (ఈ. సీ), ౨ సంజాచులుం
పా (ఆ. సీ) ఆడుమేఽకపేరులు.

౧ శంకుకర్ణః, ౨ గర్దభః, ౩ స్తరస్త
ర్యః, ౪ చిరమేహి (న్-పు), ౫ గ్రామ్యా
శ్వః, ౬ రేణురూషితః, ౭ పశుః, ౮ చరిః,
౯ శుద్ధజంఘః ఇవి గాడిద పేరులు.

౧ రత్నం, ౨ చారుశిలా, ౩ మణిః.
రత్నము పేరులు.

౧ స్వాధ్యాయీ (న్-పు), ౨ పత్తన
వణిక్ (జ్-పు). నగరములోని వర్తకుల
పేరులు.

౧ ఘోడావుక్కః, ౨ అశ్వవిక్రయీ
(న్-పు) గుట్టుములను విక్రయించువాని
పేరులు.

౧ సర్వమూల్యం, ౨ ద్యూతబీజం,
౩ హారణ్యం, ౪ కపర్దకః, ౫ వరాటకః,
౬ ఫణాస్థి (న్-న). గవ్వల పేరులు.

౧ భాసురః, ౨ స్ఫటికోపలః, ౩
శాలిపిష్టం, ౪ ధౌతశిలం. స్ఫటికము
పేరులు.

౧ గల్వర్కః, ౨ సుసారః, ౩ అశ్వ
సారః, ౪ ఇంద్రనీలః. ఇంద్రనీలము పేరులు.

౧ వైడూర్యం, ౨ బాలవాయజం, ౩
బాలసూర్యం. వైడూర్యమణి పేరులు.

౧ రక్తకందలః, ౨ విద్రుమః, ౩ లతా
మణిః, ౪ ప్రవాళః. పగడము పేరులు.

రాజపట్టో విరాటజః ౨౮౮	౧ రాజపట్టః, ౨ విరాటజః రాజపట్టమను మణివిశేషము.
కురువిల్లః పన్నరాగో	౧ కురువిల్లః, ౨ పన్నరాగః. పన్నరాగముపేరులు.
దధీచ్యస్థి తు హీరకమ్,	౧ దధీచ్యస్థి (న్-న), ౨ హీరకమ్. వజ్రముపేరులు.
స్వర్ణం లోహవరం చాగ్ని బీజం చాం పేయమిత్యపి.	౧ స్వర్ణం, ౨ లోహవరం, ౩ అగ్నిబీజం, ౪ చాం పేయం బంగారముపేరులు.
రూప్యే శ్వేతం రంగబీజ	౧ రూప్యం, ౨ శ్వేతం, ౩ రంగబీజం వెండిపేరులు.
మిందుకాంతే మణీచకం,	౧ ఇందుకాంతం, ౨ మణీచకం. చంద్రవర్ణమగు (చాందినీ) వెండిపేరు.
తామ్రకంతు లోహితాయ సూర్యాహ్వాం మునిపిత్తలమ్.	౧ తామ్రకం, ౨ లోహితాయః, ౩ సూర్యాహ్వాం, ౪ మునిపిత్తలం. రాగిపేరులు.
కంసేతు కాంస్యకంసాస్థి తామ్రార్థ మథ మాత్తికం, రసోపలం శుక్తిబీజం సిందూరం రక్తవాలుకం.	౧ కంసః, ౨ కాంస్యం, ౩ కంసాస్థి (న్-న), ౪ తామ్రార్థం. కంచుపేరులు. ౧ మాత్తికం, ౨ రసోపలం, ౩ శుక్తిబీజం ముత్యాలపేరులు ౧ సిందూరం, ౨ రక్తవాలుకం. సిందూరముపేరులు
పారదః సిద్ధధాతుః స్యాద్ధర బీజం చ సూతకం, రంగం సురేఫం మృద్వంగం	౧ పారదః, ౨ సిద్ధధాతుః, ౩ హరబీజం, ౪ సూతకం పాదరసముపేరులు. ౧ రంగం, ౨ సురేఫం, ౩ మృద్వంగం. ఇవి తగరముపేరులు.
కుసుంభం గ్రామ్యకుంకుమమ్. హరితాలే తు కర్బూరం	౧ కుసుంభం, ౨ గ్రామ్యకుంకుమం. కుసుంబాపూవురంగుపేరు ౧ హరితాలం, ౨ కర్బూరం. అరదళముపేరులు.

గోదంతో నటసంజ్ఞకః,

౧ గోదంతః, ౨ నటసంజ్ఞకః. హరి
తాళభేదము.

దారదం తు హింగుళఃస్యా
ద్ధింగుళం రక్తపారదం ౨౮౯

౧ దారదం, ౨ హింగుళః, ౩ హిం
గుళం, ౪ రక్తపారదం. ఇంగిలీకము
పేరులు.

రసగంధో గంధరసో గాం
ధారం మసివర్ధనం

౧ రసగంధః, ౨ గంధరసః, ౩ గాం
ధారం, ౪ మసివర్ధనం బాలింతబోలు
పేరులు.

యోరం తు స్యాద్యవయోరో
యవశూకశ్చ రేచకః ౨౯౦
శిలాజతు శిలావ్యాధిః

౧ యోరం, ౨ యవయోరః, ౩ యవ
శూకః, ౪ రేచకః. యవయోరముపేరులు.

౧ శిలాజితుః, ౨ శిలావ్యాధిః. శిలా
జిత్తుపేరులు.

తృఫలా త్రిఫలాపి చ,

౧ తృఫలా, ౨ త్రిఫలా, కరక, తాడి,
ఉసిరికలను త్రిఫలములపేరులు.

ఇతి వై శ్యవర్గః.

ఇది వై శ్యవర్గము.

శూద్రః స్యాత్పాదజోదా
సో

౧ శూద్రః, ౨ పాదజః, ౩ దాసః
శూద్రునిపేరులు.

గ్రామకూటో మహత్తరః,

౧ గ్రామకూటః, ౨ మహత్తరః. పెద్ద
కాపువానిపేరు

మాలికః పుష్పలావః స్యా

౧ మాలికః, ౨ పుష్పలావః. పూలదం
డలన్మువానిపేరు.

కుంభకారస్తుమృత్కరః
దండభృ

౧ కుంభకారః, ౨ మృత్కరః, ౩
దండభృత్ (త్-పు). కుమ్మరవానిపేరులు.

త్పలగండస్తు సుథాజీవీ చ
లేపకః,

౧ పలగండః, ౨ సుథాజీవీ (న్-పు),
౩ లేపకః. సున్నము మొదలగు రంగులు
వేయువాడు

కాయస్థే కూటకృత్పంజీ
కరా

౧ కాయస్థః, ౨ కూటకృత్ (త్-పు),
౩ పంజీకరః. లెక్కలువ్రాయు (కరణము)
పేరు.

చిత్రకరే కృణుః. ౨౯౨	చిత్రకరః, ౨ కృణుః. చిత్రకాదుని పేరులు.
చర్మరుః కురటః పాదుకృ	౧ చర్మరుః, ౨ కురటః, ౩ పాదుకృత్ (త్-పు). చెప్పలుకుట్టువానిపేరులు.
తక్కలాదస్తు గౌంజికః, నా	౧ కలాదః, ౨ గౌంజికః, ౩ నాడింధ
డింధమః స్వర్ణకారో	మః, ౪ స్వర్ణకారః కంసాలిపేర్లు.
వాత్సీపుత్రస్తు నాపితః.	౧ వాత్సీపుత్రః, ౨ నాపితః, ౩ చంద్రి
౨౯౩ చంద్రిలో నఖకుట్టశ్చ	లః, ౪ నఖకుట్టః. మంగలిపేరులు.
రజకః కర్తకీలకః,	౧ రజకః, ౨ కర్తకీలకః. చాకలి పేరులు.
కన్యాపాలః పాలవణి	కన్యాపాలః, ౨ పాలవణిక్ (క్-పు). శూద్రజాతివిశేషముపేరులు.
ద్వేవలస్త్యమరద్విజః. ౨౯౪	౧ ద్వేవలః, ౨ అమరద్విజః. పూజారి పేరులు.
అజాజీవస్తు జాబాలో	౧ అజాజీవః, ౨ జాబాలః. కురమగొల్ల వాడుపేరులు. [పేరులు.
నిమ్కః చండాలు ఉచ్యతే,	౧ నిమ్కః, ౨ చండాలుః. చండాలుని
కుక్కురే దీర్ఘసురతవాం	౧ కుక్కురః, ౨ దీర్ఘసురతః, ౩ వాం
తాదో రసనాలిహః. ౨౯౫.	తాదః, ౪ రసనాలిత్ ((హ-పు), ౫ రత
రతవ్రణో గ్రామమృగస్తథేం	వ్రణః, ౬ గ్రామమృగః, ౭ ఇంద్రమహా
ద్రమహాకాముకః, కపిలో	కాముకః, ౮ కపిలః, ౯ వక్రపుచ్ఛః, ౧౦
వక్రపుచ్ఛశ్చ శయాలురరత	శయాలుః, ౧౧ అరతత్రపః. ఇవి కుక్కకు
త్రపః. ౨౯౬	పేరులు.
శున్యాశున్యం శునీరం స్యా	౧ శున్యా, ౨ శున్యం, ౩ శునీరం. కుక్కలగుంపునకుపేరులు.
చ్చౌరః శంకితవర్ణకః, స్యా	౧ చౌరః, ౨ శంకితవర్ణకః, ౩ కుంభి
త్కుంభిలశ్చ ప్రచురపురుషో	లః, ౪ ప్రచురపురుషః. దొంగపేరులు.
౭౪	
కుజంభిరః. ౨౯౭. సురంగా	౧ కుజంభిరః, ౨ సురంగాహిః, ౩ వధ
హివధశ్చౌరే	చౌరః. కన్నపుదొంగపేరు.

బందీకాలస్తు మాచలః, ప్ర
సహ్య చౌరశ్చిల్లాభః

స్త్రీచోరో రతహిండకః.

కావ్యచౌరశ్చంద్రరేణుః

కుడ్యచ్ఛేద్యంతు ఖానికం,

సంధిస్సురంగాతద్భేదాః

శ్రీవత్సో గోముఖాదయః

కపాలనాలికా తర్కు

స్తర్కుశానస్తు సామకః,

వర్తనీ తర్కుపీఠీ స్యా

త్పింజనం తూలకార్దుకమ్.

తూలః పిచుః పిచుతూలం

పింజికా తూలనాసికా,

తంత్రకాష్ఠం తురీ స్త్రీ స్యా

ద్గ్రీష్ఠహాసేంద్రతూలికే.

పన్నంధ్రీ పాదుకాప్రాణిహితా
పదరథీత్యపి,

౧ బందీకాలః, ౨ మాచలః, ౩ ప్రసహ్యచౌరః, ౪ చిల్లాభః. బలాత్కృతిగదొంగలించువానిపేరులు.

౧ స్త్రీచోరః, ౨ రతహిండకః. స్త్రీలను రతార్థము దొంగలించువానిపేరు.

౧ కావ్యచౌరః, ౨ చంద్రరేణుః. కావ్యచోరునిపేరులు.

౧ కుడ్యచ్ఛేద్యం, ౨ ఖానికం. కన్నపుకత్తిపేరులు.

౧ సంధిః, ౨ సురంగా (ఆ. సీ) కన్నముపేరులు.

౧ శ్రీవత్సః, ౨ గోముఖః. కన్నములోనిభేదములపేరులు.

౧ కపాలనాలికా, ౨ తర్కుః. కదురుపేరులు.

౧ తర్కుశానః, ౨ సామకః. కదురునూరేసానపేరులు.

౧ వర్తనీ, ౨ తర్కుపీఠీ. రాటపుచెవులపేరులు.

౧ పింజనం, ౨ తూలకార్దుకం. దూదియేకువిల్లుపేరు.

౧ తూలః, ౨ పిచుః, ౩ పిచుతూలం. దూదిపేరులు.

౧ పింజికా, ౨ తూలనాసికా. ఏకుపేర్లు.

౧ తంత్రకాష్ఠం, ౨ తురీ (ఈ. సీ). నేయునట్టినాడిపేరు.

౧ గ్రీష్ఠహాసం, ౨ ఇంద్రతూలికా. దూదిప్రాగుపేరు.

౧ పన్నంధ్రీ, ౨ పాదుకా, ౩ ప్రాణిహితా, ౪ పాదరథి. పాదుకలపేరులు.

కావారీ జంగమకుటీ భ్రమ
తుక్కుట్యథ

ఖర్వరః 30౨. వారిత్రా
మూర్ధఖోలశ్చ నైవ పత్రపి
శాచికా,

వాసీ తు తత్క్షణీ న స్త్రీ

క్రకచః పత్రదారకః. 3౦౩

మద్యంతర్విష్టం మైరేయం
కత్తోయం కాపిశాయనం,
మాధ్వీ చ మధు మాధ్వీకం
కపిశీకాచమాలికా. 3౦౪.

వీరాదైత్యా ప్రసన్నా చ
మాధవీ గంధమాదనీ,

గౌడీ చ వాల్మలీ

మధ్వాసపయక్షరసౌనరి.

నలినీ నారికేళస్యసురా

తాలస్య తాలతీ, స్తరాసవో
ముఖసురం

పారిః స్యాత్పానభాజనమ్.

శుండాపానం మదస్థానం

ద్యౌతకృత్కృష్ణకోహళః,

దేవసభ్యస్తు సభికో

౧ కావారీ (ఈ. నీ), ౨ జంగమకుటీ,
౩ భ్రమతుక్కుటీ. ఆకులగొడుగుపేరులు.

౧ ఖర్వరః, ౨ వారిత్రా, ౩ మూర్ధ
ఖోలః, ౪ పత్రపిశాచికా. గొడుగు
పేరులు

౧ వాసీ (ఈ. నీ), ౨ తత్క్షణీ. బాడిసె
పేళ్లు.

౧ క్రకచః (ష్ట), ౨ పత్రదారకః.
అంపముపేరులు.

౧ మద్యం, ౨ అరిష్టం, ౩ మైరేయం,
౪ కత్తోయం, ౫ కాపిశాయనం, ౬ మా
ధ్వీ (ఈ. నీ), ౭ మధు (ఉ. న), ౮ మాధ్వీ
కం, ౯ కపిశీకా, ౧౦ మాలికా, ౧౧
వీరా, ౧౨ దైత్యా, ౧౩ ప్రసన్నా, ౧౪
మాధవీ. ౧౫ గంధమాదనీ. కల్లుపేరులు.

౧ గౌడీ, ౨ వాల్మల. ఆరపూవు
సారాయి పేరు.

౧ మధ్వాసపః, ౨ యక్షరసః. పుష్ప
రసపు సారాయిపేరులు.

౧ నలినీ. కొబ్బరిచెట్టుకల్లుపేరు.

౧ తాలతీ, ౨ స్తరాసపః, ౩ ముఖసు
రం. తాటిచెట్టుకల్లుపేరులు.

౧ పారిః, ౨ పానభాజనం. కల్లుముం
త పేరులు.

౧ శుండాపానం, ౨ మదస్థానం. కల్లు
త్రాగుతావుచోటు.

౧ ద్యౌతకృత్ (తే. పు), ౨ కృష్ణకో
హళః. జూదమాడువాండ్రు

౧ దేవసభ్యః, ౨ సభికః. జూదమా
డించువానిపేరులు.

లగ్న క స్త్రణమత్కృణః.

౧ లగ్న కః, ౨ త్రణమత్కృణః. జూద
ములోజమానతు ఇచ్చువానిపేరులు.

చుంచురీ తింతిడీ ద్యూతే

౧ చుంచురీ, ౨ తింతిడీ (ఈసీ), ౩
ద్యూతః. ద్యూతముపేరులు.

పంచాలీ శారిశృంఖలా

౧ పంచాలీ (ఈ సీ), ౨ శారిశృంఖ
లా. పాచికలపేరులు.

అష్టకాంగం నయవీఠి

౧ అష్టకాంగం, ౨ నయవీఠి. జూదపు
పలకపేరు.

నయస్తు జతుపుత్ర కః.

౧ నయః, ౨ జతుపుత్ర కః. పాచికల
ఆటలో జూదపుపలకపయిపెట్టు ఆటవస్తు
వులపేరులు. (సోగటాలు)

ఇతి శూద్రవర్గః.

ఇది శూద్రవర్గము.

త్రి కాం డ శే ష ము-ద్వితీయ కాం డ ము,

సంపూర్ణ ము

శ్రీ రస్తు.

త్రికాండశేషము

స టీ క ము.

తృ తీ య కాం డ ము.

క్షేమంకరోఽరిష్టతాతఃస్యా
న్తంద్రంకర శంకరౌ,
ఆముష్యాయణ విజ్ఞాతౌ

౧ క్షేమంకరః, ౨ అరిష్టతాతః, ౩ మం
ద్రంకరః, ౪ శంకరః క్షేమముజేయవాఁడు.
౧ ఆముష్యాయణః, ౨ విజ్ఞాతః. సత్కు
లజానిపేరులు.

పుత్రాన్నాదః కుటీచకః. ౧

౧ పుత్రాన్నాదః, ౨ కుటీచకః. పుత్రా
న్నముచే జీవించువాఁడు.

స్థపుటో విషమసంచారజీవీ

౧ స్థపుటః విషమసంచారముచే జీవిం
చువానిపేరు.

శరణార్పకః, అభిపన్నః శర
ణార్థి

౧ శరణార్పకః, ౨ అభిపన్నః, ౩ శర
ణార్థి (న్-పు) శరణార్థిపేరులు

పాండుపుష్టస్వలక్ష్మణః ౨

౧ పాండుపుష్టః, ౨ అలక్ష్మణః. దుర్ల
క్షణములు గలవానిపేరులు.

ఉద్భటోద్ధామరోత్తాల

౧ ఉద్భటః, ౨ ఉద్ధామరః, ౩ ఉత్తా
లః పనియందు నేర్పరిపేరులు

మావిష్టః ప్రేతవాహితః,

౧ ఆవిష్టః, ౨ ప్రేతవాహితః. ఇవి భూ
తావిష్టునిపేరులు

ప్రేంఖోలిత స్తరలిత

౧ ప్రేంఖోలితః, ౨ తరలితః. ఊగింపఁ
బడినది.

స్తృషిత స్తర్షితః సత్పత్. ౩

౧ తృషితః, ౨ తర్షితః, ౩ సత్పత్
(ష-పు). దప్పిగొన్నవాఁడు.

ఊర్ధ్వస్థోర్ధ్వంధమాతుల్యా	౧ ఊర్ధ్వస్థః, ౨ ఊర్ధ్వంధమః. నిలుచున్నవాడు.
గ్రామ్యో గ్రామేయకః స్త్రుతః,	౧ గ్రామ్యః, ౨ గ్రామేయకః. పల్లెటూరివానిపేరు.
పరాచీనం ప్రతీపం స్యా	౧ పరాచీనం, ౨ ప్రతీపం. ప్రతికూలమైనదానిపేరులు.
త్సమీచీనం సమంజసమ్ ర	౧ సమీచీనం, ౨ సమంజసం. యుక్తమైన పనిపేరులు.
స్వస్థానస్థః పరా ద్వేష్టియః	౧ గోష్ఠశ్వః. స్వస్థానమునందుండి పరులను ద్వేషించువానిపేరు.
స గోష్ఠశ్వ ఉచ్యతే,	౧ దాతా (బు-పు), ౨ దారుః, ౩ ముచిరః. దాతపేరులు
దాతాతు దారుర్దుచిరః స్యా	౧ విదగ్ధః, ౨ నాగరః. నేర్పరిపేరులు.
ద్విదగ్ధస్తు నాగరః. ౫	౧ షిడ్ఘః, ౨ న్యలీకః, ౩ షట్ప్రజ్ఞః, ౪ కామకేలి, ౫ విదూషకః, ౬ వీరకేలిః, ౭ వీరమర్దః, ౮ భవిలః, ౯ చిదురః, ౧౦ రో విటః. ౬ విటః విటునిపేరులు.
షిడ్ఘో న్యలీకః షట్ప్రజ్ఞః కామకేలి ర్విదూషకః, వీరకేలిః వీరమర్దో భవిలః చిదురో విటః.	౧ ప్రఘటావిత్ (ద్-పు), ౨ శాస్త్రగండః. శాస్త్రమునందు నేర్పరిపేరులు.
ప్రఘటావిచ్ఛాస్త్రగండో	౧ మేఘావీ (న్-పు), ౨ మేధిరః. బుద్ధిశాలిపేరులు.
మేఘావీ మేధిరః సమా,	౧ యుక్తం, ౨ పరిమితం. పరిమితపేరులు
యుక్తం పరిమితే	౧ భీమం, ౨ ఆభీలం. భయంకరమైనది.
భీమం త్వాభీలే	౧ ప్రశ్లఘః, ౨ శ్లఘః, ౩ శిథిలః శిథిలమైనదానిపేరులు.
ప్రశ్లఘః శ్లఘః ౭. శిథిలో	౧ వోదః, ౨ ఆర్ద్రః. తడిసినదానిపేరులు.
వోద ఆర్ద్రః స్యా	

చిరస్థో నాయకః స్మృతః,	౧ చిరస్థః, ౨ నాయకః. నాయకుని పేరులు.
స్వాదాయశూలికం తీక్ష్ణ కర్తా	౧ ఆయశూలికః, ౨ తీక్ష్ణకర్తా (న్-పు) తీక్ష్ణమగు కర్తృగలవానిపేరులు.
శౌచోఽనహంకృతిః. ౮	౧ శౌచః, ౨ అనహంకృతిః. అహంకారరహితునిపేరులు.
కుసృత్యావిభవాన్వేషీ పార్శ్వకః సంధిజీవకః,	౧ పార్శ్వకః, ౨ సంధిజీవకః. దుష్టవృత్తిచే సంపద నార్జించువాడు
వాక్యాభిధాయీ పురుషః పృష్ఠమాంసాద ఉచ్యతే. ౯	౧ పృష్ఠమాంసాదః మాటలు చెప్పువానిపేరు.
భార్యాటః స్వప్రియో దా తా అన్నార్థం	౧ భార్యాటః. తనస్త్రీని అన్నము కొఱకు పరులకు ఇచ్చువానిపేరులు.
దూషకపాంసనౌ,	౧ దూషకః, ౨ పాంసనః. నిందించువానిపేరులు.
ధృష్టః ధృష్ణద్ధృద్ధృష్టో	౧ ధృష్టః, ౨ ధృష్ణక్ (జ్-పు), ౩ దధృక్ (శ్-పు), ౪ ధృష్టః లజ్జావిహీనుని పేరులు (శృంగారనాయకుడు)
దశేరః సత్తమాతకః. ౧౦	౧ దశేరః, ౨ సత్తమాతకః. హింసకుని పేరులు.
దేశకః శాసితా శాస్తా శి ష్కు రవ్యవసాయవాన్,	౧ దేశకః, ౨ శాసితా (ఋ. పు), ౩ శాస్తా (ఋ. పు), ౪ శిష్కుః, ౫ అవ్యవసాయవాన్ (త్-పు) ప్రయత్నము చేయనివానిపేరులు.
చకితః శంకితో భీతః	౧ చకితః, ౨ శంకితః, ౩ భీతః. భయపడినవానిపేరులు.
ప్రతియత్నః ప్రయత్నవాన్,	౧ ప్రతియత్నః, ౨ ప్రయత్నవాన్ (త్-పు). ప్రయత్నముగలవానిపేరు.
ఆధార్తికోఽధార్తికః స్వా త్	౧ ఆధార్తికః, ౨ అధార్తికః. ధర్మబుద్ధిలేనివానిపేరులు.

ప్రమృతాంతరితౌ సమా

కృపణో దృఢముష్టిః స్యా
ద్దేవయు ధార్మికః సుకృత్.

మన ఆపో మనోజ్ఞా స్యా

చ్ఛతుష్యః ప్రియదర్శనః,

లఖండం భద్రకం న్యుంఖం
లడహం చారుబంధురః. ౧౩

భట్టారో భగవాన్పూజ్యః

శక్త ప్రతిబలౌ సమా,

పటుః పాటవికోధూర్తః

స్తీక్షుస్తు రాజఘః. ౧౪

సంబంధీ గుణవాన్ సంయు
జ్జిత్రయు ర్జిత్రవత్సలః,

ధర్తార్థ కామమోక్షేషులో
కతత్త్వార్థయోరసి. ౧౫. పట్న
ప్రజ్ఞాస్థియస్యోచైః పట్న
జ్ఞ ఇతి సః స్మృతః,

మధ్యస్థస్థు నిశ్శుప్తః స్యా

౧ ప్రమృతః, ౨ అంతరితః. నశించిన
దానిపేరులు.

౧ కృపణః, ౨ దృఢముష్టిః. లోభిపేరులు.
౧ దేవాయుః (ష్-పు), ౨ ధార్మికః,
౩ సుకృత్ (త్-పు). సత్కార్యములను
జేయువాడు.

౧ మనఆపః, ౨ మనోజ్ఞః. మనోహర
మైనదాని పేరులు.

౧ చతుష్యః, ౨ ప్రియదర్శనః. కంటి
కంటె నదానిపేరులు.

౧ లఖండం, ౨ భద్రకం, ౩ న్యుం
ఖం, ౪ లడహం, ౫ చారు (ఉ-న), ౬
బంధురః. ఇంపితమైన దానిపేరులు

౧ భట్టారః, ౨ భగవాన్ (త్-పు), ౩
పూజ్యః. పూజింపఁదగినవానిపేరులు.

౧ శక్తః, ౨ ప్రతిబలః. సమానబల
శాలిపేరులు.

౧ పటుః, ౨ పాటవికః, ౩ ధూర్తః,
౪ స్థగః. వంచకునిపేరులు.

౧ తీక్ష్ణః, ౨ రాజగః. తీవ్రభావుని
పేరులు

౧ సంబంధీ (న్-పు), ౨ గుణవాన్
(త్-పు), ౩ సంయుక్ (జ్-పు), ౪ మి
త్రయుః, ౫ మిత్రవత్సలః. మిత్రులయొడఁ
ద్రీతిగలవానిపేరులు.

౧ పట్నజ్ఞః. ధర్మము, అర్థము, కా
మము, మోక్షము, లోకము, తత్త్వార్థ
ములలోఁ బ్రజ్ఞకలవానిపేరులు.

౧ మధ్యస్థః, ౨ నిశ్శుప్తః. మధ్యవ ర్తిపేరు.

దృగ్గుప్తృష్ట స్తు సంముఖః.	౧ భగ్గుప్తృష్టః, ౨ సమ్ముఖః. ఎదురైన వానిపేరులు.
స్యా త్కథంకథికః ప్రప్టౌ	౧ కథంకథికః, ౨ ప్రప్టౌ (ఋ-పు). అడిగెడువానిపేరులు.
విచక్షు ర్విమనాః స్తృప్తతః,	౧ విచక్షుః, ౨ విమనః (స్-పు) విమనస్కునిపేరులు.
ప్రతారితో వ్యంసితః స్యా	౧ ప్రతారితః, ౨ వ్యంసితః. వంచింపబడినవానిపేరులు.
తోవ్రీధస్తృ ప్రథితో మ	౧ ప్రోధః, ౨ ప్రథితః. ప్రసిద్ధుని పేరులు.
తః. ౧౭	
మాశబ్దికః ప్రతిషేధా	౧ మాశబ్దికః, ౨ ప్రతిషేధా (ఋ.పు) ఆటంకపఱచువానిపేరులు.
జడమాత్మముఖౌ సమా,	౧ జడః, ౨ మాత్మముఖః. మందమతి పేరులు.
ప్రీణం పురాణం	౧ ప్రీణం, ౨ పురాణం. ప్రాతదాని పేరులు.
భిన్నం స్యాత్ వ్యవచ్ఛిన్న	౧ భిన్నం, ౨ వ్యవచ్ఛిన్నం, ౩ విశేషితం, ౪ వినాకృతం ౫ విరహితం. విరహమునొందినదానిపేరు
విశేషితం. ౧౮. వినాకృతం	
విరహితం	
త్యక్తే నిర్వాప్యథ ఉచ్యతే,	౧ త్యక్తః, ౨ నిర్వాప్యథః. విడువబడినదానిపేరులు.
తిక్తః కషాయస్సగభిః	౧ తిక్తః, ౨ కషాయః, ౩ సురభిః. సుగంధముగలదానిపేరులు.
కక్ఫటో నిర్వహోదృఢః ౧౯	౧ కక్ఫటః, ౨ నిర్వహః, ౩ దృఢః, ౪ నిస్సంధిః, ౫ నివాతః. దృఢమైనదాని పేరులు.
నిస్సంధిశ్చ నివాతశ్చ	
సమూఢం శోధితం సమే,	౧ సమూఢం, ౨ శోధితం. శోధింపబడినది. (ప్రోగు చేయబడినదానిపేరులు.)
స్యాదాగంతుక మాహా	౧ ఆగంతుకం, ౨ ఆహార్యం. ఆగంతుకముగ (హతాత్తుగ) వచ్చినదానిపేరులు.
ర్యం సమే	

పక్తిమపాకిమే.	౨౦	౧ పక్తిమం, ౨ పాకిమం. పండినదాని పేరులు.
గోమలం వేలవం		౧ గోమలం, ౨ వేలవం. మృదువైన దానిపేరులు.
పాపే త్వధమాపస దధ్రువాః,		౧ పాపః, ౨ అధమః, ౩ అపసత్, ౪ అధ్రువః. పాపాత్తునిపేరులు.
రోమాంచితో హృషరోమా		౧ రోమాంచితః, ౨ హృష్టరోమః. గగుర్పాటుగలవానిపేరులు.
అజానేయాస్తు నిర్భయః.		౧ అజానేయః, ౨ నిర్భయః. భయరహితునిపేరులు.
అన్యాసాధారణం త్వవేశికం ప్రాతిష్ఠితం చ తత్,		౧ అన్యాసాధారణం, ౨ ఆవేశికం, ౩ ప్రాతిష్ఠితం. సాధారణమైనదానిపేరులు.
భిన్నకః ఊషణోఽప్రీకో బౌద్ధోవైనాయికఃస్సృతః.౨౨		౧ భిన్నకః, ౨ ఊషణః, ౩ అప్రీకః, ౪ బౌద్ధః, ౫ వైనాయికః. బౌద్ధుల పేరులు.
బౌద్ధ్యః ప్రోతసికో శైవః		౧ బౌద్ధ్యః, ౨ ప్రోతసికః, ౩ శైవః. శైవమతస్థుని పేరులు.
కౌల ఆన్వయికః స్సృతః,		౧ కౌలః, ౨ ఆన్వయికః. కౌలమతస్థునిపేరులు.
పాంచార్థికః పాశుపత శ్చిద్రూపః స్ఫూర్తిమాకమతః.		౧ పాంచార్థికః, ౨ పాశుపతః, ౩ చిద్రూపః, ౪ స్ఫూర్తిమాక పాశుపతమతస్థునిపేరులు.
ప్రజ్ఞా ఉద్ఘాటితజ్ఞా స్యా		౧ ప్రజ్ఞా, ౨ ఉద్ఘాటితజ్ఞా. ప్రజ్ఞాపేరులు.
చ్ఛయఃశంబఃశుభంయవః,		౧ శయః, ౨ శంబః, ౩ శుభం, ౪ యవః. శుభాన్నితునిపేరులు.
గౌరవితస్తావ్యమిశ్రా		౧ గౌరవితః (అ-పు), ౨ ఆవ్యమిశ్రః. గౌరవింపబడువారి పేరులు.
శ్లాఘ్యస్తత్రభవన్తుఖాః.		౧ శ్లాఘ్యః, ౨ తత్రభవా (త్-పు) శ్లాఘ్యులపేరులు.

స్వాదేవానాంప్రియఃక్షేపే

౧ దేవానాంప్రియః. ఆక్షేపాక్తి
పేరు.

హతకో బంధుదగ్ధవత్,
అణుః కనీయా నల్పిష్ఠః

౧ హతకః, ౨ బంధుదగ్ధవత్ (త్-పు)
౧ అణుః, ౨ కనీయా (స్-పు), ౩
అల్పిష్ఠః. అల్పమైనదాని పేరు.

పిండితం గుణితం హి తమ్

౧ పిండితం, ౨ గుణితం, ౩ హితం.
రెట్టింపుగాఁజేయఁబడినది

ఖట్వాసూధో వినీతః స్యా

౧ ఖట్వాసూధః, ౨ వినీతః. అవినీతుని
పేరులు.

న్మరాల మస్మణే సమే,

౧ మరాళం, ౨ మస్మణం. నునుపైన
దాని పేరులు.

ప్రాంజలః ప్రగుణో జిహ్వాః

౧ ప్రాంజలః, ౨ ప్రగుణః, ౩ జిహ్వాః
కుటిలమైనదాని పేరులు.

ప్రాణాయ్యః సాధ్వనిందితః

౧ ప్రాణాయ్యః, ౨ సాధు (ఉ-న), ౩
అనిందితః. సాధువునకు పేరులు.

త్వస్త్యద్భిన్నం చాన్యతర
దపష్ఠుల మపష్ఠు చ,

౧ త్వ, ౨ త్వత్, ౩ భిన్నం, ౪
అన్యతరం, ౫ అపష్ఠులం, ౬ అపష్ఠు
వేటుగనున్న దాని పేరులు.

కరంబితంచఖచితం రుషితం
గురుగుండితమ్. ౨౭

౧ కరంబితం, ౨ ఖచితం, ౩ రుషితం,
౪ గురుగుండితం. చెక్కకూర్పఁబడినదాని
పేరు.

సపాత్రసమితోఽన్యత్రభో
జనాస్తీభితోనయః
ఇతి విశేష్యనిఘ్నవర్గః.

౧ పాత్రసమితః. భోజనములకు అన్య
త్ర కలియనివాఁడు.
ఇది విశేష్యనిఘ్నవర్గము.

విధి ర్విధానం కర్తాస్త్రీ క్రి
యా కృత్యా విధాకృతిః,

౧ విధిః (పు), ౨ విధానం (న), ౩
కర్తా (న్-స), ౪ క్రియా, ౫ కృత్యా, ౬
విధా, ౭ కృతిః. కర్తృపేరులు.

వ్యాప్యం తు సాధనం

౧ వ్యాప్యం (న), ౨ సాధనం. సాధ
నముపేరులు.

కర్తయుతాజియ్యేతు సంగ
తమ్.

౨౮

౧ సంగతం (న), ౨ కర్తయుతాజియ్యే
(కార్తికులచే జయించుటకు నశక్యమైన
ది) (యుక్తియుక్తవాక్యము స్నేహము
నిన్ని) చెప్పుదురు.

అంగారితం పలాశానాం కలి
కో ధ్గమనే స్మృతం,

౧ అంగారితం (న), పలాశానాం కలి
కోధ్గమనే = మోదుగమొగ్గలవికాసము
పేరులు.

జలయంత్రగృహం ధీరైః
సముద్రగృహముచ్యతే ౨౯

౧ జలయంత్రగృహం, ౨ సముద్ర
గృహం. జలమధ్యభాగమున నేర్పాటు
జేయబడిన గృహముపేరులు

జలహం తు విదుః స్వల్పే

౧ జలహం (న), స్వల్పే విదుః=స్వల్ప
జలయంత్రగృహమునుగాఁ జెప్పుదురు.

సమాలీ కుసుమాకరం,

౧ సమాలీ (ఈ-సీ), ౨ కుసుమాకరం.
మాఖమాసము

స్తనాభోగ స్తనభరః

౧ స్తనాభోగః, ౨ స్తనభరః. స్తన
భారముపేరులు.

పరభాగ స్తు సంపది. ౩౦

౧ పరభాగః, ౨ సంపత్ (ద్-సీ), సంప
త్తునకుపేరులు.

ఆలింగనంత్యంగపాలిః శ్లిషా

౧ ఆలింగనం, ౨ అంగపాలిః (సీ), ౩
శ్లిషా. ఆలింగనము.

ఖట్టిస్త్యసద్గ్రహః,

౧ ఖట్టిః (పు), ౨ అసద్గ్రహః. (పాడె)
లేదా అసద్గ్రహము.

స్యాదంధో నేంద్వకం

౧ అంధః (న-న), ౨ నేంద్వకం. అన్న
ముపేరులు

సగ్ధిః సహభోజన మిత్యపి

౧ సగ్ధిః, (సీ), ౨ సహభోజనం సహ
భోజనముపేరులు

ధార్తికాణాం తు సంభూ
య భోజనే గణచక్రకం,

౧ గణచక్రకం (న), ధార్తికాణాం
సంభూయభోజనే=ధార్తికులుకలసి భోజ
నము చేయుటకుపేరు.

క్రీడాక్రీడకయోద్ధోస్థః సే
వాయాం సేచకేచ సః 3౨

దానం దాయోఽథ
దుర్జాతం దుఃసమంచ సమం
జనం,

కలంజోతా విషాస్త్రేణ హ
తా యామృగపక్షిణౌ. 3౩

ఛేదోక్తి ర్వక్రభణితం

గోముఖం తూపలేపనం,

వార్థాయనాప్తం యత్పూ
ర్ణవాత్రం పూర్ణాలకంచతత్

బుద్ధద్రవ్యం ప్రాపకం స్యా

త్సత్త్వం ద్రవ్యంచ వస్తుచ,

లేశం స్తూపపదం గంధోఽ
నుబంధేషత్కం వప. 3౪

ఛేదః ఖండోఽస్త్రియాం

గాలిః శపనం

౧ దోస్థః (పు). క్రీడా క్రీడకయోః
సేవా సేవకయోః = క్రీడకు క్రీడించు
వానికి, సేవకు సేవించువానికి పేరు.

౧ దానం, ౨ దాయః. ధానముపేర్లు.
౧ దుర్జాతం, ౨ దుస్సమం, 3 అస
మంజనం. అసమంజమునకు పేరులు.

౧ కలంజః. (యా మృగపక్షిణౌ. వి
షాస్త్రేణ హతౌ తౌ కలంజః) ఏమృగ
పక్షులు విషవిగ్ధాస్త్రముచే జంపబడెనో
ఆమృగపక్షులకు పేరు.

౧ ఛేదోక్తిః (సీ), ౨ వక్రభణితం.
పక్రోక్తి పేరులు

౧ గోముఖం (న), ౨ ఉపలేపనం. అ
లుకుటకు పూయుటకు పేరులు.

౧ పూర్ణవాత్రం, ౨ పూర్ణాలకం. వా
ర్థాయనాయ యత్, ఆప్తం, తత్ = కట్ట
మివ్వడిమునకు సిద్ధముగానుంచిన పల్లె
రము-అనఁగా కట్టముకొరకు పండ్లు పసు
పుబట్టలు మొదలైనవియుంచిన పల్లెరమని
భావము.

౧ బుద్ధద్రవ్యం (న), ౨ ప్రాపకం. బు
ద్ధద్రవ్యము పేరులు

౧ సత్త్వం, ౨ ద్రవ్యం, 3 వస్తు ద్ర
వ్యముపేరులు.

౧ లేశం, ౨ స్తూపపదం, 3 గంధః. ర
అనుబంధః, గోళావత్కరః లేశముపేరులు.

౧ ఛేదః, ౨ ఖండః (ప్రు). ఖండము
పేరులు

౧ గాలిః (పు), ౨ శపనం (న) శాప
ముపేరులు.

శమనం శమః,

౧ శమనం (న), ౨ శమః (పు). శాన్తి పేరులు.

వప్రస్తు ధూళికేదారః

౧ వప్రః, ౨ ధూళికేదారః. పాలము పేరులు.

స్నానీతిర్భక్షణంచ సా. 3౬

౧ స్నాః (నీ), ౨ వీతిః, ౩ భక్షణం (న) భక్షణము పేరులు.

మైత్రేయికా మిత్రయుద్ధం

౧ మైత్రేయికా, ౨ మిత్రయుద్ధం (న). మిత్రయుద్ధము.

పర్యంక స్తవసస్థికా, అథ

౧ పర్యంకః, ౨ అవసస్థికా (నీ) మంచము పేరులు.

హేతు రుపాదానం

౧ హేతుః, ౨ ఉపాదానం (న). హేతువు పేరులు.

ప్రత్యయాః సహకారిణః.

౧ ప్రత్యయః, ౨ సహకారీ (న్-పు). సహకారి పేరులు.

అనుమా త్వనుమానంస్యా

౧ అనుమా (నీ), ౨ అనుమానం (న). అనుమానము పేరులు.

ద్వాప్యంలింగంచసాధనం,

౧ వ్యాప్యం (న), ౨ లింగం. ౩ సాధనం. వ్యాప్యమగు హేతువు

ప్రత్యక్షోపాక్షమధ్యక్షం

౧ ప్రత్యక్షం, ౨ ఉపాక్షం, ౩ అధ్యక్షం. ప్రత్యక్షము పేరులు.

ధన్ధంధాంధ్య మపాటవమ్.

౧ ధన్ధం (న), ౨ ధాన్ధ్యం, ౩ అపాటవం. (ధంధాయాః. (శిశుత్వము) (ధాన్ధా. పృథ్వికాశిశుః) తద్భావః.

బోధో బోధిః

౧ బోధః, ౨ బోధిః (నీ) బోధ పేరులు.

సమంతాత్తు జ్ఞానం స్యాత్సముదాగమః,

౧ సముదాగమః సమంతాత్తు జ్ఞానం స్యాత్ = అంతటజ్ఞానము.

ఋషిః శాస్త్రకృదాచార్యః

౧ ఋషిః, ౨ శాస్త్రకృత్ (త్), ౩ ఆచార్యః. ఋషి పేరులు.

శాస్త్రంతు స్మృతిరాగమః.

౧ శాస్త్రం, ౨ స్మృతిః, ౩ ఆగమః. శాస్త్రము పేరులు

సాఖ్యం సమీక్షం స్యా	౧ సాంఖ్యం (న), సమీక్షం. సాంఖ్యము పేరులు.
ద్వివ్యదోహదం తూపయాచితం,	౧ దివ్యదోహదం (న), .౨ ఉపయాచితం. ముడుపు (దేవుడికిచ్చు మ్రొక్కుబడి సొమ్ము)
కరిణో రూపమిచ్చంతి కర్ణాస్సాసే ఝలఝ్వులా. రం	౧ ఝలఝ్వులా (సీ). కరిణః కర్ణాస్సాసే రూపం ఇచ్చంతి = ఏనుఁగయొక్క, కర్ణాస్సాలమునకు పేరు.
రామేణ రావణవధో రామాయణ మ	౧ రామాయణం (న). రామేణ రావణవధః. రామాయణము పేరులు.
ఘోచ్చయః, వస్త్రగ్రంథిశ్చ నీవీ స్యా	౧ ఉచ్చయః, ౨ వస్త్రగ్రంథిః (సీ), ౩ నీవీ. కోకముడి పేరులు.
వృణితం రతికూజితమ్. రం	౧ మణితం, ౨ రతికూజితం. రతికూజితము.
శ్వభ్రౌఽవపాతో	౧ శ్వభ్రః, ౨ అవపాతః. గర్తము పేరులు.
హృల్లేఖ స్తర్క	౧ హృల్లేఖః, ౨ తర్కః తర్కము పేరులు.
శీర్షంతు శీలితం,	౧ శీర్షం (న), ౨ శీలితం. (శీలితస్య), పరిశీలన జేయఁబడినది.
ఏకీయా ఏకపక్షాః స్యుః సహాయాః సహభావినః. ర౨	౧ ఏకీయాః (బ-పు), ౨ ఏకపక్షాః, ౩ సహాయాః, ౪ సహభావినః (న్-పు) సహాయుల పేరులు.
కులీరా త్వేగ విజ్ఞానపదారాష్ట్రనివాసినః,	౧ న్వేగవిః. ఎండ్రకాయ శిశువు పేరు. ౧ జానపదాః, ౨ రాష్ట్రనివాసినః (బ). రాష్ట్రమున నివసించువారి పేరులు
ప్రత్యక్షీ వ్యక్తదృష్టార్థశ్చైథ కర్తనతర్కుః. ర౩	౧ ప్రత్యక్షీ (న్-పు), ౨ వ్యక్తదృష్టార్థః. సాక్షి పేరులు. ౧ కర్తనం, ౨ తర్కుటం. నూలువధుకుట పేరులు.

చిరకాలం దీర్ఘరాత్ర

౧ చిరకాలం, ౨ దీర్ఘరాత్రం. చిరకాలముపేరులు.

మామిటా మస్తువాజినం,

౧ ఆమిటా, ౨ మస్తు, ౩ వాజినం. జున్ను పేరులు.

తదాత్వం ప్రముఖం

౧ తదాత్వం, ౨ ప్రముఖం. తత్కాలముపేరులు.

రాజ మల్ల ఉత్పిక్త ఉద్ధతః

౧ రాజమల్లః, ౨ ఉత్పిక్తః, ౩ ఉద్ధతః. ఉద్ధతునిపేరులు.

వైవధం వివాదే

౧ వైవధం, ౨ వివాదః. వివాదము పేరులు.

ఆరంభ ఆడంబరార్థకః,

౧ ఆరంభః, ౨ ఆడరః, ౩ ఆడంబరః. ప్రారంభముపేరులు.

రభసో గమకారిత్వం

౧ రభసః, ౨ గమకారిత్వం వేగము పేరులు.

కాముదీ కార్తికోత్సవే రః

౧ కాముదీ (ఈ-సీ). కార్తికోత్సవము పేరు.

ఆవేశాటోప సంరంభాః

౧ ఆవేశః, ౨ ఆటోపః, ౩ సంరంభః. ప్రయత్న తాత్పర్యముపేరులు

ప్రియావాక్పటుచాటునీ,

౧ ప్రియావాక్ (చ్-పు), ౨ చటుచాటునీ. ప్రియవాక్యముపేరులు

ప్రీతిరూపం ప్రతిచ్ఛందం

౧ ప్రీతిరూపం, ౨ ప్రతిచ్ఛందం. ప్రతిమపేరులు

సంవేశన రత్నిక్రియే రః

౧ సంవేశనం, ౨ రత్నిక్రియా. సంభోగముపేరులు.

అభ్యాసః ఖురళీయోగ్యా

౧ అభ్యాసః, ౨ ఖురళీ, ౩ యోగ్యా. శాస్త్రాభ్యాసముపేరులు

నిర్వర్తన నిభాలనే

౧ నిర్వర్తనం, ౨ నిభాలనం. పరిశీలనముపేరులు.

శాలినీ కరణం న్యగ్భావనం

౧ శాలినీకరణం, ౨ న్యగ్భావనం. తిరస్కారముపేరులు.

గంధన సూచనే. ౪౭

౧ గంధనం, ౨ సూచనం. సూచిం
చుటపేర్లు.

భావః పదార్థో ధర్మః స్యా
త్సత్త్వం తత్త్వం చ వస్తుచ,

౧ భావః, ౨ పదార్థః, ౩ ధర్మః, ౪
సత్త్వం, ౫ తత్త్వం ౬ వస్తు (ఉ-న). వస్తువు
పేరులు.

సందర్భస్తు ప్రబంధఃస్యాత్

౧ సందర్భః, ౨ ప్రబంధః. సందర్భము
పేర్లు.

గ్రంథో ద్వాత్రింశదక్షరీ.

౧ గ్రంథః, ౨ ద్వాత్రింశదక్షరీ. అను
ష్టప్ స్లోకము పేరులు. (గ్రంథమని కొం
దఱు.)

సర్గబంధో మహాకావ్యం

౧ సర్గబంధః, ౨ మహాకావ్యం. మహా
కావ్యముపేరులు.

మహారూపక నాటకే

౧ మహారూపకం, ౨ నాటకం. నాట
కముపేరులు.

అథ వాఙ్మయభేదాస్సు
శ్చంపూః ఖండకథాకథా
ఆఖ్యాయికా పరికథా
కలాపక విశేషకా,

౧ చంపూః, ౨ ఖండకథా, ౩ కథా, ౪
ఆఖ్యాయికా, ౫ పరికథా. ఇవికావ్యభేద
ములపేరులు. (వాఙ్మయభేదమని కొందఱు)

౧ కలాపకం, ౨ విశేషకః. తిలకము
పేరులు [పేర్లు.

సందానమనిరుద్ధం చ
ప్రకీర్ణం సత్యకాదిషు. ౫౦

౧ సందానం, ౨ అనిరుద్ధం. పగ్గము
౧ ప్రకీర్ణం, ౨ గుత్సకః. చామరము
పేరులు.

సర్గో వర్గ పరిచ్ఛేదోద్ధాతా
ధ్యాయాంకసంగ్రహః, ఉ
చ్ఛాప్తసః పరివర్తశ్చ

౧ సర్గః, ౨ వర్గః, ౩ పరిచ్ఛేదః, ౪
ఉద్ధాతః, ౫ అధ్యాయః, ౬ అంకః, ౭
సంగ్రహః, ౮ ఉచ్ఛాప్తసః, ౯ పరివర్తః.
కథావిభాగములపేరులు.

పటలఃకాండమస్త్రీయామ్.
౫౧ స్థానం ప్రకరణం పర్వా
హ్ని కంచ గ్రంథసంధయః,

౧ పటలః, ౨ కాండః, (స్తు) ౩ స్థానం,
౪ ప్రకరణం, ౫ పర్వ, (న్-న) ౬ ఆహ్ని
కం, ౭ గ్రంథసంధిః. గ్రంథముల సంధుల
పేరులు.

ప్రజ్ఞప్తిః పరిభాషా శైలీ
సంకేతసమయకారాశ్చ,

ప్రతివాణిః ప్రతివచనం

సముదాచారా స్త్యభిప్రా
యాః ౫౩. అప్రతిరూప
కథా స్యాత్సంగణికా

చోరణం పరిత్యాగః,

స్వాదుద్వర్ధనమంతర్వాసత్రి
షు

పిండమాహారః. ౫౪

అవసర్గః ప్రాకామ్యం స్వా
చ్ఛంద్యానుమననమిత్యపిచ,

ఆకల్పక ఉత్కంఠా చింతా
కర్తవ్యథా

స్త్యానం. ౫౫. ఆక్షేపః
త్యాకారః

స్వాధ్యాయః స్వా నిరం
తరాభ్యాసః,

హర్షస్వనః కిలకిలా

సదృశస్పందనంతు నిస్పం
దః. ౫౬.

అవసానం తు విరామో మ
ధ్య మథో

౧ ప్రజ్ఞప్తిః, ౨ పరిభాషా, ౩ శైలీ,
౪ సంకేతః, ౫ సమయకారః. సంకేతము
పేరులు.

౧ ప్రతివాణిః, ౨ ప్రతివచనం. బదులు
మాట పేరులు.

౧ సముదాచారాః, (బ) ౨ అభిప్రా
యాః. అభిప్రాయముల పేరులు.

౧ సంగణికా. (సీ). అప్రతిరూపమగు
(అసమానమగు) కథ పేరు.

౧ చోరణం, ౨ పరిత్యాగః. విడిచి
పెట్టుట పేరులు.

౧ ఉద్వర్ధనం, ౨ అంతర్వాసః. లోలోన
నవ్వుకొనుట పేరులు.

౧ పిండం, (త్రి) ౨ అహారః. ఆహా
రము పేరులు.

౧ అవసర్గః, ౨ ప్రాకామ్యం, ౩ స్వా
చ్ఛంద్యం, ౪ అనుమననం. అష్టవిభూతు
లలో నొకటియగు ప్రాకామ్యము పేరు.

౧ ఆకల్పకః, ౨ ఉత్కంఠా, ౩ చిం
తాకర్త. చింతాకర్తకు పేరులు.

౧ స్త్యానం, ౨ ఆక్షేపః, ౩ అత్యా
కారః. అక్షేపణ పేరులు.

౧ స్వాధ్యాయః, ౨ నిరంతరాభ్యాసః.
వేదాధ్యయనము పేరులు

౧ హర్షస్వనః, ౨ కిలకిలా. సంతోష
ధ్వని పేరులు.

౧ సదృశస్పందనః, ౨ నిస్పంధః. కదల
కుండుట పేరులు.

౧ అవసానం, ౨ విరామః, ౩ మధ్యం.
అవసానము పేరులు.

మండలం చక్రం, స్యా
దారంభః ప్రస్తావనాతదా
ముఖమపి జ్ఞేయం. ౫౭
ఇతి సంకీర్ణవర్గః.

గమండలం, ౨చక్రం. చక్రముపేరులు.
౧ ఆరంభః, ౨ ప్రస్తావనా, ౩ ఆము
ఖం. ప్రస్తావన పేరులు.
ఇది సంకీర్ణవర్గము.

స్వరకాద్యాది కాద్యంత
క్రమా నానార్థసంగ్రహం
విహాయామరకోశోక్త మకా
ష్ఠీత్పురుషోత్తమః. ౫౮.

పురుషోత్తమః = పురుషోత్తమకవి, అ
మరకోశోక్తం = అమరకోశమందుఁ జెప్పఁ
బడిన నానార్థసంగ్రహమును, విహాయః
వదలి, స్వరకాద్యాది కాద్యంతక్రమాత్ =
అకారాది హకారాంతవర్ణము లాదియు
న్ను, కకారాది హకారాంతవర్ణము లంత
ముననున్న గల పద్ధతివల్ల (క్రమమువల్ల)
నానార్థసంగ్రహం = నానార్థసంగ్రహమును,
అకారీత్ = చేసెను.

శక్రాఽపర్ణయోశ్చార్థో

అర్థః, (పు), శక్రః. దేవేంద్రుఁ
డు. అర్థ-పర్ణయోః = జిల్లేడు చెట్టు.

భీకస్త్యభయకామినోః,

అభీకః (పు), అభయ = భయము
లేనివాఁడు. కామినోః = కాముకుఁడు

రూప కాంతికయో శ్చాం
కోఽ

అంకః. రూపక = రూపకవిశేషము.
అంతికయోః = సమీపము.

లిమకో భేకకోకిలా. ౫౯

అలిమకః భేక = కప్ప, కోకిలా =
కోకిలము.

అంతికం నికటం చుల్లి

అంతికం (న). నికటం = సమీ
పము, చుల్లిః = పొయ్యి.

ర్నాట్యోక్తా చాగ్రజాంతి
కా,

అంతికా (నీ). నాట్యోక్తా అగ్రజా =
నాట్యోక్తియందప్ప.

అనీకోఽస్త్రీ రణే సై న్యే
గౌర్యం మాతరి

అనీకః (పు). రణే = యుద్ధము,
సై న్యే = సైన్యము.

చాంబికా. ౬౦. స్యా

అంబికా (నీ). గౌర్యం = పార్వతి,
మాతరి = తల్లి.

దశ్శంతక ముత్థానే మల్లి
కాఛదనేపి చ,

ఆహ్నికం దిననిర్వర్త్యం త
స్త్రిబం నిత్యకర్తృణి ౬౧.

స్వాదాఛ్చరితకం హాసవి
శేషే చ నఖక్షతే,

ఉదర్క ఏష్యత్కాలీయ
ఫలే మదనకంటకే శ్రీయా

ముత్కులికా హేలోత్కం
తాసలిలవీచిషు,

కోశాంగేకాశికోవిశ్వామిత్రే

గౌర్యాం చ కాశికీ ౬౩.

కృష్ణత్వే చ హిమాన్యాం
చ గౌరీకాలోశ్చ కాలికా,

వర్షోపలేస్త్రీకరకా కరంకే
కరకేశ్రీయామ్. ౬౪

కుసుంభే దాడిమేపక్షిభేదే
చ కరకః పుమాన్,

కరమధ్యాంగులౌ చ స్వా
త్కర్ణికాథ ద్రుమాంతరే

ద్వికే ధృష్టే చ కాకస్వా

అశ్శన్తకం (న). ఉత్థానే = లేవ
డము, మల్లి కాఛదనే=మల్లెఆకు.

ఆహ్నికం (న) దిననిర్వర్త్యం=ఒక
రోజు నిర్వర్తించుతగినకర్మ, నిత్యకర్తృణి =
నిత్యమును జేయఁదగినకర్మ.

ఆఛ్చరితకం (న). హాసవిశేషే =
హాసవిశేషము, నఖక్షతే=నఖక్షతము.

ఉదర్కః. ఏష్యత్కాలీయఫలే =
భవిష్యత్కాలఫలము. మదనకంటకే =
ఉష్ణేత్రములు

ఉత్కులికా (నీ). హేల = విలా
సము, ఉత్కంఠా = ఇష్టమైనవస్తుప్రాప్తి
యందు త్వర, సలిలవీచిషు=తరంగములు.

కాశికః. కోశాంగే=ఖజాంజిమొద
లగు బొక్కసమునకు అంగము, విశ్వా
మిత్రే=విశ్వామిత్రుఁడు.

కాశికీ (నీ). గౌర్యాం=పార్వతి
కాలికా (నీ). కృష్ణత్వే = నలుపు,
హిమాన్యాం = హిమసంహతి, గౌరీ =
పార్వతి, కాలోశ్చ=కాలికా దేవి.

కరకా (నీ). వర్షోపలే=పడగండ్లు,
కరంకే = పక్కటముకలగుంపు.

కరకః (పు) కుసుంభే = కుసుంభా
పువ్వు, దాడిమే=దానిమ్మచెట్టు, పక్షిభేదే=
పక్షివిశేషము కరకః (పు)

కర్ణికా(నీ) కరమధ్యాంగులౌ =
హస్తమధ్యాంగులి (చేతి నడిమివ్రేలు)
ద్రుమాంతరే=పన్నగోరింట.

కాకః (పు) ద్వికే=కాకము, ధృష్టే
=నిర్లజ్జుఁడు.

కౌతుకం మంగలేచ్చ
యోః, భోగ్యేఽప్యథ స్యా
తులకం శ్లోకైకార్థపటో
లయోః. ౬౬.

కులకో నాక కాకేందూ

క ఆత్మా చ సుఖం చ కం,

వేచక స్త్రీజితౌ కాకరుకౌ

కాలేయకః శునిః. ౬౭. కు
లీనే

చాథకనకం ధుస్తూరే నాగ
కేసరే, చంపకే కింశుకే హే
మ్ని

కృషకౌ ఫాలకర్షకౌ ౬౮

రోమాం చే తుద్రశత్రౌ చ
ద్రుమాంగేకంటకోస్త్రీయాం,
రాజధాన్యాం నితంబేఽద్రే
ర్వలయే కటకోఽస్త్రయామ్.

వేణౌ నా కార్దుకం చాపే

గుణవృక్షేఽపి కూపకః,

కల్కో విభీతకే త్రైలవిశేషే
చాథ

కౌతుకం (న) మంగళ = మంగళ
ము. ఇచ్చయోః=ఇచ్చ.

కులకం (న) భోగ్యే = భోగము,
శ్లోకైకార్థ = ఏకార్థశ్లోక సమూహము,
పటోలయోః=చేతిపట్ల చెట్టు.

కులకః (పు) నాక = స్వర్గము,
కాకేందూ=చిట్టి తుమికి చెట్టు.

కః (పు), ఆత్మా = ఆత్మ, సుఖం=
సుఖము. (కం. న)

కాకరుకః (పు) వేచక=గుడ్లగూబ,
స్త్రీజితౌ = స్త్రీజితుడు

కాలేయకః. శునిః=కుక్క. కులీనే=
సత్కులీనుడు.

కనకం (న) ధుస్తూరే = ఉమ్మెత్త,
నాగకేసరే = నాగకేసరవృక్షము, చంపకే=
చంపకవృక్షము, కింశుకే = మోదుగ,
హేమ్ని = బంగారు.

కృషకః. ఫాల = నాగేటికట్టు,
కర్షకౌ=దున్నేవాడు.

కంటకః రోమాం చే=గగ్నర్పాటు, తు
ద్రశత్రౌ=నీచశత్రువు. ద్రుమాంగే=ముల్లు.

కటకః(పు). రాజధాన్యాం=రాజధా
ని, అద్రేః=నితంబ=కొండచరియ, వలయే=
వలయము.

కార్దుకం. వేణౌ = వెదురు, (పు).
చాపే = ధనువు

కూపకః (పు). గుణవృక్షే = ఓడ
నడిమికొయ్య.

కల్కః. విభీతకే = తాడిచెట్టు.
త్రైలాదివిశేషే = త్రైలవిశేషము.

కంచుకః. ౭౦. నిర్దోకే చో
లకే వారవాణేఽథ

కుశికో మునౌ, శాలే

కిష్కః ప్రకోష్ఠేఽపి

వ్యాఖ్యాశ్లోకేఽపి కారికా.

ఖగే యమేఛద్దవిప్రేకంకః

సూచ్యాం చ కుర్చికా,

క్రముకో భద్రముస్తేఽపి

కోక శ్చక్రే వృకేఽపి చ

పునర్నవా కారవేల్ల పర్ణా
శేష కతిల్లకః,

కృకవాకుర్తయూరేఽపి

పంశే దైత్యే చ కీచకః

నీచేఽపిక్షుల్లకో

మూర్ధాత్రాణేనాకౌ చ ఖో
లకః,

కంచుకః (పు). నిర్దోకే = పాము
కుబుసము, చోలకే = కవచము, వార
వాణే = కవచము.

కుశికః. మునౌ = మునివిశేషము,
శాలే = ఏవె చెట్టు.

కిష్కః. (పు). ప్రకోష్ఠే = నలువది
రెండంగుళముల ప్రమాణము. అపిశబ్ద
ముచే కుత్సితుడు.

కారికా (సీ). వ్యాఖ్యాశ్లోకే =
వ్యాఖ్యానవిశిష్టమగు శ్లోకము. అపిశబ్ద
ముచే నటునిభార్య.

కంకః (పు). ఖగే = రాబందు, య
మే = యముడు. ఛద్దవిప్రే = కపటబ్రాహ్మ
ణుడు

కుర్చికా (స్త్రీ). సూచ్యాం =
సూది.

క్రముకః. భద్రముస్తే = నాగము
స్తలు. అపిశబ్దముచే పోకచెట్టు.

కోకః చక్రే = చక్రవాకపక్షి,
వృకే = తోడేలు.

కతిల్లకః. పునర్నవా = ఎఱ్ఱగలిజేగు.
కారవేల్ల = కాకరచెట్టు.

కృకవాకు. మయూరే = నెమిలి,
అపిశబ్దముచే కోడి.

కీచకః. దైత్యే = రాక్షసుడు.
పంశే = వెదురు.

క్షుల్లకః. నీచః = నీచుడు, అపి
శబ్దముచే దరిద్రుడు

ఖోలకః. మూర్ధాత్రాణే = తలపాగ,
నాకౌ = స్వర్ణము.

చారో దుంరూచ ఖనకా
గోలకా మణిజారజౌ. ౭౪.

ఖగే లగ్నేచ గోరంకుః

సంఖ్యాభేదేఽపి గండకః,

శృంగ్యాం చ గ్రామయుద్ధే
చ గ్రామమద్గురికాస్త్రీయాం.

గాంధికో లేఖకేఽపి స్యా

ద్గుహ్య కశ్చేక నిఘ్నయోః,

వేశ్యాయూధ్యోశ్చగణికా

చషకం సరకేఽపి చ. ౭౬

గ్రంధికా పార్థ వైవజ్ఞే
గ్రంధిపణ్ణే చ నద్యయోః,

కంతాలంకార ఖద్యోత వి
ద్యుత్సు చిలిమోలికా. ౭౭

చారకో భోజకే బంధే

నాటకాంగేఽపి చూలికా,

చిత్రకం చిత్రకే క్లిబం

ఖనకః, ౨ చోర=దొంగ.

గోలకః. మణి=రత్నము, జారజౌ=
జారస్త్రీకొడుకు

గోరంకుః. ఖగే = గోరంకిపిట్ట, లగ్నే=
పూటకాపు.

గండకః. సంఖ్యాభేదే = సంఖ్యా
భేదము అపిశబ్దముచే ఖడ్గమృగము.

గ్రామమద్గురికా శృంగ్యాం=బొమ్మ
ఛాయి అనుచోప, గ్రామయుద్ధే=గ్రామ
యుద్ధము.

గాంధికః. లేఖకే = వ్రాయువాడు,
అపిశబ్దముచే సుగంధవ్యవహారి.

గుహ్యకః. ఛేక = పెంపుడుపక్షి.,
నిఘ్నయోః = పరాధీనుడు.

గణికా. వేశ్యా = బోగముది,
యూధ్యోః=అడవిమొల్ల.

చషకం. సరకే = మద్యము, అపి
శబ్దముచే పానపాత్రము.

గ్రంధికం (న) పార్థ = అర్జునుడు,
వైవజ్ఞే=వైవజ్ఞుడు, గ్రంధిపణ్ణే=సుగంధ
ద్రవ్యము.

చిలిమోలికా కంతాలంకార=కంత
భూషణము, ఖద్యోత = మెలుగుడు
పురుగు, విద్యుత్ = మెలుపు.

చారకః. భోజకే= భుజించువాడు,
బంధే=బంధవిశేషము.

చూలికా నాటకాంగే=నాటకము
నందలి అంగవిశేషము, అపిశబ్దముచే పిలక
జుట్టు,

చిత్రకం. చిత్రకే = బొట్టు.

వ్యాఘ్రైరండా చ చిత్ర
కా. ౨౮

గృహసక్తే పక్షిమృగే ఛే
కో నాగరికే త్రిషు,

కంబౌ జలకరంకస్యాన్నా
రికేలఫలేపి చ. ౨౯

జైవాత్మకః కృశే చంద్రే
దీర్ఘాయుషి చ సత్రిషు,

జాలికా వస్త్రభి

తూట కృత్కైవరౌ చ
జాలికా. ౩౦.

జంఘాయా మద్రిభిత్తౌ చ
ఖనిత్రే గ్రావదారణే, కపిత్థ
చాస్త్రీయాం టంక

ఘంటుకా వల్పశోణకౌ.

తిలకం చిత్రకే క్లోమ్ని నా
తరౌ తిలకాలకే,

గృహదారౌ తండకోఽస్త్రీ
సమాసప్రాయవాచి చ ౩౧.

తురుష్కః సిల్వాకే దేశే
ప్రాణ్యంగే త్రితయే త్రికం
కూపాంగేఽస్త్రీ

చిత్రకః. వ్యాఘ్ర=పెద్దపులి, ఏరం
డా = ఆముదపు చెట్టు.

ఛేకః, ౨ గృహసక్తేపక్షిమృగే =
ఇంటిలోఁ బెంచబడిన పక్షులు జంతువు
లు, నాగరికే=పనులలో నేర్పరి (త్రి)

జలకరంకః. కంబౌ=శంఖము, నారి
కేలఫలే = కొబ్బరికాయ, అపిశబ్దముచే
మేఘము.

జైవాత్మకః (త్రి). కృశే = చిక్కిన
వాడు, చంద్రే=చంద్రుడు, దీర్ఘాయుషి=
దీర్ఘాయుస్సుగలవాడు

జాలికా (సీ). వస్త్రభిత్ = వస్త్రవిశే
షము (దోమతెర.)

జాలికః. తూటకృత్ = కపటవర్త
నుడు, కైవరౌ=జాలరివాడు.

టంకః (పు) జంఘాయాం=పిక్క,
అద్రిభిత్తౌ = కొండచరియ, ఖనిత్రే =
త్రవ్వగోల, గ్రావదారణే = రాళ్లుచెక్కు
డలి, కపిత్థే=వెలగ చెట్టు.

ఘంటకః. అల్ప = స్వల్పము, శోణ
కౌ=దుండిగపు చెట్టు.

తిలకం చిత్రకే = బొట్టు, క్లోమ్ని=
మాంసము, తిలకాలకేతరౌ=తిలకవృక్ష
ము (పు.)

తండకః (పు). గృహదారౌ =
గృహమందలి దారువు. సమాసప్రాయవా
చి=సమాసవాక్యము.

తురుష్కః. సిల్వాకే=గంధద్రవ్యము,
దేశే = దేశము, ప్రాణ్యంగం=ముడ్డిపూస,
త్రితయే = మూడు, కూపాంగే = గిలక

తి క్తశాకః ఖదిరే వరుణ
ద్రుమే. ౮౩
దై త్యే నా కర్ణ థారేచ తా
రకం దృశిభే ననా,

ద్వికాకాక చక్రవాకా

పృశ్నాం కుందే దలాధకః.

నరకో నిరయే దై త్యే

నౌవాహే స్యాన్నియామ
కః, సభ్యే గురౌ చ

నవఫలికా నవరజస్యపి. ౮౪

నాళీకా పద్మనారాచౌ ద్వం
ద్వేపి పేటకోఽస్త్రియామ్,

సౌభాగ్యేపి పతాకాస్యా

త్పంకోఽస్త్రీ కర్దమాంహ
సోః ౮౫

పంచాలికా వస్త్రకృతపు
త్రికా గీతభేదయోః,

మణిదోషే శిలాభేదే ఫుల
కోలోమహర్షణే. ౮౬

తి క్తశాకః. ఖదిరే=చండ్ర చెట్టు, వరుణ
ద్రుమే=ఉలిమిరిచెట్టు.

తారకం. దై త్యే (పు)=రాక్షసుడు, కర్ణ
థారే=నావికుడు, దృశి=కంటిగుడ్డు, భే
(స్మ)=నక్షత్రము.

ద్వికః. కాకః=కాకి, చక్రవాకః=చక్ర
వాకపక్షి.

దలాధకః. పృశ్నాం = పృశ్నియను
చెట్టు, కుందే=మొల్ల చెట్టు.

నరకః. నిరయే=నరకము, దై త్యే =
రాక్షసుడు.

నియామకః. నౌవాహే=పడవలాగు
వాడు, సభ్యే = యోగ్యుడు, గురౌ=
గురువు.

నవఫలికా. నవరజసి = క్రొత్తగ
రజస్వలయైనది, అపి శబ్దముచే క్రొ
త్తది.

నాళీకః (పు) పద్మ = తామరపూవు,
నారాచౌ = బాణము, పేటకః = (పు),
ద్వంద్వే=సముదాయము.

పతాకా. సౌభాగ్యే=అదృష్టము, అపి
శబ్దముచేత జెండా.

పంకః (పు) కర్దమ=బురద, అంహసోః
=పాపము.

పంచాలికా (సీ) వస్త్రకృత పుత్రి
కా = గుడ్డబొమ్మ, గీతభేదే = గీతవిశే
షము.

ఫులకః. మణిదోషే = మణిదోషము,
శిలాభేదే = శిలాభేదము, లోమహర్షణే=
గగుర్పాటు.

పర్యస్తామపి పల్యంకః	పల్యంకః. పర్యస్తాం = యత్యాదుల ఆసనము. అపిశబ్దముచే మంచము.
ప్రియకో మృగనీపయోః,	ప్రియకః. మృగ = జింక, నీప=కడిమి చెట్టు.
పుష్పకం కంకణేఽపి స్వా	పుష్పకం కంకణే = కడియము, అపిశబ్దముచే విమానవిశేషము.
త్పరాకో వ్రతఖడ్గయోః.	పరాకః. వ్రత = వ్రతవిశేషము, ఖడ్గయోః=కత్తి.
చామరే గ్రంథభేదే చ విస్తారేఽపి ప్రక్షీర్ణకం,	ప్రక్షీర్ణకం. చామరే = వింజామర, గ్రంథభేదే = గ్రంథభాగము, విస్తారే = అతిశయము. అపిశబ్దముచే గుట్టము.
సితచ్ఛత్రాబ్జయోః పుండరీకం పుంసితు దిగ్గజే. ౮౯.	పుండరీకం. సితచ్ఛత్ర = తెల్లని గొడుగు, అబ్జయోః = తెల్ల తామర పూవు, దిగ్గజే (పు) = ఒక్క-దిగ్గజము, వ్యామే = పెద్దపులి, కోశకారే = పట్టు పురుగు.
వ్యామే చ కోశకారేచ	
పాకౌ పచన శాబకౌ,	పాకః. పచన = వంట, శాబకౌ = బాలుడు.
పుష్కలకో గంధమృగే కీలకే తుపణేఽపి చ. ౯౦	పుష్కలకః. గంధమృగే = కస్తూరి మృగము, కీలకః = అవునుకట్టుకొయ్య, తుపణే=బొద్ధభితుడు.
కవర్ద రజ్జు రాజీవ బీజకోశే వరాటకః,	వరాటకః. కవర్ద=గవ్వ, రజ్జు=త్రాడు, రాజీవ=తామరపూవు, బీజకోశే=తామర లోనిగడ్డె.
బృందారకౌ సురశ్రేష్ఠౌ	బృందారకః. సురా=దేవతలు, శ్రేష్ఠౌ = శ్రేష్ఠులు.
గిరిమేఘా బలాహకౌ. ౯౧	బలాహకౌ. గిరి = కొండ, మేఘా=మేఘము.

పింజేనా సికతాకర్ణభూషా
కన్యా చ బాలికా

శివమల్యాం బకః కప్పే

రాజ్ఞి భట్టారకః సురే. ౯౨

భూమికా రచనాయాం చ
మూర్త్యంతరపరిగ్రహే

మధుకా వల్లిభేదే చ
బర్హిచంద్రేచ మేచకః. ౯౩

హారభేదే మాణవకో బాలే
కుపురుషే వటా

మ యూరకోఽపామార్గే చ

హంసభేదేఽపి మల్లికః. ౯౪

యూతకం వస్త్రభేదే చ
యాతుకే సంశయేఽపి చ,

యమకం సంయమే శబ్దాలం
కారే యమజే త్రిషు. ౯౫

యాజ్ఞికో యాచకే దర్భ

బిలేరోకం రుచౌ పుమాన్,

బాలికా (వాలికా). పింజే (పు) =
దూదిపింజె, సికతా=ఇసుక, కర్ణభూషా=
చెవికమ్మ, కన్యా=కన్యక.

బకః. శివమల్యాం=వృక్షము, కప్పే
=కొంగ.

భట్టారకః. రాజ్ఞి=రాజు, సురే=దేవ
తలు.

భూమికా (సీ). రచనాయాం = అలం
కారము, మూర్త్యంతరపరిగ్రహే=వేష
మును వేసికొనుట

మధుకా వల్లిభేదే=తిప్పతీగె.

మేచకః బర్హిచంద్రే = నెమిలి
కన్ను.

మాణవకః. హారభేదే = ఇరువదిపేటల
దండ, బాలే=బాలుడు, కుపురుషే=కుత్సి
తుడు, వటా=బ్రహ్మచారి

మయూరకః. అపామార్గే = ఉత్తరే
ణుచెట్టు

మల్లికః హంసభేదే = హంసభేదము.
అపి శబ్దముచే మల్లెచెట్టు.

యూతకం వస్త్రభేదే = కట్నము,
యాతుకే=అల్లునకొచ్చు కట్నము, సంశయే
=సందేహము.

యమకం (త్రి). సంయమే = నియతి,
శబ్దాలంకారే=శబ్దాలంకారము, యమజే=
కవలపిల్లలు.

యాజ్ఞికః యాచకే = యాచకుడు,
దర్భ=చర్బ.

రోకం. బిలే=బిలము, రుచౌ = కాంతి

(పు).

రాకా దృష్టరజఃకన్యా క
చృపూర్ణేందుపూర్ణిమా. ౯౬

నీలవస్త్రేఽఽ ఓతారాయాం
లోచకో నిర్మితా త్రిషు,

నగరీ శాఖయోర్లంకా

కరిణ్యామపి బంధకీ. ౯౭

గురావనాథే గరుడే జినే
విఘ్నేవినాయకః,

వృషాంకా శివ భల్లాతా

పంచకౌ ధూర్తఫేరవా.

వైదేహకో వాణిజకే వై
శ్యాయా మపి శూద్రజే,

వైలక్ష్మ్యకార్యయోః క్షీ
బం వ్యలికం త్రిషు నాగరే.

బాష్ణీకం బాష్ణీకం ధీరహిం
గునోర్నాశ్వదేశయోః,

విపాకః పరిణామేఽపి

రాకా (సీ). దృష్టరజఃకన్యా = సమ
ర్థాడిన స్త్రీ, కచృపూర్ణేందు పూర్ణి
మా = పూర్ణచంద్రుడుగల పూర్ణిమా
దినము.

లోచకః. నీలవస్త్రే = నీలవస్త్రము,
అఓతారా=కనుగుడు, నిర్మితా (త్రి)
=నిర్మాణము.

లంకా. నగరీ = నగరవిశేషము, శాఖ
యోః=వృక్షశాఖ.

బంధకీ (ఈ.సీ). కరిణ్యాం=ఆడేనుగు,
అపిశబ్దముచే అంకుటాలు.

వినాయకః గురా=దేశికుడు, అనాథః
= దిక్కులేనివాడు, గరుడే = గరుత్మం
తుడు, జినే=జై నుడు, విఘ్నే=ఆటంకము.

వృషాంకః. శివా=శివుడు, భల్లాతా=
జీడిచెట్టు.

పంచకః. ధూర్త=దుండగుడు, ఫేర
వా=నక్క.

వైదేహకః (పు). వాణిజకే = క్రయ
విక్రయకారుడు=వైశ్యాయాం శూద్ర
జేఽపి = శూద్రునివల్లపుట్టిన వైశ్యస్త్రీ
సుతుడు.

వ్యంలికం (న) వైలక్ష్మ్య=సిగ్గు, అకా
ర్యయోః=చేయతగనపని, నాగరే=నేర్పరి
(త్రి).

బాష్ణీకం - బాష్ణీకం (న) ధీర=
కుంకుమ, హింగునోః = ఇంగువ, అశ్వ=
గుఱ్ఱము, దేశయోః=దేశవిశేషము.

విపాకః పరిణామేఽపి=పరిణమించుట,
అపిశబ్దముచేపండుట.

తిలకేఽపి విశేషకః. ౧౦౦

శంకుః కీలక సంఖ్యాస్త్ర జల
జంతుషు దృశ్యతే,

శిశుకః శిశుమా రేఽపి

శుకం గ్రంథి శిరిషయోః.
౧౦౧. క్షీణే రావణ పాత్రే

నావచాప శతపర్వికా

శల్క శూర్చ్యేఽపి

శూకస్తు స్యాదనుక్రోశ
శృంగయోః. ౧౦౨

శిలాటకో విలేపేఽట్ట

శుల్కో యశాతుక దాన
యోః,

శ్వావిదృతౌ చ శల్లకౌ

మణౌ ఖడ్గే చ సస్యకః. ౧౦౩

శీఢౌ చ శీఘపానే చ
సరకోఽ

స్త్యథ జన్తని సూతకం
పారదేఽప్యస్త్రీ

విశేషకః. తిలకేఽపి=బొట్టు, అపిశబ్దము
వల్ల అలంకారవిశేషము.

శంకుః (పు). కీలక=మేకు, సంఖ్యా=
సంఖ్య, అస్త్ర=ఆయుధము, జలజంతుషు=
జలజంతువులు

శిశుకః. శిశుమారే=పిడక మొసలి. అపి
శబ్దముచే శిశువు.

శుకం (న). గ్రంథి = స్థాణేయమను
గంధద్రవ్యము, శిరిషయోః = దిరిశన
పుష్పము, రావణపాత్రే = రావణమంత్రి
(పు)

శతపర్వికా (సీ). వచాఽపి = నల్లవస.
అపిశబ్దముచే గణిక.

శల్కః. శూర్చ్యేఽపి = పొడి. అపిశబ్ద
ముచే పట్టపేరు.

శూకః. అనుక్రోశ=దయ, శృంగయోః
=శిఖరము.

శిలాటకః. విలేపే=విలేపనము, అట్టే=
బురుజు.

శుల్కః. యశాతుక = కట్టము, దాన
యోః=ఈవి.

శల్లకీ (సీ). శ్వావిత్=వదుపంది, బుత్=
ఎలుగుబండ్లి

సస్యకః. మణౌ = మణి, ఖడ్గేచ,
ఖడ్గము.

సరకః. శీఢౌ = మద్యము, శీఘపానే=
మద్యసానము,

సూతకం (న). జన్తని = పుట్టుక, పార
దే=పాదరసము (పు). అపిశబ్దమునలన
మృతాశౌచము.

సూచకౌఖల కుక్కురౌ.

యుక్తే సంఘాటికా కుట్టి
న్యాం చ
గద్యేఽపి హారకః,

వాద్యభేదే హుడుక్కఃస్యా
దాత్యూహేచ మదోత్కృతే

ఇతి కాంతాః.

ఇందు లేఖాగుడూచ్యాం చ
పూః

సుఖం స్వర్ణభశ్చ ఖం,

గోముఖం లేపనం వాద్య
భాండే

సర్వేఽపి దుర్ముఖః. ౧౦౬

త్రిశిఖం స్యా త్రిశూలేఽపి

న్యూంఖః సామ్ని మనోరమే,

నఖం భుక్తౌ కరరుహే

కూర్తే పంచనఖో గజే. ౧౦౭

సూచకః. ఖల=దుష్టుడు, కుక్కురౌ=కుక్క.

సంఘాటికా. యుక్తే=జంట, కుట్టిన్యా=తార్పడుక తై.

హారకః. గద్యే=గద్యము, అపిశబ్దము వలన చోరుడు.

హుడుక్కః. వాద్యభేదే = వాద్య విశేషము, దాత్యూహే = భరతపక్షి కూకురుగుడ్డంగిపిట్ట, మదోత్కృతే=మనోద్రేకముగలది.

కకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఇందు లేఖా (సీ) గుడూచ్యాం = తిప్పతీగె, పూః=పురము

ఖం (న). సుఖం = సుఖము, స్వః = స్వర్గము, నభః=ఆకాశము

గోముఖం. లేపనం = పూయడము, వాద్యభాండే = వాయిద్య భాండము, పూరకవాద్యవిశేషము

దుర్ముఖః. సర్వే = సర్వవిశేషము, అపి శబ్దమువలన కానిమాటలు వదురువాడు.

త్రిశిఖం, త్రిశూలే=త్రిశూలము, అపి శబ్దమువలన శిఖరము.

న్యూంఖః సామ్ని = సామవేదమండలి ప్రణవషట్కము, మనోరమే = మనోహరమైనది.

నఖం (న) భుక్తౌ=భుక్తి, కరరుహే=గోరు.

పంచనఖః. కూర్తే = కూర్తము, గజే=గజము.

ఆదౌ ప్రథానే ప్రముఖం

వై శాఖో మంధమాసయోః,

కాండే నా విశిఖా రధ్యా

విశాఖో భేగుహే పునూఁ.

లేఖో దేవేఽపి పంక్తా స్త్రీ

శిఖా చూడాగ్రయోరపి,

శాఖా వేదవిభాగేఽపి

సఖా మిత్రసహాయయోః.

సుముఖ స్తార్మ్యపుత్రే

ఇతి ఖాంతాః.

చాపవర్గ స్త్యాగ మోక్ష
యోః,

శరీరోపాయాప్రథానేష్వం
గంపుంభూమ్ని నీవృతి. ౧౧౦

సంబోధనేంగా వ్యయం స్యా

దయోగో విధుర్దేఽపి చ,

ప్రముఖం (న) ఆదౌ = మొదలు,
ప్రథానే = ప్రథానమైనది.

వై శాఖః. మంధ = కవ్వము, మాసయోః =
వై శాఖము.

విశిఖా. కాండే = బాణము(పు), రధ్యా =
వీధి.

విశాఖః. భే = నక్షత్రము, గుహే =
కుమారస్వామి.

లేఖః దేవే = దేవుఁడు, పంక్త్యా =
పంకి, (స్త్రీ). అపిశబ్దమువలనఁ జూచు.

శిఖా. చూడ = మగవానిజట్టు,
అగ్రయోః = కొమ్మచివర.

శాఖా. వేదవిభాగే = వేదవిభాగము,
అపిశబ్దమువలన కొమ్మ.

సఖా (ఇ-పు). మిత్ర = స్నేహితుఁడు,
సహాయయోః = సహాయము.

సుముఖః (పు). తార్మ్యపుత్రే = గరు
త్తుంతుఁడు.

ఖకారాంతనానార్థశబ్దములు
ముగిసెను.

అపవర్గః. త్యాగ = త్యాగము, మోక్ష
యోః = మోక్షము.

అంగం (న) శరీర = శరీరము, ఉపాయ =
ఉపాయము, అప్రథానేషు = అప్రథా
నము, నీవృతి = దేశము (పు-బహు.)

అంగ (అ-వ్య). సంబోధనే = సంబో
ధనము.

అయోగః. విధురే = భార్యపోయిన
వాఁడు. అపిశబ్దమువలన వియోగము.

శపథేఽప్యభిషంగ స్వాస్య	అభిషంగః. శపథే-ప్రతిజ్ఞ, అపిశబ్దము వలన పరాభవము.
దనంగః స్వే స్త్ర రే పుమాన్.	అనంగః. స్వే=స్వకీయుఁడు, స్త్ర రే=మద నుఁడు.
పూర్ణత్వయత్నా వాభోగా	ఆభోగః. పూర్ణత్వ = పూర్ణత్వము, యత్నా=ప్రయత్నము.
వాయోగో వ్యాపృతా	ఆయోగః. వ్యాపృతా=వ్యాపించుట, అపిశబ్దమువలన రోగము.
వపి, జంగమేంగితయో రింగో	ఇంగః. జంగమ=నడచేసి, ఇంగితయోః =అభిప్రాయము.
నాట్య ఈహమ్మగో వృక్షే.	ఈహమ్మగః. నాట్య = నాట్యము, వృక్షే=తోడేలు.
ఫలం పూగస్య చోద్వేగ	ఉద్వేగః. పూగస్యఫలం = పోకబొం డము.
ముత్స్యగో న్యాయదాన	ఉత్సర్గః. న్యాయ = న్యాయము, దాన
యోః, సామాన్యేఽ	యోః = ఇచ్చుట, సామాన్యే = సాధార ణము, అపిశబ్దమువలన విడుచుట.
పుష్పరాగస్తు గ్రస్తారేఽం	ఉపరాగః. గ్రస్తారేఽంబ్యోః =
ద్యోశ్చ దుర్నయే. ౧౧౩	సూర్యచంద్రగ్రహణము, దుర్నయే = దుర్నితి.
హస్తచేదేతు సస్యానాం	కటభంగః. సస్యానాం హస్తచేదే =
కటభంగో నృపాత్యయే,	పైర్లను చేతులతో కోయడము, నృపా త్యయే=రాజనాశనము
కథాప్రసంగో వాతూలే	కథాప్రసంగః. వాతూలే = సుడిగాలి,
విషవై ద్యేఽపి వాచ్యవత్	విషవై ద్యే = విషవై ద్యుఁడు, అపిశబ్దము వలన చండాలుఁడు, (విశేష్యనిఘ్నము).
దేశే కలంగో ధూమ్యాట	కలింగః. దేశే = దేశవిశేషము, ధూ మ్యాట = కూకటమూగపిట్ట.
కలింగం కాటజే ఫలే, త్రి	కలింగం (న). కాటజే ఫలే=కొడిశ
షు దక్షే విదగ్ధే చ	కాయ, దక్షే=సమర్థుఁడు, విదగ్ధే=నేర్పరి

ఖడ్గౌ నిశ్రింశ గండకౌ.

స్వర్గే వశ్రే చరశ్చౌ చ బలి
వర్గచ గౌః పుమాకా,

స్త్రీబాణరోహిణీ దృగ్వి గావ్య
గూఢమిష్యపు భూమ్ని చ.

వైధవ్యే నృపనాశే చ ఛ
త్రభంగః ప్రక్షీర్తితః,
అశ్వగంధాపి తురగీ

తుంగౌ పున్నాగసోఛయా.

దీర్ఘాధ్వగః స్యాదుష్టేఽపి

నిషంగః సంగతూణయోః,

నాగః శ్రేష్ఠేభసర్పేషు క్షీ
బంసీసకరంగయోః. ౧౧౮

వృక్షేస్యా త్పుంసపున్నాగః
పతంగః శలభే రవౌ, కాకో
దుంబరి కాయాం స్త్రీ

ఫల్గుశ్రీఘ నిరర్థకే. ౧౧౯

పాలనేఽభ్యవహారే చ నిర్యే
శే పణ్యయోషితాం భోగః

ఖడ్గః. నిశ్రింశ = ఖడ్గము, గండకౌ =
మత్స్యశిశువు.

గౌః (పు). స్వర్గే = స్వర్గము, వశ్రే =
వశ్రాయుధము, రశ్చౌ = కిరణము, బలివర్గే =
ఎద్దు.

గౌః (స్త్రీ) బాణ = బాణము, రోహిణీ =
రోహిణీ నక్షత్రము, దృక్ = నేత్రము,
విక్ = చిక్కు, భూమిషు = భూమి, అపున్ = ఉద
కములు (స్త్రీ)

ఛత్రభంగః. వైధవ్యే = వైధవ్యము,
నృపనాశే = రాజనాశనము.

తురగీ (స్త్రీ) అశ్వగంధా = వెన్నెరుచెట్టు,
అపిశబ్దమువలన ఆడుగుట్టుము.

తుంగః. పున్నాగ = పున్నాగవృక్షము,
సోఛయా = ఉన్నతమైనది.

దీర్ఘాధ్వగః దుష్టే = దుష్టుడు, అపిశబ్ద
మువలన లొటపిట.

నిషంగః. సంగ = చేరిక, తూణయోః =
అమ్ములపాది.

నాగః. శ్రేష్ఠ = శ్రేష్ఠమైనది, ఇభ = ఏనుఁ
గు, సర్పేషు = సర్పము, సీసక = సీసము (న),
రంగయోః = తగరము.

పున్నాగః (పు). వృక్షే = సురపొన్న చెట్టు.
పతంగః. శలభే = పురుగు, రవౌ =
సూర్యుడు.

ఫల్గుః కాకోదుంబరికాయాం (స్త్రీ) =
బ్రహ్మమేడిచెట్టు, నిరర్థకే (త్రి) = పనికి
మాలినది.

భోగః. పాలనే = పాలించుట, అభ్యవ
హారే = భోజనముచేయుట పణ్యయోషి

సుఖే ధనేచాహేః శరీర ఫ
ణయోరపి. ౧౨౦

భగం వై రాగ్యయోసీచ్ఛా
జ్ఞానైశ్చ ర్యేషు చేష్యతే,

తరంగ భేదయో ర్భంగో

భంగం సన్యే శణాహ్వయే

ఏకదేశాంశయోర్భాగో

భృంగో ధూమ్యాటకేఽపి
చ,

భుజంగో భుజగే పిద్యే,

జామదగ్న్య తటా భృంగా.

మృగోఽన్విష్టౌ చ

మార్గస్తు మాసాన్వేషణ
వర్తసు,

యోగ శ్చారే ఽపూర్వ
లాభే సూత్రే విస్రబ్ధఘాతినీ
౧౨౩. ఉపాయే సంగతౌ
ధ్యానౌషధసన్నాహ యు
క్తిషు,

తాని ర్వేశే = వేశ్యలయొక్క భోగము,
సుఖే=సుఖము, ధనే=ధనము, అహేఃశరీర
ఫణయోః=పాముపడగ పాముదేహము.
అపి శబ్దముచే సంపద.

భగం వై రాగ్య=విరాగము, యోని=
మర్త దేశము, ఇచ్ఛా=కోరిక, జ్ఞానే=జ్ఞానం,
విశ్వ ర్యేషు = విశ్వర్యము.

భంగః తరంగ=కరటము, భేదయోః=
విరుగుట

భంగా. శణాహ్వయేసన్యే = పచ్చ
జనుము

భాగః. ఏకదేశ = ఏకాంశము, భాగ
యోః=పాలు

భృంగః. ధూమ్యాటకే=కూక³ముగ
పక్షి, అపిశబ్దముచే తుమ్రెద.

భుజంగః భుజగే=పాము, పిద్యే = వి
టుడు

భృంగుః. జామదగ్న్యః=పరశురాముడు,
తటా=ఒడ్డు.

మృగః అన్విష్టౌ=వెదకుట.

మార్గః మాసః = మార్గశిరమాసము,
అన్వేషణ = వెదకుట, వర్తసు =
త్రోవ.

యోగః చారే=చారుడు, అపూర్వ
లాభే=క్రాంత్రలాభము, సూత్రే=త్రాడు,
విస్రబ్ధఘాతినీ = నమ్మించి చంపువాడు,
ఉపాయే=ఉపాయము, సంగతౌ = కలిసి
ఉండుట, ధ్యాన = ధ్యానము, ఔషధ
సన్నాహ=ఔషధయత్నము, యుక్తిషు=
ఉపాయాదియుక్తి.

నృత్యే రణే ఖలే గాగే
రంగః క్షీణే త్రపుణ్యపి. ౧౨౮

రాగః క్షేణాదికే రక్తే మా
త్సర్యే లోహితాదిషు,

చక్రే రథాంగం కోకే నా

రక్తాంగో మంగలేఽపి చ.

వ్యక్తే సాంఖ్యోదితే లింగం
స్థాణౌ శేఫసి లక్షణే, పుం
స్త్యాదౌ చ

వరాంగంతు గుడత్వచి గజే
పుమాన్. ౧౨౯

వల్లుశ్చాగేఽపి

వేగస్తు మహాకాల ఫలేఽ
పి చ,

జలోత్తేపే సముత్సర్గే శృం
గముత్కర్షచిహ్నయోః

శార్ఙ్గం ధను ర్విష్ణుధనుః

సంభోగో రతభోగయోః,

ఇతి గాంతావర్గః.

రంగః. నృత్యే=నాట్యము, రణే=సం
గరము, ఖలే = దుష్టఁడు, రాగే = అను
రాగము, త్రపు(న)=ససము. అపిశబ్దముచే
రంగస్థలము.

రాగః. క్షేణాదికే = కష్టాదులు, రక్తే =
అనురాగి, మాత్సర్యే = మచ్చరము, లో
హితాదిషు = ఎఱుపు మొదలగురంగులు.

రథాంగం చక్రే = బండిగాలు, కోకే
(పు) = చక్రవాకము.

రక్తాంగః. మంగలే = అంగారకుఁడు,
అపిశబ్దముచే పగడము.

లింగం వ్యక్తే సాంఖ్యోదితే=ప్రకృతి,
స్థాణౌ=శివుఁడు, శేఫసి=శిశ్నము, లక్షణే=
చిహ్నము, పుంస్త్యాదౌ=పుంలింగాది లిం
గములు

వరాంగం గుడత్వచి = లవంగపుకట్ట,
గజే (పు)=వసుగు.

వల్లుః. ఛాగే = మేక, అపిశబ్దముచే
చక్కనిది.

వేగః. మహాకాలఫలే = విషముప్తిపం
డు, అపిశబ్దముచే వేగము.

శృంగం. జలోత్తేపే = పిచికారి, సము
త్సర్గే=ఇచ్చుట, ఉత్కర్ష = శ్రేష్ఠత్వము,
చిహ్నయోః=గుర్తు

శార్ఙ్గం. ధనుః = విల్లు, విష్ణుధనుః=విష్ణు
మూర్తిధనువు.

సంభోగః. రత=రతము, భోగం=అను
భవము.

గకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఓఘః స్యాద్దుత నృత్యే చ

కాచిఘః కాంచనోందురూ

నిదాఘః స్వేద తాపా చ

ప్రతిఘోరోష ఘాతయోః,

పరిఘో యోగభేదేఽపి

మేఘోవాదదము స్తయోః

మహార్ఘస్త మహామూల్యే
పుంసే లావకపక్షిణి,

పుక్కాయాం స్త్రీ లఘుః
క్లిబంశీమ్రే కృష్ణాగురుణ్యప

ఇతి ఘాంతవర్గః.

ప్రతిమా పూజయోరర్చా

క్రొంచః పక్ష్యద్రిభేదయోః,

కూర్చ మస్త్రీ భ్రువోర్తథ్యే
శ్శశ్రుక్తై తవయోరపి

ఇభ్యాం స్త్రీ గురుపుత్రేనా
కేశే శుష్కువ్రణే కచః

ఓఘః. ద్దుతనృత్యే = నృత్యభేదము.

కాచిఘః. కాంచన=బంగారము, ఉం
దురు=ఎలుక.

నిదాఘః, స్వేద = చెమట, తాపా =
తాపము.

ప్రతిఘః రోష = రోషము, ఘాత
యోః=దెబ్బ

పరిఘః. యోగభేదే = పంచాంగ
యోగభేదము అపిశబ్దముచే ఆయుధ
భేదము.

మేఘః వారిద=మేఘము, ముస్తయోః
=తుంగము సై

మహార్ఘః మహామూల్యే=మిక్కిలివెల
గలది, లావకపక్షిణి=లావుకపిట్ట

లఘుః. పుక్కాయాం = పిక్కచెట్టు,
శీమ్రే (న) = కొండర, కృష్ణాగురుణి =
కృష్ణాగురు, అపిశబ్దముచే తెలిక.

ఘకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను

అర్చా (సీ) ప్రతిమా = విగ్రహము,
పూజయోః=పూజ.

క్రొంచః పక్షి = కొంచపిట్ట, అద్రిభేద
యోః=క్రొంచాద్రి

కూర్చం (పు) భ్రువోర్తథ్యే = కను
బొవ్వులమధ్య, శ్శశ్రు = గడ్డము, కైత
వయోః = జూదము. అపిశబ్దముచే డం
బము.

కచః. ఇభ్యాం (సీ)= షేనుగు, గురు
పుత్రే (పు)=బృహస్పతి డుకుకచుడు,

	కేశే = వెండ్రుకలు, శుష్కప్రణే=మానిన (ఎండిన) కురుపు.
దేశభదేఽపి కాంచీస్యా	కాంచీ. దేశభదే = ప్రదేశవిశేషము, అపిశబ్దముచే కాంచీనగరము
దధ స్థాసక తర్కయోః	చర్చా స్థాసక = గంధాదిలేపనము,
౧౩౨. చర్చికాయాం చ తర్కయోః = చర్చచేయుట, చర్చికా =	పార్వతీదేవి.
చర్చాస్యాత్	త్వక్ (సీ). చర్త = మేనితోలు, గుడ
త్వక్ స్త్రీ చర్తగుడత్వచోః,	త్వచోః = లపంగపుష్ట.
వామనే పామరే నీచో	నీచః. వామనే = పొట్టవాడు, పామ
నముచి ర్దితిజే స్త్వరే ౧౩౩.	నముచి. రితిజే = రాక్షసుడు, స్త్వరే =
మరీచీ ద్దునిభేదేఽపి	మరీచిః. మునిభేదే = మరీచిముని, అపి
చౌరవహ్ని మలిష్టుచౌ,	మలిష్టుచః. చౌర = దొంగ, వహ్ని =
తక్కోల్లేఽపి చ మారీచో	మారీచః తక్కోల్లే=తక్కోలపుచెట్టు, అపిశబ్దముచే రాజహస్తీ
మోచాశ్శాల్మరి రంభయోః.	మోచా. శాల్మరి=బూరుగుచెట్టు, రం
కుక్కురే రతనారీచ.	రతనారీచః. కుక్కురే=కుక్క, వరయో
నీతక్కురే వరయోషికాం,	షితాంనీతా ర్కే=ఉత్తమకాంతనీతస్కృతి.
కేతుగ్రహేతు వికచో	వికచః. కేతుగ్రహే=కేతువు.
వీచిః సుఖతరంగయోః.	వీచిః సుఖ=సౌఖ్యము, తరంగయోః=
స్వల్పేఽపి సారికాయాంచ	వచా. స్వల్పే = స్వల్పము, సారికా =
వచా	గోరువంక.
గ్రీష్మానలా శుచీ,	శుచీ. గ్రీష్మ=ఎండకాలము, అగ్నౌ =
	అగ్ని.

సూచీ నృత్యప్రభేదే చ
వ్యధనీ శిఖయోరపి. ౧౩౬.

ఇతి చాంతాః.

వారాహీ చీరికా కచ్చా

కచ్చోఽనూపే ద్రుమాం
తరే,

పిచ్చాస్త్రీ భక్తమండేఽపి
లాంగూలేపిచ్చమస్త్రీయామ్

ఇతి ఛాంతాః.

పద్మ ధన్వంతరీ చాబ్జా

పండజః ఖగ మినయోః,
నిచులేఽమృతబుజో

ఽజస్త్రు బ్రహ్మవిష్ణుస్తరేష్వపి

స్యా దంగజః స్తురే కేశే
పుత్రే రక్తే నపుంసకం,

ఉత్సాహ కార్తికా పూర్ణా

కంబోజో దేశ శంఖయోః.
౧౩౭.

నఖే కరంజే కరజః

సూచీ. నృత్యప్రభేదే = నాట్యవిశేషము, వ్యధనీ = సూది, శిఖయోః = అగ్రము, అపిశబ్దముచే దర్శ.

చ కా గాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

కచ్చా. వారాహీ = సప్తమాతలలో నొకతె, చీరికా = లతావిశేషము.

కచ్చః. అనూపే = జలప్రదేశము, ద్రుమాంతరే = నందివృక్షము.

పిచ్చా (స్త్రీ) భక్తమండే = అన్నము మీది గంజపరక, లాంగూలే (పు) = తోక అపిశబ్దముచే బూరుగుబంక.

చ కా గాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అబ్జః. పద్మ = తామరపూవు, ధన్వంతరి = ధన్వంతరి.

అండజః ఖగ = పక్షి, మినయోః = మి.

అంబుజః. నిచులే = నీటిప్రబ్బలి, అపిశబ్దముచే తామరపూవు

అజః బ్రహ్మ, విష్ణు, స్తురే = మన్మథుడు, అపిశబ్దముచే = పుట్టుకలేనివాడు.

అంగజః, స్తురే = మన్మథుడు, కేశే = వెండుకలు, పుత్రే = కుమారుడు, రక్తే = (న) నెత్తురు.

ఉర్జః. ఉత్సాహ = ఉత్సాహము, కార్తికా = కార్తికమాసము.

కంబోజః. దేశ = కాంభోజదేశము, శంఖయోః = శంఖము.

కరజః, నఖే = గోళ్లు, కరంజే = కానుగుచెట్టు.

కుబ్జో న్యుబ్జో ద్రుమాం
త రే,

ఖనౌ సు రా గృహే గంజా

గుంజే పటహకృష్ణలే గరం

జఘన్యజోఽనుజే శూద్రే

జలజం శంఖ పద్మయోః,

చిహ్నా శేఫః పతాకాసు
ఖట్వాంగేఽపి ధ్వజోఽశ్రీ
యామ్. గరం

నీరజం కమలే కుష్మే

పింజా హింసా హరిద్ర
యోః,

భరద్వాజో గురోః పుత్రే
వ్యాఘ్రాటాభ్యే చ పక్షిణి.

బుధైః ఖ్యాతో భారద్వా
జో ద్రోణాచార్యమునావపి,
భృంగరాజః ఖగౌషధ్యో

లంఘనే మునిభేషజమ్.
గర 3. అగస్త్యేచ హరితక్యాం
రుజాస్యాద్రోగ భంగయోః,

గుల్మేఽపి వనజో

కుబ్జః. న్యుబ్జః=కుంటివాడు, ద్రుమాం
త రే=ఉత్తరేణుచెట్టు

గంజా. ఖనౌ=గని, సూరాగృహే =
కల్లుపాక

గుంజా. పటహ = తప్పెట, కృష్ణలే=
పూసగురివిందచెట్టు

జఘన్యజః. అనుజః=తమ్ముడు, శూద్రే=
శూద్రుడు

జలజం. శంఖ = శంఖము, పద్మయోః=
తామరపూవు

ధ్వజః (న్న). చిహ్నా = గుర్తు, శేఫః=
శిశుము, పతాకా = జెండా, ఖట్వాంగే=
మంచముకోడు, అపిశబ్దముచే గర్వము

నీరజం. కమలే=తామరపూవు, కుష్మే =
కుష్టు.

పింజా హింసా=హింస, హరిద్రయోః
=పసుపు.

భరద్వాజః గురోఃపుత్రః = అశ్వ
త్థామ, వ్యాఘ్రాటాభ్యః పక్షిణి=పక్షింత
పక్షి.

భారద్వాజః. ద్రోణాచార్యే = ద్రో
ణుడు, మునౌ=భారద్వాజముని

భృంగరాజః ఖగౌ = పక్షివిశేషము,
ఓషధ్యోః=గుంటకలగరచెట్టు.

మునిభేషజం. లంఘనే = లంకణము,
అగస్త్యే=అవినెచెట్టు, హరితకీ=పసుపు.

రుజా. రోగ=రోగము, భంగయోః=
చెడుట.

వనజః. గుల్మే = పొద, అపిశబ్దముచే
పద్మము.

వీజం తీరే స్వత్వార్థ హేతుషు. ౧౮౮

వ్యాజః శాత్యేవదేశే చ

స్వేద రక్తాత్తజాః స్వజాః,

నిసర్గే సహజః పుంసి సహాః
ద్వేవాచ్యలింగకః. ౧౮౯

సన్నద్ధ సంభృతౌ సజ్జా

హిమజా పార్వతీ శచీ,

ఇతి జాంతాః.

అజ్ఞః శ్రీషు జడే మూర్ఖే

కృతజ్ఞః కుక్కురేఽపి చ,

సంజ్ఞాసూర్యప్రియాయాంచ,
సర్వజ్ఞః శంకరే జినే.

ఇతి జాంతాః.

అరిష్టం సూతికాగానే త
క్రేఽపి చ పుమాంస్త్వయం.

కాకే నింబే చ లళునే గర్తే
కూపే ఖలేఽవటః,

అత్యర్థ ఔమయోరట్టః

వీజం. రేతః=ఇంద్రియము, తత్త్వార్థ = తత్త్వము, హేతుషు = కారణము.

వ్యాజః శాత్యే = శతత్వము, అపదేశే=నెపము.

స్వజః స్వేద = చెమట, రక్త=నెత్తురు, అత్తజః=కొడుకు.

సహజః నిసర్గే = స్వభావము, సహాః ద్వే=తనతోఁబుట్టినది (వి ని)

సజ్జః. సన్నద్ధము=సిద్ధము, సంభృతము=సర్వసామగ్రియుక్తము.

హిమజా. పార్వతీ = గౌరీదేవి, శచీ=శచీదేవి.

జకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అజ్ఞః (అ). జడే=మందమతి, మూర్ఖే=దూర్ఘడు.

కృతజ్ఞః కుక్కురే=కుక్క, అపిశబ్దముచే కృతజ్ఞుఁడు.

సంజ్ఞా. సూర్యప్రియా = ఛాయాదేవి.

సర్వజ్ఞః. శంకరే=శివుఁడు, జినే = జినదేవుఁడు

జకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అరిష్టం (న). సూతికాగానే=పురికిల్లు, తక్రే=మజ్జిగ. (పు)

అవటః కాకే=కాకి, నింబే=వేపచెట్టు, లళునే=ఉల్లిగడ్డ, గర్తే=గొయ్యి, కూపే=బావి, ఖలే=దుర్మార్గుఁడు.

అట్టః. అత్యర్థ = మిక్కిలియనునర్థము, ఔమయోః=దుకూలము.

క్రతావిష్టం ప్రియే త్రిషు.

కేశటః శోణకే విష్ణౌ

కృపీట ముదరే జలే,

పుంశ్చలే కుండకీటస్సృజ్జ
జారాచ్చ బ్రహ్మణీసుతే గర్హ

సపథేచ క్రియాకారే కలిం
జశరయోః కటః,

కోటిః సంఖ్యాపి

కరటో వాద్యభాండకువి
ప్రయోః. గగిం

కులీర కర్కటో రాశౌ

కృష్టిః కర్షేబుధే పుమాన్,

అప్రియేఽపి కటుః

కుంభే కుశేనా భవనేఽన్య
యోః. గగిం

సురాయాం స్త్రీ కీకటస్తు ని
స్వే దేశే మితంపచే,

భేటః సింఘాణకే హీనే

ఇష్టం. క్రతా=క్రతువు, ప్రియే=ప్రియ
మైనది. (త్రి)

కేశటః. శోణకే = దుండిగపు చెట్టు,
విష్ణౌ=విష్ణువు.

కృపీటం (న). ఉదరే=పొట్టు, జలే =
జలము

కుండకీటః పుంశ్చలే=వ్యభిచారివాడు,
జారాచ్చ బ్రహ్మణీసుతే = జారుడువల్ల
పుట్టిన బ్రహ్మణపుత్రుడు.

కటః సపథే = ఒట్టు, క్రియాకారే =
పనిజేయువాడు, కిలింజ=చాప, శరయోః
=బాణము.

కోటిః (స్త్రీ) సంఖ్యా = సంఖ్యావిశే
షము అపిశబ్దమువలన అంచు.

కరటః. వాద్యభాండ = వాయిద్య
భాండము, కువిప్రయోః = కుత్సిత
బ్రహ్మణుడు.

కర్కటః. కులీరే = ఎండ్రకాయ, రా
శౌ=కర్కటక రాశి.

కృష్టిః (స్త్రీ) కర్షే=లాగడము, బుధే=
విద్వాంసుడు (పు)

కటుః. అప్రియే=ఇష్టముకానిది అపి
శబ్దముచే కారము.

కుటుః కుంభే=కుండ, భవనే = గృహ
ము (స్వ)

కీకటః. సురాయాం (స్త్రీ)=కల్లు, నిస్స్వే
దరిస్తుడు, దేశే=దేశవిశేషము, మితం
పచే=లోభి.

భేటః సింఘాణకే = చీమిడి, హీనే =
హీనుడు.

గృప్తిర్ధేన్వాపధీభిదోః.

సూకరేపుంసేఘృప్తిఃస్యాత్
స్పర్ధాఘర్షణయో స్త్రీయామ్,
ఘోంటాతు బదరే పూగే

దేహంశే వర్ణనే చటుః.

నిఃశ్వాసో దశనోచ్ఛిష్టశ్చుం
జే దంతచ్ఛిదేఽపి చ,

పరిమాణముదోర్దిప్తి

ద్దిప్తః కామోపదిప్తయోః

ధారాటా చాతకహయా

కవాటేఽపి చ నిఘ్నటః,
కోటరేఽవ్యథ

పట్టఃస్యాత్ ఫలకే నృపశా
సనే. ౧౫౫

ప్రత్యాఖ్యాతే ప్రేషితే చ
ప్రతిశిష్టం త్రిలింగకం,
పర్కటీ ప్లక్షవృక్షే చ పూ
గాదేశ్వ నవే ఫలే. ౧౫౬

పటీ త్రిషు గుణే పుంసి
న్యగ్రోధే చ కపర్దకే,

గృప్తిః. ధేను = తొలియీత ఆవు,
ఘోపధీభిదోః = టపధీభేదము.

ఘృప్తిః. సూకరే (పు) = పంది, స్పర్ధా
(సీ)=విరోధము, ఘర్షణయోః (సీ)=రాపిడి.
ఘోంటా. బదరే = రేగుచెట్టు, పూగే
= పోకచెట్టు.

చటుః దేహంశే = ఉదరము, వర్ణనే =
ప్రియవాక్యము.

దశనోచ్ఛిష్టః నిశ్వాసః = నిట్టూర్పు,
చుంజే = చుంబనము, దంతచ్ఛిదే = దంత
హీనుడు. అపిశబ్దముచే ఎంగిలి.

దిప్తిః. పరిమాణ = కొలత, ముదోః =
సంతోషము.

దిప్తః కాల = కాలము, ఉపదిప్తయోః =
ఉపదేశింపబడినది.

ధారాటః. చాతక = వానకోయిల,
హయా = గుఱ్ఱము

నిఘ్నటః. కవాటే = తలుపు, అపిశబ్ద
ముచే గృహోద్యానము. కోటరే = తొట్ట.
అపిశబ్దముచే కేదారము.

పట్టః. ఫలకే = వీరము, నృపశాసనే =
రాజశాసనము.

ప్రతిశిష్టం త్రి. ప్రత్యాఖ్యాతే = తిర
స్కరింపబడినది, ప్రేషితే = పంపబడినది.

పర్కటీ. ప్లక్షవృక్షే = జువ్విచెట్టు,
పూగాదేశ్వ నవేఫలే = పోక మొదలగు
వాని క్రొత్తఫలము.

పటీ త్రి. గుణే (న్-త్రి.) = త్రాడు,
న్యగ్రోధే (పు) = నల్లమట్టిచెట్టు, కపర్దకే =
గవ్వ.

వర్వట్యా వ్రీహిభిద్వేష్యా

నటా భరతకాముకౌ.౧౫౭

మోరటం గోర్నవే ఊరే
కోటపుప్పేటుమూలయోః,

మిష్టం మూనే కువచనే

మర్కటేశూక శింబ్యపి.

లాటాంశుకే చ దేశే చ

వ్యుష్టం కలేష్ట్రమాపితే,

పథి వాస్తుని వాటఃస్యా

ద్వికటం వికృతం బృహత్.

వర్కరాటః కటాక్షే చ
స్త్రీణాం స్తననఖిత్తే,
భద్రప్రేంఖణయో ర్విష్టి

ర్వర్ణాటా కామిగాయనౌ.

విటోద్రా లవణే షిద్ధే
మూషికే ఖని రెఽపి చ,

వర్వటీ (బర్వటీ). వ్రీహిభిత్=వర్ణలో
భేదము, ద్వేష్యా=విరోధి.

నటః. భరత=నాట్యాచార్యుడు, కా
ముకే=కాముకుడు.

మోరటం. గోర్నవేఊరే = ఆవునుండి
క్రాంత్యగాఁ దీసినపాలు, కోటపుప్పే=ఉడు
గుపూపు, ఇటుమూలయోః = చెఱకుగడ
మొదలు.

మిష్టం. మూనే=వాడినది, కువచనే=అ
స్పష్టమగుమాట.

మర్కటీ శూకశింబి = దూలగొండి
చెట్టు, అపిశబ్దముచే ఆడుకోఁతి.

లాటః. అంశుకే=వస్త్రము, దేశే=దేశ
విశేషము.

వ్యుష్టం. కలేష్ట్ర=వేఁకువజాము, ఉపితే
=నివాసముపొందినది (త్రి)

వాటః. పథి=మార్గము, వాస్తుని=గృ
హము.

వికటం వికృతం=వికారము, బృహత్
=గొప్పది.

వర్కరాటః కటాక్షే=కడగంటచూ
పు, స్త్రీణాం స్తననఖిత్తే=నఖిత్తములు.

విష్టిః భద్ర=పంచాంగములోని భద్ర
కరణము, ప్రేంఖణయోః = ప్రేంకణపు
చెట్టు.

వర్ణాటః. కామి=కాముకుడు, గాయ
నౌ=గాయకుడు.

విటః. అద్రా=కొండ, లవణే=లవణము
షిద్ధే=జారుడు, మూషికే=ఎలుక, ఖనిరే
=చండ్రుచెట్టు, అపిశబ్దముచే పాము.

ప్రాంచల్లోహే శ్రుతికటః |
ప్రాయశ్చిత్తభుజంగయోః.

స్ఫుటిఃస్ఫోటే చ కర్కట్యాం
హృష్టః ప్రహసితేఽపి చ,
ఇతి టాంతా

వైశ్యాద్విజన్తజేః ౭ంబప్తః
పాఠాయూధికయోః శ్రీ
యామ్. ౧౬౨

కాష్ఠా కా లేఽపి

కోష్ఠస్తు స్వకీయేఽ

స్వథ సుధ్వనౌ, గ్రీవా దేశో
౭పి కంఠః స్యాత్

కుష్ఠం రోగౌషధీభిదోః
౧౬౩. దాత్యూహే

కాలకంఠ స్యాచ్చిపఖంజ
నయోరపి,

జ్యేష్ఠో మాసి చ వృద్ధే చ

జ్యేష్ఠా చ గృహగోధికా.
అన్లులోన్యాం దంతశతా
నాజంభీరకపిత్థయోః,

ప్రకోష్ఠా బాహుగేహంసౌ

శ్రుతికటః. ప్రాంచల్లోహే=లోహవిశే
షము, ప్రాయశ్చిత్తే=ప్రాయశ్చిత్తము, భు
జంగయోః=పాము.

స్ఫుటిః బొబ్బలుపొక్కుట
హృష్టః సంతోషించినవాడు.
ట కా రాంతెనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అంబప్తః. వైశ్యాద్విజన్తజః = కోమట
స్త్రీకి బ్రాహ్మణునకుఁ బుట్టినవాడు, పాఠా
(సీ)=పాటచిచ్చెట్టు, యూధికయోః=అడవి
మొల్ల.

కాష్ఠా కాలే=పదునెనిమిది రెప్పసాట్లు
కాలము, అపశబ్దము చే విక్కు
కోష్ఠః స్వకీయే = స్వీయుడు, అపశబ్ద
ము చే కొట్టు

కంఠః సుధ్వనౌ=మంచిస్వరము, గ్రీ
వా దేశః=కంఠస్థలము.

కుష్ఠం రోగ = కుష్ఠవ్యాధి = టషధిభి
దోః=టషధిభేదము.

కాలకంఠః దాత్యూహే = కూకురు
గుడ్డంగిపిట్ట, శవ=శవుడు, ఖంజన=కాటుక
పిట్ట, అపి చే=వానకోయిల.

జ్యేష్ఠః. మాసి=నెల, వృద్ధే = ముదు
సలి.

జ్యేష్ఠా. గృహగోధికా=బల్లి.
దంతశతా. అన్లులోణి = పులిచింత,
జంబీర = నిమ్మచెట్టు, కపిత్థయోః = వెలగ
చెట్టు

ప్రకోష్ఠః బాహుఅంసౌ = భుజముల
కొనలు, గేహంసౌ=ఇంటికొన.

వరిష్ఠం మరిచేఁపి చ.౧౬౫
తామ్రే చారుతరే చాథ

మధ్యస్థఖలయోశ్శతః,

శోరోఽలనే చ మూర్ఖ చ

సూత్రకంఠో ద్విజన్తని
కపోతవిహగోఽపి స్యా

త్పృష్ఠాన్యం చ ప్రసభే హ
తః,

ఇతి తాంతాః

ప్రాణ్యంగకోశయోరండం

హస్తాండో ఫలభిన్దౌ

కుండం ఖాతోఽఖయోర్జార
జేనా

కుండీ కమండలా,

సింహాక్తా స్త్రీవిషే త్వేడః

పశౌ క్రోడోననోరసి.౧౬౮

ఖండోఽస్త్రీ శకలే నేతువి
కారమణిదోషయోః,

గండః కపాలే పిటకే శ్రేష్ఠ
గండకయోః పుమాన్. ౧౬౯

వరిష్ఠం. మరిచే = మిర్యాలు, అపిచే
శ్రేష్ఠుఁడు, తామ్రే = రాగి, చారుతరే =
మనోహరమైనది.

శతః మధ్యస్థః=మధ్యవర్తి, ఖలయోః
=నీచుఁడు

శోఠః అలనే = మందమతి, మూర్ఖ =
మూర్ఖుఁడు.

సూత్రకంఠః ద్విజన్తని=బ్రాహ్మణుఁడు,
కపోత = పావురము, అపిచే కాటుకపెట్ట.

హతః పృష్ఠాన్యం=జలతృణవిశేషము,
ప్రసభే = బలాత్కారము.

త కా రాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అండం ప్రాణి అంగ=పుష్కణము, కో
శయోః = భండాగారము.

హస్తాండః ఫలభిన్దౌ = గువ్వడిపండు,
గణౌ = సమూహము.

కుండం. ఖాతః=గొయ్యి, ఉఖం=కడప,
జారజే (పు)=జారిణికి బుట్టనవాఁడు.

కుండీ కమండలా = కమండలువు.

త్వేడః. సింహాక్తా (స్త్రీ) = సింహగర్జ
నము, విషే (పు)=విషము.

క్రోడః పశౌ = పశువు, ఉరసి (న)
వక్షము

ఖండః(పు) శకలే=ఖండము, ఇతు
వికార (న) కలకండ, మణిదోషయోః=
రత్నదోషము.

గండః కపాలే = కపాలము, పిటకః=
వ్రణము, శ్రేష్ఠః=శ్రేష్ఠుఁడు, గండకయోః
=ఖడ్గమృగము

చండోషధిః
ఖరశ్చండో
దండో నైన్యార్కపార్శ్వ
గౌ,

వ్యథా కృపా చ వీడే ద్వే
పాండుః కుంతీపతౌ సితే.

పిండః సాంద్రే గృహం
శేఽంగే

పండః పండే మతౌ శ్రీ
యామ్,

స్తంబే శస్త్రే ప్రకాండోఽ
స్త్రీ

బరండో వదనామయే
౧౭౧. సమూహే చాంతరా
వేద్యాం

మండస్యాత్సరపంచయోః,
ఏరండే మస్తుని క్షీణే

మార్తండో ఖగదంష్ట్రీశౌ.

రాహౌ దైత్యాంతరే
ముండో మూర్ధ్ని స్త్రీముం
డితే త్రిషు

రండా స్యాద్విధవాషధ్యో

ర్వితండా శాకభిద్యపి.

శిఖండో తు శిఖాబర్హా

చండా (సీ) ఓషధిః=లింగిదొండచెట్టు.

చండః ఖరః = తీవ్రభావుడు

దండః నైన్య=నేన, అర్కపార్శ్వగౌ=
సూర్యునిపార్శ్వవర్తి.

వీడా. వ్యథా = చింత, కృపా=దయ.

పాండుః కుంతీపతౌ = పాండురాజు,
సితే = తెల్లనిది.

పిండః సాంద్రే=దట్టమైనది, గృహం=శే
=ఇంటికి ఉపయోగించుపనిముట్టు

పండః పండే = నపుంసకుడు, మతౌ
(సీ) బుద్ధి.

ప్రకాండః (ప్ర). స్తంబే=కాడ, శస్త్రే
=ప్రశస్తము.

బరండః వదనామయే=ముఖరోగము,
సమూహే = సమూహము, అంతరా
వేద్యాం = లోపలియరుగు.

మండః సార=సారము, పింశయోః=
నెమలిపింశము, ఏరండే = ఆముదపుచెట్టు
(న), మస్తుని = మీఁగడ.

మార్తండః. ఖగ=పక్షి, దంష్ట్రీశౌ =
సింహము.

ముండః. రాహౌ=రాహువు, దైత్యాం
తరే = రాక్షసుడు, మూర్ధ్ని (సీ)=తల,
ముండితే = గొరుగుబడినవాడు (త్రి).

రండా విధవా=వితంతువు, ఓషధ్యోః
=ఎలుకచెవిచెట్టు

వితండా. శాకభిది = కచ్చియను శాక
ము, అపిశబ్దముచే తేడ్డు

శిఖండః. శిఖా=సిగ, బర్హా = నెమలి
పింశము.

శుండా కరికరః సురా,

ఇతి డాంతాః

ఆషాఢో వ్రతినాం దండే
మానే మలయపర్వతే. ౧౭౪
విచేష్టబాలిశౌ మూఢౌ

రాధా స్యాద్దీప్తిదేశయోః,

పండకం చుకినౌ పంథౌ

సమూఢః పుంజితే నవే
౧౭౫ భుగ్నేనుపప్లుతేవ్యేష
వాచ్యలింగే ఉవీర్యతే,

ఇతి డాంతాః.

అరుణో భాస్కరేనూరో

మంజిష్ఠాఽతి విహఽరుణా.
౧౭౬. త్రిహ్వారక్తే వ్యాకులే

౭భ సూక్ష్మే ప్రీహ్యంతరే

ప్యణుః, కీల ప్రాగ్ర్యశ్రీ సీమా
సు స్యాదాణిపదణిర్ద్వయోః

అభీక్ష్యం తు భృశే నిత్యే

శుండా. కరికరః = ఏనుగుతోండము,
సురా=మద్యము.

డకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఆషాఢః వ్రతినాందండే = సన్యాసుల
దండము, మానే=నెల, మలయపర్వతే =
మలయగిరి, విచేష్టః = చేష్టారహితుఁడు,
బాలిశౌ=మూర్ఖుఁడు

రాధా. దీప్తి=ప్రకాశము, దేశయోః=
పురివిశేషము

పంథః పండః=నపుంసకుఁడు, కంచుకి=
అంతఃపురములోని కంచుకీ

సమూఢః పుంజితే = ప్రోగుచేయఁబడి
నది, నవే=క్రాంతి, భుగ్నే = వక్రమైనది,
(వి ని) అచుపప్లుతము = అపాయరహిత
మైనది (వి. శేషణనిఘ్నము)

డకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అరుణః. భాస్కరే=సూర్యుఁడు, అనూ
రా=అనూరుఁడు.

అరుణా మంజిష్ఠా = ఓషధీవిశేషము,
అతివిహ=చస, ఆరక్తే = మిగుల నెఱ్ఱనిది,
(త్రి) వ్యాకులే=కలతపొందినవాఁడు.

అణుః. సూక్ష్మే = సూక్ష్మమైనది, ప్రీ
హ్యంతరే=వడ్డలో భేదము.

ఆణిః (దూ) (అణిః) కీల = బండి, ఇ
రుసుమేకు, ప్రాగ్ర్య = శ్రేష్ఠవస్తువు,
అశ్రీ = అంచు, (ప్య) సీమా=పాలిమేర,
(ప్య)

అభీక్ష్యం భృశే= మిక్కిలి, నిత్యే = ని
త్యము.

స్వాదిద్రాణీంద్రయోషితి,
స్త్రీబంధే సింధువారే చ

చతుర్దర్శనమీక్షణం. ౧౭౮

ఉన్మూలనేఽపృథ్విధరణ

ముష్ణం దక్షేపి నాఽఽతపే

స్వాత్సాధనేగీతనృత్యభేదే
కాయస్థకర్తణి. ౧౭౯. కర
ణం పుంసి సంక్షీర్ణే

కల్యాణం కాంచనే శుభే,

కృష్ణో వర్ణే హరా వ్యాసే

కృష్ణం మరిచలోహయోః.

విప్లవీ ద్రాపదీ కృష్ణా

హస్తసూత్రేఽపి కంకణమ్,

శ్రుతిరాధేయయోః కర్తృః

విప్లవాం జీరకే కణౌ.

కోణోఽశ్రౌ వాద్యే లగుడే

ఇంద్రాణి. ఇంద్రయోషితి=శచీదేవి,
స్త్రీబంధే = రతిబంధము, సింధువారే =
వావిలిచెట్టు

ఈక్షణం. చతుః=కన్నులు, ఈక్షణం=
చూచుట.

ఉన్మూలనే (న) ఉన్మూలనే = పెళ్లగించ
డము, అపిశబ్దమువలన=ఉన్మూలించడము.

ఉష్ణం. దక్షే=సమర్థుడు, (పు) ఆతపే=
ఎండ. (న)

కరణం. సాధనే=సాధనము, గీతనృత్య
భేదే=గీతనృత్యభేదము, కాయస్థకర్తణి=
కరణీకముపని, సంక్షీర్ణే - వైశ్యునివల్ల
హస్త స్త్రీయందుఁబుట్టిన సంకల్పండు (పు).

కల్యాణం. కాంచనే = బంగారము,
శుభే=శుభము

కృష్ణః వర్ణే = నలుపురంగు, హరా =
విష్ణుమూర్తి, వ్యాసే=వ్యాసమహర్షి.

కృష్ణం. మరిచ = మిరియము, లోహ
యోః=ఇనుము.

కృష్ణా. విప్లవీ=విప్లవీతిగ, ద్రాపదీ =
ద్రాపదీదేవి.

కంకణం. హస్తసూత్రేఽపి=(దీక్ష 'దుల
యందు కట్టబడినసూత్రము,) కంకణము=
అపిశబ్దమువలన, హస్తాలంకారము

కర్తృః. శ్రుతి=చెవి, రాధేయయోః =
కర్ణండు.

కణౌ. విప్లవాం=విప్లవీతిగ, జీరకే=
జీలకఱ్ఱ.

కోణః అశ్రౌ=అంచు, వాద్యే=వాద్య
ము, లగుడే=దుడ్డు.

వధే హేతా చ కారణం,

కారణం. వధే=చంపడము, హేతా= హేతువు.

గ్రహణం స్వీకృతా హస్తే

గ్రహణం. స్వీకృతా = స్వీకారము, హస్తే=హస్తము.

గుణఃస్యాద్రజ్జసూదయోః

గుణః. రజ్జ=త్రాడు, సూదయోః = పాచకుడు

అంగుష్ఠానామికోన్తానే గో
కర్ణోఽపశా మృగేఽపి చ

గోకర్ణః. అంగుష్ఠానామికోన్తానే = భా
నెడుమానమునకు కొంచెముపొచ్చు,
అపశా=సర్పము, మృగే=మృగము.

నాసికాఽఘ్రాత యోర్హా
ణం

ఘ్రాణం (న). నాసికా=ముక్కు,ఘ్రా
తయోః=వాసనజూడఁబడినది.

చూర్ణం గంధయుతావపి.

చూర్ణం గంధయుతో = బుక్క-మొద
లగు గంధపొడి, అపిశబ్దమువలన పొడి.

వేదాంశే బహృచాదౌ చ
బ్రధ్నే సాదేఽపి చాస్త్రి
యాం, చరణ

చరణః (న్న) వేదాంశే=వేదభాగము,
బృహృచాదౌ = బహుక్ శాఖాధ్యేత
మొదలగువారు, బ్రధ్నే = సూర్యుడు,
వాదే=వాదము. అపిశబ్దమువలన వేరు.

శీర్షపర్ణస్థు ఖర్జూరపిచ
మందయోః. గౌర

శీర్షపర్ణః. ఖర్జూర = ఖర్జూరవృక్షము,
పిచుమందయోః=వేపచెట్టు

జేతరీంద్రేఽర్జునే జిష్ణు

జిష్ణుః. జేతరీ = జయశీలుడు ఇంద్రే=
ఇంద్రుడు.

ర్షూణిః కఠినపూగయోః,

ర్షూణిః. కఠిన=కఠినుడు, పూగయోః
=పోక.

తరుణః కుబ్జపుష్పేఽపి,

తరుణః. కుబ్జపుష్పే=విరజాజి. అపిశబ్ద
మువలన, యావనవంతుడు.

త్రాణం రక్షితరక్షయోః.

త్రాణం (న). రక్షిత=రక్షింపఁబడినది,
రక్షయోపి=రక్షణ.

దుర్వర్ణం రజతేఽపి స్యా

దుర్వర్ణం (న). రజతే=వెండి. అపిశబ్ద
మువలన దుష్టవర్ణముగలది.

ద్రోణోఽలిః

ద్రోణః. అలి=వృశ్చికము.

కచ్చసీద్రుణీ,
ద్యుమణౌ తరణిః పుంసి
కుమారీనౌకయోస్త్రీయామ్.

కాష్ఠాగారేఽంబువాహి
న్యాం శైలసంధౌ చ యోషి
తి,

ద్రోణీ న స్త్రీ మానభేదే
ద్రోణః కాకే కృషీపతౌ. ౧౦౭

దక్షిణా దిశి దానే చ

దక్షిణః సరలేఽపి చ,

అసతి స్యాద్ధరణీ చ
ధర్షణా నికృతౌ రతే. ౧౦౮

బుద్ధమంత్రే నాడికాయాం
ధారణ్యథ చ

మజ్జనే నిర్వాణం నిర్వృతౌ
మోక్షే

ప్రఘణోస్త్రగృహంశయోః.

బోలే వాతే బలే ప్రాణః
పూర్ణే పుంభూమ్ని చాసుషు,

పర్ణం పక్షే చ పత్రే చ

ద్రుణీ. కచ్చసీ=ఆడుతాఁబేలు.
తరణిః. ద్యుమణౌ=సూర్యుడు (పు),
కుమారీ=కుమార్తె (సీ), నౌకయోః =
వడవ.

ద్రోణీ (సీ) కాష్ఠాగారే=కట్టలయిల్లు,
దారుగృహము, అంబువాహిన్యాం=దోనె,
శైలసంధౌ=పర్వతములసంధి.

ద్రోణః (పు). మానభేదే=నలుతుము,
కాకే = మాలకాకి, కృషీపతౌ = ద్రోణా
చారుడు.

దక్షిణా (సె) దిశి=దక్షిణదిక్కు, దా
నే=దానదక్షిణ.

దక్షిణః. సరలే=కుటిలముగాక చక్క
నైన మనస్సుగలవాఁడు. అపిశబ్దమువలన
కుడిది.

ధర్షణీ. అసతి=వ్యభిచారిణి.
ధర్షణా (సీ). నికృతౌ=కపటభేదము,
రతే=రతము.

ధారణీ (సీ). బుద్ధమంత్రే=బుద్ధమంత్ర
ము, నాడికాయాం=గడియకాలము.

నిర్వాణం (న) మజ్జనే = ముణుగుట,
నిర్వృతౌ=సుఖము, మోక్షే=మోక్షము.

ప్రఘణః. అస్త్ర=బాణము, గృహంశ
యోః=ద్వారమండపము.

ప్రాణః. బోలే=బాలింతబోలు, వాతే=
వాయువు, బలే=బలము, పూర్ణే = పూర్ణ
మైనది (నింపబడినది), అసుషు = ప్రాణ
ములు. (పుం-బ).

పర్ణం (న). పక్షే = రెక్క, పత్రే =
రెక్క.

ప్రోక్షణం సేచనే వధే. ౧౯౦

ప్రోక్షణం. సేచనే = తడుపుట, వధే = చంపుట.

గ్రంథే కార్వాపణే చాస్త్రీ
పురాణమనవే త్రిషు,

పురాణం (పు). గ్రంథే = గ్రంథము, కార్వాపణే = కర్వప్రమాణ సువర్ణరజతాది నిర్మితముద్రిక, అనవే = పురాతనమైనది. (త్రి)

పార్జిః పాదే వ్యూహపుష్టే

పార్జిః. పాదే = పాదము వెనుకటిభాగము (మడమ), వ్యూహపుష్టే = పై న్యపుష్ట భాగము.

వాణీవ్యూతిశ్చ భారతీ.

వాణీ. వ్యూతిః = నేయడము, భారతీ = వాక్కు.

మంత్రాఖ్యవేదే విప్రాఘే
న్యబం నాబ్రహ్మణోద్విజే,

బ్రాహ్మణం (న). మంత్రాఖ్యవేదే = మంత్రమను వేదభాగము (న), విప్రాఘే = బ్రాహ్మణసముదాయము (న), ద్విజే = ద్విజాడు (పు.)

లింగాగ్రే లింజరే మాక్షీ
కాదా స్త్రీపుంసయార్థణిః.
అజాగలస్తనే చాపి

మణిః (పు). లింగాగ్రే = శిశ్నాగ్రము (పోక), అలింజరే = పెద్దబాన, మాక్షీ కాదా = ముత్యము మొదలగు మణివిశేషము, అజాగలస్తనే = అజాగళస్తనము, అపిశబ్దమువలన సర్వవిశేషము.

మస్మణౌ మృదుకర్కశౌ,

మస్మణః. మృదు = నునుపైనది, కర్కశౌ = కఠినమైనది (చిక్కనిది.)

నిశ్చశ్రుపురుషోద్దంశౌ మ
త్కుణావధ

మత్కుణః. నిశ్చశ్రుపురుషౌ = గడ్డము మొలువని యావనుడు, ఉద్దంశౌ = నల్లి.

రోహిణ. ౧౯౩. నక్షత్రే

రోహిణీ నక్షత్రే = నక్షత్రవిశేషము, రోహితాయాం = రక్తద్రవ్యము.

రోహితాయాం చ

రణః క్వణనయుద్ధయోః,

రణః క్వణన = ధ్వనిపేరు, యుద్ధయోః = సంగ్రామముచేయుట.

లక్ష్మణా సారసీ

లక్ష్మణా (సీ). సారసీ = ఆడుబెగ్గురు పిట్ట.

దాశరథిః శ్రీమాంశ్చ లక్ష్మణః.
ణః. ౧౯౮

ఛాగేఽపి లంబకర్ణస్యాత్

వేణుర్వంశే నృపాంతరే,

వాణాఝింట్యాంశ రేబాణే

వృష్టిర్యాదవమేషయోః.

కర్ణే శ్రుతౌ చ శ్రవణం
శరణం మారణేఽపి చ,

శ్రేణిః పంక్తౌ నేకపాత్రేన
క్లిబం కారుసంహతౌ. ౧౯౯

కషే మాషచతుష్కే చ
శాణః

శోణానదేరుణే,

పక్షేశ్రాణం యవాగ్వాంస్త్రీ

శ్రీపర్ణం గణికారి చ. ౧౯౭
పద్మం చ

శ్రమణా భిక్షుక్యాం ముం
డీర్యాం చ దృశ్యతే,

సువర్ణం మానభేదేఽపి

ఘాణాశూర్తి చ దారు చ

లక్ష్మణః. దాశరథిశ్రీమాన్ = లక్ష్మణ
స్వామి.

లంబకర్ణః. ఛాగే=మేఁక, అపిశబ్దముచే
వేలుచెవులవాడు.

వేణుః. వంశే = వెదురు, నృపాంతరే =
ఒకానొకరాజు.

వాణా. ఝింట్యాం=గోరంటమొక్క,
శరే=దర్భ, బాణే=బాణాసురుడు.

వృష్టిః. యాదవ = యాదవులు, మేష
యోః=మేఁక.

శ్రవణం కర్ణే=చెవి, శ్రుతౌ=వినుట.
శరణం. మారణే=నాశనము, అపిశబ్ద
ముచే రక్షణముగోరుట.

శ్రేణిః. పంక్తౌ=పంక్తి, నేకపాత్రే=ఒక
లోనినీరు వెళ్లజల్లుపాత్రము (పు), కారు
సంహతౌ=చంద్రంగి, సాలె, చాకలి, మా
దిచ, మంగల అనువాండ్లు.

శాణః. కషే=సాన, మాషచతుష్కే=
నాలుగు మినుపగింజలయెత్తు.

శోణః. వదే = నదీవిశేషము, అరుణే=
ఎఱ్ఱనిది.

శ్రాణం. పక్షే = పండినది, యవాగ్వాం
(స్త్రీ)=గంజి

శ్రీపర్ణం గణికారి=కూరనెల్లి, పద్మం=
పద్మము

శ్రమణా భిక్షుక్యాం=భిక్షుకురాలు,
ముండీర్యాం=చిట్టికూర.

సువర్ణం మానభేదే=నాణకవిశేషము,
అపిశబ్దముచే బంగారము.

ఘాణా.శూర్తి=ప్రతిమ, దారు=కొయ్య.

స్థాణా శంకుశివో విష్ణో

సుపేణః కరమర్దకే, కపివై
ద్యే చాథ

హృతౌ హరణం యాతకే
౭పి చ. ౧౯౯.

ఇతి శాంతాః.

మోక్షః సుధా యజ్ఞశేషో
౭యాచితం వారిచామృతం,

అమృతా తు గుడూఞ్చ్యాం
స్వాధరతక్యామలకృషి.

శేషే విష్ణావనంతోనాగు
మాచీదూర్వయోః స్త్రియా
మ్, క్లిబం భే త్రిష్వనవధా

వశ్శంతం మరణే౭శుభే.
౨౦౧. చుల్యాం చ

పూర్ణిమాభేదే ౭నుమతిః
సమృతావపి,

స్వరూపే౭ంతంవినాశేనాన
స్త్రీశేషే౭ంతికే త్రిషు ౨౦౨

గతే జ్ఞాతే౭వ్యవసిత

స్థాణుః శంకు=మేకు, శివో=శివుడు,
విష్ణుః=విష్ణువు.

సుపేణః. కరమర్దకే = ఓకిచెట్టు, కపి
వైద్యే = కపివైద్యుడు అగు సుపే.
ణుడు.

హరణం. హృతౌ=హరించుట, యాత
కే=ఓలి (హరణము ఇచ్చుట.)

ణకా రాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అమృతం. మోక్షః=మోక్షము, సుధా
=అమృతము, యజ్ఞశేషః=యజ్ఞశేషమగు
ఆహారము, అయాచితం = యాచింపక
ఇచ్చినవస్తువు, వారి=జలము.

అమృతా గుడూఞ్చ్యాం = తిప్పతీగ,
హరీతకి = కరక్కాయ, ఆమలకీ = ఉసిరిక
కాయ, అపిశబ్దముచేత బ్రహ్మిచెట్టు.

అనంతః శేషః=శేషువు, విష్ణో=విష్ణువు
(పు), గుడూచి (సీ) = తిప్పతీగె, దూర్వ
యోః (సీ) గతీక, భే (న) = ఆకాశము,
అనవధౌ (త్రి)=అంతము లేనిది.

అశ్శంతం. మరణే = చావు, అశుభే =
అశుభము, చుల్యాం=ప్రాయ్శ్చ.

అనుమతిః పూర్ణిమాభేదే=పూర్ణిమా
విశేషము, సమృతౌ=అనుకూలము, అపిచే
అనుజ్ఞ!

అంతం స్వరూపే = ఆకృతి, వినాశే=
నాశనము (పు), శేషే = మిగిలినది (ప్ర)
అంతికే=చేరువ. (త)

అవసితం. గతే=గడచినది, జ్ఞాతే=తెలిసి
నది, అపిశబ్దముచే అవసానమొందినది.

మర్వంతావశ్వకుత్సితా,

అర్వతీ కుంభదాస్యాంచా
థార్దితం ప్రార్థితే హతే.

క్షీప్తాద్రి భేదయోరస్తః

స్యాల్లాజేష్వపి చాక్షతం,

కృషావసత్వేప్యనృత

మాకృతిర్జాతిరూపయోః.

ఆప్తా లబ్ధహితౌ

దైర్ఘ్యే భావికాలేఽపి చా
యతిః,

ఆచితః శాకటోనోయే

పావ్యవర్తశ్చింతనేఽపి చ.

ఆయస్త నైజితే క్షీప్తే

ఆఖ్యాతం తిజీ భాషితే,

భ్రంశే తదాత్వే చాపాత

ఆహతం గుణితే హతే
౨౦౬. మృషోక్తే చాథ

అర్వంతః. అశ్వః=గుఱ్ఱము, కుత్సితః =
కృత్రిముడు.

అర్వతీ. కుంభదాస్యాంచా=కుంభదాసి.

అర్దితం. ప్రార్థితే = ప్రార్థింపబడినది,
హతే=చంపబడినది.

అస్తః. క్షీప్త = చిమ్మబడినది, అద్రిభే
దా=పడమటికొండ

అక్షతం. లాజే=వేలాలు, అపిశబ్దముచే
నశంపనిది.

అనృతం. కృషా=కృషి, అసత్వే=అబ
ద్ధము, అపిచే అయాచితజీవనము.

ఆకృతిః. జాతి=కులము, రూపయోః=
ఆకారము.

ఆప్తః లబ్ధః=లభించినది, హితౌ=ఇష్ట
మైనది.

ఆయతిః. దైర్ఘ్యే = పొడవైనది, భావి
కాలే = జరుగఁబోవు కాలము.

ఆచితః. శాకటః = బండితోఁ దేదగి
నంత.

ఆవర్తః. చింతనే = పఠనము, అపిశబ
దముచే నుడి.

ఆయస్తః. నైజితే=సానపెట్టినది, క్షీప్తే
=ఎగురఁగొట్టబడినది.

ఆఖ్యాతం. (తిజంతము), భాషితే =
మాట.

ఆపాతః. భ్రంశే=జారుట, తదాత్వం=
తత్కాలము (అప్పట్కి)

ఆహతం గుణితే=హెచ్చింపబడినది,
హతే = కొట్టబడినది, మృషోక్తే = అన్య
తము.

దధేస్యాదుషితంస్థితవత్యసి,	ఉషితం. దధే=కాలినది, స్థితవతి=స్థిరముగానున్నది.
వ్యసనార్తే చోపరక్త	ఉపరక్తః. వ్యసనార్తే = వ్యసనముగలవాడై ఆర్థియందువాడు
ఉదితం ప్రోక్త ఉద్గతే ౨౦౭	ఉదితం. ప్రోక్తం=చెప్పబడినది, ఉద్గతే=మొలచినది
స్యాద్ధస్తూరేఽపిచోన్మత్తః	ఉన్మత్తః. ధస్తూరే=ఉమ్మెత్త, అపిశబ్దముచే పిచ్చివాడు
క్షీప్తేమృష్టేఽపిచోద్ధృతం,	ఉద్ధృతం. క్షీప్తే = వెల్లగింపబడినది, మృష్టం=శుద్ధిచేయబడినది.
ఉత్తప్తం శుష్కమాంసే	ఉత్తప్తం. శుష్కమాంసే=ఎండినమాంసము. అపిశబ్దముచేబాగుగాకాల్పబడినది.
౭పి	
వహ్న్యూత్పాతేఽప్యపాహితః.	ఉపాహితః. వహ్న్యూత్పాతే = అగ్నివలని అపాయము. (తోకచుక్క)
ఉదాస్థితశ్చరే ద్వాన్ధేన	ఉదాస్థితః. చరే=చారుడు, ద్వాన్ధేన=ద్వారమునందున్నవాడు.
స్యాద్వృత్తిస్సృతిరక్షయోః,	బుత్తిః. స్సృతి=స్సృతులు, రక్షయోః=రక్షణము.
బుతముంచశిలే సత్యే	బుతం ఉంచశిలే = శిలోంచవృత్తి, సత్యే=నిజము.
ఏతావాగతకర్బురౌ. ౨౦౯	ఏతః. ఆగతః=ఆగంతుకుడు, కర్బురౌ=రాక్షసుడు.
ఐరావతోనాగరంగేఽవ్యధ	ఐరావతః. నాగరంగే = నారింజచెట్టు, అపిశబ్దముచే దిగ్గజము.
కాంతిద్యుతీచ్ఛయోః,	కాంతిః. ద్యుతి= కాంతి, ఇచ్ఛయోః=కోరిక.
కిరాతామ్లేచ్ఛభూనింబౌ	కిరాతః. మ్లేచ్ఛ=మ్లేచ్ఛుడు, భూనింబౌ=నేలవేము.
కాంతస్తుప్రియరమ్యయోః.	కాంతః. ప్రియ=ప్రియమైనది, రమ్యయోః=రమ్యమైనది.

కేతుర్గ్రహోత్పాతచిహ్నా	కేతుః గ్రహే = గ్రహము, ఉత్పాత చిహ్నా = కీడుసూచించుట.
కలితం విదితాత్మయోః,	కలితం. విదిత = తెలియఁబడినది, ఆత్మ యోః = పాండఁబడినది.
కపోతః పక్షిమాత్రేఽపి	కపోతః. పక్షిమాత్రే = పక్షిమాత్రము, అపిశబ్దముచే పాపురము.
గుప్తం రక్షితగూఢయోః	గుప్తం. రక్షిత = రక్షింపఁబడినది, గూఢ యోః = మరుగుగానున్నది.
గతిర్యాత్రా దృశోపాయా	గతిః. యాత్రా = నడచుట, దృశోపా యః = దృగుపాయములు.
షండ సూర్యశ్చ గోపతిః,	గోపతిః. షండః = నపుంసకుఁడు, సూర్యః = సూర్యుఁడు
గృహీసత్రి గృహపతి	గృహపతిః గృహీ = గృహస్థుఁడు, సత్రి = దానముచేయువాఁడు.
గీతం శబ్దితగానయోః ౨౧౨	గీతం. శబ్దిత = ధ్వనిచేయఁబడినది, గాన యోః = సంగీతము.
గర్జితం స్తనితే నేభే	గర్జితం. స్తనితే = ఉరుము, ఇభే (పు) = ఏనుగు.
గ్రస్తం వాగ్భేదభుక్తయోః	గ్రస్తం. వాగ్భేద = లుప్తవర్ణపదము, భుక్తం = భుజింపఁబడినది.
చర్మణ్యత్యై నదీరంభే	చర్మణ్యతీ. నదీ = నదీవిశేషము, రంభే = అరణి.
జాతం వ్యక్తైశ్చ జన్తసు.	జాతం. వ్యక్తైశ్చ = వ్యక్తీసమూహము, జన్తసు = జన్తములు.
సూర్యావర్తేఽపి జామా	జామాతా (ఋ-పు). సూర్యావర్తే = సూర్యమండలము, అపిచే అల్లుఁడు.
తానా	జగత్. వాతే = గాలి, విప్రపే = లోకము.
వాతేవిప్రపే జగత్,	జాతిః. ఛందసి = ఛందస్సు, మాలత్యాం
జాతిఛ్చందసి మాలత్యాం	= మొల్ల, చుల్యాం = ప్రాయ్య, జాతీఫలే =
చుల్యాం జాతీఫలేకులే. ౨౧౪	జాజికాయ, కులే = కులము.

వ్యాప్తివిస్తృత వాద్యేషు
తతం

తిక్తం సుగంధ్యపి,

చాపే తృణత్వే తృణతా

తాతః పితృ సుకంపయోః.

దుర్గతిర్నరకేనై స్వే

దుర్జాతం వ్యసనేఽపి చ,

దివాభీత ఉలూకే స్యా
త్కుంభిలే కుముదాకరే.

విస్ఫుప్తే రక్షితే దత్తం

ద్రుతం శీఘ్రవిలీనయోః,

నశనే శైలశృంగే చ దంత
స్వాదోషథౌ స్త్రియామ్.

దితిఃఖండనదై ర్యాంబ

ధృతిస్తుష్టౌ క్రతావః

రాశౌ చ ధాతు

నిర్వాణే సుస్థిత త్వేచనిర్వృ
తిః ౨౧౮

అస్వాధ్యాయే కురూపే చ
ప్రత్యుక్తాస్త్రీ నిరాకృతిః,

తతం. వ్యాప్తి=వ్యాపకము, విస్తృత
=విస్తారము, వాద్యేషు = వాద్యము.

తిక్తం. సుగంధి=సువాసనగలది, అపి
చే చేదు.

తృణతా. చాపే=ధనువు, తృణత్వే =
తృణభావము.

తాతః. పితృ=తండ్రి, అనుకంప=దయ.

దుర్గతిః. నరకే=నరకము, నై స్వే = ధన
ము లేనివాడు

దుర్జాతం. వ్యసనే=చింత. అపిచే ధు
ష్కులము.

దివాభీతః ఉలూకే = గుడ్లగూబ,
కుంభిలే=చోరుడుకుముదాకరే=కొలను.

దత్తం. విస్ఫుప్తే = విడిచిపెట్టబడినది,
రక్షితే=కాపాడబడినది.

ద్రుతం శీఘ్ర=తొందర, విలీనయోః=
కలసియున్నది

దంతః. నశనే = దంతములు, శైల
శృంగే = కొండకొన, ఓషథౌ = ఓషధీ
విశేషము

దితిః ఖండన=ఖండములు, దై ర్యాం
బే=రాక్షసమూత.

ధృతిః. తుష్టౌ=సంతోషము, క్రతా
=యజ్ఞము, అపిచే చైర్యము.

ధాతుః రాశౌ = రాశివిశేషము

నిర్వృతిః నిర్వాణే=మోక్షము, సుస్థి
తత్వే=సుఖము.

నిరాకృతిః (స్త్రీ) అస్వాధ్యాయే=స్వా
ధాయము లేమి, కురూపే=వికారరూపము,
ప్రత్యుక్తౌ=కాదనుట

జంబ్వాం స్త్రీ నానదీకాంతః
సింధువారే జలాభిషు. ౨౧౯

నిమిత్తం హేతుచిహ్నగం
తుద్దేవాదేశపర్వసు,

ప్రసృతః కుబ్జితే పాణౌజం
ఘాయాం స్త్రీగతే త్రిషు.

ప్రకృతిర్గుణసామ్యే స్యా
త్స్వభావామాత్యయోరపి,

ప్రతీకారే ప్రతికృతిః ప్ర
తిబంధే౭౭౭

పద్ధతిః. ౨౨౦. పంక్తామార్గే
౭౭౭

పూతం తు పవిత్రే బహు
లీకృతే,

శ్రేణిర్దశ చ పంక్తిః స్యా
త్ప్రసూతిర్జన్మతోకయోః.

ప్రతిపత్తిచ్చిత్ప్రవృత్తిః ప్రా
ప్తిః ప్రాగల్భ్యగౌరవే,

పారావతీ గోపగీతిలవలీఫల
యోరపి. ౨౨౩

పలితం కర్దమే౭౭౭ స్యా
ద్విధౌ భూపే ప్రజాపతిః,

నదీకాంతః జంబ్వాం = నేరేడుచెట్టు
(స్త్రీ), సింధువారే = వావిలిచెట్టు (పు)
జలాభిషు=సముద్రములు.

నిమిత్తం. హేతు=కారణము. చిహ్న
=గుర్తు, ఆగంతుః= (?) దేవాదేశము =
దైవాజ్ఞ, పర్వసు=పర్వకాలము.

ప్రసృతః. కుబ్జితేపాణౌ=ముడువఁబడిన
చేయి, జంఘాయాం=పక్క (స్త్రీ), గతే =
గడచినది (త్రి).

ప్రకృతిః. గుణసామ్యే = త్రిగుణ
ములసామ్యత, స్వభావ = స్వభావము,
అమాత్యయోః = మంత్రి, అపిచే కార
ణము.

ప్రతికృతిః. ప్రతీకారే = బదులుచేత,
ప్రతిబంధే=నిర్బంధము.

పద్ధతిః పంక్తా=పరుస, మార్గే=త్రోవ,
అపిశబ్దముచే రీతి.

పూతం. పవిత్రే=పవిత్రము, బహుళీ
కృతే=విస్తారముగా చేయఁబడినది.

శ్రేణిః. దశ=పది, పంక్తిః=పరుస

ప్రసూతిః. జన్మ=పుట్టుక, తోకయోః=
సంతానము.

ప్రతిపత్తిః (స్త్రీ). చిత్ ప్రవృత్తిః=జ్ఞాన
ప్రవృత్తి, ప్రాప్తిః = ప్రాప్తి, ప్రాగల్భ్య=
ప్రగల్భత్వము, గౌరవే=గౌరవము

పారావతీ (స్త్రీ). గోపగీతి=గోపగీతము,
లవలీఫలయోః=లవలీఫలము.

పలితం. కర్దమే=ఋరద.

ప్రజాపతిః విధౌ = బ్రహ్మ, భూపే =
రాజు.

శక్తే నివారణే తృప్తౌ ప
ర్యాప్తం స్యాద్యథేష్పితే.

ప్రేతో మృతే ప్రాణిభేదే

పితృస్సాతేచ్ఛపక్షిణోః,

క్లీబం బిందౌ పృషన్నైణే

పృషతోఽప్యనయోర్నరి.

ఖాతాదౌ పూరితే పూర్తం

పాతో ద్రంశే చ రక్షితే,

ప్రేషితేఽపి ప్రతిక్షిప్తం

ప్రతితస్సాద రేఽపి చ.

స్లతః స్వరే

చాభియుక్తే పిహితౌ ప్రార్థి
తౌ సమా,

ద్విష్టేఽపి చ ప్రతిహతః

పిండితం గుణితేఘనే ౨౨౭

ప్రాప్తే జ్ఞాతే పరిగతం

ప్రపాతౌ భృగునిర్ఘరా

పర్యాప్తం (న). శక్తే=సమర్థుడు, ని
వారణే=నివారణము, తృప్తౌ=తృప్తి, య
థేష్పితే=యథేష్పితము

ప్రేతః. మృతే = చచ్చినవాడు, ప్రాణి
భేదే=నరకమునందున్న ప్రాణి.

పితృన్ (త్-పు). పాతేచ్ఛః = పడనెం
చినవాడు, పక్షిణోః=పక్షి.

పృషత్ (న; బిందౌ=నీటిబొట్టు, వణే
(పు) ఇట్టి.

పృషతః అనయోః = బిందువు ఇట్టి
యను పదములలో, నరి=పుంలీంగము.

పూర్తం ఖాతాదౌ = త్రవ్వించుట,
పూరితే=నిండించుట.

పాతః. ద్రంశే=జారుట, రక్షితే=కాపా
డుట

ప్రతిక్షిప్తం. ప్రేషితే = పంపబడినది,
అపిశబ్దముచే ఆక్షేపింపబడినవాడు.

ప్రతితః సాదరే = ఆదరము, అపిచే
ప్రసిద్ధము

స్లతః స్వరే=స్వరవిశేషము.

ప్రార్థితః అభియుక్త = పూజ్యుడు, పి
హితౌ=కప్పబడినది

ప్రతిహతః ద్విష్టే = ద్వేషింపబడినది,
అపిచే అడ్డగింపబడినవాడు.

పిండితం. గుణితే = గుణింపబడినది,
ఘనే=ఘనమైనది.

పరిగతం. ప్రాప్తే = పొందబడినది,
జ్ఞాతే=తెలియబడినది.

ప్రపాతః భృగు=గండశిల, నిర్ఘరా=
సెలయేరు.

లోకాయతే కచ్చపేచ పం
చగుప్తః స్మృతో బుధైః.
లభే సమంజసే ప్రాప్తం

పంక్షిర్గౌరవపాకయోః,

పారిజాతో దేవతరా మం
దారే పారిజాతకే. ౨౨౯

వృత్తి వార్తాప్రవాహేషు
ప్రవృత్తిరథ
ఘోటకే, పానో చ పీతిః

సిక్తే తు ప్రోక్షితం నిహతే
౨౩౦

రామానుజే నాట్యశాస్త్రే
దౌష్యంతౌ భరతో నటే,

జినే పూజ్యే చ భగవాన్

భోగవాన్నాట్యనాగయోః

సేవావిభాగయోర్భక్తి

ర్భవాన్యష్టత్సదర్థయోః,

పక్షిణ్యాం వాచివృత్తౌ చ
భారతీ భారతం పునః. ౨౩౧.

పంచగుప్తః. లోకాయతే=చార్యాకుఁ
డు, కచ్చపే=తాఁజేలు.

ప్రాప్తం. లభే=లభించినది, సమంజసే =
యోగ్యమైనది.

పంక్షిః. గౌరవ=గౌరవము, పాకయోః
=పాకముచేయుట.

పారిజాతః. దేవతరా = కల్పవృక్షము,
మందారే=మందారవృక్షము, పారిజాతకే
=పారిజాతవృక్షము.

ప్రవృత్తిః. వృత్తి=జీవనము, వార్తా=
కబురు, ప్రవాహేషు = ప్రవాహము
పీతిః. ఘోటకే=గుట్టము, పానో=త్రా
గుట

ప్రోక్షితం. సిక్తే=చల్లుట, (తడుపుట)
నిహతే=చంపబడినది.

భరతః. రామానుజే=రాముని తమ్ముఁ
డు, నాట్యశాస్త్రే=నాట్యశాస్త్రము, దౌ
ష్యంతౌ = దుష్యంతునికొడుకు, నటా =
నర్తకుడు.

భగవాన్ (త్-పు). జినే = జినుఁడు,
పూజ్యే=పూజింపఁదగినవాఁడు.

భోగవాన్. నాట్య = నాట్యము, నా
గయోః=పాము.

భక్తిః. సేవా=సేవ, విభాగయోః=విభా
గము.

భవాన్ (త్-పు) యుష్మత్ = నీవు,
సదర్థయోః=పర్తమానార్థము.

భారతీ పక్షిణ్యాం = ఆడుభరతపక్షి,
వాచి = వాక్కు, వృత్తౌ = భారతీయను
వృత్తి.

జంబుద్వీపే వ్యాసకృతౌ

భారతం. జంబుద్వీపే = జంబూద్వీపము, వ్యాసకృతౌ = వ్యాసకృత భారతము.

భృతిర్భరణమూల్యయోః,

భృతిః. భరణము=భరించుట, మూల్యయోః=వెల

కుడ్యభేదనయోర్భిత్తి

భిత్తిః. కుడ్య = గోడ, భేదనయోః = భేదించుట.

భాస్వంతౌ సూర్యభాస్వరౌ.

భాస్వాన్ (త్-పు). సూర్య=సూర్యుడు, భాస్వరౌ=ప్రకాశించువాడు.

పుథివీ జననీ గావో బ్రహ్మణ్యాద్యాశ్చ మాతరః,

మాతా (బు-సీ) పృథివీ=భూమి, జననీ=తల్లి, గావః=గోవు, బ్రహ్మణ్యాద్యాశ్చ=బ్రహ్మ మొదలగు సప్తమాతలు.

మూర్ధాభిషిక్తోఽమాత్యేఽపి

మూర్ధాభిషిక్తః. అమాత్యే = మంత్రి, అపిచే రాజు.

ముక్తౌ నిర్వృతమోచితౌ

ముక్తః నిర్వృత = మోక్షమొందినవాడు, మోచితః=విడువబడినవాడు.

మూర్తం స్యాత్త్రిషు మూర్ఘైశ్చ కఠినేమూర్తిమత్యపి

మూర్తః (త్రి) మూర్ఖైశ్చ=మూర్ఖులొందినవాడు, కఠినే=కఠినుడు, మూర్తిమతి=స్వరూపధారి.

మతిరిచ్ఛాప్యథ

మతిః. ఇచ్ఛా=కోరిక, అపిచే మతి.

యతిః పాఠచ్ఛేదే మునౌ పుమాన్ ౨౩౫.

యతిః. పాఠచ్ఛేదే = విశ్రాంతిస్థానము (యతి), మునౌ = మునీశ్వరుడు.

న్యాయయోజనయోర్ముక్తిః

యుక్తిః. న్యాయ=న్యాయము, యోజనయోః=కూర్పుట.

పాశ్వభీ యాదసాంపతిః,

యాదసాంపతిః. పాశీ = వరుణుడు, అభీ=సముద్రుడు.

రేవతిహలిపత్నీయం భే

రేవతి. హలిపత్నీయం = బలరాముని భార్య, భే=నక్షత్రము.

స్తరపత్నీయం చ రేవతిః.

రేవతిః స్తరపత్నీయం = మన్మథుని భార్య.

రిక్తం వనేఁ పి

రీతిస్తు లోహాకిట్టారకూట
యోః,

రోహితమృజుశక్రాస్త్రే రక్తే
నామృగమీనయోః ౨౩౨

శైలభేదే సువర్ణాల్పా శంక
రేఽపి చ రై వతః,

స్వర్ణాభ్యక్తేఽపి రసితం

కస్తూరీస్పృక్క-యోర్లతా.

వర్తులాధీతయోర్వృత్తం

వార్తం కుశలనీరుజోః,

వానేఽపి వసతి

ర్వృక్షమాత్రేఽపి చ వన
స్పతిః. ౨౩౯.

వర్తనే వివృతౌ వృత్తి

ర్వర్తిర్దీపదశాస్వపి,

లాభసంబంధయో

ర్వాప్తి ర్విశ్వస్తా విధవా
పి చ. ౨౪౦

రిక్తం వనే = వనము, అపిచే శూ
న్యము.

రీతిః. లోహాకిట్టం=ఇనుపచిట్టము, ఆర
కూటయోః=ఇత్తడి.

రోహితం ఋజుశక్రాస్త్రే = బాగుగా
కనిపించు ఇంద్రధనువు, రిక్తే = నెత్తురు,
మృగ=లేడి (పు), మీనయోః=చేప

రై వతః శైలభేదే = శైలవిశేషము,
సువర్ణాల్పా=స్వర్ణాలువృక్షము, అపిచే ఒక
రాజు.

రసితం. స్వర్ణాభ్యక్తే = స్వర్ణఖచితము,
అపిచే ధ్వని.

లతా. కస్తూరీ=కస్తూరి, స్పృక్క-యోః
=గ్రంథ్యము.

వృత్తం. వర్తుల = గుండ్రనిది, అధీత
యోః=చదువబడినది

వార్తం కుశల=క్షేమము, నీరుజోః=
రోగములేనివాడు

వసతిః వానే = గృహము, అపిచే
రాత్రి

వనస్పతిః వృక్షమాత్రము=చెట్టు, అపి
చే మట్టిచెట్టు.

వృత్తిః. వర్తనే = జీవనము, వివృతౌ=
వివరించుట.

వర్తిః. దీపదశాసు=దీపపువత్తులు, అపి
చే నయనాంజనము.

వాప్తిః. లాభ = లాభము, సంబంధ
యోః=సంబంధముకలిగి యుండుట.

విశ్వస్తా. విధవా = వితంతువు, అపిచే
విశ్వాసార్హము.

భేదే వినాశే విచ్ఛిత్తి

ర్విగతౌ వీతనిష్ప్రభా,

అసారాశ్వేభయోర్వీతం వీ
తమంకుశకర్తృణి. ౨౪౧

అభ్యుద్యతే వికసితే చేష్టి
తే చ విజృంభితం,

వికృతౌ రోగబీభత్సా

విత్తం ఖ్యాతే ధనేఽపి చ.

దృఢేఽపి వ్యాయతం

శుక్తిర్దుక్తౌ సోఢీటాశ్వలత్త్వ
ణోః,

అస్త్రభేదేఽపి శక్తిః స్యా

చ్ఛాంతిస్యాన్తంగలే శమే.

వేతనేఽపి చ శీతో వా

శుక్తం పూతాష్టనిష్ఠురం,

శిలిర్భూజ్జ సితే కృష్ణే

శ్రీమంతే తిలకేశ్వరా.

విచ్ఛిత్తిః. భేదే = నశకుట, వినాశే =
నాశనము.

విగతః. వీత=పోయినది, నిష్ప్రభా =
కాంతి లేనిది.

వీతం అసారాశ్వే = పనికిమాలినగుట్టు
ము, ఇభయోః = పనికిమాలిన యేనుఁగు,
అంకుశకర్తృణి=అంకుశముతో పాడుచుట.

విజృంభితం. అభ్యుద్యతే = ఉద్యుక్త
మైనది, వికసితే = విచ్చినది, చేష్టి తే=పని
చేయుట.

వికృతః. రోగ = రోగవంతుఁడు, బీభ
త్సా=భయంకరము.

విత్తం. ఖ్యాతే=ప్రసిద్ధము, ధనే=ధన
ము. అపిచే జ్ఞానము

వ్యాయతం దృఢే = దృఢమైనది. అపి
చే దీర్ఘమైనది

శుక్తిః. ముక్తాసోఢీట = ముక్తైపుచిప్ప,
అశ్వలత్త్వణోః=గుట్టుపుసుడి

శక్తిః అస్త్రభేదే=అస్త్రవిశేషము అపి
చే సామర్థ్యము

శాంతిః. మంగళే=శుభము, శమే=శమ
గుణము.

శీతః. వేతనే = ప్రబలిచెట్టు, అపిచే
చల్లనిది.

శుక్తం. పూత=పవిత్రము, ఆష్ట=పుల్ల
న, నిష్ఠురం=కఠినమైనది.

శిలిః. భూజ్జ=భూర్జవృక్షము, సితే =
తెలుపు, కృష్ణే=నలుపు

శ్రీమాన్ (త్-పు). తిలకే = బొట్టుగు
చెట్టు, ఈశ్వరే=శివుఁడు.

బ్రహ్మశక్తౌ శతధృతి	శతధృతిః. బ్రహ్మ=నలువ, శక్తౌ = ఇంద్రుడు.
వార్తాయాం శ్రవణే శృతిః,	శృతిః. వార్తా=వృత్తాంతము, శ్రవణే=వినుట.
దుర్బలే నిశితే స్యాతాం శితశాతావధో వచః. ౨౪౫	శితః.—శాతః. దుర్బలే=బలహీనుడు, నిశితే=వాడియైనది, వచః=సరస్వతి.
సరస్వతీ సరిద్ధాశ్చ	సరస్వతీ. సరిత్ = నదివిశేషము, గౌ=గోవు.
సూతో వందిని పారదే,	సూతః. వందిని=స్తోత్రపాఠకుడు, పారదే=పాదరసము.
స్మృతిః స్యాద్ధర్మశాస్త్రేఽపి	స్మృతిః. ధర్మశాస్త్రే = ధర్మశాస్త్రము, అపిచే స్మరణము.
ప్రవాహేఽపి చ సంస్మృతిః.	సంస్మృతిః. ప్రవాహే = ప్రవాహము, అపిచే సంసారము.
రణే సభాయాం సమితి	సమితిః. రణే=యుద్ధము, సభాయాం=సభ.
స్థిమితౌ క్లిన్ననిశ్చలా,	స్థిమితః. క్లిన్న = తడిసినది, నిశ్చలా = కదలనిది.
స్థపతిః కంచుకీ కారుభేదే గీష్పతియాగకృత్.	స్థపతిః. కంచుకీ=అంతఃపురచారి, కారుభేదే=శిల్పిభేదము, గీష్పతియాగకృత్ = గీష్పతి యజ్ఞము చేయుచువాడు.
సంబంధేఽపి చ సంవిత్తి	సంవిత్తిః. సంబంధే=సంబంధము, అపిచే జ్ఞానము.
ర్మర్యాదాయామపి స్థితిః,	స్థితిః. మర్యాదా=హద్దు, అపిచే నిలుకడ.
సీతాలాంగలరేఖా స్యా వ్యోమగంగా చ జానకీ.	సీతా. లాంగలరేఖా=నాగేశ్వరీచాలు, వ్యోమగంగా=ఆకాశగంగ, జానకీ=సీతాదేవి.
సూన్యతం కుశలే సత్యే	సూన్యతం కుశలే=క్షేమము, సత్యే = నిశ్చయము.

సుదోహః గౌశ్చ సువ్రతా,

సువ్రతా. సుదోహఃగౌః = బాగుగా పాలిచ్చు అవు.

శర్కరాపి సితాథోఽర్థే

సితా. శర్కరా=పంచదార. అపిచేతులసి.

సత్ప్రతిజ్ఞేఽపిచ స్థితః ౨౮౯

స్థితః. సత్ప్రతిజ్ఞార్థే = ప్రతిజ్ఞ. అపిచేడినికి.

సతీ కాత్యాయనీసాధోవ్యః

సతీ కాత్యాయనీ=పార్వతి, సాధోవ్యః = పతివ్రత

సంఘాతో నరకే చ యే

సంఘాతః. నరకే=నరకము, చయే = సమూహము

హరితకీ హైమవతీ గౌరీ
శుక్లవచాపి చ. ౨౯౦

హైమవతీ. హరితకీ = కరక్కాయ, గౌరీ = పార్వతీదేవి, శుక్లవచా=తెల్లవస చెట్టు, అపిచే గంగాదేవి.

స్త్రీ హరిద్విశి వర్ణే నా

హరిత్ (స్త్రీ). దిక్=దిశ, వర్ణే (పు)= పసుపురంగు.

దూర్వాపి హరిణా మతా.

హరితా. దూర్వా = గజిక, అపిచే పసుపు.

ఇతి తాంతాః.

తకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అతిథిః కుశపుత్రేఽపి

అతిథిః కుశపుత్రే=కుశునికొమారుడు, అపిచే=అతిథిగావచ్చినవాడు.

హరితక్యపి చావ్యథా.

అవ్యథా. హరితకీ=కరక్కాయ, అపిచే ముడుగుతామర

అపేక్షింబనం చాస్థా

ఆస్థా. అపేక్షా=కోరిక, ఆలంబనం = ఆధారము

స్యాదర్థో విషయేఽపి చ,

అర్థః. విషయే = విషయము, అపిచే ద్రవ్యము.

భటే పుంస్యప్రతిరథః యా
త్రామంగళసామ్ని చ. ౨౯౨

అప్రతిరథః. భటే=భటుడు, యాత్రా మంగళసామ్ని=యాత్ర కేగునపుడు మంగళార్థము చదువబడు సామవేదము.

ఉన్మాథః కూటయంత్రేఽపి

కుథః కంబల బర్హిషోః,

కానే తుథే చ తువధుః

గ్రంథో ద్వాత్రింశదక్షరీ
ధనం చ గ్రంథనా చాపి

తీర్థం తూపాయయోగ
యోః,

కట్యంశఘోణయోః ప్రో
థో

వీధీపంక్తౌ గృహంశకే.

వానప్రస్థో మధూకేఽపి

స్యాత్తృతీయేఽపిచాశ్రమే,
కాణోల్కామలకీ బ్రహ్మీ వయ
స్థా తరుణే త్రిషు. ౨౫౫

సూర్యమంథానయోర్మంథ
సాంతరేఽప్యథ

మన్తధః, కపిత్థే కామదేవే
ఽపి

రథః పారుషదేహయోః,
౨౫౬. ఘంసి శ్రీయాం చ
షడ్గ్రంథః కరంజ వచయోః
క్రమాత్,

ఉన్మాథః. కూటయంత్రే = పులిబోను,
అపిచేచంపుట.

కుథః కంబల = గొంగడి, బర్హిషోః =
దర్భ.

తువధుః. కానే = దగ్గు, తుథే = తుమ్ము
విశేషము.

గ్రంథః. ద్వాత్రింశదక్షరీ = ముప్పది
రెండు పర్ణముల శ్లోకము, ధనం = ద్రవ్య
ము, గ్రంథనా = సమకూర్పుట, అపిచే
కావ్యము.

తీర్థం ఉపాయ = ఉపాయము, యోగ
యోః = యోగము.

ప్రోథః. కట్యంశ = కటిప్రదేశము,
ఘోణయోః = (గుట్టపు) ముక్కు.

వీధీ. పంక్తౌ = పరుస, గృహంశకే =
బజారు

వానప్రస్థః మధూకే = ఇప్ప చెట్టు, అపిచే
తృతీయాశ్రమము.

వయస్థా. కాణోలీ = వృక్షవిశేషము,
ఆమలకీ = ఉపరిక చెట్టు, తరుణే = పడుచు
తనము (త్రి).

మంథః సూర్య = సూర్యుడు, మంథా
నయోః = కవ్యము, సాంతరే = విరళము.

మన్తధః. కపిత్థే = వెలగ చెట్టు, కామ
దేవే = మన్తకుండు, అపిచే సంవత్సర
విశేషము.

రథః. పారుష = పురుషయత్నము, దేహ
యోః = దేహము

షడ్గ్రంథః. కరంజ = కానుగు చెట్టు (పు)
వచయోః = నల్ల వస. (సీ).

సిద్ధార్థః సర్వ పే వృద్ధే

సిద్ధార్థః. సర్వ పే=ఆవాలు, వృద్ధే = ముదుసలి.

సంస్థా స్థితి వినాశయోః.
౨౫౭. సంస్థాసమాప్తిక్రతు
షు వరూధో నిజరాష్ట్రకః,

సంస్థా. స్థితి=ఉనికి, వినాశయోః=నాశ
నము, సమాప్తి=పూర్తిచేయుట, క్రతు
=యజ్ఞము, వరూధ = రథరక్షకవ్యాఘ్ర
చర్తాదులు, నిజరాష్ట్రకః = నిజరా
ష్ట్రము.

స్థికో భక్తపులాకేనామధూ
చ్ఛిష్టే నపుంసకమ్. ౨౫౮
ఇతి థాంతాః.

స్థికః. భక్తపులాకే = మెతుకు (పు),
మధూచ్ఛిష్టే=ఎంగిలిమద్యము (న)
భకారాంతే నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అష్టాపదం శారిఫలే సువర్ణే
స్త్రీ పశౌ పుమాన్,

అష్టాపదం. శారిఫలే = సొగటాలపాళి,
సువర్ణే=బంగారము (సీ), పశౌ=శరభమృ
గము (పు.)

వామనేభ్యాం ప్రియాంక్లీ
బం కేయూరే నాంగదః
కపా

అంగదః. వామనేభ్యాం = ఒక ఆడే
నుగు (సీ) కేయూరః=భుజకీర్తులు, కపా=
కోతి (పు.)

అర్బుదో రుజిసంఖ్యాయా

అర్బుదః. రుజి = రోగము, సంఖ్యా
యాం=సంఖ్యావాచకము

మామోదో గంధహర్ష
యోః,

ఆమోదః. గంధః=సుగంధము, హర్ష
యోః=సంతోషము

రహస్యే స్యాదుపనిషత్స
మీపే సదనేఽపి చ ౨౬౧

ఉపనిషత్ (త్-పు) రహస్యే=రహస్య
ము, సమీపేసదనే=సమీపగృహము, అ
పిచే వేదములు.

కందోఽస్త్రీ శూరణేమూలే

కందః (ష్ట.) శూరణే = కందశాకము,
మూలే=కందమూలము.

రాజలింగవిమాణయోః,

కకుత్ (ద్-సీ) రాజలింగః = రాజచి
హ్నము, విమాణయోః=కొమ్ము.

స్త్రీకకుత్కటుకండస్తు శృం
గవేరసోనయోః. ౨౬౨

కటుకందః. శృంగవేర=అల్లము, రసో
నయోః=లఘునము. (వెల్లుల్లి)

స్త్రీగంభార్యాం క్లీబమజ్ఞే
దిక్షాగే కుముదః కపా,

పుష్పే క్లీబం భ్రమాకుండః

క్షోదో రజసి వేషణే ౨౬౨

శివజూతు వరాతుఽపి కవ
౨౬౩

థామయే గదః, విష్ణోర్భా
తరి చాస్త్రే స్త్రీ

పలాశే గరుతిచ్చుః ౨౬౩

దేశే జనే జనపదో

నిషాదా శ్వపచస్వరా,

వాక్యేశబ్దప్రదేశేఽపి పదం

పాదస్తు నద్యయోః ౨౬౪

మూలే ప్రత్యంతశ్చైలే చ

ప్రసాదస్త్వరురోధనే, స్వ

చ్ఛే కావ్యగుణే చాథ

ప్రతిపత్తిధిసంవిదోః ౨౬౫

విప్రీడ్ జ్ఞాతా చ బిందుః

స్యాన్తందా నైవరశనైశ్చ
రా, హస్తిభేదశ్చాథ

కుముదః గంభార్యాం=గుమ్మడు చెట్టు
(స్త్రీ), అజ్ఞే=శంఖము, దిక్షాగే=దిగ్గజము,
కపా=కోతి,

కుండః. పుష్పే=పుష్పము (న), భ్రమా=
భ్రమము.

క్షోదః. రజసి = పొడి, వేషణే = నూ
రుట.

కవర్తః. శివజూతు=జటాజూటము, వ
రాతు=గవ్వ

గదః. ఆమయే=రోగము, విష్ణోర్భా
తరి=విష్ణుత్తమ్ముడు, అస్త్రే=గదాయుధము
(స్త్రీ)

ఛదః. పలాశే=ఆకు, గరుత=తెక్క.

జనపదః దేశే=దేశము, జనే=జనము.

నిషాదః! శ్వపచ=పంచముడు, స్వరా
=స్వరవిశేషము

పదం (న) వాక్యే=వాక్యము, శబ్దే=
శబ్దము, ప్రదేశే=ప్రదేశము, అపిశబ్దము
వలన రక్షణము.

పాదః (పు) మూలే=వేరు, ప్రత్యంత
శ్చైలే=ప్రత్యంతపర్వతము

ప్రసాదః. అనురోధనే=అనుసరణ, స్వ
చ్ఛే=నైర్మల్యము, కావ్యగుణే = కావ్య
గుణవిశేషము.

ప్రతిఃత్ (ద్-స్త్రీ), తిధి=ప్రతిపత్తిధి,
సంవిదోః=జ్ఞానము.

బిందుః. విప్రీడ్ = ఉదకబిందువు,
జ్ఞాతా=తెలుసుకొను జ్ఞాతయనుజీవుడు

మండః. నైవర=నైవేచ్చు, శనైశ్చరా=
శని, హస్తిభేదః=గజభేదము.

మదః స్యాత్కస్తూరీభదా
నయోః. ౨౬౬. గ ర్వే శుక్రే
౭౪

మాకంద్యా మలక్యామా
ప్రసాదపే,

మర్యాదా ధారణా సీ
మ్నా

ర్మహానాదో గజేంద్ర చ

మేనాదాస్తు త్రయచ్ఛాగ
మార్జారకఃఖండినః,

విశేషః పాండరే వ్యక్తే

శారదో జలదేవ చ

త్రియాం చ శారదీతయ
పిప్పలీనప్తపర్మయోః,

సంవిత్సంకేతకేపి స్యాత్వ

మర్యాదోఽంతకేస్థిరే.

వ్యంజనే సూపకారే చ
సూపసూపసిష్యతే,

ఘర్తస్వేదనయోః స్వేద.

సంపల్లయ్యం సముచ్చయే

ఇతి దాంతాః.

మదః కస్తూరీకస్తూరి, ఇభదానయోః
=గజమదము, గ ర్వే = గర్వము, శుక్రే =
రతస్సు

మాకందీ (సీ) ఆమలక్యాం = ఉపరిక,
ఆప్రసాదపే=త్రయమామిడి.

మర్యాదా (సీ) ధారణా = బుద్ధి, సీ
మ్నా=పాలిమేర.

మహానాదః గజేంద్రచంద్ర, అపిశబ్దము
చలన గోష్ఠధ్వని.

మేనాదః ఛాగ = మేక, మార్జారక=
స్లి, శఖండినః=నెమలి

విశేషః పాండరే = తెల్లనిది, వ్యక్తే=
వ్యక్తమైనది

శారదః జలదే=మేఘము, అపిశబ్దము
చలన శరత్కాలమందుఁ బుట్టినది.

శారదీ (సీ) తోయపిప్పలీ=నీరుపిప్పలి,
సప్తపర్మయోః=పదాశుల అరచెట్టు.

సంవిత్ (సీ) సంకేతకే = సంకేతము,
అపిశబ్దముచలన=జ్ఞానము.

మర్యాదః (స) అంతకే = సమీపము,
స్థిరం=స్థిరమైనది

సూపః వ్యంజనే = పప్పు, సూపకారే
=పంటవాడు, (సూపః = ఈశబ్దమునకు
అర్థముసూపశబ్దముచలనే తెలియఁదగినది.

స్వేదః ఘర్త=చెమట, స్వేదనయోః =
స్వేదముచుసాత్వకభావభేదము.

సపత్ (ద-సీ) లక్ష్యం = సంపత్తు,
నముచ్చయే=సముచ్చయము

దకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఖండే నాసమభాగేఽర్థ	అర్థం (న) ఖండే=ఖండము (పు), సమభాగే=సమభాగము.
మవధిః స్తీమకాలయోః,	అవధిః. స్తీమ=హద్దు, కాలయోః=కాలవిశేషము.
ఆవిధం ప్రహతం వక్ర	ఆవిధం (త్రి). ప్రహతం=కొట్టబడినది, వక్రం=వంకరయైనది.
మానద్ధం వాద్యబద్ధయోః.	ఆనద్ధం (న) వాద్య=మద్దెలమొదలగు వాద్యభేదము, బద్ధయోః=కట్టబడినది
అలంకారోఽపి చాబద్ధః	ఆబద్ధః. అలంకారే=అలంకారము, అపి శబ్దమువలన కట్టబడినది.
ప్రత్యాశాప్యాధిరుచ్యతే,	ఆధిః (స్తీ) ప్రత్యాశా=ప్రత్యాశ, అపి శబ్దమువలన మనోవ్యాధి.
కుటుంబవ్యాప్యతే ధర్మచింతాయాం చ విశేషణే. ౨౭౨.	ఉపాధిః (పు) కుటుంబవ్యాప్యతే = కుటుంబరక్షణా వ్యాపారము చేయువాఁడు, ధర్మచింతాయాం = ధర్మచింతన, విశేషణే=విశేషణము.
ఉపాధి	
రుగ్రగంధే తు వచా త్తే	ఉగ్రగంధా (స్తీ). వచా=నల్లవస, తే
త్రయమానికే,	త్రయమానికే = ఓమములో భేదము.
ఉపలబ్ధిః తిప్రాప్యో	ఉపలబ్ధిః (స్తీ) మతి=బుద్ధి, ప్రాప్యో = ప్రాప్తి.
ఋద్ధిః సంపది చౌషధే	ఋద్ధిః (స్తీ). సంపది=సంపత్తు, చౌషధే=బుద్ధివృద్ధినామక చౌషధివిశేషము.
రాహశా శిరః శూన్యకాయే	కబంధః రాహశా=రాహువు, శిరశ్శూన్యకాయే = మొందెము, అంబుని = ఉదకము (న).
కబంధః క్లిబమంబుని,	
గోధాతలే నిహకాయాం	గోధా (స్తీ) తలే = వింటినారివరిపిడి నివారించు ఉడుముతోలు, నిహకాయాం = నీగుడుము.
గంధో గర్వే బలేఽపి చ.	గంధః. గర్వే=గర్వము, బలే=బలము, అపి శబ్దమువలన=సుగంధము.

దోగ్ధా గోపే కవా వత్సే

దుగ్ధం ఊరే ప్రపూరితే,

దిగ్ధం లిప్తే విషాకే చ

దుర్విధౌ ఖలదుర్గతా...౨౭౫

రోధో నిరోధే నాశే చ

బుద్ధో జ్ఞాతే జినే బుధే.

నిషేధబుద్ధయో ర్బుధౌ

రాహిణేయే కలా బుధః,

వైత్యచైత్రవసంతేషు ద్రు
మభేదే చ నామధుః,

మిథ్యం చిత్తాభిసంక్షేపే ని
ద్రాయాం చాథ

మాగధీ ౨౭౭. పిప్పల్యాం
యూధికాయాం నాలగ్నేమ
గధజే త్రిషు,

లశునే ౭తివిషాయాం చ
శుంత్యామపి మహాషధమ్.

దోగ్ధా (బు. పు). గోపే=గోపాలుడు,
కవా=కవి, వత్సే=వత్స.

దుగ్ధం (న) ఊరే=పాలు, ప్రపూరితే=
నింపబడినది.

దిగ్ధం (న) లిప్తే=పూయబడినది, విషా
క్తే=విషముపూసినబాణము.

దుర్విధః ఖల=దుర్తార్తుడు, దుర్గతః =
దరిద్రుడు.

రోధః నిరోధే=నిరోధము, నాశేచ =
నాశనము.

బుద్ధః జ్ఞాతే=తెలియబడినది, జినే=బు
ద్ధదేవుడు, బుధే=విద్వాంసుడు.

బాధః. నిషేధ=నిషేధము, బుద్ధయోః=
తెలియబడినది

బుధః. రాహిణేయే = బుధగ్రహము,
కలా=విద్వాంసుడు.

మధుః (పు. ఉ.) వైత్య=అసురవిశేష
ము, చైత్ర = చైత్రమాసము, వసం
తేషు = వసంతఋతువు, ద్రుమభేదే=ఐప్ప
చెట్టు

మిథ్యం (న). చిత్తాభిసంక్షేపే = చిత్త
సంకోచము, ముకుళించుకొనుట, నిద్రా
యాం=నిద్ర.

మాగధీ (సీ) పిప్పల్యాం=పిప్పలిచెట్టు,
యూధికాయాం = అడవిమొల్ల, లగ్నే=
లగ్నము, మగధజే = మగధదేశమునందు
బుట్టినవాడు (త్రి)

మహాషధం (న) లశునే=వెల్లుల్లి, అతి
విషాయామ్ = అతివస, శుంత్యాం=శుంతి,
అపిశబ్దముచే గొప్పబౌషధము.

సీతాయోజనగంధా స్యా
తక్రస్తూరి వ్యాససూరపి,

విధిర్బ్రహ్మణి కాలే చ

ప్రకారే వేదనేవిధా. ౨౭౯

పృక్కామహిలాచ వధూ

ర్విశ్వస్తోఽనుద్భటశ్చ విశ్ర
భం,

విశ్రభం బాధార్థ

శుద్ధం త్రిషు పూతకేవల
యోః ౨౮౦

శ్రాద్ధం నివాపే శ్రద్ధాశా
త్రిషు

సాధుర్ధనివృషి,

స్కంధస్సంఘేఽపి

సిద్ధస్తునిత్య నిష్పందనాచిషు.

సంధిః పుమాస్సురంగా
యాం భేదే సంఘట్టనే భగే

ఇతి ధాంతాః

యోజనగంధా (సీ). సీతా=సీతాదేవి,
కస్తూరి=కస్తూరి, వ్యాససూః=వ్యాసునితల్లి
సత్యవతిదేవి.

విధిః. బ్రహ్మణి=బ్రహ్మదేవుడు, కాలే=
కాలము

విధా (సీ). ప్రకారే=రీతి, వేదనే =
కుట్టుట.

వధూః (సీ-డొ). పృక్కా = పృక్క-
యను గంధప్రవ్యము, మహిలా=ఆడుది.

విశ్రభః. విశ్వస్తః=విశ్వసించబడినవాఁ
డు, అనుద్భటః = శాంతుడు.

విశ్రభం (న) బాధార్థం=మిక్కిలియను
నర్థము

శుద్ధం (ప్ర) పూత = పవిత్రమైనది,
కేవలయోః = ముఖ్యము కేవలము అనే
అర్థము

శ్రాద్ధం (న). నివాపే = తర్పణాదులు,
(పోక) శ్రాద్ధకర్త, శ్రద్ధాశా=శ్రద్ధాలుపు.
(ప్ర).

సాధుః (ఉ. పు). ధనిని=ధనవంతుడు,
అపిశబ్దముచే = సజ్జనుడు.

స్కంధః సంఘే=సముదాయము, అపి
శబ్దమువలన భుజిరస్సు.

సిద్ధః నిత్య=నిత్యమైనది, నిష్పందనా
చిషు=నిశ్చలులు లేక సిద్ధయోగులు.

సంధిః (పు). సురంగాయాం=కన్నము,
భేదే=భేదము, సంఘట్టనే = సంఘట్టనము
చేయుట, భగే=భగము.

ధకారాంతశబ్దములు ముగిసెను

కులే ఖ్యాతే చాభిజనః

అభిజనః. కులే=కులము, ఖ్యాతే=ప్రసిద్ధమైనది.

స్వాదధ్వా కాలవర్త్తనోః.

అధ్వా (న్-పు). కాల = కాలము, వర్త్తనోః=మార్గము.

ఇతివృత్తేఽవదానం స్యాత్ కర్తృఖండనయోరపి,

అవదానం. ఇతివృత్తే = పూర్వకథాంశము, కర్తృ=అవదానకర్త, ఖండనయోః=ఖండించుట, అపిచే దానము.

అగ్రజన్మాగ్రజే విప్రే

అగ్రజన్మా (న్-పు). అగ్రజే = అన్న, విప్రే=బ్రాహ్మణుడు.

స్వాదన్నం భక్తభుక్తయోః.

అన్నం. భక్త = అన్నము, భుక్తం = భుజింపఁబడినది.

వినీతే విప్రభేదే చానూచానో

అనూచానః. వినీతే=వినయయుక్తుడు, విప్రభేదే = సాంగాధ్యయనము చేసినవాడు.

ఽర్థీ వివాద్యపి,

అర్థీ (న్-పు). వివాది=వాదించువాడు, అపిచే కోరువాడు

అంతావసాయీ చాండా లేమునిభేదే చ నాపితే

అంతావసాయీ (న్ - పు). చండాలే = చండాలజాతివాడు, ముని విశేషే = ఒకమునివిశేషము, నాపితే=మంగలవాడు.

ఆశ్వకుత్సితయోరర్వా

అర్వా (న్-పు). ఆశ్వ=గుఱ్ఱము, కుత్సితయోః=మోసగాడు.

వజ్రే విద్యుతి చాశనిః,

అశనిః. వజ్రే=ఇంద్రాయుధము, విద్యుతి=మెఱుపు.

వర్ణమాత్రే వినర్గే చాభినిష్ఠానోఽథ

అభినిష్ఠానః. వర్ణమాత్రే = అక్షరము, వినర్గే=వినర్గము (రెండుసున్నలు)

హైహయే. ౨౮౫. పార్థద్రుమేమయూరనా అర్జునశ్రీ ఘ పాండరే,

అర్జునః. హైహయే = కార్తవీర్యార్జునుడు, పార్థే=అర్జునుడు, ద్రుమే = వరుమద్దిచెట్టు, మయూరే=నెమిలి, పాండరే=తెల్లనిది. (త్రి)

అర్జునీగవ్యపాయాం చ

భృంగవృశ్చికయోరలీ.

ఆత్మా మనోఽ

ప్యాకలనం విబంధపరిసం
భ్యయోః,

ఆవేశనం శిల్పగేహే భూ
తావేశేఽథ

గేందుకే. ౨౮౭. విశేషే
చోపధానం స్యాత్

చుల్యాముత్థానముద్దమే,

అగంభీరేఽపి చోత్తానః

శరాభ్యాసేఽప్యపాసనమ్.

స్యాత్కాత్యాయన్యర్థస్య
ద్ధా గౌర్యోర్వరచౌ సరి,

శిరీషామ్రాతకాశ్వత్థ గర్ద
భాండే కపీతనః. ౧౮౯

చీరేఽపి కాపీన

మత్స్యే పున్నాగేఽపి చ కే
సరీ.

కులీనత్వే చ గుహ్యే చ
కాలీనమథ

అర్జునీ. గవి=ఆవు, ఉపాయాం=చేదు
ఆనుగుచెట్టు.

అలీ (న్-పు), భృంగ=తుమ్మెద, వృశ్చి
కయోః=తేలు.

ఆత్మా (న్-పు). మనః=మనస్సు అపిచే
జీవాదులు.

ఆకలనం విబంధ=నిర్బంధము, పరిసం
భ్యామోః=లెక్కించుట.

ఆవేశనం. శిల్పిగేహే=శిల్పిగృహము,
భూతావేశే=భూతావేశము

ఉపధానం గేందుకే=తలగడ్డ, విశేషే=
విశేషము

ఉత్థానం చుల్యాం=పొయ్యి, ఉద్దమే
=బయలుదేరుట.

ఉత్తానః. అగంభీరే = మెరక, అపిచే
వెల్లికిలపరున్నవాడు.

ఉపాసనం. శరాభ్యాసే = బాణవిద్యా
భ్యాసము, అపిచే నేవచేయుట.

కాత్యాయనీ. అర్థవృద్ధౌ = సగము
ముదుసలిస్త్రీ, గౌర్యోః=పార్వతి, వరరు
చౌ (పు)=వరరుచి.

కపీతనః శిరీష=దిరిసెనచెట్టు, ఆమ్రా
తక=ఇప్పచెట్టు, అశ్వత్థ=రావిచెట్టు, గర్ద
భాండే=కలుజువ్విచెట్టు.

కాపీనం. చీరే=పేలిక, అశశబ్దముచే
గోచి

కేసరీ (న్-పు). అశ్వే=గుట్టము, పున్నా
గే=పున్నాగవృక్షము, అపిచే సింహము.

కాలీనం. కులీనత్వే=సత్కులప్రసూతి,
గుహ్యే=శిశ్నము.

కంచుకీ. ౨౯౦ స్థాపత్యేవర్తి
తేసర్ప

క్లప్తా చ్చేదే చ కల్పనం,

కామినౌ స్త్రైణచక్రా చ

కృతినౌ యోగ్యపండితౌ

కాంచనం తు హేమ్ని నాగ
కేసరే

కాంచనీ నిశా

ధాతువాదరతే కాంస్యకా
రేకారంధమీనరి. ౨౯౨

చర్చికా చిల్లదయితే ఖకా
మిన్యో ప్రకీర్త్యతి,

విషాగ్ధపశోర్తాంసే గృంజ
సు నా రసోనకే. ౨౯౩

గహనం గహ్వరే దుఃఖే వనే

థాంబురము స్తయోః, ఘనః
ఘంసీ

ఘనం వాద్యం

చర్మస్యాత్ఫలకత్వచోః,

చీనో వస్త్రప్రీహిభేదే

చిహ్నం లక్ష్మపతాకయోః,

కంచుకీ (న్-పు.) స్థాపత్యే=ద్వారపాల
కత్వము, వర్తితే=కవచధారి, సర్పే=పాము.
కల్పనం. క్లప్తా=రచనము, చేదే=ఖండిం
చుట

కామినీ. స్త్రైణ=స్త్రీ, చక్రా = ఆడు
చక్రవాకి.

కృతీ (న్-పు.) యోగ్య=యోగ్యుడు,
పండితౌ=పండితుడు.

కాంచనం. హేమ్ని=బంగారు, నాగ
కేసరే=నాగకేసరములు

కాంచనీ. నిశా=పసుపు

కారంధమీ (న్-పు) ధాతువాదరతే
=ధాతువాదవిద్యయం దాసక్తుడు, కాం
స్యకారే=కంచరవాడు

ఖకామినీ చర్చికా=పార్వతీదేవి, చిల్ల
దయితే=పుసికన్నులస్త్రీ

గృంజనం. విషాగ్ధపశోర్తాంసే=విషము
పూసిన పశువుమాంసము, రసోనకే=వెల్లులి
గడ్డ (పు.)

గహనం. గహ్వరే=గండశిల, దుఃఖే=
దుఃఖము, వనే=అరణ్యము.

ఘనః అంబుర=మేఘము, ముస్తయోః
=తుంగము స్త్రై.

ఘనం. వాద్యం=వాద్యవిశేషము.

చర్మ (న్-న.) ఫలక=దాలు, త్వచోః=
చర్మము.

చీనః. వస్త్ర=పట్టువస్త్రము, ప్రీహిభేదే
=వడ్డలోభేదము.

చిహ్నం. లక్ష్మ=గుఱుతు, పతాకయోః
=శేండా.

చక్రిణో విష్ణుభుజగకులాల
గ్రామయాజినః. ౨౯౫

కంప్రేన్నా చలనం కంపే

చలనీ వస్త్రఘర్షరీ
భూర్జే ఫలకపాణౌ చచర్ష్య
ఖాలంబుషే పుమాన్. ౨౯౬

నింబేపి ఛర్దనం వాంతే

జవనో దేశవేగినోః,

బుద్ధే జినో జిత్వరే చ

జీవనం వర్తనాంభసోః.

శూరే దాతరి చ త్యాగీ

వ్రతిశోచ్యో తపస్వినౌ,

తపనో నరకే భానౌ

విరలేత్సేకృతేతనుః ౩౦౦

క్రీడాదౌ దేవనం నాతే

ద్విజన్తా దంతవిప్రయోః,

చక్రి (న్-పు.) విష్ణు=విష్ణువు, భుజగ=పాము, కులాల=కుమ్మరి, గ్రామయాజినః = పురోహితుడు.

చలనం. కంప్రే (పు) = వణకువాడు, కంపే=చలించుట.

చలనీ. వస్త్రఘర్షరీ=వస్త్రఘర్షరము. చర్షి (న్-పు) భూర్జే=భూర్జవృక్షము, ఫలకపాణౌ = డాలుపట్టువాడు, అలంబుషే (పు) = అలంబుషుడను రాక్షసుడు.

ఛర్దనం నింబే = వేపచెట్టు, వాంతే = కక్కుట

జవనః. దేశ=దేశవిశేషము, వేగినోః = వేగముగలవాడు,

జినః. బుద్ధే=బుద్ధుడు, జిత్వరే = జయశీలుడు.

జీవనం. వర్తనా=ప్రవర్తనము, అంభసోః=నీరు.

త్యాగీ (న్-పు) శూరే = శూరుడు, దాతరి=దాత.

తపస్వీ (న్-పు) వ్రతి = వ్రతముగలవాడు, శోచ్యో=విచారపడదగినవాడు.

తపనః. నరకే = నరకము, భానౌ = సూర్యుడు.

తనుః. విరలే=ఎడమైనది, అల్పే=కొంచెముది, కృతే=చిక్కినది.

దేవనం. క్రీడాదౌ=ఆటమొదలగునవి, అతే (పు) = పాచికలు.

ద్విజన్తా (న్-పు) దంత = దంతములు, విప్రయోః=బ్రాహ్మణుడు

దానం గజమదే త్యాగే
ఖండనే రక్షణేఽపి చ. ౨౯౯.

దర్శనం పర్ణముకుర చక్షు
శ్వాస్త్రోపలభిషు,

స్త్రీదీర్ఘకోష్యాందుర్నామా
అర్చసి
ద్యుమ్నం బలే ధనే. ౩౦౦

ధన్వా మరౌ ధన్వచాపే

ధావనం గతి శౌచయోః,

నిర్భర్తనం ఖలీకారాల
క్తయో

రథనంవనం ౩౦౧. దేవో
ద్యానే సు తే ఘంసి
నగ్నౌ క్షపణవందినౌ,

శ్రుతౌ దృష్ట్యాం నిశమనం

ఖగంగాపి నలిన్యథ. ౩౦౨.

గ్రంథిప్రస్తావయోః పర్వ
విషువత్ప్రభృతీష్వషి,

ప్రతిమానం ప్రతిచ్ఛాయా
గజదంతాంతరాలయోః.

దానం. గజమదే=గజమదము, త్యా
గే=త్యాగము, ఖండనే=ఖండించుట, రక్ష
ణే=కాపాడుట.

దర్శనం. పర్ణముకుర = కళింగులచేసిన
అద్దము, చక్షుః=కనులు, శాస్త్ర=శాస్త్రము,
ఉపలభి=సాక్షాత్కారము.

దుర్నామా (న్-న). దీర్ఘకోషీ (సీ) =
ఏనుగుజెలగ, అర్చసి=రోగవిశేషము.
ద్యుమ్నం. బలే = బలము, ధనే = ధ
నము.

ధన్వా (న్-పు). మరౌ = మరుభూమి,
చాపే (న) విల్లు.

ధావనం. గతి=గమనము, శౌచయోః
=శుచి చేయుట.

నిర్భర్తనం. ఖలీకార=అదలింపు, అల
క్తయోః=లత్తుక.

నందనం. దేవోద్యానే=ఇంద్రునితోట,
సుతే (పు)=కొడుకు.

నగ్నౌ క్షపణ=క్షపణకుడు, వందినౌ=
స్తోత్రపాఠకుడు.

నిశమనం. శ్రుతౌ=వినుట, దృష్ట్యాం=
చూచుట.

నలిసీ ఖగంగా=ఆకాశగంగ, అపిచ్ఛే=
త్రామరతూడు.

పర్వ (న్-న) గ్రంథి=కణుపు, ప్రస్తావ
యోః = అవసరము, విషువత్ప్రభృతీష్వ=
విషువత్సూర్యకాలాదులు, అపిచ్ఛే=పూర్ణిమ.

ప్రతిమానం. ప్రతిచ్ఛాయా = ప్రతి
బింబము, గజదంతాంతరాలయోః=ఏనుగు
దంతాంతరాల భాగము.

పాకస్థానే కులాలస్య వాతే
చ పవనః పుమాన్

హరీతక రాక్షసే చ పూత
నాథ

పదాలకే 308. పాతీనో
గుగ్గులుద్రా చ

రక్షి వృక్షౌఽపలాశినా,

ఫాల్గునో మాసి పార్థే చ

స్త్రీవిదగ్ధా చ వాణినీ. 309
వర్ధమానః ప్రశ్న భేదశరా
వైరంఽవిష్టుషు,

సేనా నదీ చ వాహిన్యా
చేదే వృద్ధా చ వర్ధనమ్.

భువనం విష్టపే తోయే

భిన్నం దీర్ఘే విశేషితే

జన్తాశ్రయశ్చ భవనం
భాజనం పాత్రయోగ్య
యోః. 302.

భృతికాంచనయో ర్భర్త

మలినం దూషితేఽసిలే,

మానం ప్రమాణం తౌల్యే
చ

పవనః. కులాలస్యపాకస్థానే = కుమ్మర
ఆవము, వాతే=వాయువు.

పూతనా హరీతకీ=కరకామ, రాక్ష
సీ=పూతనయను రాక్షసి.

పాతీనః. పదాలకే=కోటమీను, గుగ్గు
లుద్రుః=గుగ్గిలపుచెట్టు

పలాశీ (న్-పు) రక్షః = రాక్షసుడు,
వృక్షౌ = మోదుగుచెట్టు

ఫాల్గునః మాసి = ఫాల్గునమాసము,
పార్థే=అర్జునుడు.

వాణినీ (స్త్రీ) విదగ్ధా=నేర్పుగలస్త్రీ.
వర్ధమానః ప్రశ్న భేదే=ప్రశ్న భేదము,

శరశ = మూకుడు, ఏరంఽ = ఆముదపు
చెట్టు, విష్టుషు=విష్టుమూర్తి.

వాహినీ సేనా=సైన్యము, నదీ=నది.
వర్ధనం. చేదే = చేరించుట, వృద్ధా=

అభివృద్ధి.
భువనం. విష్టపే = లోకము, తోయే=

నీరు.
భిన్నం. దీర్ఘే = బద్దలైనది, విశేషితే=

వేటుచేయబడినది
భవనం. జన్తాశ్రయః=గృహము.

భాజనం. పాత్ర=పాత్రము, యోగ్య
యోః=యోగ్యుడు.

భర్త (న్-న) భృతి = జీతము, కాంచ
నయోః = బంగారము.

మలినం దూషితే = నిందింపబడినది,
అసీలే=నల్లనిది.

మానం. ప్రమాణం=కొలత, తౌల్యే=
తూచుట.

మీనో రాశ్యంత రేఝమే	మీనః రాశ్యంత రే=మీనరాశి, ఝ మే=చేఱు.
మదనాః సిక్థధూస్తూరతరు భేదే మనోభవాః,	మదనః సిక్థ = మెదుకు, ధూస్తూర=ఉ మైత్త, తరుభేద=వెలగచెట్టు, మనోభవః= మన్మథుడు
మునిర్వాచయమే బుద్ధే	మునిః వాచయమే = యతి, బుద్ధే= బుద్ధుడు
ఛందశ్చంపాచ మాలినీ	మాలినీ. ఛందః=పద్యవిశేషము, చం పా=చంపానగరము
మాతులానీతుభంగాయాం మాతృభ్రాతృశ్రీయామపి,	మాతులానీ భంగాయాం=జనపవిత్రు లు, మాతృభ్రాతృశ్రీయాం= మేనమామ భార్య, అపిచే=ప్రియంగువృక్షము.
రాశౌ యుగ్ధే చ మిథున	మిథునం. రాశౌ=మిథున రాశి, యుగ్ధే= జంట.
విష్ణులీ మధుసూదనౌః	మధుసూదనః. విష్ణుః=విష్ణువు, అలీ = తుమ్మెద.
యాపనం స్యా నిరసనే కాలక్షేపే చ వర్తనే,	యాపనం. నిరసనే = త్రోసివేయుట. కాలక్షేపే=కాలక్షేపము, వర్తనే=వర్తిం చుట.
చతుఃక్రోశ్యాం చ యోగే చ యోజనం	యోజనం. చతుఃక్రోశ్యాం=నాలుగుకో సులదూరము, యోగే=యోగవిశేషము.
స్యాత్తువాహనే 3౧౧. గ తౌ చ యానం	యానం వాహనే=వాహనము, గతౌ= నడచుట
యోనిస్తు ఉత్పత్తిస్థానేభ గేఽపి చ,	యోనిః. ఉత్పత్తిస్థానే = పుట్టినతావు, భగే=ఉపస్థ, అపిచే=కారణము.
రసనం తు ధ్వనౌ స్వాదే రసజ్ఞా రాస్నయోః శ్రీ యామ్. 3౧౨	రసనం. ధ్వనౌ=ధ్వని, స్వాదౌ=తీయ నిది, రసజ్ఞా (నీ)=నాలుక, రాస్నయోః = సన్నదుంపరాస్త్రము.
యతే చంద్రే చ రాజా	రాజా (నీ-పు). యతే = యతుడు, చంద్రే=చంద్రుడు.

స్వాత్రక్షః కామీ చ రా
గితౌ,

గోపిత్రే రోచనా

కూటశాల్మలా రోచనః పు
మాన్. 3౦౩

నిశాహరిద్రా రజనీ ఛేదే

భూర్జే చ లేఖనం,

రాశీనాముదయో లగ్నం
సక్తలజ్జితయోస్త్రిషు. 3౦౪
యోషిజ్జహ్వో చ లలనా

లక్షణం నామచిహ్నయోః,

రిక్తే వితానముల్లోచే

విలగ్నం మధ్యలగ్నయోః.

దైవానిష్ఠఫలే సక్తౌ వ్యసనం
నిష్ఫలోద్యమే,

స్వతంత్రతాచ వ్యుత్థానం

వామనౌ విష్ణుదిగ్గజౌ. 3౦౬
ఖర్వశ్చార్ధ

ఫలే శుష్కే-వానంసూయతే
కటే గతౌ,

రాశీ (న్-పు), రక్షః = అనురక్తుడు,
కామీ=కాముకుడు.

రోచనా గోపిత్రే=గోరోజనము.

రోచనః. కూటశాల్మలా=పిన్నబూరుగు
చెట్టు

రజనీ (సీ) నిశా=రాత్రి, హరిద్రా =
పసుపు, ఛేదే=ఛేదనము.

లేఖనం (స). భూర్జే=భూర్జవృక్షము.

లగ్నం (స) రాశీనాంఉదయః=రాసుల
యొక్క ఉదయము, సక్త=తగులుకున్నది,
(త్రి). లజ్జితయోః=లజ్జగలవాడు.

లలనా (సీ). యోషిత్ = ఆడుది,
జహ్వోచ=నాలుక.

లక్షణం (స). నామ=పేరు, చిహ్నయోః
=గుఱుతు.

వితానం (స). రిక్తే = శూన్యమైనది,
ఉల్లోచే=చూచింది.

విలగ్నః (పు). మధ్య=నడుము, లగ్న
యోః=తగులుకున్నది

వ్యసనం (స). దైవానిష్ఠఫలే = దైవ
సంబంధ అనిష్ఠఫలము, సక్తౌ = ఆసక్తి,
నిష్ఫలోద్యమే=నిష్ఫలోద్యమము.

వ్యుత్థానం (స). స్వతంత్రతాచ=స్వా
తంత్ర్యము

వామనః (పు) విష్ణుః=విష్ణుమూర్తి, దిగ్గ
జౌ=దిగ్గజము, ఖర్వః=పొట్టివాడు.

వానం (స) శుష్కే ఫలే = పండిన
కాయ, సూయతే కటే=నెయ్యిబడిన (కుట్ట
బడిన) చాప, గతౌ = గమనము (మార్గము)

వృషపర్వా శివే దై త్యే

వృషపర్వా (న్) శివే=శివుడు, దై త్యే=దైత్యుడు.

వేష్టనం ముకుటే గతౌ.
3౧౭. వేశకా రేఽపి

వేష్టనం (న). ముకుటే = కిరీటము, గతౌ = ఉపాయము, వేశకా రే = వేష కారుడు.

విషయీ కామిని క్లీబమిం
ద్రియే,
వృషదనీ స్యాద్వందా
యాం శ్రీయాం కుతారకే
పుమాన్. 3౧౮

విషయీ (న్) కామిని=కాముకుడు, ఇంద్రియే=ఇంద్రియములు (న)
వృషదనీ (నీ) వందాయాం=బదనికె, కుతారకే=గండ్రగొడ్డలి (పు).

సమాలభ్యే విభక్తే చ విచ్ఛి
న్నం వాచ్యలింగకం,

విచ్ఛిన్నం త్రి. సమాలభ్యే=హింసింపఁ బడినది. విభక్తే = విభజింపఁబడినది. (విశేష్యనిఘ్నము)

లభ్యే జ్ఞాతే స్థితే విన్నం

విన్నః (పు). లభ్యే=హింపఁబడినది, జ్ఞాతే=తెలియఁబడినది, స్థితే=ఉన్నది

వేదనా జ్ఞానపీడయోః

వేదనా (నీ). జ్ఞాన=జ్ఞానము, పీడయోః =బాధ.

వర్తనీ తర్కుపీఠేఽపి శ్రీ
యాం పర్తనవర్తనోః,

వర్తనీ (నీ). తర్కుపీఠే=దారముపడు కుర్రాటము వీఠము, పర్తన = జీవనము, వర్తనోః=మార్గము.

వనశ్వా జంబుకే వ్యామ్రే

వనశ్వా (న్-పు). జంబుకే = నక్క, వ్యామ్రే=వ్యామ్రము.

విపన్నోఽహావిపద్య తే3,౨౦

విపన్నః (పు). అహా=సర్పము, విపద్యతే=ఆపత్తునొందినవాడు

దైవశంసినిమి త్రైచ శకునం
పుంసి పక్షిణి,

శకునం (న) దైవశంసినిమి త్రై=అదృష్టమునుజెప్పు నిమిత్తము, పక్షిణి = పక్షి (పు).

చూడావాసుక్కుటశ్చ
పి శిఖి

శిఖి(న్). చూడావాన్=శిఖిగలవాడు, కుక్కుటః=కోడి. అపిశబ్దమువలన మయూరము.

శృంగారిణౌ త్విమా. 3.20
క్రముకశ్చ సువేశశ్చ
పార్థేంద్ర్యోః శ్వేతవాహనః,

మయూరే భీష్మశత్రై చ
శిఖింధ్యధ

విహేతనమ్. 3.21. విహిం
సాయాం విడంబే చ

యమేనా శమనం వధే,

శ్వేన శ్శుక్లే పక్షిభేదే

శకునిః సౌబలే ఖగే. 3.23

ధాన్యభేదే పుమాన్ పక్షి
హాయనః కుంజరేఽపి చ,

నాసాధౌ సజ్జనం క్షప్తౌ

సాధనం సిద్ధిమేధ్రయోః.

సమానో దేహవాయూ చ

సంస్థానం మృత్యు రూప
యోః,

సంతానఃసంతతౌ దేవవృక్షే
చాపత్యగోత్రయోః. 3.24

క్రతౌ స్నానే చ సవనం

మరణేఽపి సమాపనం,

శృంగారి (న్). క్రముకః=పోక, సువేశః=మంచివేశము.

శ్వేతవాహనః (పు). పార్థే=అర్జునుడు, ఇంద్ర్యోః=చంద్రుడు.

శిఖిండి (న్) మయూరే = నెమిలి, భీష్మశత్రై=శిఖండి.

విహేతనం (న). విహింసాయాం=హింస, విడంబే=అనుకరణము (వంచించుట).

శమనం. యమే (పు) = యముడు, వధే (న)=చంపుట.

శ్వేనః. శ్శుక్లే=తెలుపు, పక్షిభేదే=డేగ.

శకునిః సౌబలే = దుర్యోధనునిమేన మామ, ఖలే=నీచుడు.

పక్షిహాయనః. ధాన్యభేదే = ధాన్యభేదము, కుంజరే=వనము.

సజ్జనం. సాధౌ=(పు) సజ్జనుడు, క్షప్తౌ=సిద్ధముచేయుట.

సాధనం. సిద్ధౌ = సిద్ధమైనది, మేధ్రయోః=శిశ్నము

సమానః. దేహవాయూ=దేహమందలి ఒకవాయువు.

సంస్థానం. మృత్యు = చావు, రూపయోః=ఆకారము.

సంతానః. సంతతౌ=సంతతి, దేవతరౌ=కల్పవృక్షము, అపత్యః=శిశువు, గోత్రయోః=వంశము

సవనం. క్రతౌ=యజ్ఞము, స్నానే = స్నానము.

సమాపనం. మరణే = చావు, అపిచే సమాప్తి.

స్వందనం స్రవణే నాతు
రథే తినిశపాదపే. 3౨౬

సుప్తజ్ఞానే చ శయనే స్వ
ప్నీ౭భ

స్పర్శదానయోః, స్పర్శనం

స్పర్శనో వాతః

సూనం పుష్పే ఫలే౭పి చ.

నేవనం నేవనోపాస్త్యో

శ్వాశ్వతాజౌ సదాతనౌ,

పుత్రే రవౌ చ సూనుః
స్యాత్ భ్రాతర్యపి కనీయసి

సీమా వాతు స్థితౌ తేత్రే

స్వామీ భర్తరి షణ్మథే,

ధూమవంశశరామర్యైఃసు
పర్వాణః ప్రకీర్తితాః. 3౨౯

హనుర్హట్టవిలాసిన్యాం క
పోలావయవే౭పి చ,

ఇతి నాంతాః.

సజలే మహిషే౭ నూపో

స్వందనం. స్రవణే=జారుట, రథే(పు)=
రథము, తినిశపాదపే=నెమ్మిచెట్టు.

స్వప్నః. సుప్తజ్ఞానే=కల, శయనే=పరుం
డుట.

స్పర్శనం. స్పర్శ=తాకుట, దానయోః
=దానము.

స్పర్శనః. వాతః=వాయువు.

సూనం. పుష్పే=పూవు, ఫలే=పండు,
అపిచే అయిదుపాపములు.

నేవనం. నేవనః=కుట్టుట, ఉపాస్త్యో =
ఉపాసనచేయుట

సదాతనః. శ్వాశ్వతౌ=స్థిరమైనది, అజౌ
=బ్రహ్మదేవుడు.

సూనుః. పుత్రే=కొడుకు, రవౌ = సూ
ర్యుడు, కనీయసిభ్రాతరి=చిన్న అన్న, అపిచే
మనుమడు.

సీమా (న్-న) వాతు=వీధి, స్థితౌ=నిలు
కడ (వర్పాటు), తేత్రే=పొలము.

స్వామీ (న్-పు.) భర్తరి=యజమాని,
షణ్మథే=కుమారస్వామి.

సుపర్వాణః. ధూమ = పొగ, వంశ =
వెదురు, శర = రెల్లు, మర్యైః = మను
ష్యులు.

హనుః హట్టవిలాసిన్యాం = వీటిఱంకు
కత్తె, కపోతౌ=దాడ, అవయవే=కపాల
ము, అపిచే మృత్యువు.

నకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అనూపః. సజలే=జలముగలతావు, మ
హిషే=దున్నపోతు.

అవలేపః సంగగర్వయోః.	అవలేపః. సంగ=కలియుట, గర్వయోః =గర్వము
ఆక్షేపా భర్తసనాకృప్త్యో	ఆక్షేపః భర్తసన = బెడరించుట, ఆ కృప్త్యోః=లాగుట.
రాకల్పా వేశకల్పనే,	ఆకల్పః వేశ=వేషముధరించుట, కల్ప నే=కల్పించుట.
తృణభి ధ్గుల్కిన్యలుపం	ఉలుపం. తృణభిత్ = ఒకానొకగడ్డి, గుల్కి-ని=తీగెలగుంపుతో నున్నపాద.
చంద్రే నా స్త్యుడుపః ప్లవే.	ఉడుపః. చంద్రే=చంద్రుడు, ప్లవే=పడ పతెప్పకొయ్య (ప్లు)
కల్పశ్శాస్త్రే విధౌ న్యాయే సంవర్తే బ్రహ్మణోది నే	కల్పః. శాస్త్రే=శాస్త్రము, విధౌ=విధి, న్యాయే=న్యాయము, సంవర్తే=ప్రళయము బ్రహ్మణోది నే=బ్రహ్మదివసము
ధాన్యే కుశేఽప్టమాంశేఽహ్నిః కుతపచ్ఛాగకంబలే	కుతపః ధాన్యే=సువ్వులు, కుశే=దర్భ, అహ్నిః=అప్టమాంశే = పగటిలో ఎనిమిదవ పాలు, ఛాగకంబలే=గొంగడి.
గుణవృక్షేఽపి కూపా	కూపః గుణవృక్షే=ఓడకొయ్య, అపి చే బావి.
విటస్సర్యాంస్త్రీకుణపశ్శవే,	కుణపః. విటస్సర్యాం (స్త్రీ)=వెంటగోరుపంక, శవే=పీనుగు.
జిహ్వప శ్శునిమార్జారే త్రపుసీసకరంగయోః. 3 3 3	జిహ్వపః శ్శుని=కుక్క, మార్జారే=పిల్లి త్రపు. సీసక=సీసము, రంగయోః=తగరము.
పాదుకాయాం స్త్రియాం వృక్షే పాదపితే చ పాదపః,	పాదపః. పాదుకాయాం (స్త్రీ)= పాదుకలు, వృక్షే = చెట్టు, పాదపితే = పాదవీతము.
పిండపుష్పే జపాశోకా	పిండపుష్పః. జపా=దాసానిచెట్టు, అశోకా=అశోకవృక్షము.
పుష్పం కుసుమ ఆర్తవే.	పుష్పం. కుసుమ=పూవు, ఆర్తవే (స్త్రీ) =రజస్సు.

గ్రంథావృత్తై పశౌశబ్దే స్వ
భావే నాటకాదిషు, రూప
మాకారసౌందర్య నాణకేష్వ
పి దృశ్య తే. 33౫.

శరరోపణయోరోపా

లేపా లేపన జేమనే,

విటపః పల్లవే స్తంభే పిద్ధే

మేదో బిలం చపా. 33౬.

ఆక్రోశే శపథే శాపః

స్వాపః శయననిద్రయోః,

ఇతి పాంతాః

త్రిషు స్వాత్కుత్సితే ంభా
రవర్ణ తు పుమానయమ్.

ఇతి పాంతాః

గజే గ్రీవాబిలే కంబుః

కలంబశ్శరనాలయోః

బృందే కడంబౌ నీపేవా

రూపం గ్రంథావృత్తై = గ్రంథము
ఆవృత్తిచేయుట, పశౌ = పశువు, శబ్దే =
శబ్దము, స్వభావే = స్వభావము, నాటకా
దిషు=నాటకములు మొదలగునవి, ఆకార
=స్వరూపము, సౌందర్య=చక్కదనము,
నాణకే=నాణ్యము (శిఖా), అపిచే వర్ణము.
రోపః. శర=బాణము, రోపణయోః=
ఎక్కువెట్టుట.

లేపః లేపన=మైపుత, జేమనే=భోజ
నము.

విటపః పల్లవే = చిగురాకు, స్తంభే =
స్తంభము, పిద్ధే=విటుడు.

చపా. మేదః=మాంసవిశేషము, బిలం=
రంధ్రము.

శాపః ఆక్రోశే = తట్టుట, శపథే =
ప్రతిజ్ఞ

స్వాపః శయన=పరుండుట, నిద్రయోః
=నిద్ర.

పకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

రేఫః కుత్సితే (త్రి)=కృత్రిమమైనది,
రవర్ణ (పు)=రయను అక్షరము.

ఫకారాంతనానార్థశబ్దము ముగిసెను.

కంబుః. గజే=ఏనుఁగు, గ్రీవాబిలే =
కంఠముక్రిందిగుంట.

కలంబః శర = బాణము, నాలయోః=
కాడ.

కడంబం. బృందే=సమూహము, నీపే=
కడిమిచెట్టు (పు).

కాదంబౌ శరపక్షిణౌ.

స్నేహవిప్లవయోర్ద్వింబః

ప్రలంబోదై త్యశాఖయోః,

బింబం బింబఫలే రూపే

సంబస్తుముసలాన తే. 3 3౯.
కల్యాణవతి వజ్రే చ

హేరంబో మహిషేఽపి చ,

ఇతి బాంతాః.

స్వర్గారంభావవప్టంభౌ

వాణీఛందోవ్యసుష్టుభౌ

ఆరంభ ఉద్యమే దర్పే

కామే బ్రహ్మణి చాత్మభూః,

ఋషభౌ శ్రేష్ఠవృషభౌ

కరభోఽధఃకరోష్ఠ్రియాః.

కుంభో వారస్త్రియాః కాం
తే రక్షో రాశిప్రభేదయోః,

కాదంబః. శర=బాణము, పక్షిణౌ=కల
హంస

ద్వింబః. స్నేహ=మాంసవిశేషము, విప్లవ
యోః=దేశ పద్ధతము.

ప్రలంబః. దైత్య = రాక్షసుడు, శాఖ
యోః=కోమ్మ.

బింబం. బింబఫలే = దొండపండు,
రూపే=ఆకారము

సంబః ముసల = రోకలిబండ, ఆనతే=
నంగినది, కల్యాణవతి = మంగళముగలది,
వజ్రే=ఇంద్రుని ఆయుధము

హేరంబః మహిషే = దున్న, అపిచే
వినాయకుడు

బకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అవప్టంభః. స్వర్గ=బంగారు, ఆరంభౌ=
ఆరంభము చేయుట

అనుష్టుప్ వాణీ = వాక్కు, ఛందః=
శ్లోకవిశేషము.

ఆరంభః ఉద్యమే = ప్రయత్నము,
దర్పే=పొగరు.

ఆత్మభూః. కామే=మన్మథుడు, బ్రహ్మ
ణి=బ్రహ్మ

ఋషభః శ్రేష్ఠః=శ్రేష్ఠుడు, వృషభౌ=
ఎద్దు

కరభః. అధఃకరః = హస్తముయొక్క
క్రిందివైపు, ఉష్ఠ్రియాః=బంటు.

కుంభః. వారస్త్రియాః కాంతే = వార
స్త్రివల్లభుడు, రక్షః = రాక్షసుడు, రాశి
ప్రభేదయోః=కుంభ రాశి.

వీణాప్రసేవే కుకుభో నగ
భేదేఽర్జునద్రుమే. 3౪౨

గర్దభః శుక్లకుముదే ఖరే
పుం

స్వథ దానవే, జంబీరేవ్యవ
హారే చ జంభోదంతేఽపి చే
వ్యతే. 3౪౩

దుందుభిరైత్యభేదేఽపి

దంభః కైతవకల్కయోః,

దుర్లభః కచ్చురే కామ్యే

సశృశవ్యాజయోర్నిభః.

ముఖ్యరాట్ క్షత్రయోః
పుంసి నాభిః ప్రాణ్యంగకే ద్వ
యోః, చక్రమధ్యే ప్రథానే
చ స్త్రీయాం కస్తూరికామదే
భూర్భూమాస్థానమాత్రే చ

భమృక్షేభృగుజేపుమాణ,

రంభాకదల్యప్సరసో

ర్విభుస్సాన్యతాన్యమిభృత్య
యోః. 3౪౬

పునర్నవాయాం వర్షాభూః
స్త్రీనాకించులుకే ప్లవే,

కుకుభః వీణాప్రసేవే=వీణాకాయలు,
నగభేదే=బకానొకశైలము, అర్జునద్రుమే=
మద్దిచెట్టు.

గర్దభః శుక్లకుముదే = తెల్లకలువ,
ఖరే=గాడిద (పు)

జంభః దానవే=రాక్షసుడు, జంబీరే=
నిమ్మచెట్టు, దంతే=దంతములు, అపిచే =
డంబము

దుందుభిః దైత్యభేదే = రాక్షసుడు,
అపిచే=సంవత్సరము.

దంభః కైతవ = మోసము, కల్క-
యోః=పాపము

దుర్లభః. కచ్చురే = గజ్జిగలవాడు,
కామ్యే=కోరదగినవాడు

నిభః. సశృశ = సమానము, వ్యాజ
యోః=నెపము.

నాభిః. ముఖ్యరాట్=నాభీమహారాజు,
క్షత్రయోః=క్షత్రియుడు, నాభిః=బొడ్డు
(ప్స), చక్రమధ్యే=గాలినడుము, ప్రథానే=
ముఖ్యమైనది, కస్తూరికామదే = కస్తూరి.

భూః. భూమా=భూమి, స్థానమాత్రే=
ప్రదేశమాత్రము

భం. ఋక్షే=నక్షత్రము, భృగుజే(పు)
=శుక్రుడు

రంభా. కదలీ=అరటి, అప్సరసోః=రంభ.

విభుః. సాన్యమి = యజమాని, భృత్య
యోః=బంటు.

వర్షభూః. పునర్నవాయాం = తెల్లగలి
జేరు (స్త్రీ) కించులుకే=(పు) ఎఱ్ఱ (మహీ
లత) ప్లవే=తెప్పకొయ్య.

విస్త్రంభః కేలికలహే వి
శ్వాసే ప్రణయేఽపి చ 3౪౭

సురభిః స్యాద్వసంతేఽపి
సభాద్యూతాలయేఽపి చ,

ఇతి భాంతాః

అభ్యాగమో విరోధే చ
శాస్త్ర

మాయాతమాగమః 3౪౮

మఠాదౌ బ్రహ్మచర్యాది
చతుష్కే చాశ్రమోఽస్తి
యామ్,

అంగీకృతాపుష్కమః సమీ
పగమనేఽపి చ. 3౪౯

ఉమా దుర్గాఽతసీచాథ

వీడాయాం వీచివేగయోః,
వస్త్రసూత్రై చ రేఖాయాం
చోర్తిః స్త్రీపుంసయోర్మతః.

కుసుమం స్త్రీరజః పుష్పం

క్షేమం కల్యాణరక్షయోః,

క్షేమాం చండాథ

కలమా లేఖనీచౌరశాలయః.

విస్త్రంభః కేలికలహే=ప్రణయకోపము,
విశ్వాసే=నమ్మకము, ప్రణయే=స్నేహము,
అపిచే=హింసనము.

సురభిః. వసం తే=వసంతుండు, సభా =
రాజసభ, ద్యూతాలయే = జూదమాడు
గృహము, అపిచే=కామధేనువు.

భ కారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అభ్యాగమః విరోధే=విరోధము, శా
స్త్రం=శాస్త్రము

ఆగమః ఆయాతం=రాకడ.

ఆశ్రమః. మఠాదౌ = బ్రహ్మచర్యా
ద్యాశ్రమములు నాలుగు.

ఉపగమః అంగీకృతౌ=అంగీకారము,
సమీపగమనే=చేరువగా పోవుట, అపిచే
నడక.

ఉమా. దుర్గా=పార్వతి, అతసీ=అవినె
చెట్టు.

ఊర్తిః (పు, వీడాయాం=వీడ, వీచి=
తరంగము, వేగయోః = వేగము, వస్త్ర
సూత్రై = సన్ననివస్త్రము, రేఖాయాం=
పంక్తి.

కుసుమం స్త్రీరజః=స్త్రీలరజస్సు, పుష్పం
=పూవు.

క్షేమం కల్యాణః=శుభము, రక్షయోః
=రక్షణ

క్షేమా చండా = లింగిదొండచెట్టు.

కలమా. లేఖనీ=కలము, చౌర=దొంగ
శాలయః=పైరులు.

రేతో నికామకామ్యేషు
కామం పుంసి స్తరేచ్ఛయోః,

తౌమమట్టే దుకూలే చ

గ్రామస్సంవసథే స్తరే. 3౫౨

గుల్మః స్తంభే ఘట్టభేదే

ఘర్తః స్వేదాతపోర్తసు,

జిహ్వాః స్యాత్కుటిలే మందే

తలిమం తల్పకుట్టిమే. 3౫౩

తోక్తం కర్ణమలే పుంసి హ
రితే చ హరిద్యవే,

ద్రుమో యతేశ్వరే వృక్షే

దమో దమఘదండయోః

ధర్తోఽహింసోపమాయో
గోపనిషత్సు ధనుష్యపి,

కటే లుండ్యాం చ

కామం. రేతః = రేతస్సు, నికామ
= మిక్కిలి, కామ్యేషు = కోరికలు,
స్తర (పు) = మన్తఘండు, ఇచ్ఛయోః =
కోరిక.

తౌమం. అట్టే = భురుజామీదియిల్లు,
దుకూలే=పట్టుబట్టు.

గ్రామః. సంవసథే=గ్రామము, స్తరే =
మన్తఘండు.

గుల్మః. స్తంభే=కాడ, ఘట్టభేదే=నగర
నై న్యవిశేషము.

ఘర్తః. స్వేద=చెమట, ఆతప=ఎండ,
ఉష్ణయోః=వేడిమి.

జిహ్వాః. కుటిలే = వక్రము, మందే =
మందమతి

తలిమం. తల్ప=శయనీయము, కుట్టిమే
=కట్టబడినప్రదేశము.

తోక్తం. కర్ణమలే = గుబిలి, హ
రితే = పచ్చనిది, (పు). హరిద్యవే=పచ్చ
యవలు.

ద్రుమః. యతేశ్వరే=కుబేరుడు, వృ
క్షే=వృక్షము.

దమః. దమఘ=ఇంద్రియనిగ్రహము,
దండయోః=దండన, శిక్షణ.

ధర్తః. అహింసా=హింసచేయకుండుట,
ఉపమా=సామ్యము, యోగ=యోగము,
ఉపనిషత్సు = ఉపనిషత్తు, ధనుష్యపి =
ధనుస్సు అపిశబ్దముచే యముడు.

నిగమః. కటే=చాప, (లేక నిశ్చయ
ము) లుండ్యాం = యుక్తిపూర్వకముగా
కర్తచేసేది.

నిగమో నియమే నిశ్చయే
ప్రతే. 3౫౫. యంత్రణా
బంధయోశ్చాఫ

పంచమః స్వరసంఖ్యయోః,

పద్మోఽస్త్రీ బిందుజాలేఽజ్ఞే
వ్యూహే సంఖ్యాంతరే ని
ధౌ. 3౫౬. గజానాం దంత
బంధేఽపి

ప్రతిమానుకృతావపి,

భూమిః స్థానేఽపి

కుండాంబునిర్గమ భ్రాంతిషు
భ్రమః. 3౫౭

గాంగేయ భీషణౌ భీష్మే

భీమః శంభౌ చ పాండవే,

నరకే మంగలే భౌమః

స్వరే మధ్యే చ మధ్యమః

యమస్సయమ కీనాశయు
గ్నజేష్ఠః

నిగమః. నియమే = నియమము, నిశ్చ
యే=నిశ్చయము, ప్రతే=ప్రతము, యస్త్ర
ణా = గడ్డిలోనిభేదము, బంధయోః =
బంధము.

పంచమః స్వర=స్వరము, సంఖ్యయోః
=సంఖ్యావిశేషము.

పద్మః (పు) బిందుజాలే=ఏనుగుదేహ
మునందలి తెల్లమచ్చలపొడ, అజ్ఞే = కమ
లము, వ్యూహే = పద్మవ్యూహము,
సంఖ్యాంతరే = సంఖ్యావిశేషము, నిధౌ =
నిధివిశేషము, గజానాందంతబంధేఽపి =
ఏనుగుల దంతముల కట్లు, అపి శబ్దము
వలన కమలజాడు.

ప్రతిమం(స్త్రీ). అనుకృతౌ=అనుకరణము,
అపిశబ్దమువలన ఏనుగుదంతముకట్లు

భూమిః (స్త్రీ). స్థానే=స్థానము. అపిశబ్ద
మువలన భూమి.

భ్రమః (పు) కుండ = కుండాఖ్యశిల్ప
యంత్రము, అంబునిర్గమ = తూపురాసి
(కాలువ), భ్రాంతిషు=భ్రాంతి

భీష్మః. గాంగేయ = భీష్మాచార్యులు,
భీషణౌ=భయంకరుడు.

భీమః శంభౌ = శివుడు, పాండవే =
భీముడు

భౌమః. నరకే=నరకాసురుడు, భౌమః
=కుజాడు.

మధ్యమః స్వరే = మధ్యమస్వరము
మధ్యమః=మధ్యవర్తి.

యమః సంయమ=నియమము, కీనాశ
=యముడు, యుగ్నజే=కవలవాండు.

రాఘవే, రామః పశౌ భార్గ
వే చ

రుక్తం లోహసుపర్ణయోః.

సంపత్కమలయోర్లక్ష్మీ

విశ్రమో ప్రమహావయోః,

శ్యామాగుండ్రా కోకిలాచ

శ్రామో మండపకాలయోః.

సార్వభౌమో గజే రాజ్ఞి

సంప్రమో సాధ్వసాదరౌ,

ఇతి మాంతాః

భిన్నాఽసమానయోరన్యః

స్యాదభిఖ్యా యశస్యపి.

ఆత్రేయీ పుష్పవత్యాం
స్యాన్నదీభేదే చ నామునౌ,

ఆశ్రయః స్కంధ ఆధార

ఆదిత్యో భాస్కరే సురే

వేదోపదేశావమ్నాయా

రామః. రాఘవే=దాశరథి, పశౌ=మృ
గవిశేషము, భార్గవే=పరశురాముడు.

రుక్తం. లోహము = లోహము, సుప
ర్ణయోః=బంగారము.

లక్ష్మీ. సంపత్=భాగ్యము, కమలయోః
=లక్ష్మీదేవి.

విశ్రమః. ప్రమ=భ్రాంతి, హావయోః=
విలాసము.

శ్యామా. గుండ్రా=ప్రేంకణచెట్టు, కో
కిలా=కోకిల.

శ్రామః. మండప=మండపము, కాల
యోః=కాలవిశేషము.

సార్వభౌమః. గజే=దిగ్గజము, రాజ్ఞి=
రాజు.

సంప్రమః. సాధ్వస = భయము, ఆద
రౌ=ఆదరణము.

మకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను

అన్యః. భిన్న=వేతైనవాడు, అసమా
నయోః=సమానరహితుడు.

అభిఖ్యా. యశసి = కీర్తి అపిచే పేరు
ఆత్రేయీ. పుష్పవత్యాం = పుష్పవతి,
నదీభేదే=నది, మునౌ = (పు) ముని.

ఆశ్రయః. స్కంధః = రాజయొక్క
పద్మణాశ్రయము, ఆధారే = ఆధా
రము.

ఆదిత్యః. భాస్కరే=సూర్యుడు, సురే
=దేవతలు.

ఆమ్నాయః. వేద=వేదము, ఉపదేశౌ
=ఉపదేశము.

హృషీకే రేతసీంద్రియం,

ఇజ్ఞా స్యాత్సంగమేథా
నే యాగేఽర్చాయాంగురౌ
పుమాన్. 3౬౩

ఉదయోద్రావున్నతౌ చ
కషాయః సురభౌ రసే,

కాయః స్వభావే లక్ష్యే చ
సంఘే మూర్త్యైకదైవతే.

కౌక్యత్య మనుతాపే స్యా
దయుక్తకరణేఽపి చ,
కశ్యం కశ్వార్థే మద్యేచ

కాద్రవేయోఽహి రంగ
యోః.

కావ్యం ప్రబంధే శుక్రేనా

కులాయ స్థాననీడయోః,

గవ్యం గోహితదుగ్ధాదౌ

జ్యాయాంగవ్యాతుగోకులే

భీష్మనాహేమ్ని గాంగేయం

గోఘ్నో గోఘ్నవ్యచేటకా,

ఇంద్రియం. హృషీకే = విషయేంద్రి
యము, రేతసి = రేతస్సు.

ఇజ్ఞా. సంగమే = కలసికొనుట, దానే
= దానము, యాగే = యజ్ఞము, అర్చా
యాం = పూజ, గురౌ (పు) = గురువు.

ఉదయః. అద్రౌ = పొడుపుకొండ, ఉ
న్నతౌ = బెన్నత్యము, సురభౌ = సుగం
ధము, రసే = వగరు.

కాయః. స్వభావే = స్వభావము, లక్ష్యే
= లక్ష్యము, సంఘే = సముదాయము,
మూర్తౌ = శరీరము, ఏకదైవతే = ఒక్క
దైవము.

కౌక్యత్యం. అనుతాపే = పశ్చాత్తాప
ము, అయుక్తకరణే = చెడ్డపనిచేయుట.

కశ్యం కశ్వార్థే = కొరడాదెబ్బకు తగి
నది, మద్యే = మద్యము.

కాద్రవేయః అహి = పాము, రంగ
యోః = సాము.

కావ్యం ప్రబంధే = ప్రబంధము, శుక్రే
(పు) = శుక్రడు

కులాయః. స్థానం = చోటు, నీడయోః
= గూడు.

గవ్యం. గోహిత = గోవులకు హితమై
నది, దుగ్ధాదౌ = పాలు మొదలగునవి.

గవ్యా. జ్యాయాం = అల్లెత్రాడు, గోకు
లే = గోకులము.

గాంగేయం. భీష్మే (పు) = భీష్ముడు,
హేమ్ని = బంగారము.

గోఘ్నః. గోఘ్నవ్య = రక్షిణీయుడు, చే
టకా = దాసుడు.

గాతవ్యగాయనౌ గేయా

గేయః. గాతవ్య=పాడఁదగినది, గాయనౌ = పాడుట.

గృహ్యమన్వైరిపక్షయోః.

గృహ్యం. అన్వైరి = స్వేచ్ఛారహితుఁడు, పక్షయోః = గృహ్యకునిపక్షము.

చైత్యమాయతనే బుద్ధవి
ప్రోద్దేశకవృక్షయోః,

చైత్యం ఆయతనే = గృహము, బుద్ధవిప్ర = బౌద్ధబ్రాహ్మణుఁడు, ఉద్దేశకవృక్షయోః=రచ్చ చెట్టులు.

చక్షుష్యం సుభగే చక్షు
ర్హితేస్త్రీ కేతకేఽపి చ. 3౬౮

చక్షుష్యం సుభగే = సుందరమైనది, చక్షుర్హితే=కనులకింపైనది, కేతకౌ (స్త్రీ)= మొగలిచెట్టు, అపిచే చక్షుష్యమను గంధ్యము.

యుద్ధేహాట్టే చ జన్యంస్యా
త్

జన్యం. యుద్ధే=సంగ్రామము, హాట్టే = అంగడి వీధి

జ్య స్యాన్వైర్వాం ఊతా
వపి,

జ్య. మా ర్వాన్వ=అల్లెత్రాడు, ఊతౌ = భూమి, అపిచే తల్లి.

కూటాయుర్గుగులుద్రౌ చ

కూటాయుః గుగులుః = గుగ్గిలపు చెట్టు.

త్రివేద్యాం త్రితయే త్ర
యీ. 3౬౯.

త్రయీ త్రివేద్యాం=మూడువేదములు, త్రితయే=మూడు.

నింద్యే వస్త్రగృహే దూ
ష్యం

దూష్యం. నింద్యే = నిందింపఁదగినది, వస్త్రగృహ=దేరా.

దస్యూతస్కరవై రిశౌ,

దస్యూః. తస్కర = దొంగ, వై రిశౌ = విరోధి.

భేషజే ద్రువికారే చ ద్ర
వ్యం భవ్యే చ పిత్తలే. 3౭౦

ద్రవ్యం భేషజే = ఔషధము, ద్రువికారే=వృక్షవికారము, భవ్యే=శ్రేష్ఠము, పిత్తలే=ఇత్తడి.

ద్వితీయాతిభిత్పత్నోః

ద్వితీయా. తిభిత్ = తిభిభేదము, పత్నోః=భార్య.

పార్థే ౭గ్నౌ చధనంజయః,

ధనంజయః. పార్థౌ=అర్జునుఁడు, అగ్నౌ = అగ్ని భూత్రుఁడు

నికాయకా సంఘనిలయా	నికాయః. సంఘ = సమూహము, నిలయే=గృహము.
నిత్యే సతతశాశ్వతే. 320.	నిత్యం. సతత = ఎల్లపుడు, శాశ్వతే=శాశ్వతము.
పర్యాయఃస్యాత్ప్రకారేఽపి	పర్యాయః ప్రకారే = రీతి, అపిచేక్రమము.
ప్రాయో నాభూమతుల్యయోః,	ప్రాయః. భూమ = అతిశయము (పు), తుల్యయోః=సమానుఁడు.
పథ్యం హితే	పథ్యం హితే = హితమైనది.
భయా పథ్యా	పథ్యా. అభయా=కరక చెట్టు.
పానీయం పేయసీరయోః.	పానీయం. పేయ = త్రాగఁదగినది, నీరయోః=జలము.
పాలస్త్యై రావణశ్రీదౌ	పాలస్త్యై. రావణ= రావణుఁడు, శ్రీదౌ =కుజేరుఁడు.
స్వర్గలాభౌ ఫలోదయా,	స్వర్గలభయః స్వర్గ = స్వర్గము, లాభౌ = లాభము
బ్రహ్మణ్యం బ్రహ్మసంఘేఽపి	బ్రహ్మణ్యం బ్రహ్మసంఘే = బ్రహ్మణుల సంఘము, అపిచే బ్రహ్మణధర్మము
బాలేయా మృదుగర్దభౌ.	బాలేయః. మృదు=మెత్తనిది, గర్దభౌ = గాడిదె.
వీర్యం ప్రధానధాతౌ చ	వీర్యం ప్రధానధాతౌ = ఇంద్రియము.
భయం భీకుబ్జపుష్పయోః,	భయం భీ=భయము, కుబ్జపుష్పయోః = చేదుపొట్ల పూవు
అనధీనే సహాయే చ భుజి	భుజిష్యః అనధీనే = అధీనముకాని
హ్యో హస్తసూత్రయోః	వాఁడు (బంటు), హస్తసూత్రయోః = కంకిణము
స్యాన్తాయా. శాంబరీబుద్ధ్యో	మాయా. శాంబరీ=మోసము, బుద్ధ్యోః =బుద్ధి.
దైత్యశిల్పిష్ట్యైయార్తయః	మయః. దైత్యశిల్పి=రాక్షసశిల్పి, ఉష్ట్యైయోః=ఓం టె.

మయురశ్వే క్రతుహయే

మయుః. అశ్వే=గుట్టము, క్రతుహయే
=యజ్ఞశ్వము.

రూప్యం త్రిషు సురూపకే.
అహతః స్వర్ణరజతే రజతే చ
నపుంసకం,

రూప్యం సురూపకే (త్రి). చక్కఁ
దనముగలది, అహతః స్వర్ణరజతే=అచ్చు
వేయఁబడిన (శిఖావేసిన) నాణెములు
(మాడ, రూక), రజతే (న)=వెండి.

వత్సే బలే బుధే రాహిణే
యోఽథ

రాహిణేయః. వల్స=బాలుఁడు, బలే=
బల రాముఁడు, బుధే=బుధుఁడు

శ్లేషవాద్యయోః. 32౬
అయో

లయః. శ్లేష=అలింగనము, వాద్యయోః
=వాద్యము

యుక్తేచ లభ్యం స్యా
ద్విషయా దేశగోచరా,

లభ్యం. యుక్తే=తగినది.
విషయః దేశ=దేశము, గోచరా =
ఇంద్రియగోచరుఁడు.

వర్గప్రస్థానయోర్వైజ్యా

ప్రజ్యా. వర్గ=సముదాయము, ప్రస్థా
న=బయలు దేరుట.

పదాన్యస్త్యాగవాస్సువాక్

పదాన్యః. త్యాగవాక్=దాత, సువా
క్=మంచివాక్కుగలవాఁడు

స్త్రీనల్యాం నిర్జనే శూన్యం

శూన్యం నల్యాం (స్త్రీ)=మణిశిల, నిర్జ
నే=జనులు లేనితావు

శౌర్యం చారభటీబలం,
శాండిల్యమునిమాలూరౌ

శౌర్యం. ఆరభటీబలం=దేహస్థబలము.
శాండిల్యః. మునిః = శాండిల్యముని,
మాలూరౌ=మారేడు చెట్టు.

సౌరభ్యం చారుతాపి చ.

సౌరభ్యం. చారుతా = మనోహరత్వ
ము, అపిచే=సుగంధము

సాధ్యా దేవా

సాధ్యాః. దేవాః=దేవతలు.

ఫలం సాధ్యం

సాధ్యం. ఫలం=ఫలము.

స్థేయో నేతృపురోహితౌ,

స్థేయః నేతృ = నాయకుఁడు, పురో
హితౌ=పురోహితుఁడు.

నాశై లే సహ్యమారోగ్యే

సహ్యం. శై లే (పు). సహ్యద్రి, ఆరో
గ్యే=ఆరోగ్యము.

సామర్థ్యే శక్తియోగ్యతే.

ఏకత్వాదా విచారే చ సం
ఖ్యాక్షీణే చ సంయుగే,

హిరణ్యం రేతసి స్వర్ణే మా
వభేదవరాటయోః. 3౮౦

ఉరస్యపి చ బుక్కాయాం
హృదయం మానసేఽపి చ,

ఇతి యాంతాః.

అంకురో రోమ్ని రుధిరే
హిరణ్యపి నవోద్భిది. 3౮౧

అమరా నాభినాలాయాం
గుడూచ్యా

మప్యథాంబరం నాగభిద్రం
ధద్రవ్యం చ

స్యాదస్త్రం రుధిరాశ్రుణోః

ప్రస్తావేపసరే వర్షే చోష్ఠే
నీచేఽపి చాధరః,

శ్రేష్ఠేఽప్యగ్రో

ఽవతారస్తుతీర్థేఽవతరణేఽ
పి చ. 3౮౩

సామర్థ్యం శక్తి=శక్తి, యోగ్యతే =
మంచితనము.

సంఖ్యా. ఏకత్వాదా=ఒకటిమొదలు
సంఖ్యలు, విచారే=ఆలోచనము, సంయు
గే=(స) యుద్ధము.

హిరణ్యం. రేతసి=ఇంద్రియము, స్వర్ణే
=బంగారము, మానభేదే=కొలతవిశేషము,
వరాటయోః= గ్రుడ్డిగవ్వ.

హృదయం. ఉరసి=వక్షస్థలము, బు
క్కాయాం = గుండె (హృదయము),
మానసే=మనస్సు, అపిచే=రతి.

యకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అంకురః రోమ్ని=రోమము, రుధిరే=
రక్తము, వారిణి=నీరు, నవోద్భిది=కొ
త్తగా మొలచినమొక్క, అపిచే=మొలక.

అమరా. నాభినాలా = నాభినాళము,
గుడూచ్యా=తిప్పతీగ, అపిచే ఇంద్ర
పురి.

అంబరం. నాగభిత్=నాగభేదము, గం
ధద్రవ్యే=పరిమళద్రవ్యము

అస్త్రం. రుధిర=రక్తము, అశ్రుణోః =
కన్నీరు

అధరః. ప్రస్తావే=ప్రస్తావన, అపసరే =
అపసరము, వర్షే=వాన, ఓష్ఠే=పెదవి, నీచే
=నీచుడు, అపిచే పొట్టిది.

అగ్రః. శ్రేష్ఠే = ఉత్తముడు, అపిచే
చివరది.

అవతారః తీర్థే=రేవు, అవతరణే=అవ
తారము.

గలహస్తేఽప్యర్థచంద్రో

అర్థచంద్రః గలహస్తే = కుత్తుకమయి పెట్టిగెంటువిధము, అపిచే అష్టమీ చంద్రుడు.

ఽకూపారః కమలేఽంబుధా,

అకూపారః. కామదే = కోర్కొలిచ్చువాడు, అంబుధా = సముద్రము.

అలాతేఽస్త్రీ కుజేఽంగార

అంగారః. అలాతే(ష్ట) = కొఱవి, అంగారే = అంగారకుడు.

శ్రేష్ఠావాచ్యావనుత్తరా.

అనుత్తరః శ్రేష్ఠా = శ్రేష్ఠుడు, అవాచ్యో = పంచముడు.

నక్రేచారే చానహరిఃస్యా

అనహరిః. నక్రే = మొసలి, చారే = దొంగ.

దభ్రం వ్యోమమేఘయోః,

అభ్రం. వ్యోమ = ఆకాశము, మేఘయోః = మేఘము.

హవిర్వహ్ని చాగ్నిహోత్ర

అగ్నిహోత్రః హవిః = హవిస్సు, వహ్ని = అగ్నిహోత్రము,

వృక్షే లఘుని చాగరుః.

అగరుః. వృక్షే = విరుగుడు చెట్టు, లఘుని = అగరు అనుగంధద్రవ్యము.

శక్తోఽపి పండ శ్చాండీరా

అండీరః శక్త = సామర్థ్యశాలి, పండః = నపుంసకుడు.

పంఘ్రిః స్యాత్పాదమూలయోః,

అఘ్రిః. పాద = పాదము, మూలయోః = వేలు

ఆసారః ప్రసరణేస్యా ద్వేగవృష్టౌ సుహృద్భులే. 3౮౬

ఆసారః, ప్రసరణే = జారుట, వేగవృష్టౌ = జడివాన, సుహృద్భులే = మిత్రబలము.

ఆరః శనైశ్చరే భామ

ఆరః. శనైశ్చరే = శనిగ్రహము, భామే = అంగారకుడు.

ఇంద్ర ఆత్మని వాసవే

ఇంద్రః. ఆత్మని = ఆత్మ, వాసవే = ఇంద్రుడు

గౌశ్వరి

ఈశ్వరి గౌరీ = పార్వతి.

శివాస్వామి కంఠర్పేఽపీశ్వరః పుమాన్. 3౮౭

ఈశ్వరః. శివాస్వామి = శంకరుడు, కంఠర్పే = మన్మథుడు, అపిచే ప్రభువు.

ఉదారౌ దక్షిణస్థూలౌ

ద్రుమే మేధేృప్యదుంబరః,

ఉగ్రోఽంత్యజే శవేఽత్యుచ్చే

రుస్రోదీప్తౌ గవి స్త్రియామ్.
సింహసటాసు పున్నాగే వ
కులే నాగకేసరే, కేసరః పుం
సి కింజల్కే నస్త్రీ హింగుని
నద్వయోః ౩౮౯

మక్షికాయామపి తుద్రా

తుద్రఃస్యాత్కృపణేత్రిషు
కద్రుస్త్రీషుకడా రేస్యాత్క
ద్రుస్త్రీ నాగమాతరి. ౩౯౦

నాపితస్యోపకరణే కోకిలా
క్షేపిత తురః,

భస్తకాచ రసా యౌరః

కారుః కారక శిల్పినోః.

కర్బురో రాక్షసే పాపే

ఉదారః. దక్షిణ=దక్షిణనాయకుఁడు,
స్థూలే=లావుమనుష్యుఁడు.

ఉదుంబరః ద్రుమే = మేడిచెట్టు,
మేధేృ = శిశ్నము, అపిచే మూడవ
ఆశ్రమము.

ఉగ్రః. అంత్యజే=అంత్యజుఁడు, శివే=
శివుఁడు, అత్యుచ్చే = మిక్కిలి ఉన్నత
మైనది.

ఉస్త్రిః. దీప్తౌ=కాంతి, గవి=గోవు.

కేసరః. సింహసటాసు = సింహకేసర
ములు, పున్నాగే = పున్నాగవృక్షము,
వకులే=పొగడచెట్టు, నాగకేసరే = నాగ
కేసరవృక్షము, కింజల్కః (ష్ట) = తామర
పువ్వులొని కేసరములు, హింగుని =
ఇంగువ (ష్ట)

తుద్రా. మక్షికా = ఈగ, అపిచే
వేశ్య.

తుద్రః. కృపణే=లోభి (త్రి.)

కద్రుః. కడా రే (త్రి) = మింగళ
వర్ణము, నాగమాతరి (స్త్రీ) = సర్పమాత
యగు కద్రువ.

తురః. నాపితస్య ఉపకరణే = మంగలి
వానికత్తి, కోకిలాక్షే = గొలిమిడిచెట్టు,
అపిచే ఏనుగుపల్లెరుచెట్టు.

యౌరః, భస్త=బూడిద, కాచ=గాజు,
రసా=ఉప్పున.

కారుః. కారక=చేయువాఁడు, శిల్పి=
శిల్పముచేయువాఁడు.

కర్బురః. రాక్షసే=రాక్షసుఁడు, పాపే
=పాపము.

కర్బురం శబలే జనే,

కా రా పీడా బంధశాలే

క్రూరా కఠినభీషణౌ. 3౯౨

జంబుద్వీపసహకన్యాః కు
మారోఽ

థాశ్వవారకే, బాలకే కా
ర్తికేయేచ కుమారో భర్తృ
దారకే. 3౯3

కలికారస్తు ధూమ్యాటే క
రంజే పీతమస్తకే

సిద్ధస్థానేఽపిచ క్షేత్రం

కర్కరా దృఢదర్పణౌ.

శింశపాయాం కృష్ణసారా
స్నుహ్యం

చాఘోత్పలేఽపి చ, కర్ణ
పూరః

కుజేరస్తునందీ వృక్షైః కపిం
గయోః. 3౯౪

కుశరీరేచ శత్యాంచ కచ్చు
రా పామరే త్రిషు,

కందరస్సాస్య ధృహస్పృహ్యోః

కర్బురం. శబలే = చిత్రమగుమిశ్రవర్ణ
ము, జనే=జనము.

కా రా. పీడా=బాధ, బంధశాలే=బంది
ఖానాకొట్టు.

క్రూరః. కఠిన=కఠినమైనది, భీషణౌ =
భయంకరమైనది.

కుమారీ. జంబుద్వీప = జంబుద్వీపము,
సహా=పిన్నగోరంటచెట్టు, కన్యాః = పెండ్లి
గాని ఎనిమిదేండ్లచిన్నది.

కుమారం. అశ్వవారకే = అశ్వపాల
కుండు, బాలకే = బాలకుండు, కా ర్తికేయే
= కుమారస్వామి, నాట్యపరిభాషయందు
కొడుగు.

కలికారః. ధూమ్యాటే=హాకరిమూగ
పిట్ట, కరంజే=క్రానుగచెట్టు, పీతమస్తకే=
పీతమస్తకపక్షి.

క్షేత్రం. సిద్ధస్థానే=సిద్ధస్థానము, అపి
శబ్దమువలన భార్య.

కర్కరః. దృఢ=దృఢమైనది, దర్పణౌ
=అద్దము.

కృష్ణసారా. శింశపాయాం=శిరుగుడు
చెట్టు, స్నుహ్యం=జెముడుచెట్టు.

కర్ణ పూరః. ఉత్పలే = నల్లకలువ, అపి
శబ్దమువలన=కర్ణాభరణము. (కమ్మ)

కుజేరః. నందీవృక్ష = నందిచెట్టు, ఏక
పింగయోః=కుజేరుండు.

కచ్చురా. కుశరీరే=దుష్టశరీరము, శ
త్యాం=శతస్త్రీ, పామరే=పామరుండు (త్రి)

కందరః. గుహా=గుహ, స్పృహ్యోః=అం
కుశము.

కోట్టారా కూపనాగరా.

కపోలేచ కటాహేచ శస్త్ర
భేదే చ కర్పరః,

భిక్షాపాత్రే కపాలేచ ఖర్ప
రస్త్రరేఽపి చ. 3F2

దేవతాదే ఖరా స్త్రీ స్యా

త్థరో గర్దభ తీక్ష్ణయోః,

భద్రము న్నే గువాకేచ ఖపు

రోథద్రుమేఘమాన్ 3F3
రూప్యే ఖలే చ ఖర్జురం
ఖురః కోలదలే శఘే,

ఖరు రశ్వే హరే దర్పే దం
తే శ్వేతే తు వాచ్యనత్.

గురు శ్రీలింగాం మహతి
దుర్జరా లఘుకోరసి,

గాయత్రీ ఖదిరే స్త్రీ స్యా
చ్ఛందస్యపి షడక్షరే. రంగ

గుండ్ర స్తేజనకే

కోట్టారః. కూప=కూపము, నాగరా=
భద్రము న్నైలు.

కర్పరః. కపోలే = గండ్లము, కటా
హే = గంగాశము, శస్త్రభేదే = ఆయుధ
భేదము.

ఖర్పరః భిక్షాపాత్రే=భిక్షాపాత్రము,
కపాలే=తలచిప్పయెముక, తస్కరే=దొంగ,
అపిశబ్దమువలన గొడుగు.

ఖరా. దేవతాదే=దేవతాశవృక్షము.

ఖరః. గర్దభ=గాడిదె, తీక్ష్ణయోః=తీక్ష్ణ
మైనది.

ఖపురః భద్రము న్నే = తుంగము న్నై,
గువాకే=హోంక చెట్టు.

ఖర్జురం. ద్రుమే = వృక్షము (పు)
రూప్యే=వెండి, ఖలే=దుర్మార్గుడు.

ఖురః కోలదలే=రేగాకు, శఘే=డెక్క
పేరు.

ఖరుః. అశ్వే=అశ్వము, హరే = హరుఁ
డు, దర్పే = గర్వము, దంతే = దంతము,
శ్వేతే=తెల్లనిది. (విశే. ఘ్నుము)

గురుః (త్రి) మహతి=గొప్పది. దుర్జరా
=ముసలితనము లేనిది, (అనఁగానశించనిది)
అలఘుకోః = దుర్భరమైనది, అపిశబ్దము
వలన బృహస్పతి.

గాయత్రీ. ఖదిరే = చంద్ర, ఛందసి=
గాయత్రీ-ఛందస్సు, షడక్షరే = షడక్షరీ
మంత్రము, అపిశబ్దమువలన గాయత్రీ
మంత్రము.

గుండ్రః. తేజనకే=కాకివెదురు.

గుంద్రా త్రిలింగాం భద్ర
ముస్తకే,

గహ్వరే ద్వే గుహాగుంజే

పూర్వాద్వారి ద్వారి గోపురమ్

నగ్నకన్యోమయో గౌరీ

గౌరస్వా దుజ్జ్వలేఽపి చ,

గోత్రం నామ్ని కులే పుంసి
శైలే భూగవ్యయోస్త్రియామ్.

స్వరే రణే చ గాంధారో

గృధ్రస్వాస్య లోభిఃపక్షిణోః,

కర్పరే తిలకే చిత్రం సుభ
ద్రాతారయోః స్త్రియామ్

చంద్రః శశిని కర్పరే

చారో బంధాపసర్పయోః,

మృతే దేవకులే చైత్రం
నాభూభృన్దాసభేదయోః

సర్పే విష్ణౌ చక్రధర

గుంద్రా (త్రి). భద్రముస్తకే = తుంగ
ముస్తకులు

గహ్వరం గుహా=గుహ, గుంజే=పూ
సలగురివెందచెట్టు

గోపురం (న) పూర్వాద్వారి = పురద్వార
ము, ద్వారి=గృహద్వారము.

గౌరీ నగ్నకన్యా = వస్త్రవిహీనకన్య,
ఉమయోః=పార్వతీ దేవి

గౌరః. ఉజ్జ్వలే=ప్రకాశించుచున్నది,
అపిశబ్దమువలన = గౌరవర్ణము.

గోత్రం (న) నామ్ని = వేరు, కులే=పం
శము, శైలే=పర్వతము (పు), భూ=భూమి
(సీ), గవ్యయోః=గోసమూహము

గాంధారః. స్వరే=స్వరము, రణే=రణ
ము(ధ్వని)

గృధ్రః. లోభి=లోభివాఁడు, పక్షిణోః
=గడ్డ.

చిత్రం (న) కర్పరే = శబలవర్ణము,
తిలకే=బొట్టు, సుభద్రా=సుభద్ర (అప్పరో
విశేషము) (సీ), తారయోః = చిత్తానక్ష
త్రము.

చంద్రః శశిని=చంద్రుఁడు, కర్పరే=
పచ్చకప్పురము

చారః. బంధ = బంధనము, అపసర్ప
యోః=తొలఁగిపోవుట.

చైత్రం. మృతే=మృత్యువు, దేవకులే=
దేవకాతి, భూభృత్ (పు)=శైలివిశేషము,
మాసభేదయోః=చైత్రమాసము.

చక్రధరః. సర్పే = పాము, విష్ణౌ =
విష్ణువు.

శ్చికురౌ వృక్షభి త్కచౌ,

చక్రః కోకే ప్రజే పుసి
క్షీబే సైన్యరథాంగయోః
రంఽ గ్రామజాలే కుంభకా
రభాండే రాష్ట్రేచ దృశ్యతే,

నదప్రభేదే వాద్యేచ య
ర్షరోఽ

భగుణధ్వనౌ. రంఽ. ప్రసి
ద్ధా వపి టంకార
స్తారోఽత్యుచ్చస్వ రేత్రిషు,

తారిణ్యంగదమాత్రోఽస్త్రీ
ననా ఋక్షాక్షి మధ్యయోః.

తామ్రేఽంధేతిమిరంధ్వాం
తే

తోత్రే ప్రాజనవైణుకే,

ధన్యాకే తుంబురీశున్యాం

తామ్రం శుల్పేఽరుణే త్రి
షు.

పేటకే నావి చ తరీ

తుషారః నీక రే హిమే,

ఇతికర్తవ్యతా తంత్రము
పాయశ్చ ద్విసాధకః. రంఽ

చికురః. వృక్షభిత్ = వృక్షవిశేషము,
కచౌ=వెండ్రుకలు.

చక్రః. కోకే=చక్రవాకపక్షి, ప్రజే=
సమూహము, సైన్య=సేన (న), రథాంగ
యోః = రథమునకుఁగల చక్రము, గ్రామ
జాలే = గ్రామములు, కుంభకారభాండే=
కుమ్మరసారె, రాష్ట్రే=రాష్ట్రము.

యర్షరః. నదప్రభేదే=నదవిశేషము,
వాద్యే=వాద్యవిశేషము.

టంకారః. గుణధ్వనౌ=అల్లెత్రాటమ్రా
త, ప్రసిద్ధా=ప్రసిద్ధి, అపిచే ఆశ్చర్యము.
తారః అత్యుచ్చస్వ రే=గొప్పసర్వము
(త్రి).

తారిణి అంగదమాత్రోః = అంగదుని
తల్లి, ఋక్ష (స్క)=నక్షత్రము, అక్షిమధ్య
యోః=కంటిగుడ్డు.

తిమిరం. తామ్రే=రాగి, అంధే=గుడ్డి
తనము, ధ్వాంతే=చీకటి.

తోత్రం. ప్రాజన=కొరడా, వైణుకే =
ఈట.

తుంబురీ ధన్యాకే = దనియాలు, శు
న్యాం=ఆడుకుక్క.

తామ్రం. శుల్పే=రాగి, అరుణే=ఎఱు
పు (త్రి)

తరి. పేటకే=పెట్టె, నావి=పడవ.

తుషారః. నీక రే = నీటిబిందువులు,
హిమే=మంచు.

తంత్రం. ఇతికర్తవ్యతా=ఇట్లు చేయ
వలయును, ఉపాయః=ఉపాయము, ద్విసా
ధకః=రెంటిని సాధించుట.

తీవ్రం కటునితాంతం చ

దద్దరః శైలభుగ్నయోః,

ఉపాయే నిర్గమే ద్వారం

దారు స్యా ద్వేషదారుచ.

దానే సుతోష్ట్రా దానేరా

దేహయాత్రాశనే మృతౌ,

దిగంబరోఽంధకారే చ

వాద్యమేఘా చ గర్దురాః.

థాత్రీ భువ్యామలక్యాంచ

హరిశైలౌ ధరాధరౌ,

థారౌ హరిద్రాశ్వగతిః ని
శాంబుసృతిరాజిఘ ౪౧౩

థారాధరౌ ఖడ్గమేఘా

ధీరః పండితమందయోః,

ధీరం చ కుంకుమమథో

ధరా పృథ్వీ

ధరో గిరిః.

నేత్రో నేతరి

౪౧౪

తీవ్రం. కటు = కారము, నితాంతం =
విస్తారము.

దద్దరః శైల=కొండ, భుగ్నయోః =
విరిగినవి.

ద్వారం. ఉపాయే=ఉపాయము, నిర్గ
మే=బయలు వెడలుట.

దారు దేషదారు=దేషదారువృక్షము
దానేరః దాసీసుతౌ=దాసీపుత్రుడు,
ఉష్ట్ర=ఒంటె.

దేహయాత్రా అశనే=అహారము, మృ
తౌ=మరణమునొందుట.

దిగంబరః. అంధకారే=చీకటి.

దద్దురః. వాద్య=వాద్యవిశేషము, మే
ఘే=మేఘము

థాత్రీ. భువి=భూమి, అమలక్యాం=
ఉసిరిక చెట్టు.

ధరాధరః హరి = విష్ణువు, శైలౌ =
కొండ

థారౌ. హరిద్రా=పసుపు, అశ్వగతిః =
అశ్వగతివిశేషము, నిశా=రాత్రీ, అంబు
సృతీ = నీరు ప్రవహించుట, రాజి =
పంక్తి.

థారాధరః ఖడ్గ = ఖడ్గమృగము, మే
ఘా=మేఘము.

ధీరః పండిత=పండితుడు, మందయోః
=మందమతి.

ధీరం. కుంకుమ=కుంకుమము.

ధరా పృథ్వీ=భూమి.

ధరో=పర్వతము.

నేత్రః. నేతరి=నాయకుడు.

నేత్రంచ గుణే మూలే వి
లోచనే,

నారంశుంత్యాం నరౌఘేచ

నరోజే మానవేఽర్జునే.

నరేంద్రో రాజికే రాజ్ఞి వి
షవైద్యోఽపి దృశ్యతే,

థాన్యోత్తేపే నికారస్య

ద్గుడూచ్యామపి నిర్జరా.

నభశ్చరా పక్షిదేవా
పాంశులా చ నిశాచరి,
వలీక వనయోర్నీవ్రం

పూరః ఖాద్యే పయశ్చయే.

సద్వారంభౌ షరికరా

ఖడ్గఫలేఽపి పుష్కరం

నద్యంతరాలే పాత్రం స్యా
ద్భాండే చాథ

నిశాపతౌ. రగిం. పృథక్ప

రోగజే యూథభ్రష్టే పక్ష

చరః స్మృతః

స్థాల్యాం మంథోఽపి పితరం

నేత్రం గుణే=కవ్వపుత్రాడు, మూలే
=తరుమూలము, విలోచనే=కన్ను.

నారం. శుంత్యాం=శుంతి, నరౌఘే=
నరసముదాయము

నరః. అజే=బ్రహ్మ, మానవే = మను
ష్యుడు, అర్జునే=పార్థుడు

నరేంద్రః. రాజికే=(?) రాజ్ఞి = రాజు,
విషవైద్యః = సర్పవైద్యుడు, అపిచే
పాములవాడు.

నికారః. థాన్యోత్తేపే=థాన్యమెత్తి
పోయుట.

నిర్జరా = గుడూచ్యాం, తిప్పతీగ,
అపిచే అప్పరస

నభశ్చరః పక్షి=పక్షి, దేవా=వేల్పు.
నిశాచరి. పాంశులా=ఱంకుటాలు.

నీవ్రం. వలీక = పుట్ట, వనయోః =
అడవి.

పూరః ఖాద్యే=పూరీలు, పయశ్చయే
=జలప్రవాహము

షరికరః సద్వ=గృహము, ఆరంభౌ=ఆ
రంభముచేయుట.

పుష్కరం. ఖడ్గఫలే=కత్తివాయి, అపి
చే=కరిహస్తాగ్రము

పాత్రం నద్యంతరాలే=నదిమధ్యభా
గము, భాండే=పాత్రము

పృథక్పరః. నిశాపతౌ=చంద్రుడు

పక్షచరః యూథభ్రష్టేగజే=గుంపును
విడిచి తిరుగువచుగు

పితరం. స్థాల్యాం = తప్పేల, మంథః =
కవ్వము, అపిచే బాణము (తుంగమునై.)

పవిత్రం కుశుమేధ్యయోః.	పవిత్రం. కుశ=దర్భ, మేధ్యయోః = పవిత్రము.
దేహే పాటలిపుత్రే చ	పురం దేహే = దేహము, పాటలి పుత్రే=పాటలీపుత్రనగరము.
పురం స్యాద్గుగ్ధౌ పురః, వరో జామాతరి వృతే కుం కుమే చ నపుంసకమ్. ౪౨౦	పురః గుగ్ధౌ=గుగ్ధిలపుచెట్టు. వరః. జామాతరి=అల్లుడు, వృతే = వరింపబడినవాడు, కుంకుమే(న)=కుంకు మపూవు.
పక్ర శ్వనైశ్చరే క్రూరే పుటభేదే తథానృజౌ,	పక్రః శ్వనైశ్చరే=శని, క్రూరే = క్రూ రుడు, పుటభేదే = కాలువ, అనృజౌ = అనృతములనాడువాడు.
కుబ్జవృక్షే హరే వారో	వారః కుబ్జవృక్షే = విరజాజిచెట్టు, హరే=శంకరుడు
బంధురం రమ్యనమ్రయోః.	బంధురం. రమ్య=మనోహరము, నమ్ర యోః=వంగినది
భ్రమరః కాముకే భృంగే	భ్రమరః కాముకే=కాముడు, భృంగే గే=తుమ్మెద
భరోఽపశయభారయోః,	భరః అతిశయ=ఎక్కువ, భారయోః= బరువు
విషే స్వాదౌ చ మధురం మల్లికాయాంచ మాధురం. మఖాగ్నౌ చ మహావీరో మక్షికాయాంచ మత్సరః, మహేంద్రో భూధరే శక్రే దవచక్రేచ మంధరః ౪౨౩	మధురం విషే=విషము, స్వాదౌ=తీపు మాధురం మల్లికా=మల్లె మహావీరః. మఖాగ్నౌ=యజ్ఞాగ్ని మత్సరః. మక్షికాయాం=ఈగ. మంధరః. మహేంద్రే = ఇంద్రుడు, భూధరే=శైలము, శక్రే=ఇంద్రుడు, దవ చక్రే=కారుచిచ్చు.
విఘ్నమన్తథయో ర్హరో	మారః విఘ్న=విఘ్నము, మన్తథయోః =మన్తథుడు.
మకరో రాశియాదసోః,	మకరః రాశి=మకరరాశి = యాదసే= మొసలి.

గమనోత్సవయో ర్యాత్రా	యాత్రా. గమన = ప్రయాణము, ఉత్సవయోః=వేడుక (పండుగు.)
రుధిరం కుంకుమేఽపిచ.	రుధిరం. కుంకుమే = కుంకుమ, అపిచే రక్తము.
వృక్షభిత్పాపయో రోధోఽ	రోధః. వృక్షభిత్ = లొద్దుగచెట్టు, పాపయోః=పాపము.
దైత్యభేదే మృగే రురుః,	రురుః. దైత్యభేదే=రాక్షసుఁడు, రురు =మృగవిశేషము.
లంబోదర స్వాదుద్ధానే	లంబోదరః. ఉద్ధానే=పొయ్యి, గణా
గణానామధిపేఽపిచ. ౪౨౫	నామధిపే=వినాయకుఁడు, అపిచే వ్రేలాడు బొజ్జగలవాఁడు
లక్ష్మీపుత్రే స్మరహయా	లక్ష్మీపుత్రః. స్మర=మన్మథుఁడు, హయా =గుట్టము
విస్తారా స్తంభవిస్తృతి,	విస్తారః. స్తంభ=స్తంభము, విస్తృతి= విశాలము
విప్రస్తాతే ప్రియాం ఊ	విప్రః. తాతే=తండ్రి, ఊత్రే (సీ) = ఊత్రము, చయా=సముదాయము, రేణౌ =దుమ్ము, రోధసే=బుడ్డు.
త్రే చయే రేణౌచ రోధసి.	
స్వాద్ధుశ్చరే చ నక్షత్రే వ	వల్లూరం దుశ్చరే = దుష్టమాంసము, నక్షత్రే=నక్షత్రము, గహనే=అరణ్యము, అపిచే వాహనము.
ల్లూరం గహనేఽపి చ,	
వల్లూరా త్రిషు సంశుష్క-	వల్లూరా. శుష్కమాంస (త్రి)=ఎండు మాంసము, శుకరమాంసయోః = పంది మాంసము.
మాంసశుకరమాంసయోః.	
వైకల్యేఽపిచ విశ్లేషే విధు	విధురం. వైకల్యే=వికలత్వము, విశ్లేషే =వియోగము. అపిచే పరవశము.
రం వికలే త్రిషు,	
వికారా వికృతే రోగే	వికారః. వికృతే = వికారరూపుఁడు, రోగే=రోగము.
విశ్వకద్రా శ్వభిత్థలా.	విశ్వకద్రా. శ్వభిత్ = వేటకుక్క, ఖలా=దుర్మార్గుఁడు.

వరాంగే కుంకుమే వేరం

వేరం. వరాంగే = శరస్సు, కుంకుమే = కుంకుమ.

వతర శృతమందయోః, అథ

వతరం. శత = దుష్టుఁడు, మందయోః = మందమతి.

వ్యతికరః పుంసి వ్యసన వ్య
తిషంగయోః. ౪౨౯

వ్యతికరః. వ్యసన = వ్యసనము, వ్యతి
షంగయోః = సుబంధము.

పర్యాణేఽఘోపకరణే శా
రిః శకునికాంతరే,

శారిః. పర్యాణే = గుట్టుపుజీను, అఘోప
కరణే = పాచికల ఆటలోని సాగటాలు,
శకునికాంతరే = గోరువంకపిట్ట

శ్రీర్లక్ష్మీ వేశసంపత్ను భార
తీ శోభయోరపి. ౪౩౦

శ్రీః. లక్ష్మీ = లక్ష్మీదేవి, వేశ = గృహ
ము, సంపత్ను = భాగ్యము, భారతీ =
సరస్వతి, శోభయోః = కాంతి, అపిచే
విషము.

శిఖరం శైలవృక్షాగ్ర కఙ్క
పులక కోటిషు, పక్వదాడిమ
బీజాభమాణిక్యశకలేఽపిచ

శిఖరం. శైలాగ్ర = కొండకొన, వృక్షా
గ్ర = చెట్టుకొన, కఙ్క = నడుముకుగట్టు
తోలుకట్టు, పులక = గగుర్పాటు, కోటిషు =
అంచు, పక్వదాడిమబీజాభమాణిక్యశక
లే = కెంపుతునక.

శుక్రం రేతోఽక్షిరుక్

శుక్రం. రేతః = రేతస్సు, అక్షిరుక్ =
నేత్రరోగము.

శుక్రో నాకావ్యజ్యేష్ఠ వ
హ్నిషు,

శుక్రః కావ్య = శుక్రుఁడు, జ్యేష్ఠ =
పెద్దవాఁడు, వహ్ని = అగ్నిహోత్రము.

గజభూషా చ శృంగారః

శృంగారః. గజభూషా = గజాలంకా
రము.

శుషిరం గర్తవాద్యయోః

శుషిరం. గర్త = గోయి, వాద్యయోః =
వాద్యవిశేషము.

కుటజే వాసవే శక్రో

శక్రః కుటజే = కొండమల్లె, వాసవే =
ఇంద్రుఁడు.

వరీ శచ్యో శ్శతావరీ,

శతావరీ. వరీ = పిల్లపీచర, శచ్యోః = శచీ
దేవి.

శక్వరీ మేఖలాచ్ఛందః

శక్వరీ. మేఖలాచ్ఛందః = ఛందోభేదము.

శబరః సలిలే శివే. ౪౩౩

శబరః. సలిలే=నీరు, శివే=శివుడు.

స్థిరా మహీ శాలపర్ణోః

స్థిరా. మహీ=భూమి, శాలపర్ణోః=మూయాకుపాన్నలతావిశేషము.

శంబరం సంయమే జలే,

శంబరం. సంయమే=నియమము, జలే=నీరు.

శంబరా దైత్యహరిణౌ

శంబరః. దైత్య=గాక్షసుడు, హరిణౌ=లేడి.

శత్రం స్యాత్కైతవే సలే
స్రోతోంజనేచ సావీరం కాం
జికే బదరేఽపిచ

శత్రం కైతవే=మోసము, బలే=బలము.
సావీరం. స్రోతోంజనే = పామాణవిశేషము, కాంజికే=బియ్యపుకడుగు, బదరే=రేగుపండు.

హలతిగ్ధకరా సీరా

సీరః. హల = నాగలి, తిగ్ధకరా=సూర్యుడు.

సాంద్రం మృదౌఘనే వనే.

సాంద్రం. మృదౌ=మెత్తనిది, ఘనే = దట్టమైనది, వనే=చనము.

తంత్ర్యాద్య గ్రంథయో
స్మాత్రం కారణేఽపిచ దృ
శ్యతే,

స్మాత్రం తంతు=దారము, ఆద్యగ్రంథయోః=మూలగ్రంథము, కారణం=హేతువు, అపిచే కంకణము.

ఇతి రాంతాః

రకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను

శైలేఽచలోఽ

అచలః. శైలః=కొండ.

కచలా భూమా

అచలా. భూమా=భూమి.

వరాల స్పర్జవక్రయోః.

అరాళః. స్పర్జ=మద్దిచెట్టు, వక్రయోః=వంకరయైనది

అలి స్సరా పుష్పలిహోః

అలిః. సురా = కల్లు, పుష్పలిహోః=తుమ్మెద.

కల్లోలేఽప్యాకులం త్రిషు,

అకులం, కల్లోలే=వ్యాకులము (త్రి). అపిచే పెద్దతరంగము.

ఆలు గ్గలంతికాయాం స్త్రీ
క్షీబం మూలేచ భేలకే ౪౩౨

ఆలి స్నేతుః సఖి యజ్ఞా

శౌండిక ఇచ్చసుతీబలః,
ఆభీలం భిషణే కృచ్ఛే

ఇలాభూవాగుబ్ధాంగనాః

ఆర్ద్రసూరణయో రోలః

కాలః స్యాన్మృత్యు కృష్ణ
యోః,

అంశే నృధౌవపి కలా

కనలీధ్వజరంభయోః. ౩౩౯

కఫోఽఞ్జితే జ్వాలేచకీలా
వ త్కిల ఇష్యతే,

శిరసోస్థి కపాలోఽస్త్రీ ఘ
టాదేః శకలే వ్రజే రరం

కాకో విషం చ కాకోలా

సాస్నాయామపి కంబలః,

ధూనకేఽపి కలకలః

ఆలుః. గలంతికా = చిన్నమూతిగిన్నె,
మూలే (న)=మొదలు, భేలకే = నదిదాటు
సాధనము.

ఆలిః. సేతుః=కట్ట, సఖి = చెలికాడు,
యజ్ఞా=సోమయాజి

ఆసుతీబలః శౌండికః=సమర్థుడు.

ఆభీలం. భీషణే = భయంకరము,
కృచ్ఛే=కష్టము.

ఇలా భూ=భూమి, వాక్ = వాక్కు,
బుధాంగనా=బుధునిభార్య.

ఓలః. ఆర్ద్ర=అల్లము, సూరణయోః=
కంద.

కాలః. మృత్యు=చావు, కృష్ణయోః=
నలుపు

కలా. అంశే=భాగము, నృధౌ=వృధి,
అపిచే విష్య.

కనలీ ధ్వజ=జెండా, రంభయోః=అరఁ
టిచెట్టు.

కీలా-కీలః కఫోఽఞ్జితే = మోచేయి
దెబ్బ, జ్వాలే=మంట.

కపాలః (ష్ట) శిరోస్థి=శిరస్సంబంధ
మగు ఎముక, ఘటాదేశ్చికలే=ఘటాదుల
పెంకు (చిల్లపెంకు), వ్రజే = సముదా
యము.

కాకోలః కాకః = కాకి, విషంచ =
విషము

కంబలః. సాస్నాయాం=గంగదోలు,
అపిశేబ్దమువలన కంబలి.

కలకలః. ధూనకే=నర్జరసము, అషిశేబ్ద
మువలన కలకలధ్వని.

కామలః కాముకే మధౌ.

కులం గోత్రే గణే దేహే

ననాజ్ఞానే చ కేవలం,
కపిలా శింశపా కాంత్యోః

కపిలోఽగ్నౌ మునే శుని.

కోలోఽంకపాలాపుత్సంగే
వరాహే భేలకేఽపిచ,

పిష్పల్యపిచ కోలా స్యా

తోఽలంచబదరీఫలే. రర 3
మృగే జలేచ కమలం

కువలే బదరోత్పలే,

కల్లోలా శాత్రవోల్లోలా

పర్కట్యాం చ కమండలుః.

కర్తృరంగతరౌ కర్తృఫలం
దుఃఖే సుఖేఽపిచ,

కరాలోఽధూర్ణతై లేఽపి

కామలః. కాముకే=కాముకుండు, మ
ధౌ=వసంతముతువు.

కులం. గోత్రే=వంశము, గణే = సము
దాయము, దేహే=దేహము.

కేవలం. స్మ, జ్ఞానే=జ్ఞానవిశేషము.

కపిలా. శింశపా = శింశుపావృక్షము,
కాంత్యోః, రేణుకమనే గ్రంధ్యము, మునౌ
మునియగు కపిలుండు.

కపిలః. అగ్నౌ=అగ్నిహోత్రుండు, శుని
=కుక్క.

కోలః. అంకపాలా=కొన, ఉత్సంగే=
లోడు, వరాహే=పంది, భేలకే=తెప్పకొ
య్య, అపిశబ్దమువలన గోరు.

కోలా. పిష్పలీ=పిష్పలితీగె, అపిశబ్దము
వలన చవ్యమనే గ్రంధ్యము.

కోలం బదరీఫలే=రేగుపండు

కమలం. మృగే = మృగము, జలే=
జలము.

కువలే. బదర=రేగుపండు, ఉత్పలే =
నల్లకలువ.

కల్లోలః శాత్రవ=శత్రుసంఘము, ఉ
ల్లోలా = కల్లోలములు, (పెద్దతరంగ
ములు.)

కమండలుః. (ఉ-పు). పర్కట్యాం,
జువ్విచెట్టు.

కర్తృఫలం. (న)కర్తృరంగతరౌ=కర్తృరంగ
మను ఫలవృక్షము, దుఃఖే=దుఃఖము, సుఖే
=సుఖము, అపిశబ్దమువలన కర్తృవిపాకము.

కరాలః. ధూర్ణతై లే = సర్జరసయు క్త
తైలము, అపిశబ్దమువలన నరకవిశేషము.

దేశే కేశేచ కుంతలః. రరగి

కౌతూహలం ప్రశస్తేఽపి

ఖల్ల శ్చర్మణి చాతకే, వస్త్రే
నిమ్న చాథ

ఖలం శస్యస్థాన శతేత్రిషు

మండలే మణికే గోలం

గోలా గోదావరీ సఖి,

గోపా భూపశ్చ గోపాలా

చపలః పారదేఽపిచ. రరః

చపలాః పిప్పలీ లక్ష్మీ పుం
శ్చలీ విద్యుతః స్త్రుతాః,

ఛలం ఛద్వ స్థలితయో

ర్జంబాలౌ పంకశ్చైవ లౌరరౌ
జంగలో నిర్జనే దేశే త్రి
లింగః పిశితే స్త్రియాం,

జాలం దంభేఽపి

జంబీరే దేవభేదేఽపి జంభలః

కుంతలః. దేశే=దేశవిశేషము, కేశే =
వెంట్రుకలు.

కౌతూహలం. ప్రశస్తే=ప్రశస్తమైనది,
అపిశబ్దమువలన కౌతూహలము.

ఖల్లః చర్మణి=చర్మ, చాతకే=చాతక
పక్షి, వస్త్రే=వస్త్రము, నిమ్న=లోతైనది.

ఖలం (న) శస్యస్థానే=ప్రశస్తస్థానము,
శతే=దుర్మార్గుడు (త్రి).

గోలం (న) మండలే = మండలము,
మణికే=పెద్దబాస

గోలా (స్త్రీ). గోదావరీ = గోదావరీనది,
సఖి=చెలికత్తె.

గోపాలః. గోపః=గోపాలుడు, భూపః=
రాజు.

చపలః. పారదే=పాదరసము, అపిశబ్ద
మువలన=చపలుడు.

చపలా. పిప్పల = పిప్పలీతీగె, లక్ష్మీ =
లక్ష్మీదేవి, పుంశ్చలీ=వ్యభిచారిణి, విద్యుతః
=మెరుపు

ఛలం (న) ఛద్వ=మిష, స్థలితయోః=
తొట్టుపాటు, యుద్ధమందు వెనుక త్రి
క్కుట.

జంబాలః పంక=బురద, శ్చైవ లౌ=నాచు.

జంగలః (త్రి) నిర్జనే దేశే = నిర్జనదే
శము (జంగల్)

జాలం (న) దంభే=దంభము, అపిశబ్ద
మువలన వల.

జంభలః. జంబీరే=నిమ్మ, దేవభేదే =
దేవభేదము, అపిశబ్దమువలన జిల్లేడు చెట్టు.

ధులాతపోర్చి ద్ధహితా	ధులా (సీ). ఆతపోర్చిః = ఆతపవిశేషము, దుహితా=కుమార్తె.
తలం మూలచపేటయోః,	తలం (న) మూల = మూలము, చపేటయోః=చెంపదెబ్బ.
తాలో గీతక్రియామానే హరితాలే ద్రుమాంతరే.	తాలః (పు). గీతక్రియామానే = గీతప్రమాణమును చెల్పుకాలరూపతాళము, హరితాలే=హరితాళము, ద్రుమాంతరే = తాటిచెట్టు.
లోహే హరమచౌపుంసయ వాగ్వాంతరలా స్త్రియామ్.	తరలా. లోహే=ఇనుము, (పు) హరమచౌ = హరములోనిమణి, యవాగ్వాంగంజి (సీ)
బ్రహ్మదారౌపిచౌ తూలం	తూలం. బ్రహ్మదారౌ = గంగారావిచెట్టు, పిచౌ=దూది.
తులాసాదృశ్యయోస్తులా	తులా. తులా = తక్కుడు, సాదృశ్యయోః=సాదృశ్యము.
తమాలో వరుణే ఖడ్గే తాపింఛే తిలకేఽపి చ,	తమాలః వరుణే=ఉలిమిడిచెట్టు, ఖడ్గే=ఖడ్గమృగము, తాపింఛే = చీకటమ్రాను, తిలకే = తిలకవృక్షము, అపిశబ్దమువలన నిష్పచెట్టు.
గువాకేఽపిచ తాంబూలం	తాంబూలం(న) గువాకే=పోకచెట్టు, అపిశబ్దమువలన తాంబూలము
విడంగేఽపిచ తండులః.	తండులః విడంగే=వాయువిడంగము, అపిశబ్దమువలన బియ్యము.
దుకూలం శ్లష్ఠ్యవస్త్రేఽపి	దుకూలం. శ్లష్ఠ్యవస్త్రే=మృదువగుసన్ననివస్త్రము, అపిశబ్దమువలన వెలిపట్టుచీర
చార్ధే పత్రే ఛదే దలం,	దలం. అర్ధే = సగముముక్క, పత్రే=ఆకు, ఛదే=పక్షిరెక్క.
ధవలా గవినాశంఢే శుక్లం సుందరయో స్త్రిః. ౪౫౩	ధవలా. గవి=గోవు, శంఢే = నపుంసకుడు (పు). శుక్లం=తెల్లనిది, సుందరయోః=సుందరమైనది.

పరమాణౌ చ పీలుః స్యా
ద్దేహే చాత్మని పుద్గలః, శ
స్తాకారేఽ

వ్యథ తరౌ పిప్పలః

పిప్పలం జలే. రగిర
శాల్మలీ శింశపాచైవ పోతి
కా చాపి పిచ్చిలా,

సశ్శక్రయువతీ పాలిఃపంక్తి
కర్ణలతాపి చ. రగిర

వీణాదండే ప్రవాలోఽస్త్రీ
విద్రుమే నవపల్లవే,

నలేకాశే పోటగళః

పిత్తయుక్తే చ పిత్తలః.

పింగలస్వ్యాత్కపావగ్నా
వాశువ్రీహిశ్చ పాటలః,
ఫలం జాతీఫలే లాభే బా
ణాగ్రే ఫలకేఽపి చ. రగిర

ఫేనిలం బదరేఽరిష్టే

బాలో హ్రీబేరకేశయోః,

పీలుః. పరమాణౌ=పరమాణువు.
పుద్గలః దేహే=దేహము, ఆత్మని =
జీవుడు, శస్తాకారే=ప్రశస్తాకారము, అపి
వలన కుటుంబి.

పిప్పలః తరౌ = వృక్షము. అనగా
పిప్పలిచెట్టు.

పిప్పలం. జలే=జలము.
పిచ్చిలా. శాల్మలీ=బూరుగచెట్టు, శింశు
పా (ఇరుగుచెట్టు) శింశపావృక్షము, పో
తికా=వెద్దసదాపచెట్టు.

పాలిః. (నీ). సశ్శక్రయువతీ = గడ్డము
మీసముతోఁగూడిన ఆడుది, పంక్తిః=
పంక్తి, కర్ణలతా = కర్ణాభరణము, అపి
శబ్దమువలన చిహ్నము.

ప్రవాళః (పు). వీణాదండే=వీణాదం
డము, విద్రుమే=పొగడము, నవపల్లవే =
చిగురుటాకు.

పోటగళః. నలే = వట్టివేరు, కాశే =
రెల్లు.

పిత్తలః. పిత్తయుక్తే = పిత్తము గల
వాడు.

పింగలః. కపా=కోతి, అగ్నా=అగ్ని.
పాటలః ఆశువ్రీహి=ఎఱ్ఱజిలమవడ్లు
ఫలం. జాతీఫలే=జాజికాయ, లాభే=
లాభము, బాణాగ్రే=బాణముములికి, ఫల
కే=డాలు, అపిచే పండు.

ఫేనిలం. బదరే=రేగుపండు, అరిష్టే=
కుంకుడుకాయ.

బాలః. హ్రీబేర=కురువేరు, కేశయోః=
వెండుకలు.

బలి ర్జరాశ్లధత్వే స్త్రీ

శృహదాశ్వసురా బలీ.

బలం గంధరనే రూపే క్లిబం
వాట్యాలకే శ్రీయామ్,

బహులః కృష్ణపక్షేఽపి

మేలామందాపి వార్దలః.
౪౫౯. దుర్దినేఽప్యథ

వేలా స్యాత్సింధోః కూలే
చ భోజనే,

ఋషిభేదే స్లవే పుంసిభేలం
భీరు వ్హృది త్రిషు. ౪౬౦

మేఖలాద్రినితం జేఽపి

గ్రహే నామంగలం శుభే,

నికటేఽపి చ మూలం స్యా

ధూస్తూరేఽపి చమాతులః.

మాలిః కంకేలివృక్షేఽపి

మల్లః పాత్రే కపాలిని, బలీ
యసిశ మత్స్యచ

బలిః. జరాశ్లధత్వే = ముసలితనపు
ముడుతలు.

బలీ. గృహదారు = గృహదారువిశేష
ము, అసురా=అసురవిశేషము.

బలం. గంధరనే=గంధరసము, రూపే=
స్వరూపము (న). వాట్యాలకే = ముత్తవ
పులగపుచెట్టు (నీ).

బహులః. కృష్ణపక్షే = కృష్ణపక్షము,
అపిచే తలుచు.

వార్దలః. మేలామందా = సిరా
బుడ్డి, దుర్దినే = సూర్యప్రసారము లేని
దినము.

వేలా. సింధోఃకూలే=సముద్రతీరము,
భోజనే=భోజనము చేయుట.

భేలం ఋషిభేదే=మునిభేదము (పు),
స్లవే = తెప్పకొయ్య, భీరుహృది = పిరికి
వాడు. (త్ర)

మేఖలా. అద్రినితంజే=కొండచరియ,
అపిచే మొలనూలు.

మంగలం. గ్రహే=అంగారకుడు(పు)
శుభే=శుభము.

మూలం. నికటే = సమీపము, అపిచే
మొదలు.

మాతులః. ధూస్తూరే=ఉమ్మెత్త, అపిచే
మేనమామ

మాలిః కంకేలివృక్షే=అశోకవృక్షము
అపిచే కిరీటము.

మల్లః పాత్రే = ప్రమిద, కపాలిని =
శివుడు, బలీయసి=బలవంతుడు, మత్స్య
=చేప.

మండలంపరిధౌగణే. ర౬౨.
బింబే దేశే నాచ శుని

రసాల స్త్విక్షుచూతయోః,

జిహ్వ కమలయో ర్లోలా

శాలాస్యాద్గృహశాఖయోః.

తరుజాతౌ మత్స్యభేదేశా
లో హాలే నృపేఽపి చ,

నిగడే ఘంస్కుటీబద్ధవస్త్రే చ
శృంఖలం త్రిషు. ర౬౪
శాలి ర్గంధమృగే ధాన్యే

శయాలుః కుక్కురేఽలసే,

శకలం వల్కులే ఖండే

శీతలః శిశిరేఽనిలే. ర౬౫
షండాల్లీ తైలమానంస్యా
త్సారసి స్త్రీ చ కాముకీ,

సిద్ధలా శుష్కమీనే స్త్రీ
త్రిలింగ్యాంతు కిలాసిని.

ఋశౌ వృక్షే చ సరలః

మండలః. పరిధౌ=పరివేశము, గణే=సమూహము, బింబే=గుండ్రునిది, దేశే=దేశవిశేషము, శుని=కుక్క.

రసాలః. ఇక్షు=చెఱుకు, చూతయోః=మామిడిచెట్టు.

లోలా. జిహ్వ=నాలుక, కమలయోః=పద్మము.

శాలా. గృహ = ఇల్లు, శాఖయోః = కొమ్మ

శాలః. తరుజాతౌ = సాలవృక్షము, మత్స్యభేదే = చేప, (ఉరుజమీను) హాలే = నాగలి, నృపే=రాజు, అపిచే పత్నీభ్రాత.

శృంఖలం, నిగడే=సంకిల్లు, ఘంస్కుటీబద్ధవస్త్రే=కటిఆభరణము (త్రి)

శాలిః గంధమృగే=పునుగుపిల్లి, ధాన్యే=వడ్లు.

శయాలుః కుక్కురే=కుక్క, అలసే=అలసుడు.

శకలం. వల్కులే=నారబట్ట, ఖండే=ఖండము.

శీతలః. శిశిరే=చల్లనిది, అనిలే = గాలి.

షండాల్లీ. తైలమానం=నూనెకొలత, సారసి = ఆడుబెగ్గురుపక్షి, కాముకీ = కాముకస్త్రీ.

సిద్ధలా. శుష్కమీనే = ఎండుచేప (సీ), కిలాసిని=సిబ్బెమనువ్యాధిగలవాడు (త్రి.)

సరలః. ఋశౌ = ఋజువై నది, సరలః=మద్దిచెట్టు.

సాలోవరణసర్జయోః,

హస్తిమల్లో గజాన్యే చ
హేలావజ్ఞా విలాసయోః.

ఇతి లాంతాః

యాగే చ మద్యసంధానే
స్నానే చాభిషేచః

పునాః, మృతావసత్వే
చాభావః

స్వాద్రజః పుష్పమార్తవం.
ఆశ్రవోఽంగీకృతౌ వశ్యే

ఆహవా యాగసంగరౌ,

ఉపస్థవౌ రాహూత్పాతౌ,

కితవౌ మత్తవంచకౌ. ర౬౯

ఖలీనీస్త్రీ కవిః పుంసి కావ్య
కృచ్ఛక్రసూరిషు,

కైతవం తు ఛలే ద్యూతే

రాజికాయాం తుతి తవః.

కేశవః కేశవా నిష్ఠః ---

సాలః. వరణ=ప్రాకారము, సర్జయోః=సర్జకవృక్షము.

హస్తిమల్లః గజాన్యే=వినాయకుడు.
హేలా. అవజ్ఞా=అవమానము, విలాసయోః=విలాసము.

లకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అభిషేచః. యాగే=యజ్ఞము, మద్యసంధానే = కల్లుత్రాగునప్పుడు తినుచీకులు, స్నానే=స్నానము.

అభావః. మృతౌ=చావు, అసత్వే=లేకపోవుట.

ఆర్తవం రజఃపుష్పం=ముట్టునెత్తురు.

ఆశ్రవః. అంగీకృతౌ = అంగీకారము, వశ్యే=లోబడుట.

ఆహవః. యాగ=యజ్ఞము, సంగరౌ=యుద్ధము.

ఉపస్థవః. రాహూ=రాహువు, ఉత్పాతౌ=అపాయము.

కితవః. మత్త=మదించినవాడు, వంచకౌ=మోసగాడు.

కవిః. ఖలినీ=కల్లము (నీ), కావ్యకృత్=కవీశ్వరుడు, శుక్ర=శుక్రుడు, సూరిషు=పండితుడు.

కైతవం. ఛలే=మిష, ద్యూతే = జూదము.

క్షవః. రాజికాయాం = నల్లవాలు, తుతి=తుమ్ము.

కేశవః కేశవా=వెండుకలు గలవాడు, నిష్ఠః=నిష్ఠువు.

గాలవోమునిలోధ్రయోః,	గాలవః. ముని=మహర్షి, లోధ్రయోః =లోధ్రగుచెట్టు.
జీవోఽస్త్రీ జీవితే పుంసి గురుజంత్యోః శ్రీయాం గుణే	జీవః. జీవితే (పు) = జీవితము, జీవ = బృహస్పతి, జంత్యోః=జంతువు, గుణే = గుణము.
తత్త్వం విలంబితే నృత్యే స్వరూపే పరమాత్మని,	తత్త్వం విలంబితే=ఆలస్యము, నృత్యే =నాట్యము, స్వరూపే = స్వభావము పరమాత్మని=పరమాత్మ.
మేఘే రాజ్ఞి సురేదేవౌ	దేవః. మేఘే=మేఘము, రాజ్ఞి=రాజు, సురే=దేవతలు.
ద్విజిహ్వ్యా వ్యాడసూచకౌ.	ద్విజిహ్వ్యాః. వ్యాడ=పాము, సూచకౌ=కొండెకాడు.
ద్రువో వటే స్తరారౌచ	ద్రువః. వటే=మట్టిచెట్టు, స్తరారౌ = మన్తథద్వేషి (శివుడు)
గీతి స్రుగ్భేదయోఃద్రువా,	ద్రువా. గీతిః=గీతావిశేషము, స్రుగ్భేదయోః=హోమపాత్రము.
ధవో ధూర్తైః పృథ నవో నూతనే వాయునే స్తుతౌ.	ధవః. ధూర్తే=ధూర్తుడు, అపచేభర్త. నవః. నూతనే=క్రాంతవాడు, వాయునే=కాక, స్తుతౌ=స్తోత్రము.
ప్లవో నిషాదేమర్కట్యాం భేకే భేలే గతౌ కపౌ,	ప్లవః. నిషాదే=బోయవాడు, మర్కటా=ఆడుకోఁతి, భేకే=కప్ప, భేలే=సోమరి, గతౌ=గమనము, కపౌ=కోఁతి.
ప్లవో విస్తరే షిడ్ధే కిసలే విటపే వనే.	ప్లవః. విస్తరే = విస్తారము, షిడ్ధే = విటుడు. కిసలే=చిగురు, విటపే = వృక్షశాఖ, వనే=అడవి.
ఘటాదౌ పార్థివో రాజ్ఞి	పార్థివః. ఘటాదౌ=కుండ మొదలగు నవి, రాజ్ఞి=రాజు.
బల్లవస్సూదగోపయోః,	బల్లవః. సూద = వంటవాడు, గోపయోః=గొల్లవాడు.

గజేధన్విని శుక్రే చ పరశు
రామే చ భార్గవః. ర ౭౫

దూర్వా గౌరీచ భార్గవ్యా

సత్తాసంసారయోర్భవః,

భావో గౌరవితే జంతౌ
పదార్థేభినయాంత రే ర ౭౬

మాధవౌ హరివై శాఖౌ

రాజీవౌ మృగమీనయోః,

రౌరవౌ ఘోరనరకౌ
లవశ్చేదనలేశయోః. ర ౭౭

కరంజభిత్వలే లట్వావా
ద్యపక్షిప్రభేదయోః,

విశ్వం శుంత్యాం సమస్తేచ

నిర్వాణే విభవోధనే. ర ౭౮

అశ్వౌఘే వాడవం న స్త్రీ
పాతాలే నాద్విజౌర్వయోః,

వడవాశ్వా కుంభదాసోఽ

భార్గవః గజే=వసుఁగు, ధన్వని=ధను
ర్ధారి, శుక్రే=శుక్రుఁడు, పరశురామే =
పరశురాముఁడు.

భార్గవీ దూర్వా=గణిక, గౌరీ=సారవతీ
దేవి.

భవః. సత్తా=నిలుకడ, సంసారయోః=
సంసారము.

భావః. గౌరవితే=గౌరవార్హుఁడు, జం
తౌ=జంతువు, పదార్థే=పస్తువు, అభినయాం
త రే=అభినయవిశేషము.

మాధవః హరి=విష్ణువు, వై శాఖౌ =
వై శాఖమాసము.

రాజీవః. మృగ=జంతువు, మీనయోః
=చేప. [నరకౌ=నరకము

రౌరవః ఘోర = భయంకరమైనది,
లవః. ఛేదన=ఖండనము, లేశయోః=
స్వల్పము.

లట్వా. కరంజభిత్ = కానుగుచెట్టు,
ఉలే=బకవిధమైనమృగము, వాద్య=వాద్య
ము, పక్షిప్రభేదయోః=బకవిధమగుపక్షి.

విశ్వం. శుంత్యాం=శుంతి, సమస్తే =
సమస్తము

విభవః. నిర్వాణే=మోక్షము, ధనే =
ధనము

వాడవం. అశ్వౌఘే = గుఱ్ఱపుగుంపు,
(పు). పాతాలే = పాతాళము, ద్విజ =
బ్రహ్మణుఁడు, ఔర్వయోః = బాడబాగ్ని
(పు).

వడవా. అశ్వా=ఆడుగుఱ్ఱము, కుంభ
దాసోః=కుంభదాసి.

ర్యోగే కీలేహ రేశివః ౪౭౯

సుఖం ఊమం శివం

శ్యామా ౭మలకీచాభయా
శివా,

షాడవస్తు రనే రాగే

నైంధవో లవణాశ్వయోః

స్వో౭స్త్రియాం జ్ఞాతిధన
యోః

స్వమాత్త ని నపుంసకం

ఆధేయధారణే సత్వే మేల
కే౭పిచ సంభవః. ౪౮౦

ఇతి వాంతాః.

అపభ్రంశో దుష్పతనే భా
షాభేదాపశబ్దయోః,

టీకాదర్పణవాదర్థా

వాశాత్ప్రస్థాదిశోఃస్త్రియామ్.

ప్రభుశంకరయో రీశః స్త్రి
యాం లాంగలదండకే,

దిగంబరే కపా కీశః

కేశే వాలప్రచేతసోః. ౪౮౩

శివః. యోగే=యోగము, కీలే=మంట,
హారే=శంకరుడు.

శివం సుఖం = సౌఖ్యము, ఊమం =
కుశలము.

శివా. శ్యామా=జమ్మిచెట్టు, ఆమలకీ =
ఉసిరిక, అభయా=కరకచెట్టు

షాడవః. రనే=రసము, రాగే = సంగీత
విశేషము.

నైంధవః లవణ=ఉప్పు, అశ్వయోః =
గుట్టము.

స్వః(ష్ట) జ్ఞాతి=దాయాని, ధనయోః=
ధనము

స్వం ఆత్మని=తనకు సంబంధించినది.

సంభవః ఆధేయధారణే=ఆధారము,
సత్వే = ఉనికి, మేలకే = కాంతివిశేషము,
అపిచే పుట్టుక.

వకా రాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను

అపభ్రంశః దుష్పతనే=దుర్వృత్తిలోఁ
బడుట, భాషాభేద=భాషావిశేషము, అప
శబ్దయోః=అపశబ్దము

ఆదర్శః. టీకా = అర్థము, దర్పణౌ =
అద్దము

ఆశా. తృప్త్యా=ద్రవ్యాద్యాశ, దిశోః=
దిక్కులు.

ఈశః. ప్రభు=రాజు, శంకరయోః=శి
వుడు, లాంగలదండకే(సీ)=నాగలికొయ్య
కీశః. దిగంబరే=వస్త్రహీనుడు, కపా=కోతి.

కేశః. వాల = వెండుకలు, ప్రచేత
సోః=వరుణుడు.

జీవితేశో యమే నాథే
దంశః సంహననేపిచ సర్ప
క్షతే

భజ్జానే చ లోచనేదర్శనేచ
దృక్ రూర నాశః పలాయనే మృత్యౌ

నిశ్చింతౌ ఖడ్గనిర్దయా,

నిశా రాత్రిర్హరిద్రా చ

మృగాదౌ ప్రథమే పశుః.

పురోడాశో హవిర్భేదే చ
మస్యాం పిష్టకస్యచ, రనేసో
మలతాయాశ్చహుతశేషే చ
కీర్త్యతే. రూర-

పాశః కచాంతే సంఘాఢః
కర్ణాంతే శోభనార్థకః క్షత్రా
ద్యంతే చ నిందార్థః పాశః
పక్ష్యాదిబంధనే. రూర

వార్తాహరే పురోగే చ
సహాయే చ ప్రతిస్పృశః,

లోమశో మేష్టకేపి స్వా

జీవితేశః.యమే=యముఁడు,నాథే=భర్త.
దంశః. సంహననే = కవచము, అపిచే
వనమక్షిక, సర్పక్షతే=పాము కాటు.

దృక్. జ్ఞానే=జ్ఞానము లోచనే=కన్ను
లు, దర్శనే=చూచుట.

నాశః. పలాయనే = పాటిపోవుట,
మృతౌ=చావు.

నిశ్చింతః. ఖడ్గ=కత్తి, నిర్దయా=దయా
హీనుఁడు.

నిశా. రాత్రి=రాత్రివేళ, హరిద్రా =
పసుపు

పశుః. మృగాదౌ = మృగాదులు, ప్ర
థమే.

పురోడాశః. హవిర్భేదే=హవిస్సులలో
భేదము, పిష్టకస్యచ మస్యాం=సంస్కృత
పిష్టము, సోమలతాయా రనే = సోమర
సము, హుతశేషే = హుతముచేయఁగా
మిగిలిన ద్రవ్యము.

పాశః కచాంతేసంఘాఢః = వెండ్రుక
పరమైనపుడు సముదాయము, ఉ. కేశ
పాశము, కర్ణాంతే శోభనార్థకః=కర్ణపద
మునకు పరమైనపుడు శోభనార్థకము, ఉ.
కర్ణపాశము, క్షత్రాంతే నిందార్థకః=రాజ
శబ్దమునకు పరమైనపుడు నిందార్థకము, ఉ.
క్షత్రపాశః, పక్ష్యాదిబంధనే=ఉచ్చు.

ప్రతిస్పృశః వార్తాహరే=వార్తదెచ్చు
వాఁడు, పురోగే=ముందు నడచువాఁడు,
సహాయే=సహాయముచేయువాఁడు.

లోమశః. మేష్టకే = శిశ్నము, అపిచే
వెండ్రుకలు దేహమునిండగలవాఁడు.

ద్వివశౌ వశవిహ్వతా రృర

నంశేష్ఠ వర్గే చ పృష్టాంశే

వేశో వేశ్యాగృహేఽపిచ,

ఆయ త్తతా ప్రభుత్వేచ్ఛ ప
శః పరవశే త్రిషు రృర

దానే రోగేఽపిచ స్పర్శః

సర్వశం తూచితే సమే,

ఇతి శాంతాః.

బ్రాహ్మే యుధ్యంబరీషంనా
కిశోరహరిశంభుషు,

అభిలాషేఽనుతర్షస్సాన్యత్
పానేచ్ఛా చాప్యథా

మిషం సంభోగోత్కృచ
మాంసేషు

ఉషా బాణాత్మజా నిశా.

భల్లుకే శోణకే చక్షో నక్ష
త్రే పున్నపుంసకం,

ఋషిర్యేదేఽపి

త్రికాండ—28

వివశః. వశ=లోఁబడినవాఁడు, విహ్వ
తా=పరవశము.

నంశః. వర్గే=సమూహము, పృష్టాంశే
వెన్నెముక.

వేశః వేశ్యాగృహే = బోగముదాని
ఇల్లు అపిచే ఇల్లు.

వశః ఆయ త్తతా=స్వాధీనము, ప్రభు
త్వేచ్ఛ=ప్రభుత్వవాంఛ, పరవశే=పరులకు
లోఁబడియుండుట (త్రి)

స్పర్శః దానే=దానము, రోగే=రోగ
ము, అపిచే ఏనుఁగుమదము.

సర్వశం. ఉచితే = తగినది, సమే =
సమము

శ కా రాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అంబరీషం. బ్రాహ్మే = మంగలి (పు),
యుధి=సంగ్రామము, కిశోర = బాలుఁడు,
హరి=విష్ణుమూర్తి, శంభుషు=శంకరుఁడు.

అనుతర్షః. అభిలాషే=కోరిక, పానే
చ్ఛ=త్రాగవలెననుకోరిక, అపిచే సురా
పాత్రము.

ఆమిషం సంభోగ = సంభోగము,
ఉత్కృచ = లంచము, మాంసేషు =
మాంసము

ఉషా బాణాత్మజా=బాణునికొమార్తె
నిశా=రాత్రి

ఋషిః భల్లుకే=ఎలుగుగొడ్డు, శోణ
కే=దుందిలపుచెట్టు, నక్షత్రే=నక్షత్రము.
(షు.)

ఋషిః. వేదే=వేదము, అపిచే ముని.

కక్షస్తు దోర్తాలే శుష్కు
కాననే. ౪౯౨

కక్షావరత్రాప్రకోష్ఠస్పర్థోద్గ్ర
హణికాసు చ,

కుల్తాపం కాంజికేనా తు
నువకే

స్యాదథావిలే ౪౯౩. పాపే
చ కలుషం

ఘోషః శబ్దాభీర నివాస
యోః,

శుచౌదక్షే చ నోక్షస్య

త్వో లిప్సాపిపాసయోః

దక్షః ప్రజాపతౌ తామ్ర
చూడే హరవృషే పటా,

పౌరుషం మనభేదే చ
పున్నాగే

పురుషో న రే. ౪౯౪
పటౌ మాసార్థపార్శ్వచ

మహిషీ రాజపత్న్యపి,

మూర్ఘేమానేఫలే మాషో

మేషా రాశ్యంతరే రణౌ.

కక్షః. దోర్తాలే=చంక, శుష్కు=కాననే
=ఎండిపోయిన అడవి

కక్షా (సీ). వరత్రా = తోలువాలు,
ప్రకోష్ఠ=ముంజెయ్యి, స్పర్థా=విరోధము,
ఉద్గ్రహణికాసు = చెంబుమీది. ఉద్గ్రము,

కుల్తాపం (న) కాంజికే=పులిగడుగు,
యవకే=వీహి విశేషము (పు)

కలుషం (న). ఆవిలే = కలుషమైనది,
పాపే=పాపము

ఘోషః శబ్ద=శబ్దము, అభీరనివాస
యోః=గొల్లవల్లె.

నోక్షః శుచౌ=పరిశుద్ధుడు, దక్షే =
సమర్థుడు.

త్వః. లిప్సా = ఆశ, కోరిక, పిపాస
యోః=దప్పి

దక్షః. ప్రజాపతౌ = దక్షప్రజాపతి,
తామ్రచూడే=కోడి, హరవృషే = హరుని
వృషభము, పటా=సమర్థుడు.

పౌరుషం (న) మానభేదే = మనిషి
చెయ్యి యెత్తుపాడుగు, పున్నాగే=పురుష
శ్రేష్ఠుడు (సురపొన్న చెట్టు)

పురుషః న రే=మనుష్యుడు.
పటః మాసార్థ = పదునేనురోజులు,
పార్శ్వ=ప్రక్క (వైపు)

మహిషీ రాజపత్ని=రాజభార్య, అపి
చే గేదె.

మాషః. మూర్ఘే=మూర్ఖుడు, మానే
=తూకము.

మేషః. రాశ్యంతరే=మేషరాశి, ఉర
ణౌ=మేక.

సంఖ్యాయాం తు ననాల
క్షంక్షీ బంవ్యాజశరవ్యయోః,

హరతార్థ్యా విశాలాక్షౌ

శేషానానంతసీరిణోః రఘోః
ఉపయుక్తేతరే త్వస్త్రీ

శైలూషో నటబిల్వయోః,

శుశ్రూషా పరిచర్యా చ
సహర్షః స్పర్ధనే ముది.రఘోః

ఇతి మాంతాః

యోగ్యాయా మంతికేఽ
భ్యాసో

ఽధివాసాస్థానసంస్కర్యే,

అఖ్యాయికా పరిచ్ఛేదే
చాఖ్యాసో నిర్వృతావపి.

ఉదర్చిరుత్ప్రభే వహ్ని

వేనః పాపాపరాధయోః,

కనీయాననుజేఽల్పే చ

కంసో మానేఽసురాంతరే.

లక్షం (స) సంఖ్యాయాం=సంఖ్యావిశే
షము, వ్యాజ (న)=నెషము, శరవ్యయోః
=గురి.

విశాలాక్షః హర=శంకరుడు, తార్థ్యా
=గరుత్తంతుడు.

శేషః. అనంత=ఆదిశేషువు, సీరిణోః =
బలరాముడు, ఉపయుక్తేతరే=పనికిమాలి
నది (పు)

శైలూషః. నట=నటుడు, బిల్వయోః
=మూరేడుచెట్టు.

శుశ్రూషా. పరిచర్యా=సేవ.
సహర్షః. స్పర్ధనే = స్పర్ధ, ముది = ఆనందము.

షకాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఆఖ్యాసః. యోగ్యాయాం=యోగ్యుడు,
అంతికే=సమీపము.

అధివాసః స్థాన=ఉనికిపట్టు, సంస్కర్యే
యే=క్రియారూపసంస్కారము

ఆఖ్యాసః. అఖ్యాయికాపరిచ్ఛేదే =
ఇతి వృత్త కథావిభాగము, నిర్వృతౌ =
సుఖము, అపిచే నిశ్వాసము

ఉదర్చిః. ఉత్ప్రభే=గొప్ప కాంతిగలది,
వహ్ని=అగ్ని

వేనః. పాప=పాపము, అపరాధయోః=
అపరాధము.

కనీయాం. అనుజే=తమ్ముడు, అల్పే=
కొంచెము.

కంసః. మానే=మానవి శేషము (తవ్య),
అసురాంతరే=రాక్షసుడు.

తైజసేతస్యపాత్రే చ కుత్సః
స్తబకహారయోః,

ఛందః పద్యశ్రుతీచ్ఛాసు

తరోవేగబలేఽపిచ ౫౦౧

తమః శోకేఽప్యథ
హిమరైఃనాథర్థే ప్రతేతపః,

పద్ధే స్వర్ణే తామరసం

నిశా దుర్గా చ తామసీ
మణిదోషే దరే త్రాసో

దాసో విత్తార్థచేటయోః,

ఝింట్యాం చ దాసే

దీర్ఘాయుః ఋషిః కాకశ్చ
శాల్మలీః. ౫౦౩

యోక్తే చ వసురాఖ్యానే

స్వాంతే సరసి మానసం,

మాశ్చంద్రమాసయోఃపుం
సీ

ఖర్జూరేఽక్షోర్తహారసః.

కుత్సః. తైజసే=భాతుద్రవ్యము, తస్య
పాత్రే=మూస, స్తబక=గుత్తి, హారయోః
=హారము.

ఛందః. పద్య=పద్యము, శ్రుతి=వేదము,
ఇచ్ఛాసు=కోరిక.

తరః. వేగే=వేగము, బలే = బలము,
అపిచే=మాంసము.

తమః శోకే=శోకము.

తపః హిమరైః=హేమంతర్తువు (పు)
థర్థే=ధర్మము, ప్రతేతపస్సు.

తామరసం. పద్ధే=తామరపూవు, స్వర్ణే
బంగారు.

తామసీ. నిశా=రాత్రి, దుర్గా=పార్వతి.

త్రాసః. మణిదోషే = రత్నదోషము,
దరే=భయము;

దాసః. విత్తార్థ=ద్రవ్యముకోరువాడు,
చేటయోః=భృత్యుడు.

దాసీ. ఝింట్యాం=నల్ల పెద్ద గోరంట
చెట్టు.

దీర్ఘాయుః. ఋషి = ఋషివిశేషము.
మార్కండేయుడు, కాకః=కాకి, శాల్మ
లిః=బూరుగు చెట్టు

వసుః. యోక్తే=పలుపు, ఆఖ్యానే=
గ్రంథవిశేషము.

మానసం. స్వాంతే=మనస్సు, సరసి=
మానససరస్సు

మాః చంద్ర=చంద్రుడు, మాసయోః
నెల

నుహారసః ఖర్జూరే = ఖర్జూరపుచెట్టు,
ఇక్షోః=చెఱుకుగడ.

రాజహంసో నృపాగ్రే చ

రాజహంసః. నృపాగ్రే = రాజశ్రేష్ఠుడు.

జిహ్వభూః శల్లకీ రసా,

రసా. జిహ్వ = నాలుక, భూః = భూమి, శల్లకీ = వృక్షవిశేషము.

జలే శరీరథాతౌ చ పారద
స్వాదయౌ రసః. ౫౦౫

రసః. జలే = జలము, శరీర థాతౌ = దేహ థాతువు, పారద = పాదరసము, స్వాదయౌ = రుచి

భాషాశృంఖలకే రాసః క్రీ
డాయామప గోదుహం,

రాసః. భాషా = భాష, శృంఖలకే = సం క్షేప్త, గోదుహం క్రీడాయాం = గొల్లవాం డక్రీడ, అపిచే కోలాహలధ్వని.

రహా రతే చ గుహ్యే చ

రహః. రతే = సంభోగము, గుహ్యే = మర్త్యవయవము.

రభసో హర్షవేగయోః.

రభసః. హర్ష = సంతోషము, వేగయోః = వేగము.

విహాయాశ్చకునే పుంసి

విహాయాః శకునే = పక్షి (పు).

విహాయః ఖే నపుంసకం,

విహాయః. ఖే = ఆకాశము (న).

పుత్రాదౌ తీర్ణకేవర్షే వత్సః
క్లీబం తు వక్షసి.

వత్సః. పుత్రాదౌ = కొడుకు కూతురు, తీర్ణకే = లేగదూడ, వర్ష = సంవత్సరము (పు). వక్షసి = పక్షిస్థలము (న).

రనే క్రూరే చ వికృతౌ
బీభత్సత్ప్రిషు నార్జునే

బీభత్సః. రనే = రసవిశేషము, క్రూరే = దుర్మార్గుడు, వికృతౌ = వికారము (త్రి) అర్జునే = అర్జునుడు (పు).

వ్యాసో మునౌచ విస్తారే

వ్యాసః. మునౌ = వ్యాసమహర్షి, విస్తారే = విస్తారము.

బర్హిర్నా కుశ శుష్కణోః.

బర్హిః (పు). కుశ = దర్భ, శుష్కణోః = కాంతి.

అగ్రే ప్రథానే చ శిరః

శిరః. అగ్రే = కొన, ప్రథానే = ముఖ్యము.

శ్రీవాసో విష్ణుధూపయోః,

శ్రీవాసః. విష్ణు = విష్ణువు, ధూపయోః = ధూపవిశేషము.

సుమనాః పుష్పమాలతోః
శ్రీయాం నా దేవధీరయోః.

వీణాభేదే సర్జరసో ధూపకే
ఽప్యథ

సారసం పద్మే నా పక్షిణీం
దౌచ

సరో నీరతడాగయోః.

హవిస్సర్పిషి హవ్యే చ

హంసస్తు ఖగసూర్యయోః,
నిర్లోభే నృపతౌ విష్ణౌ అంత
రాత్తని చేష్యతే ౫౧౦

ఇతి సాంతాః.

అవగ్రహః స్యాత్ప్రకృతి
భావవృష్టివిబంధయోః,

అవరోహోఽనతరణే త్రిదివే
చ లతోద్ధమే. ౫౧౧

ఆరోహస్తు నితంబే స్యాద్దీ
ర్ఘత్వే చ సముచ్చయే,

శక్తౌ స్నేహే చాగ్రహః
స్యా

దీహతూద్యమవాంఛయోః.

సుమనాః. పుష్ప = పూవులు, మాల
తోః=జాజిచెట్టు (సీ). దేవ=దేవతలు(పు)
ధీరయోః=ధైర్యశాలి.

సర్జరసః. వీణాభేదే=వీణాభేదము, ధూ
పకే=ధూపవిశేషము.

సారసం. పద్మే=తామరపూవు, పక్షిణి=
బెగ్గురుపక్షి (పు).

సరో. నీర = నీరు, తడాగయోః =
నెలుపు.

హవిః. సర్పిషి = నెయ్యి, హవ్యే=హ
వ్యము.

హంసః. ఖగ=పక్షి, సూర్యయోః=సూ
ర్యుడు, నిర్లోభే=లోభరహితుడు, నృప
తౌ=రాజు, విష్ణౌ=విష్ణువు, అంత రాత్తని=
అంత రాత్త.

సకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అవగ్రహః. ప్రకృతిభావ = స్వభావ
ము, వృష్టివిబంధయోః = వజ్రపు (వాన
లేమి).

అవరోహః. అనతరణే = దిగుట,
త్రిదివే = స్వర్గము, లతోద్ధమే = తీగలు
పుట్టు.

ఆరోహః. నితంబే = కటిప్రదేశము,
దీర్ఘత్వే = పొడవైనది, సముచ్చయే =
బొన్నత్యము.

అగ్రహః. శక్తౌ=సామర్థ్యము, స్నేహా
=స్నేహము.

ఈహా ఉద్యమ=తలంపు,వాంఛయోః
=కోరిక.

సూపే చ పాకపాత్రే చ
కటాహో మహిషీశిశౌ,

ఖడ్గకోషే చ కలహో
దాత్యూహశ్చాతకేఽపి చ

సమారంభేఽపి పటహో

బ్రహ్మణ్యపి పితామహః,

ప్రవాహో వ్యవహారే చ
బహుర్విపులసంఖ్యయోః

వరాహ స్సూకరే మేష
ముస్తకేఽప్యథ

మూర్ఖనే, అవిద్యాయాం
చ మోహః స్యా

వృషస్కంధేఽనిలే వహః

దేహనిర్మాణపై న్యేషు పూ
హః స్యాదథ

విగ్రహః, సంగ్రామే ప్రవి
భాగే చ విదేహస్తారయోరపి

వై దేహీవిప్రులీ సీతా వణిక్
స్త్రీరోచనాస్వపి,

సంక్షేపేఽపి సంగ్రహస్సాన్య
త్

కటాహః సూపే=పప్పు, పాకపాత్రే =
వంటచేయుపాత్ర, మహిషీశిశౌ = గేదె
మాడ.

కలహః ఖడ్గకోశః = కత్తియొలు.
దాత్యూహః. చాతకే = చాతకపక్షి,
అపిచే=భరతపక్షి.

పటహః సమారంభే=ఆరంభము, అపి
చే వాద్యవిశేషము.

పితామహః. బ్రహ్మణః=బ్రహ్మ, అపిచే
తండ్రితండ్రి.

ప్రవాహః. వ్యవహారే=వ్యవహారము.
బహుః విపుల=విస్తారము, సంఖ్యయోః
=సంఖ్యావిశేషము

వరాహః సూకరే = పంది, మేషే =
మేక, ముస్తకే = తుంగముస్త, అపిచే
వైలభేదము.

మోహః. మూర్ఖనే=మూర్ఖ, అవిద్యా
=అజ్ఞానము.

వహః వృషస్కంధే=ఎద్దుమూపురము
అనిలే=గాలి

పూహః. దేహ=దేహము, నిర్మాణ =
నిర్మాణము, పై న్యేషు=పై న్యము.

విగ్రహః సంగ్రామే=యుద్ధము, ప్రవి
భాగే=విభాగము, దేహ = శరీరము, విస్తా
రయోః = విస్తారము, అపిచే కలహము.

వై దేహీ విప్రులీ = విప్రులితీగ, సీతా=
సీతాదేవి, వణిక్ స్త్రీ = వర్తకునిభార్య,
రోచనా = గోరోచనము

సంగ్రహః. సంక్షేపే=తగ్గించుట, అపి
చే స్వీకరించుట.

సింహ్యా వార్తాకువాసకా.

రాశిభేదే హరా సింహః
శ్రేష్ఠార్థే చోత్తరే స్థితః,

సాహృదే ఘృతతైలాదా
స్యా

త్నేహోఽప్యవ్యయాఃపరే
ఇతి హంతాః

అథాఽవ్యయాః పరే వా
చ్యా

నశ్చభావే నిగద్యతే, తద్వి
రుద్ధే తదన్యే చ నిషేధేఽపి చ
దృశ్యతే. ౫౭౦. సాదృశ్యే
చేషదర్థే చ

హిరుక్మధ్యవినాథయోః,

పునరర్థేఽంగభోఽర్థే చ

సుష్ట్యత్యర్థప్రశంసయోః.

చపాదపూరణే పక్షాంతరే
హేతౌ వినిశ్చయే,

హ విస్తయే ప్రమోదే చ

ఓమేవం ప్రణవార్థయోః.

సింహీ వార్తాకు = నేలములగచెట్టు,
వాసకా = వృక్షవిశేషము

సింహః. రాశిభేదే = సింహరాశి, హ
రా = సింహము, శ్రేష్ఠార్థే = శ్రేష్ఠవాచ
కము.

స్నేహః. సాహృదౌ = చెలిమి, ఘృత
తైలాదౌ = నెయ్యిసూనె మొదలగు
చమురు

హ కా రాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

(శబ్దముకంఠంబరములగు నవ్యయము
లికఁ జెప్పఁబడుచున్నవి)

నశ్ అభావే = లేమి, తద్విరుద్ధే = వస్తు
విరుద్ధము, తదన్యే = వేటొకటి, నిషేధే =
నిషేధము, సాదృశ్యే = పోలిక, ఈషదర్థే =
కొంచెము.

హిరుక్ మధ్య = మధ్యభాగము, వినా
థయోః = అభావార్థము.

అంగ. పునరర్థే = మఱల అనునర్థము,
భోః అర్థే = సంబోధనార్థము.

సుష్ట. అత్యర్థ = ఎక్కువ, ప్రశంసయోః
= ప్రశంస.

చ పాదపూరణే = పాదముపూరించుట,
పక్షాంతరే = పక్షాంతరము, హేతౌ = కార
ణము, నిశ్చయే = నిశ్చయము

హ. విస్తయే = ఆశ్చర్యము, ప్రమోదే
= ఆనందము

ఓం. ప్రణవార్థయోః = ప్రణవము,
ఏవం = ఇట్లు.

యుక్తార్థే సాధనార్థం చ
సాంప్రతం తద్విదో విదుః,
హుం వితర్కే చానుమతౌ

వార్తాయామరుచౌ కిల.

ప్రాతర్దినేచ పూర్వత్రేత్యర్థ
పూర్వేద్యురిష్యతే,
ఇతి నానార్థవర్గః.

ఆనందేస్తు శుభం దిష్ట్యాం

కటవేకటచాద్భుతే,
భూర్భువఃస్వత్త్రిభువనమృతా
గర్భేదదరం స్తృతం. ౧.౨౪
ఆమండమభ్యుపగమే
నవరం కేవలార్థకం,
ప్రాతగర్భేననయతి
క్షణమాత్రే క్షణక్షణమ్
క్షేమపుణ్యే స్వస్తి నాస్య

దుచ్చైరర్థేట్ట కీర్తితం,
వారం వారం శశ్వదర్థ
వారం వారేణ చేష్యతే.

ఉతాహో యని వా య
ద్వా కింవానేతి సమా ఇమే
కిం త్వర్థే పితు యద్యర్థే

సచేత్ప్రోక్తాదివాచకమ్.

సాపాత్రం. యుక్తార్థే=తగినది, సాధ
నార్థంచ=సాధనమనునర్థము.

హుం. వితర్కే=వితర్కించుట, అను
మతౌ=అంగీకారము

కిల. వార్తాయాం=వార్త, అరుచౌ =
రుచి (ప్రీతి) లేక పోవుట.

పూర్వేద్యుః ప్రాతః = ప్రాతఃకాలము,
పూర్వత్రదినే=పూర్వదివసము
ఇది నానార్థవర్గము ముగిసెను.

౧ అస్తు, ౨ శుభం దిష్ట్యాం = శుభ
ముపేరులు.

౧ కట, ౨ వేకట. అద్భుతముపేరులు.

౧ భూర్భువః, ౨ స్వః. త్రిభువనముల పేర్లు.

౧ దరం మనాక్=కొంచెముపేరులు.

ఆమండం అభ్యుపగమే=స్వీకారముపేరు.

౧ నవరం. కేవలార్థకముపేరు.

౧ అనపయతి. ప్రాతఃకాలముపేరు.

క్షణక్షణం క్షణమాత్రముపేరు.

౧ స్వస్తి, ౨ నా. ఇవి క్షేమపుణ్య
ములపేరులు.

౧ అట్ట ఉచ్చైరర్థే=గొప్పదానిపేరు.

వారంవారం, ౨ వారంవారేణ. శశ్వ
దర్థే=పలుమాటు అనుటపేరులు.

౧ ఉతా, ౨ అహో, ౩ యదివా, ౪
యద్వా, ౫ కింవా, ౬ నేతి. వికల్పార్థముపేర్లు.

౧ అపి, ౨ తు (అపితు), కింత్వర్థే=
మఱిన్ని అనుటపేరులు

సచేత్. యద్యర్థము = అయితే అను
(పోక్తాదివాచకము?) నర్థముపేరు.

అస్యాహకాల సామాన్యే
తిజంతశ్రుతిరూపకం,

సజ్జః సహార్థే
నేత్యాహ నిషేధే
యది శేషగీః.

గీ. ౨౮

విభాషా న్యతరస్యాం వా
వికల్పార్థాః ప్రకీర్తితాః,
తే ఇతి న్యాత్వయే త్యర్థే
మయే త్యర్థే చ మే ఇతి
ఇత్యవ్యయవర్గః.

లింగాది సంగ్రహేఽచుక్త
మమ రేణాభిదద్ధహే,

శ్రీయామాజర్జరజ్ఞాతి పు
రుద్భాషాః, సమాశ్చరత్.
గీ. ౩౦. సికతాద్యా బహు
త్వేఽపి వింశత్యాద్యేకవా
గపిఘం స్త్యే

హాహా హుహూర్గ్రంథిః
పాణిః కల ర్థృతి ర్దాళిః
గీ. ౩౧. అంజలిరంఘ్రిః కుక్షి
ర్దాలక లోకోత్తరా సంగాః
యవకవాత సంకేత పోతగ
ర్త గరుచ్ఛదాః. గీ. ౩౨ శ్లేష్ఠా
ప్త పాప యత్తాస్యా న్దానో
వ్రాతాయన స్తనః, ఫేనాభి

౧ అస్తి, ౨ ఆహ. తిజంతశ్రుతిరూప
కావ్యయము. ఇది కాలసామాన్యే=కాల
సామాన్యము పేరు.

౧ సజ్జః సహార్థే=కూడఅనునర్థము పేరు.
స. నిషేధే=నిషేధార్థము.

యది. శేషగీః = అసంపూర్ణ వాక్యము
పేరు.

౧ విభాషా, ౨ అన్యతరస్యాం, ౩ వా.
వికల్పార్థము పేరు.

తే. త్వయా=నీచేత అని అర్థము.

మే. మయా=నాచేత అనునర్థము పేరు.

ఇది అవ్యయవర్గము

(అమరకారునిచే లింగాదిసంగ్రహము
నందు విడిచిపెట్టబడినది చెప్పుచున్నా
రము)

౧ ఆజిః (సీ), ౨ దరత్, ౩ జాతిః, ౪
పురుత్, ౫ భాషా, ౬ సమాః (సీ బ),
౭ శరత్, ౮ సికతా; (ఆద్యా = బహు
త్వమును దెలుపుసికతాదులు), ౯ వింశ
తిః. (ఆది=ఏకవచనములగు వింశత్యాదులు
ఇవియన్నియు స్త్రీ లింగములు.

౧ హాహా, ౨ హూహూ, ౩ గ్రం
థిః, ౪ పాణిః, ౫ కలిః, ౬ ధృతిః, ౭
మాళిః, ౮ అంజలిః, ౯ అంఘ్రిః, ౧౦
కుక్షిః, ౧౧ మారకః, ౧౨ లోకః, ౧౩
ఉత్తరాసంగః, ౧౪ యావః, ౧౫ వాతః,
౧౬ సంకేతః, ౧౭ పోతః, ౧౮ గర్తః,
౧౯ గరుత్, ౨౦ ఛదః, ౨౧ శ్లేష్ఠా, ౨౨
ఉష్ణా, ౨౩ పాపః, ౨౪ యత్తా, ౨౫

జన కలాప నికాల్యా హారో
ద్వారోపల కల్లోలాః. ౫౩౩.
ఫాల చమాలకీతండుల శైవల
ఖల విభవప్రసవాః, ఆనాప
జన నాడీభ్యో యుగ మం
గం పదం వ్రణమ్. ౫౩౪
ఆనందో దుందుభిరథ బహు
త్యేష్యసవోగృహః, సక్తవో
వల్లజాలాజా దారాః ప్రాణా
దశా ఇతి. ౫౩౫

యానః, ౨౬ వాతాయనః, ౨౭ స్తనః,
౨౮ ఘేనః, ౨౯ అభిజనః, ౩౦ కలాపః,
౩౧ నికాల్యః, ౩౨ ఆహారః, ౩౩ ద్వా
రః, ౩౪ ఉపలః, ౩౫ కల్లోలః, ౩౬ ఫా
లః, ౩౭ చమాలకీ, ౩౮ తండులః, ౩౯
శైవలః, ౪౦ ఖలః, ౪౧ విభవః, ౪౨
ప్రసవః, ౪౩ ఆ, నా, అపజన, నాడీ, అను
నాల్గుపదములు వెనుకగలయుగం, అంగం,
పదం, వ్రణమ్ అనుపదములు, ౪౪ ఆనం
దః, ౪౫ దుందుభిః, ౪౬ అసవః, (పు-బ)
౪౭ గృహః (పు బ), ౪౮ సక్తవః (పు.
బ), ౪౯ వల్లజాః (పు. బ), ౫౦ లాజాః
(పు. బ), ౫౧ దారాః (పు బ), ౫౨
ప్రాణాః (పు. బ), ౫౩ దశాః (పు. బ). ఇవి
పుంలింగములు.

క్షేబే కలత్ర విష వీజకట
స్త్య రత్న తుల్యోక్త కుం
కుమ ప్రవీడి తృణాక్షరాణి,
శృంగాట పీత గుద భేషజ
పుష్కణ్డా దైవాశుభా శుచి
పుకోడుపసాహసాని ౫౩౬.
యకృత్కు-హక లిథ్వాని తీరం
కాలశ్వజాను చ, ధర్మార్థ సా
ర మిత్రాన్యంగదన న్యాయ్య
బంధుషు. ౫౩౭.

౧ కలత్రం, ౨ విషం, ౩ వీజం, ౪ కటం
౫ స్త్యం, ౬ రత్నం, ౭ తుల్యం, ౮ ఉక్తం,
౯ కుంకుమం, ౧౦ ప్రవీడం, ౧౧ తృణం,
౧౨ అక్షరం, ౧౩ శృంగాటం, ౧౪ పీ
తం, ౧౫ గుదం, ౧౬ భేషజం, ౧౭ పు
ష్కం, ౧౮, కణ్డాం, ౧౯ దైవం, ౨౦ అశు
భం, ౨౧, అశుచి, ౨౨ వృకం, ౨౩ ఉడు
పం, ౨౪ సాహసం, ౨౫ యకృత్, ౨౬
కుహకం, ౨౭ లిథ్వు, ౨౮ తీరం, ౨౯ కా
లశ్వజాను (కాలం శ్వం, జాను?), ౩౦
ధర్మం, ౩౧ అర్థం, ౩౨ సారం, ౩౩ మి
త్రం, ౩౪ అంగదం, ౩౫ అన్యాయ్యం,
౩౬ బంధ.

పుంసపుంసకయో ద్దారు
జీవాతు స్థాణుసీధవః, స్వా

౧ దారు, ౨ జీవాతు, ౩ స్థాణు ర
సీధు, ౫ వాస్తు, ౬ హింగు, ౭ తితడి, ౮

ద్వాస్తు హింగుతితడ సాను కంబుకమండలు. ౧౩౮. గో మయ కుముద బింబ కుబింబ శంఖాశ్రుమస్పృణ సుచర్మతోరణాః, నూపురశిఖర త్స్పార్యా శ గృహంకుశ బర్హిపల్లవాః ౧౩౯. వ్రతదిన మాస వర్షాదల వల్కల కోక్షర ఖండ వాసవాః, చందన పద్మధర్మకోలాహల కిసలయ దేహదోహ రోః ౧౪౦ కులిశధ్వజ కార్షాపణ నిధాన ముస్తక స్కారూ శృంగవలయాః, పటలప్రవాళ చషకోపవాస కాసార కటక సంతానాః ౧౪౧ ఆకాశ కుంజ కుతపాదనవారవాణ పుస్తా వతంస నఖ మండప కచ్చపుచ్చాః కాంతార కంకణ తడాగ కిరీట రాష్ట్ర తీర్థ వ్రణస్తబక సంక్రమపీత కాని ౧౪౨. సమర సర కరణ విట పాంగన గైరిక దైవతకుటా గారాః, ప్రోథ ముహూర్త దివస ఫలాని మాంస నిదాఘ ముసల తిలకాని ౧౪౩. వల్లీక బాష్ణీక వృషణేద్రోణ గాం డీవ నిగడాని చ, ముకులా దిచ విజ్ఞేయంశిష్ట సందర్భతో పరమ్. ౧౪౪.

సాను, ౯ కంబు, ౧౦ కమండలు, ౧౧ గోమయ, ౧౨ కుముద, ౧౩ బింబ, ౧౪ కు, ౧౫ బింబ, ౧౬ శంఖ, ౧౭ ఆశ్రు, ౧౮ మస్పృణ, ౧౯ స్వర్ణ, ౨౦ తోరణ, ౨౧ నూపుర, ౨౨ శిఖ, ౨౩ త్సార్య, ౨౪ శ, ౨౫ గృహ, ౨౬ అంకుశ, ౨౭ బర్హి, ౨౮ పల్లవ, ౨౯ వ్రతదిన, ౩౦ మాస, ౩౧ వర్ష, ౩౨ చిత్ర, ౩౩ వల్కల, ౩౪ కోటర, ౩౫ ఖండ, ౩౬ వాసవ, ౩౭ చందన, ౩౮ పద్మ, ౩౯ ధర్మ, ౪౦ కోలాహల, ౪౧ కిసలయ, ౪౨ దేహ, ౪౩ దోహద, ౪౪ కులిశ, ౪౫ ధ్వజ, ౪౬ కార్షాపణ, ౪౭ నిధాన, ౪౮ ముస్తం, ౪౯ స్కారూ, ౫౦ శృంగ, ౫౧ వలయ, ౫౨ పటల, ౫౩ ప్రవాళ, ౫౪ చషక, ౫౫ ఉపనాస, ౫౬ కాసార, ౫౭ కటక, ౫౮ సంతాన, ౫౯ ఆకాశ, ౬౦ కుంజ, ౬౧ కుతప, ౬౨ పీఠన, ౬౩ వారవాణ, ౬౪ పుస్త, ౬౫ అవతంస, ౬౬ నఖ, ౬౭ మండప, ౬౮ కచ్చ, ౬౯ పుచ్చ, ౭౦ కాంతార, ౭౧ కంకణ, ౭౨ తడా, ౭౩ కిరీట, ౭౪ రాష్ట్ర, ౭౫ తీర్థ, ౭౬ వ్రణ, ౭౭ స్తబక, ౭౮ సంక్రమ, ౭౯ పీతక, ౮౦ సమర, ౮౧ సర, ౮౨ కరణ, ౮౩ విటప, ౮౪ అంగన, ౮౫ గైరిక, ౮౬ దైవత, ౮౭ కుట, ౮౮ అగార, ౮౯ ప్రోథ, ౯౦ ముహూర్త, ౯౧ దివస, ౯౨ ఫల, ౯౩ మాంస, ౯౪ నిదాఘ, ౯౫ ముసల, ౯౬ తిలక, ౯౭ వల్లీక, ౯౮ బాష్ణీక, ౯౯ వృషణ, ౧౦౦ ద్రోణ, ౧౦౧

గాండీవ, గం२ నిగడ, గం३ ముకుల, గం४ అనుపదములు పుంలింగమునందు నపుంసకములందు వర్తించును. ఇట్లే మిగిలినపదములు పండిత సాహచర్యముచే గ్రహింపవలయును.

అథ స్త్రీనపుంసకయోః కేలి
ర్షణిర్వోనిర్తసిర్త్తునిః, మరీచిః
శాల్మలిః స్వాతిః శ్రేణి ర్ముష్టి
స్తిథిః సృణిః గిరగి ఊర్చి
ర్గభ స్తి రశనివై పార్షి షుధిం
శయః, వ స్తి శ్చ కిష్కుః కం
డుశ్చ వేశ్వతన్నింబబాహవః
గిరః. గంధూష గర్జ జాగర
భుజకీల జ్వాలవర్తక వ్రీడాః,
ఉత్కంఠ సట వరాటకరభ
సాః స్త్రీ త్వేతు టాబంతాః
గిరః. శల్లకో వృశ్చికః కీటః
శారస్తూణోఘటః కటః, శఫ
రో వేత సశ్చామి శ్ర్రియా
జ్యంతాః ప్రకీర్తితాః గిరః.
స్త్రీ క్షీబయోరు డుర్దామా
ఛర్ది ర్ద్యోతి స్పదోబ్ధిషః, సు
ఖం లక్షం వణిజ్యం చ బడిశ
క్రోడ పాటలమ్. గిరః తా
రకం రసనం నీత మేతే టా
బంత కా శ్ర్రియాం,

జంతాస్తునగ రాస్థానస్థలాని
పురపాటలం. గిగిం.

స్త్రీ, కేలి, మణి, యోని, మసి, ము
నిః, మరీచి, శాల్మలి, స్వాతి, శ్రేణి,
ముష్టి, తథి, సృణి, ఊర్చి, గభ స్తి,
అశని, వైపార్షి, ఇషుధి, రాశి, వ స్తి,
కిష్కుః, కందుః.....? నింబ, బాహు,
గంధూష, గర్జ జాగర, భుజ, కీల, జ్వాల,
వర్తక, వ్రీడ, ఉత్కంఠ, సట, వరాట, (ఇవి
స్త్రీలింగమునందు టాబంతములగు పద
ములు) శల్లక, వృశ్చిక, కీట, శార, తూణ,
ఘట, కట, శఫర, వేతస, (ఇవి స్త్రీలింగ
ములలో జలపంతములుగాగలవి) ఉడు,
దామ, చర్ది, జ్యోతి, సన, అర్చి, సుఖ,
లక్ష, వాణిజ్య, బడిశ, క్రోడ, పాటల,
తారక, రసన, నీత, (ఇవి స్త్రీలింగమునం
దు టాబంతములగు పదములు),

నగర, ఆస్థాన, స్థల, పుర, పాటల (ఇవి
జీవంతములుగలవి) ఇవి యన్నియు స్త్రీ
నపుంసకములలో వర్తించును.

త్రిలింగ్యాంతు ప్రతిసరస్సు
లింగ నఖరా ర్గలాః కందరం
శృంఖలం నాలం బల్లూర ఫల
ముస్తకాః. ౧౧౧౧. జంభ శృ
టాబంతా ఏ తే స్త్రియా
మథ విభీతకః, హరీత కాటక
తటక వాటాశ్చ గుణేవటః
౧౧౧౨. మండలం శలభం భ
ల్లాతకం కలశ కందరా, మృ
ణాలామలకా దాడి మశ్చ
జ్యైం తాః స్త్రియామిమే.

కరణే ల్యుట్ త్రిషు య
థా తస్య వ్యాఖ్యాన మిత్య
దః సూత్రకృద్భాష్యకృతా
వసుమాన ఇతీచ్ఛతి ౧౧౧౩.

ఇతి లింగాదిసంగ్రహవర్గః.

దృష్టప్రయోగా యేశభ్యాః
ప్రాయస్త ఇహ కీర్తితాః, అ
ప్రయుక్తాస్తు పాణిన్యాదిషు
దృష్ట్యాప్య పేక్షితాః. ౧౧౧౪.

ఇతి తృతీయకాండః

ప్రతిసర, స్ఫులింగ, నఖర, అర్గల, కం
దర, శృంఖల, నాల, బల్లూర, ఫల, ముస్త
క, జంభ, (ఇవి స్త్రీలింగమునందు టాబం
తములు) విభీతక, హరీత, కాటక, తట,
కవాట, గుణ, అవట, మండల, శలభ,
భల్లాతక, కలశ, కందల, మృణాల, ఆమ
లక, దాడిమ, (ఇవి స్త్రీలింగమునందు
జపంతములు)

ఇవి యన్నియు స్త్రీ నపుంసకలింగము
లలో వర్తించును.

[త్రిలింగములందుగల కరణేల్యుడంత
ములకు వ్యాఖ్యానము చేయుట సూత్ర
కర్తయగు పాణిన్యాచార్యులకు భాష్య
కర్తయగు వతంజలికి సందేహమని తలం
చినాడు]

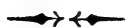
ఇది లింగాదిసంగ్రహవర్గము.

[ప్రయోగదృష్టములగు శబ్దములు
ప్రాయకముగా నీనిఘంటువునందు చెప్పఁ
బడెను. ప్రయోగదృష్టములుగాని శబ్ద
ములు పాణిన్యాదులయందుఁ జూచియు
ఉపేక్షించితిమి.]

ఇది తృతీయకాండము.

ఇతి స్త్రీపురుషోత్తమదేవరచితత్రికాండశేషాభిధానకోశః సమాప్తః.

శబ్దానుక్రమణిక.

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అ		అండజి	134	అంబుసర్పిణి	32
అంకం	85	అండీరః	193	అంభసాంధ్రమః	29
అంకః	113, 115	అంతః	149	అంశకం	20
అంకలిః	15	అంతరితః	104	అంశకః	61
అంకురః	192	అంతర్వమిః	౪2	అంశుధరః	19
అంకుశమ్	228	అంతశ్చ్యవీ	36	అంశుమాన్	19
అంకుశః	83	అంతర్హాసః	114	అంశుమాలీ	19
అంకుశద్వర్ధరః	82	అంతశ్శయ్యా	88	అంశులః	73
అంగ	127, 224	అంతస్త్వేదః	82	అః	6
అంగమ్	127, 227	అంతికమ్	115	అశమ్	28
అంగజః	8, 134	అంతికా	115	అహపారః	193
అంగదమ్	227	అందుకః	66	అక్షతమ్	150
అంగదః	163	అంధః	108	అక్షరమ్	16, 227
అంగనః	228	అంధమాపః	32	అక్షరముఖః	69
అంగపాలిః	108	అంధుః	32	అక్షవాటః	87
అంగమర్దకః	81	అంబకమ్	65	అక్షోభః	83
అంగారః	14, 193	అంబరమ్	192	అగరుః	193
అంగారిణి	18	అంబరీషం	217	అగస్త్యుః	49
అంగారికమ్	44, 108	అంబత్తః	140	అగస్త్యః	17
అంగుళిమోటనమ్	65	అంబికా	115	అగాధమ్	29
అంగుళీటః	66	అంబికా	115	అగార	228
అంగువ్యః	40	అంబుకంటకః	31	అగరుపుత్రికా	48
అంఘ్రిః	193, 226	అంబుకీరాటః	31	అగ్నయీ	14, 21
అంచలిః	13	అంబుకీశః	౪2	అగ్నికుక్కుటః	14
అంజనః	54	అంబుజమ్	12	అగ్నిబీజమ్	95
అంజలిః	226	అంబుజః	134	అగ్నిమారుతిః	17
అండమ్	141	అంబుతాలః	34	అగ్నివాహః	14
అండకోశః	64	అంబుచ్రసాదనః	45	అగ్నివ్యః	90

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అగ్నిహోత్రః	193	అద్భుతశ్వానః	9	అనిరుద్ధః	8
అగ్రః	192	అద్రిః	19	అనిలీ	77
అగ్రజస్తా	169	అద్రికీలా	35	అనీకః	115
అగ్రసూధానీ	14	అద్రిభిత్	11	అనుశర్మః	217
అగ్రహః	69	అద్రిహానః	9	అనుక్షరః	193
అగుమ్	23	అధః	27, 64	అనుబంధః	109
అచలః	204	అధమః	106	అనుమతిః	149
అచలా	204	అధరః	64, 192	అనుమననమ్	114
అచిరద్యుతిః	16	అధరమధు	63	అనుమా	110
అచ్ఛతః	23	అధర్మణః	9	అనుమానమ్	110
అజః	134	అధస్తాత్	64	అనుష్టుప్	182
అజగరః	27	అధార్మికః	103	అనూచానః	169
అజగామః	10	అధిపం	75	అనూపః	179
అజమీధః	78	అధిపచనం	23	అనూరుః	19
అజాజీవః	97	అధివానః	219	అన్యకమ్	150
అజాతశత్రుః	78	అధోమర్త	64	అనేకజః	59
అజానేయః	106	అభ్యుత్తమ్	110	అన్యకరణమ్	22
అజితః	6	అభ్యాయః	113	అన్తర్యామి	22
అజిహ్వాః	32	అధ్రువః	106	అన్తావసాయీ	169
అజీగవః	10	అధ్వగః	93	అన్తాహిః	31
అజీర్ణః	62	అధ్వగభోగ్యః	45	అన్నమ్	169
అజ్జలః	14	అధ్వగా	33	అన్నగంధిః	62
అజ్ఞః	136	అధ్వ	169	అన్యః	187
అట్ట	225	అనంగః	123	అన్యతరమ్	107
అట్టః	136	అనంతః	6, 23, 149	అన్యతరస్యామ్	226
అట్టనమ్	86	అనంతా	4	అన్యాయ్యమ్	227
అఙుః	107, 143	అనన్ద్యాన్	92	అన్యసాధారణమ్	106
అఙుభావః	16	అనసయతి	225	అపకృష్టః	56
అకసీ	89	అనమః	69	అపజనః	227
అతిధిః	70, 161	అనలిః	49	అపత్యపథః	64
అతిసారః	62	అనహంకృతిః	103	అపభ్రంశః	215
అత్యాకారః	114	అనిందితః	107	అపరరాత్రః	20
అత్రినేత్రభూః	16	అనిమేషః	30	అపరవ్రతః	19
అద్రిః	2	అనిరుద్ధమ్	113	అపవరకమ్	41

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అపవర్గః	127	అభ్యాగముః	184	అక్షునధ్వజః	77
అపవారుకః	43	అభ్యాసః	112, 219	అక్షునీ	170
అపహ్నుః	20	అభ్రమ్	193	అర్ధిశమ్	150
అపహ్ను	107	అభ్రపికాచః	18	అర్ధిశమ్	166, 227
అపహ్నులమ్	107	అభ్రోశమ్	12	అర్ధః	161
అపసత్	106	అమరద్విజః	97	అర్ధిగంగా	33
అపాటపమ్	110	అమరా	192	అర్ధచంద్రా	193
అపితు	225	అమా	20	అర్ధరాత్రః	20
అప్రకాశః	81	అమాత్యః	80	అర్ధి	169
అప్రతిరథః	161	అమావసీ	20	అర్ధుదః	163
అప్సరసః	12	అమృతమ్	27, 149	అర్వతీ	150
అష్టః	134	అమృతా	149	అర్వవృక్షః	150
అష్టజః	5	అమ్మానః	49	అర్వా	169
అష్టవాహనః	9	అమ్మానీ	34	అర్హిహితః	46
అద్విద్విపా	35	అయోగః	127	అర్హన్	3
అద్వినగరి	38	అయోధ్యా	37	అలకనన్దా	59
అప్రహ్లాచర్యమ్	75	అరకత్రయః	97	అలక్షణః	101
అభావః	212	అరరమ్	42	అలక్ష్మీ	28
అభిఖ్యా	187	అరాళః	204	అలగర్దః	27
అభిజనః	169, 227	అరి	85	అలింజరః	90
అభిధా	23	అరిష్టమ్	99, 136	అలిః	204
అభిధానమ్	23	అరిష్టశాతః	101	అలిప్తయమ్	34
అభినిష్ఠానః	169	అరుంధతీనాథః	73	అలిమకః	115
అభివన్నః	101	అరుణః	19, 143	అల్యాయః	93
అభిప్రాయః	114	అరుణా	143	అలీ	170
అభిభానికమ్	75	అరుణాశ్చజః	19	అవంకయః	37
అభిమంధః	63	అరుణావరజః	8	అవగందః	63
అభిలాషః	23	అర్కః	115	అవగుంధికా	66
అభిషంగః	128	అర్కచందనః	78	అవగ్రహః	222
అభిషవః	212	అర్కపాదవః	47	అవభుట్టః	32
అభిషేకః	66	అర్కలః	230	అవచూలకమ్	81
అభివ్యద్ధిరమణమ్	39	అర్పా	132	అవజ్ఞా	25
అభీకః	115	అర్పి	229	అవటః	32, 136, 230
అభీక్షమ్	148	అభీజనః	77, 78, 169	అవకంఠః	223

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అవతారః	192	అశ్మసారః	94	అసాయమ్	29
అవదోహః	92	అశ్మ	43	అస్థిమాలీ	9
అవదానం	169	అశ్మ	228	అస్థివిగ్రహః	10
అవధిః	166	అశ్వః	83	అశ్వమూలమ్	49
అవపాతః	111	అశ్వతరః	84	అహిః	79
అవరమ్	83	అశ్వత్థామా	79	అవహా	225
అవరోహః	2, 222	అశ్వమేధియః	84	అహిః	106
అవలక్షణః	16	అశ్వలాలా	27	ఆ.	
అవలాశః	63	అశ్వవారః	85	ఆంగమ్	63
అవలేపః	180	అశ్వవాలః	51	ఆంజనేయః	76
అవలోకితః	4	అశ్వవిక్రయా	94	ఆంధికేయః	78
అవప్తంభః	182	అశ్వవిత్	77	ఆకల్పః	180
అవసక్తికా	110	అష్టకాంగమ్	100	ఆకల్పకః	114
అవసర్గః	114	అష్టపాదః	54	ఆకలనమ్	170
అవసాధ్యః	32	అష్టశ్రవాః	5	ఆకాశః	223
అవసానమ్	114	అష్టపదమ్	163	ఆకులమ్	204
అవసీతమ్	149	అష్టపదః	52	ఆకృతిః	150
అవహరః	193	అష్టచక్రవాన్	4	ఆక్షేపః	114, 180
అవహరకః	31	అసద్గ్రహః	108	ఆభినికః	53
అవాచ్యదేశః	64	అసమః	3	ఆభ్యాతమ్	150
అః	93	అసమంజసమ్	109	ఆభ్యాయికా	113
అవిసీతః	107	అసమేషుః	7	ఆగస్త్యకమ్	105
అవ్యథా	161	అసవః	227	ఆగమః	110, 184
అవ్యధిమః	19	అసిః	80	ఆగ్రహః	222
అవ్యయః	9	అసితాభ్రశేఖరః	4	ఆఘాతః	87
అవ్యవసాయవాన్	103	అసితార్విః	13	ఆచార్యః	79, 110
అశనిః	16, 169, 229	అసిదంష్ట్రకః	31	ఆచితః	150
అశుచి	227	అసిపక్రకః	52	ఆచ్ఛురితమ్	116
అశుభమ్	227	అస్తః	150	ఆజానేయః	84
అశోకః	47	అస్తాదిః	43	ఆజిః	226
అశ్వనః	19	అస్తి	226	ఆటికనమ్	93
అశ్వస్తమ్	149	అస్తు	225	ఆటోపః	112
అశ్వస్తకమ్	116	అస్త్రమ్	192	ఆదరః	112
అశ్వేరిస్తుః	45	అస్త్రకంటకః	86	ఆదర్శురః	112

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అణి:	143	ఆయశ్శూలికః	103	అశ్వాసః	219
అత్తభూః	182	ఆయస్కారః	83	అమోఘః	143
అత్తా	22, 170	ఆయస్తః	150	అసంగినీ	16
అత్తాశీ	3)	ఆయుధమ్	85	అసారః	193
అత్రేయీ	187	అయోగః	128	అనుచీబలః	205
అదర్శః	215	ఆరః	193	అస్తీకనామా	79
అదిత్యః	187	ఆరక్షః	82	అస్థా	161
అదిదేవః	6	ఆరమ్యః	112, 115, 182	అస్ఫుటిత్	18
అదివరాహః	6	ఆరోహః	222	అహ	226
అదిరాజః	76	ఆర్తవమ్	212	అహతమ్	150
అధానికమ్	61	ఆర్ద్రః	102	అహవః	212
అధార్మికః	103	ఆర్యకమ్	70	అహరః	114, 227
అధిః	166	ఆర్యనిశ్రమః	106	అహర్యం	105
అనందః	227	ఆర్యా	10	అహికః	18, 74
అనధం	166	ఆలవాలమ్	33	అహ్నికమ్	113, 116
అనిచదర్శి	1	ఆలానమ్	83		ఇ
అన్వయికః	106	ఆలింగనమ్	108	ఇంగః	123
అపాతః	150	ఆలింపనా	91	ఇంచాకః	31
అపూష్యః	92	ఆలిః	205	ఇంద్రః	193
అప్తః	150	ఆలః	205	ఇంద్రోషః	41
అబద్ధః	166	ఆవట్టజః	84	ఇంద్రతూలికా	98
అభీలమ్	102, 205	ఆవళిః	41	ఇంద్రసీలః	91
అభోగః	128	ఆవర్తః	150	ఇంద్రమహాకాముకః	97
అమండమ్	225	ఆనిధమ్	166	ఇంద్రాణి	144
అమలకం	230	ఆనిప్తః	101	ఇందిరా	8
అమితా	112	ఆవేశః	112	ఇందిస్థిరః	58
అమిషమ్	217	ఆవేశనమ్	170	ఇందుకాన్తమ్	95
అముఖం	115	ఆవేశిమ్	106	ఇందుజనకః	28
అముహ్యాయణి	101	అకా	215	ఇందువ్రతమ్	69
అమోదః	163	అకాబన్ధః	57	ఇందులేఖా	126
అమృతయః	187	అశిరః	13	ఇంద్రియమ్	188
అయతేఘదా	49	అశ్రమః	184	ఇశి	8
అయతిః	150	అశ్రయః	187	ఇత్యుక్	36, 52
		అశ్రవః	212	ఇత్వర్ణవః	88

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఇక్ష్వాకురః	36	ఉగ్ర శేఖరా	33	ఉల్పిక్తః	112
ఇచ్ఛానముః	15	ఉగ్ర సేవజః	79	ఉదయః	188
ఇశ్యా	60, 188	ఉచ్చదేవః	6	ఉదరధిః	19
ఇసః	19	ఉచ్చస్థః	20	ఉదరామయః	62
ఇభనిమాలికా	26	ఉచ్చయః	111	ఉదర్కః	116
ఇభాఖ్యః	48	ఉచ్చలలాటా	59	ఉద్గ్రీవః	219
ఇరా	29	ఉచ్ఛారః	63	ఉదారః	194
ఇరాచరమ్	16	ఉచ్ఛ్వాసః	113	ఉదాశితః	151
ఇరివకః	63	ఉత్పైశ్రవాః	12	ఉదిశమ్	151
ఇర్వాయః	51	ఉజ్జయినీ	35	ఉదుప్పురః	194
ఇలా	205	ఉజు	229	ఉదూఖలమ్	89
ఇలావృతమ్	35	ఉదువమ్	227	ఉద్దాటితజ్ఞా	106
ఇల్లిశః	30	ఉదువః	17, 180	ఉద్దాశః	85, 113
ఇషుధిః	229	ఉద్దామరః	101	ఉద్దశః	112
ఇప్తమ్	137	ఉతా	225	ఉద్దరణమ్	144
ఇప్తాపూర్తమ్	70	ఉత్కణ్ఠా	114, 229	ఉద్దవః	7
ఇప్తిముషః	2	ఉత్కలనామానః	37	ఉద్దృశమ్	151
ఈ		ఉత్కలాః	37	ఉద్భటః	101
ఈక్షణమ్	144	ఉత్కలికా	44	ఉద్ద్రంగః	39
ఈశః	215	ఉత్కలికా	116	ఉద్ద్రః	32
ఈశాదస్త్రః	82	ఉత్కోచః	81	ఉద్ద్యరనమ్	114
ఈశ్వరః	22, 193	ఉత్తపమ్	151	ఉదాహ్వనమ్	26
ఈశ్వరా	10	ఉత్తరమయః	35	ఉద్ద్యేగః	128
ఈశ్వరీ	10, 193	ఉత్తరణోసలా	37	ఉద్దయః	54
ఈషత్కరః	109	ఉత్తరపక్షః	22	ఉన్నతీశః	8
ఈషిరః	13	ఉత్తరానంగః	226	ఉన్నిద్రా	44
ఈహః	222	ఉత్తానః	170	ఉన్నతః	151
ఈహమ్పుగః	128	ఉత్తాలః	101	ఉన్నాథః	162
ఉ		ఉత్తానమ్	170	ఉన్నాదనః	8
ఉః	9, 12	ఉత్పతః	59	ఉన్నద్రః	44
ఉక్తమ్	22, 227	ఉత్పలమ్	33	ఉపకంఠమ్	42
ఉగ్రః	9, 194	ఉత్పాతః	87	ఉపగమః	184
ఉగ్రగంధా	166	ఉత్పాదః	52	ఉపగ్రహః	88
		ఉత్పర్గః	128	ఉపదానకమ్	81

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఉపధానమ్	170	ఉహికలః	55	ఋషిః 72, 86, 110, 217	
ఉపధూపితా	18	ఉహివనమ్	38	ఋషికుల్యా	33
ఉపనయనమ్	63	ఉషికమ్	151	ఏ	
ఉపనిషత్	163	ఉష్ణమ్	144	ఏకకుండలః	7
ఉపప్లవః	212	ఉప్తః	93	ఏకచక్రమ్	37
ఉపయాచితమ్	111	ఉప్తికా	90	ఏకచరః	53
ఉపరక్తః	151	ఉప్తః	194	ఏకచారిణః	3
ఉపరాగః	128	ఉ		ఏకజన్మా	75
ఉపలః	227	ఉరుః	64	ఏకదంతః	11
ఉపలబ్ధిః	166	ఉర్జః	134	ఏకదేహ	18
ఉపలేపనమ్	109	ఉర్జ్వంధమః	102	ఏకనటః	24
ఉపవర్జః	73	ఉర్ధ్వరేఖః	9	ఏకపక్షాః	111
ఉపవాసం	228	ఉర్ధ్వస్థః	102	ఏకపత్నీ	60
ఉపవాసః	71	ఉర్ధ్వస్థిః	84	ఏకపాత్	9
ఉపశల్యమ్	42	ఉర్ధ్వస్థితః	51	ఏకశఘః	83
ఉపశ్రుతిః	80	ఉర్ధ్వః	184	ఏకశృంగః	6
ఉపసృప్తమ్	75	ఉర్ధ్వః	229	ఏకాంగః	18
ఉపాక్షమ్	110	ఉర్ధ్వమాలీ	28	ఏకానంకా	10
ఉపాదానమ్	110	ఉర్ధ్వశీవల్లభః	77	ఏకీయాః	111
ఉపాదికః	54	ఉపామః	36	ఏదకః	54
ఉపాధిః	166	ఉపామరమ్	36	ఏణః	53
ఉపాసనమ్	170	ఉపావాక్	36	ఏశః	151
ఉపాహితః	151	ఉప్త	85, 226	ఏనః	219
ఉపామణమ్	71	ఋ		ఏరండః	49
ఉమా	184	ఋతుః	217	ఏ	
ఉమాగురుః	42	ఋతుమ్	83	ఎన్ద్రిః	56, 77
ఉరస్కటః	72	ఋతుమ్	151	ఎన్ద్రి	28
ఉరుకాలికః	45	ఋతుభామా	6	ఎరావతః	151
ఉర్వటః	21	ఋతిః	151	ఎలః	77
ఉలుపమ్	180	ఋతువృత్తిః	21	ఓ	
ఉలూకా	27	ఋద్ధిః	166	ఓమ్	224
ఉల్కాముఖి	53	ఋనామ	2	ఓంకారా	4
ఉషా	20, 217	ఋషభః	182	ఓకః	41

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఓం	132	కతేయః	81	కచ్ఛరా	195
ఓం పుష్పమ్	49	కణాలాభః	29	కజ్జలః	68
ఓం ధ్యానం	37	కణాటీనః	55	కజ్జలధ్వజః	68
ఓం దశం	228	కణాదః	73	కఞ్చుకః	118
ఓం లః	205	కణౌ	144	కఞ్చుకీ	171
ఓం		కణ్డకః	45, 117	కజ్జః	5
ఓం ర్థః	196	కణ్డకాశనః	93	కజ్జానః	7
ఓం ర్థసీయః	17	కణ్డోటః	33	కజ్జః	90, 229
ఓం పథమ్	62	కణ్డః	140	కస్తకః	68
క		కణ్డకామైలః	30	కస్తరః	16
		కంసః	79, 95, 219	కస్తావాటః	42
కటమ్	227	కంసాస్థి	95	కస్త్యకా	59
కటః 82, 88, 137, 225, 229		కః	117	కస్యాటః	41
కటకం	228	కఙ్	163	కస్యాపాలః	97
కటకః	76, 117	కఙ్దాన్	92	కస్యారామః	4
కటకీ	42	కఙ్దభః	183	కవర్దః	164
కటకాలః	68	కకటః	105	కవర్దకః	94
కటక్రూరీ	48	కక్రటీ	43	కపాటః	42
కటక్రూ	9	కక్రః	218	కపాలః	205
కటక్రూ	90, 128	కక్ర	71, 218	కపాలనారికా	98
కటక్రూ	78	కక్రః	55, 78, 118	కపిచమ్	67
కటా	229	కక్రణమ్	144, 228	కపిచూతం	45
కటాక్షః	65	కక్రక్రూటః	30	కపిజ్జలః	56
కటాహిః	223	కక్రక్రూట	56	కపితాన్యః	53
కటీ	82	కక్రక్రూ	47	కపిధ్వజః	78
కటీకలః	86	కచః	132	కపిల,	97, 206
కటీకరః	64	కచక్రలః	28	కపిలా	206
కటుః	137	కచాటురః	56	కపిలాశ్వః	11
కటుకన్యః	163	కచేలమ్	80	కపివక్త్రః	72
కటున్నేహః	89	కచ్ఛం	228	కపికాజ్జనః	9
కధః	69	కచ్ఛః	134	కపిశీకా	99
కథమర్దః	9	కచ్ఛటికా	71	కపిశీర్షమ్	41
కఠిన్	43	కచ్ఛవః	15, 34	కపీతనః	170
కఠిలకః	118	కచ్ఛా	71, 134	కపీతః	152

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కఫవర్ధనః	46	కరిభః	44	కద్యురవ్	195
కటగః	166	కరిమాచలః	52	కద్యురః	194
కబరః	66	కరిముఖః	11	కద్యురీ	10
కటరీ	66	కరికాటకః	82	కద్యురం	95
కరుణ్ణలుః	71, 206, 228	కరీరవ్	51	కర్షకీలకః	97
కమలమ్	29, 206	కరీరీకా	82	కర్షఫలమ్	206
కమలః	5	కరీషః	93	కర్షయగవ్	22
కమ్బులక్ష్మ	15	కరీషగ్నిః	13	కర్షా	107
కమ్బులః	205	కరుణాకూర్వః	3	కర్షటః	40
కమ్బుః	181, 228	కరేటన్యః	57	కలకలః	205
కమ్బుజః	184	కరేటుః	65	కలజుగరః	29
కరకమ్	93	కరేణుః	73	కలఞ్జః	109
కరకః	116	కర్కటః	137	కలఞ్జాలికా	60
కరకణ్డకః	65	కర్కటీ	51	కలక్రమ్	64, 227
కరకా	16, 116	కర్కరః	195	కలమా	184
కరకాన్యః	52	కర్కరాష్ట్రకః	32	కలన్యః	181
కర్కగ్రహః	75	కర్కశచ్చదః	40	కలశః	230
కరజః	134	కర్కారః	228	కలసీ	90
కరఞ్జః	46	కర్కటః	28	కలహః	223
కరటః	137	కర్కః	66, 72, 144	కలా	205
కరటి	82	కర్కజలాకా	54	కలాకేళిః	7
కరణం	144, 228	కర్కదర్పణః	66	కలాజుగరః	56, 79
కరణమ్	144	కర్కపూరః	195	కలాదః	97
కర్కణ్డీ	30	కర్కమోటిః	12	కలాపః	227
కరతాళీ	23	కర్కవేదనీ	83	కలాపకం	113
కరభః	182	కర్కానుజః	78	కలామృకా	88
కరమట్టః	52	కర్కారా	83	కలావికః	55
కరమరీ	88	కర్కాస్పాలః	82	కలిః	226
కరమ్మికమ్	107	కర్కీకా	116	కలికారః	195
కరరిః	23	కర్కీనుతః	79	కలిక్రమ్	123
కరశూకః	65	కర్కనమ్	111	కలిక్రః	123
కరాకోటః	66	కర్కమీ	21	కలికమ్	152
కరాళః	206	కర్కరః	196	కలవమ్	218
కరిణీ	82	కర్కూరః	67	కల్కః	22, 117

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కల్పః	180	కాకేతుః	51	కామరూపీ	12
కల్పనమ్	171	కాకోలః	205	కామలః	206
కల్పవృక్షమ్	65	కాక్షః	65	కామాంకుశః	65
కల్పవర్తకః	92	కాచభాజనమ్	90	కామాయాః	8
కల్పాణమ్	144	కాచిఘః	132	కామినీ	171
కల్లః	62	కాచిమః	52	కామినః	52
కల్లాలః	206, 227	కాఞ్చనమ్	171	కాయః	188
కవయా	30	కాఞ్చనీ	171	కాయమానమ్	41
కవాటః	42, 231	కాఞ్చీ	133	కాయనః	96
కవారమ్	34	కాఞ్చీకమ్	90	కారణమ్	145
కవిః	212	కాటకః	230	కారణప్రాయః	4
కవిః	84	కాఠః	43	కారణమీ	171
కవిశ్రేష్ఠః	72	కాణః	56	కారవః	55
కవియమ్	84	కాణ్డః	113	కారవేల్లః	51
కవ్యబాలదయః	2	కాణ్డగోచరః	86	కారస్కరః	44
కశ్యం	188	కాణ్డరిః	72	కారస్కరాటికా	54
కషాయః	67, 105	కాత్యః	74	కారా	195
కప్తకారకః	26	కాత్యాయనః	74	కారావేశ	41
కస్తూరీ	67	కాత్యాయనీ	170	కారికా	118
కా.		కాదమ్బః	182	కాయః	194
కాంస్యమ్	95	కాద్రవేయః	188	కాయామః	37
కాకః	55, 116	కాన్తః	151	కార్తవీర్యః	77
కాకచించీ	46	కాన్తాంఘ్రిదోహదః	47	కార్పటికః	69
కాకచదిః	55	కాన్తారః	228	కార్పాసః	48
కాకధ్వజః	13	కాన్తిః	151	కార్వాపణం	228
కాకపుష్పః	55	కాన్యకుబ్జమ్	33	కార్తికః	8
కాకభీయః	55	కాపికాయనమ్	99	కార్త్యకమ్	117
కాకమద్గుః	56	కాపిశేయః	15	కాలః	20, 201
కాకరుకః	117	కావ్యకారః	26	కాలకణ్ఠః	148
కాకరువా	44	కామమ్	185	కాలకర్ణికా	27
కాకలమ్	65	కామకేలిః	102	కాలకృత్	19
కాక్షః	65	కామకులః	55	కాలగ్రన్థిః	21
కాకుత్స్థః	76	కామమనః	21	కాలభారః	9
		కామరూఢః	36		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కాలఙ్ఘరీ	10	కింభూరుషమ్	35	కు.	
కాలనేమియవసారిః	6	కింవా	225	కుంకుమమ్	67,227
కాలప్రభాతమ్	21	కిఞ్ఞః	53	కుంజః	228
కాలభృత్	7	కిఞ్ఞః	62	కుంజరః	44
కాలవలసమ్	85	కిఞ్ఞమ్	227	కుండం	141
కాలకాకః	50	కితపః	212	కుండకీటః	137
కాలశ్వజాను	227	కిమిరః	46	కుండీ	141
కాలసర్పః	27	కియదేహేకా	25	కుంతలః	86
కాలాక్షరికః	69	కిరాతః	151	కుంతః	207
కాలికా	116	కిరికః	80	కుందః	49,164
కాలిదాసః	74	కిరిటి	52	కుందముః	53
కాలీ	77	కిరీటం	228	కుంభా	66
కాలీపీ	14	కిరీటీ	78	కుంభః	182
కాపమ్	34	కిరీ రజిత్	78	కుంభ కారః	96
కావారీ	99	కిల్	225, 229	కుంభ సన్నిః	82
కావేరీ	33	కిలకిలా	114	కుంభి కా	34
కావ్యమ్	188	కిలాపాః	14	కుంభిలః	97
కావ్యచారః	98	కిలాసమ్	62	కుంభీనసః	28
కావ్యకర్తా	69	కిలింజః	44	కుశీలః	42
కాశః	51	కిల్కిః	83	కుకూలః	13
కాశీరాజః	73	కిష్కః	118, 229	కుక్కుటః	55
కాశ్యపః	73	కిసలమ్	44	కుక్కురిః	97
కాశ్చిరాః	37	కిసలయః	228	కుక్కురాః	37
కాష్ఠకుటః	55			కుక్షిః	226
కాష్ఠధృక్	13			కుచః	64
కాష్ఠమతీ	88	కికటః	137	కుచికా	31
కాష్ఠలోహి	90	కికటాః	37	కుచేరః	195
కాష్ఠా	140	కిచకః	118	కుజంభిరః	97
కాసారః	128	కిచకజిత్	78	కుజః	18
కాహలా	23	కిటః	229	కుజ్జ టిః	17
		కిరః	55	కుటః	228
		కిరాః	37	కుటజః	48
కించులుకః	32	కిలః	9, 205	కుటీచకః	101
కింతసుః	54	కిలా	205, 229		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కుటీచరః	31	కుర్చికా	118	కుసుమ్యుమ్	95
కుటుః	137	కులమ్	63, 206	కునూలః	90
కుట్టనీ	60	కులకమ్	117	కుహః	15
కుట్టారః	42	కులకః	117	కుహకమ్	227
కుడ్యచ్ఛేద్యమ్	98	కులక్తః	89	కుహరితమ్	23
కుణపః	180	కులధారకః	60	కుహలిః	75
కుతనుః	15	కులనాశః	93	కుహూముఖః	55
కుతపః	180, 228	కులహణ్డకః	29	కుహేలికా	17
కుత్సః	220	కులాయః	188	కూ.	
కుఢః	162	కులాయికా	41	కూః	35
కుద్రమ్	42	కులిః	64	కూటకః	66
కునలీ	49	కులికః	28	కూటకృత్	9, 96
కునాభిః	16	కులిశమ్	30	కూటపూర్వః	83
కున్దః	15	కులిశః	228	కూటాగారమ్	41
కుపిసీ	29	కులికాశనః	3	కూటాయః	189
కుబేరః	195	కులీరః	31	కూటః	180
కుబేరాచలః	42	కులుకమ్	63	కూటకః	117
కుఱ్ఱః	135	కుల్లాపమ్	218	కూటకమ్	132
కుఱ్ఱకః	50	కుల్మః	68	కూటదక్కమ్	28
కుమారః	4	కుషమ్	33	కూష్మాండః	51, 141
కుమారః	11, 195	కుషలమ్	33, 206	కృ	
కుమారభృత్యా	61	కుశః	35	కృకలాశః	54
కుమారీ	195	కుశలప్రశ్నః	70	కృకవాకుః	118
కుములే	34	కుశలహే	76	కృకవాకుధ్వజః	11
కుముద	228	కుశస్థలమ్	36, 38	కృణః	97
కుముదః	134	కుశారణిః	72	కృతకూటిః	73
కుముదినీ	34	కుశికః	118	కృతజ్ఞః	136
కురంగమః	53	కుశీలహే	76	కృతాస్తః	22
కురంటకః	49	కుశీవకః	72	కృతాలయః	32
కురటః	97	కుష్టమ్	49, 140	కృతిః	107
కురరః	56	కుష్టమృత్	46	కృతీ	171
కురుక్షేత్రమ్	36, 38	కుసుమాకరః	108	కృత్యా	107
కురురాట్	78	కుసుమమ్	184	కృపణః	104
కురుప్రభః	95	కుసుమాధిరాట్	47		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కృపాదైత్యుః	4	కేశరాజః	50	కొవ్వః	140
కృపీటమ్	137	కేశవః	6, 212	కౌ	
కృపీదుతః	79	కేశవాలయః	45	కాకృత్యం	26, 188
కృష్ణకః	117	కేశీ	6	కాకుటకస్థలః	27
కృష్ణగ్రుః	9	కేశరః	194	కాశ్చి	43
కృష్టిః	137	కేశరీ	170	కాణవదంతః	77
కృష్ణమ్	144			కాణ్డిన్యః	73
కృష్ణః	6, 144	కైతభీ	10	కామకమ్	117
కృష్ణకందమ్	33	కైతవమ్	212	కాతూహలమ్	207
కృష్ణకాహళః	99	కైరవమ్	33	కాపీనమ్	71, 170
కృష్ణదైవపాయనః	73	కైలాసః	42	కాముదః	21
కృష్ణపింగళా	10	కైవర్తః	29	కాముదీ	112
కృష్ణసారా	195			కాముదీచారమ్	21
కృష్ణా	78, 144	కొ		కాలః	106
		కొకః	6, 118	కాలికః	74
కృష్ణకీలా	40	కొకిలః	14	కాలీనమ్	170
		కొజాగరః	21	కాలేయకః	117
		కొటః	52	కాశరీ	70, 81
కేచుకమ్	50	కొటరః	228	కాశాంబీ	38
కేతకః	51	కొటిః	137	కాశిః	11, 25, 116
కేతుః	18, 152	కొటిజిల్	74	కాశీ	116
కేతుమాలమ్	35	కొటిరః	66	కాశీతక్కి	17
కేదారః	33	కొటివర్నమ్	38	కానల్యాజానిః	76
కేనలీ	8	కొట్టవీ	10	కాస్తభః	8
కేలకః	25	కొట్టారః	196		
కేలిః	26, 229	కొణః	144	క్ర	
కేలికలావలీ	8	కొద్దాటః	41	క్రకచః	99
కేలిమంచికా	60	కొమలః	106	క్రకచచ్చదః	51
కేలిముఖః	26	కొయప్పిః	58	క్రకచపాల్	54
కేవలమ్	206	కొలమ్	206	క్రకచప్పమ్	30
కేశః	215	కొలః	206	క్రతుద్విచః	2
కేశగర్భకః	66	కొలా	206	క్రతుపురుషః	6
కేశకూః	137	కొలిః	46	క్రతూత్తమః	69
కేశరమ్	81	కొలాహలః	228	క్రమశీర్నమ్	41

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
క్రముకః	118	క్షారం	96	ఖమ్	2, 16, 126
క్రయారోహః	39	క్షారః	194	ఖంజకః	62
క్రిమికైలః	39	క్షీరికణః	87	ఖంజనః	55
క్రియా	107	క్షీరివర్షనః	88	ఖంజనతరమ్	74
క్రియాకారః	69	క్షీత్యుదితిః	7	ఖంజనికా	57
క్రిడారత్నమ్	75	క్షీపణః	15	ఖండం	228
క్రూరః	92, 195	క్షీరం	92	ఖండః	109, 141
క్రూడః	141, 228	క్షీరకంతకః	60	ఖండకథా	113
క్రూధాంఘ్రిః	32	క్షీరాంకః	67	ఖకామినీ	171
క్రూధః	26	క్షుద్రః	191	ఖకుంతలః	9
క్రూధనా	59	క్షుద్రా	194	ఖగః	19, 59
క్రూళః	40	క్షుద్రాంబువనసః	47	ఖచితమ్	107
క్రూత్వా	35, 43, 132	క్షుద్రాష్ట్రపనసః	47	ఖజీల్	3
క్రూపః	17	క్షుద్రః	194	ఖటకః	75
క్రూపనః	90	క్షుద్రః	116	ఖటి	43
క్రూపణం	225	క్షుద్రః	63, 88, 195	ఖట్వాళః	54
క్రూరః	75	క్షుద్రః	45	ఖట్వాళీ	53
క్రూరయః	75	క్షుద్రః	184	ఖట్వాళీ	88, 108
క్రూపణః	106	క్షుద్రః	101	ఖట్వాళీ	68
క్రూపాటః	14	క్షుద్రః	184	ఖట్వాళీ	76
క్రూపా	35	క్షుద్రః	164	ఖట్వాళీ	107
క్రూపః	212	క్షుద్రః	185	ఖట్వాళీ	86, 129
క్రూపః	162	క్షుద్రః	141	ఖట్వాళీ	3
		క్షుద్రః	5	ఖట్వాళీ	5
		క్షుద్రః	14	ఖట్వాళీ	14, 16
		క్షుద్రః	92	ఖట్వాళీ	92
		క్షుద్రః	11, 46	ఖట్వాళీ	58
		క్షుద్రః	119	ఖట్వాళీ	17
		క్షుద్రః	39	ఖట్వాళీ	89
		క్షుద్రః	196	ఖట్వాళీ	56

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఖమణి:	19	ఖురలి	86, 112	గంధసోమమ్	93
ఖమూలికా	34	ఖుల్లము:	39	గంధాతు:	54
ఖర:	84, 196	ఖే		గంభీరవేది	82
ఖరకుటీ	41	ఖేచర:	12	గచ్ఛ:	44
ఖరగృహం	66	ఖేట:	137	గజదిర్ఘట:	51
ఖరగ్రహ:	66			గజబంధనీ	83
ఖరపాత్రమ్	90	ఖో		గజాశ్వమ్	38
ఖరసోంద:	90	ఖోడకశీర్నమ్	41	గడు:	32
ఖరా	196	ఖోర:	62	గణచక్రమ్	108
ఖరాంతు:	19	ఖోలక:	118	గణనాయకా	10
ఖరా	2	ఖోల్లక:	18	గణపర్వత:	42
ఖరు:	65, 196		గ	గణవతీ	73
ఖర్జూరమ్	196	గంగా	33	గణాగ్రణి:	11
ఖర్జూర:	52	గంగాజేయ	31	గణికా	119
ఖర్పర:	99, 196	గంగాధర:	28	గణేయకా	60
ఖలమ్	207	గంజా	135	గణోత్సాహ:	53
ఖల:	227	గండ:	141	గతి:	152
ఖలిలి:	61	గండక:	53, 119	గద:	164
ఖలక్	27	గండుమా	229	గదాంపర:	16
ఖలేశయ:	30	గండ్లోలమ్	91	గదాగదా	13
ఖల్ల:	207	గంతు:	81	గదాగ్రజ:	6
ఖల్లిడ:	61	గండ:	109, 166	గదాహ్వయం	49
ఖశయప్రస్కా:	37	గంధక:	46	గద్దవధ్వని:	23
ఖశేట:	30	గంధకావమ్	67	గభస్తి:	229
ఖశ్వస:	15	గంధచేలికా	67	గభస్తిహస్త:	19
ఖసమ:	2	గంధనం	113	గమకారిత్వం	112
ఖసర్పణ:	4	గంధనానీ	65	గరళం	28
ఖసాత్మజ:	14	గంధపిశాచికా	67	గరహ:	50
		గంధమాదన:	43	గరుల్	226
ఖా		గంధమాదనీ	99	గరుడోద్ధి	57
ఖానికమ్	98	గంధమూషిక:	54	గర్గి	90
ఖానోదక:	52	కంధమైథున:	92	గర్జా	229
		గంధరస:	96	గర్జ:	226
ఖు		గంధవతీ	35	గర్జభ:	94, 183
ఖుర:	65, 196				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కర్పండః	62	కాత్రం	83	గుదం	227
కర్పాగారం	41	కాథకః	25	గుత్తం	152
కర్పాప్తముః	61	కాథిజః	73	గుత్తచరః	7
కర్జితం	152	కాథిసీ	33	గురుంటకః	57
కర్పిణ్యవేక్షణం	61	కాయత్రీ	71, 196	గురుః	17, 79, 196
కర్వాటః	80	కాలవః	213	గురుగుండితం	107
కలన్రతః	57	కాలిః	109	గులుచ్చః	45
కలానిలః	31			గుల్లలః	185
కల్వర్కః	94	గిరా	22	గువాకః	52
కలేగండః	55	గిరికంటకః	12	గుహినం	44
కళోద్భవః	84	గిరికర్ణికా	35	గుహ్యం	64
కవయః	54	గిరిమృత్	43	గుహ్యకః	119
కవాలాకః	54			గుహ్యగురుః	9
గవీ	92	గీః	22	గూ	
కలేరుకం	43	గీతం	152	గూఢమైథునః	55
కవ్యం	92, 188			గూఢపర్వాః	32
కవ్యా	188	గు		గృ	
కప్తూతిః	40	గుంజా	22, 135	గృంజనం	171
కహనం	191	గుండ్రః	196	గృష్ణతా	26
కహ్వరం	197	గుండ్రా	197	గృధ్రః	56, 197
		గుచ్చః	45	గృధ్రనభః	46
		గుడః	91	గృప్తిః	133
గాంకః	77	గుడదారుః	52	గృహం	41, 228
గాంగాయనిః	77	గుడకర్కరా	91	గృహకచ్చకః	43
గాంగేయం	188	గుడాకేశకః	9, 78	గృహకపోతకః	54
గాంగేయః	30, 77	గుణః	86, 145, 230	గృహపతిః	152
గాండివం	229	గుణకారః	78	గృహపాతకః	41
గాండివీ	78	గుణసీ	69	గృహమణిః	68
గాండివీకుతః	77	గుణవాక్	104	గృహమాదికా	58
గాంధారం	96	గుణసాగరః	4	గృహమేధీ	69
గాంధారః	197	గుణాకరః	2	గృహః	227
గాంధారేయః	78	గుణితం	107	గృహక్షః	42
గాంధికః	119	గుణీ	86	గృహస్తుం	90
గాఢః	16	గున్పికః	113		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
గృహాత్మ	43	గోమయచ్ఛత్రం	98	గ్రస్తం	152
గృహిణీ	90	గోమర్దః	56	గ్రహకల్లాకః	18
గృహీ	69	గోమీ	5	గ్రహణం	145
గృహాలికా	56	గోముఖం	109, 126	గ్రహరాశనః	45
గృహ్యం	189	గోముఖః	98	గ్రహధారః	18
గే		గోరంకుః	119	గ్రామః	185
గేయః	189	గోరథః	17	గ్రామకూటః	96
గై		గోలం	207	గ్రామమద్ధురికా	119
గైరికం	43, 228	గోలకః	119	గ్రామముఖం	39
గో		గోలా	10, 33, 207	గ్రామమృగః	97
గోకర్ణః	145	గోలాంకులః	53	గ్రామేయకః	102
గోగ్రంధిః	93	గోష్ఠశ్వః	102	గ్రామ్యః	102
గోఘృతం	16	గోసర్దః	20	గ్రామ్యకర్కటి	51
గోడుంబా	51	గోహరీతక్తీ	46	గ్రామ్యకుంకుమం	95
గోత్రం	197	గోహలకః	9	గ్రామ్యశ్వః	94
గోదంతః	96			గ్రాహః	88
గోదావరీ	33	గౌంజికః	97		
గోధా	166	గౌః	124	గ్రీవాఘంటా	84
గోధిః	65	గౌనవృత్	36	గ్రీష్మనానం	98
గోధూమః	89	గౌడీ	99		
గోనర్దీయః	74	గౌతమః	73	గ్రై	
గోనసః	27	గౌతమీ	10	గ్రైష్ఠీ	49
గోరానః	27	గౌరః	197		
గోపతిః	152	గౌరవికః	106	ఘటః	229
గోపదలః	52	గౌరీ	197	ఘటదాసీ	60
గోపాలః	207	గౌరీపాత్రిః	3	ఘటి	24
గోపుటం	42			ఘటోష్కచాంతకః	78
గోపురం	197	గ్రంథః	113, 162	ఘనం	171
గోబేళః	3	గ్రంథకూటః	80	ఘనః	171
గోవ్యః	188	గ్రంథసంధిః	113	ఘనకుకః	16
గోభిండ్రిరః	58	గ్రంథిః	226	ఘనజంబాలః	29
గోమతీ	33	గ్రంథికం	119	ఘనతోలః	55
గోమయం	228	గ్రంథినరః	80	ఘనామయః	52

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఘనామలః	50	చంచినూచిః	57	చక్రవర్తిః	53
ఘర్భరః	55	చంచుభృత్	59	చక్రవాకః	56
ఘర్భరా	84	చండః	14,142	చక్రసంవరః	5
ఘరః	185	చండా	142	చక్రాంగీ	50
ఘర్షణాలః	43	చండాలః	97	చక్రాధివాసీ	46
ఘర్షణీ	91	చండికా	89	చక్ర	172
ఘస్రం	67	చండీ	59	చక్రాః	17
ఘా		చందనం	228	చక్రవ్యం	189
ఘాసీః	13	చందనాద్రిః	43	చక్రవ్యః	104
ఘు		చందిరః	16	చటుః	138
ఘృదురః	57	చంద్రః	197	చటుచాటునీ	112
ఘృద్ధరీ	32	చంద్రకీ	57	చతుర్దశ్తః	12
ఘృన్మణం	67	చంద్రగోళస్థాః	2	చటలః	207
ఘృ		చంద్రచంచలా	50	చటలతాశయః	62
ఘృణావాసః	51	చంద్రభన్త	67	చటలా	207
ఘృతదీధితిః	13	చంద్రరేణుః	98	చమత్కారః	25
ఘృతాంకః	67	చంద్రవిహంగమః	56	చమరీ	45
ఘృష్టిః	138	చంద్రశాలా	17	చరణః	145
ఘూ		చంద్రశాలికా	41	చరణవర్ష	83
ఘోంటా	138	చంద్రాపీడః	9	చరమాచలః	43
ఘోడావుక్తః	94	చంద్రాయణం	69	చరవాయుః	15
ఘోరకః	80	చంద్రికా	17	చరిః	94
ఘోరరాసనః	53	చంద్రిలః	97	చరువ్రణః	91
ఘోరా	20	చంపకః	47	చర్మా	15,22,133
ఘోషః	59,218	చంపకోల్వః	47	చర్మికా	12
ఘోషయిత్తుః	55	చంపా	38	చర్పటీ	91
ఘ్ర		చంపూః	113	చర్ప	171
ఘ్రాణం	145	చంపేశః	79	చర్పచటి	58
ఘ		చక్రికః	103	చర్పరుః	97
చ		చక్రం	85,115	చర్పణ్యతీ	152
చంకురం	224	చక్రః	198	చర్పి	172
చంగలా	85	చక్రధరః	197	చలత్రైలాఖ్యః	67
చంచరీకః	89	చక్రఫలం	86	చలనం	172
	58	చక్రభేదినీ	20	చలత్పూర్ణిమా	30

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
చలనీ	172	చిత్తం	88	చీరపర్ణి	145
చలా	8	చిత్తోక్తిః	80	చీవరీ	5
చమకం	119, 228	చితాచూడకం	88	చు	
చమలకీ	227	చిత్తం	197	చుంచురీ	100
చా		చిత్రకం	119	చుంటా	32
చాంపిలా	33	చిత్రకః	51, 129	చుంటీ	32
చాంపేయం	95	చిత్రకరః	97	చుక్కారః	52
చాటువటుః	25	చిత్రగుప్తః	14	చుచః	50
చాణక్యః	73	చిత్రపక్షః	56	చులకః	29
చాతకః	55	చిత్రపుంఖః	96	చూ	
చాతురః	86	చిత్రఫలః	51	చూడకః	32
చామరం	81	చిత్రఫలీ	30	చూడా	32
చామరీ	83	చిత్రమేలఖః	57	చూతః	45
చాముండా	12	చిత్రాంగదసూః	77	చూరం	145
చారః	197	చిత్రాక్ష	56	చూరకః	91
చారకః	119	చిత్రాశ్రుపః	91	చూర్ణిక్మత్	74
చారు	104	చిద్రూపః	106	చూలికా	119
చారుధారా	11	చిషిటః	91	చు	
చారులోచనః	53	చిరంభణః	56	చేదయః	37
చారువ్రతా	71	చిరకాలం	112	చేదిరాట్	79
చారుశిలా	94	చిరమేషీ	94	చేలాలః	51
చార్వీ	22	చిరసః	103	చేలకః	5
చాలః	41	చిరాల్	8	చె	
చాలకః	82	చిరాయుషః	5	చెత్తం	88, 189
చాలనీ	89	చిరిః	55	చెత్తదుః	45
చి		చిలిమోలికా	119	చెత్తముఖః	71
చింతయా	26	చిల్లః	56	చెత్తః	44
చింతా	26	చిల్లాభః	98	చెత్తం	197
చింతాకర్త	114	చిహ్నం	171	చెత్తః	5
చింతామణిః	4	చి		చెత్తరథం	13
చికః	54	చీనం	87	చెత్తావళిః	21
చికురః	198	చీనః	171	చెద్దః	79
చితా	88	చీరం	111	చెద్దాః	37

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
చో		చే		జతునీ	58
చోదనాగుడః	68	చేకః	120	జతుశ్చక్రకః	100
చోద్యం	22	చేదః	109	జనపదః	164
చోలాండుకః	66	చేదోక్తిః	109	జనమేజయసంజ్ఞకః	79
చోస్కః	84			జనయితా	60
చౌ		ఛోటి	29	జన్మ కీలః	6
చౌరః	79	ఛోరణమ్	114	జన్మ పర	64
				జన్మమ్	39,189
				జనాంతికమ్	81
ఛ		జ		జయంతః	9,17
ఛగణః	93	జంగమమ్	28	జయంతీ	10
ఛటాఫలః	52	జంగమకుటీ	99	జయా	4,11
ఛక్రమ్	81	జంగలః	207	జరంతః	3,61
ఛక్రకః	50	జంఘాత్రాణమ్	85	జరత్కారుః	79, 79
ఛక్రపక్రమ్	50	జంతులా	51	జరాభీరుః	7
ఛక్రభంగః	129	జంభలః	4	జరాసంధః	79
ఛదః	164, 226	జంభాలః	207	జరాసంధజిత్	78
ఛద్రతాపసః	71	జంఘః	35	జరాధమ్	63
ఛన్దః	22, 220	జంభీరః	45	జలమ్	2, 36
ఛర్దనమ్	172	జంభః	65, 189, 230	జలకరంకః	120
ఛర్దిః	229	జంభలః	207	జలకాంతః	81
ఛలమ్	26, 207	జంభారిః	12	జలకుక్కుభిః	58
ఛా		జగత్	152	జలమూర్తః	32
ఛాగః	93	జగద్బలః	15	జలజమ్	135
ఛాగణః	13	జగద్ద్యోసిః	9	జలజలః	30
ఛాగవాహనః	13	జగద్వహః	35	జలధిజా	8
ఛాగీ	94	జగద్వాధః	6	జలబ్రహ్మ	50
ఛాయా	19	జగ్ధి	92	జలమక్షికా	32
ఛాయాతరుః	44	జగ్ధ్యుః	135	జలమార్గారః	32
ఛాయాత్తజః	18	జటా	66	జలయంత్రగృహమ్	108
ఛాయాపథః	18	జటాచీరః	9	జలరూపః	31
ఛాయామృగధరః	16	జటాటంకః	9	జలవృత్తికః	31
ఛి		జటాధరః	4	జలవృధః	30
ఛిదురః	102	జటాయః	19	జలకూకరః	31
		జడః	105		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
జలహమ్	108	జిత్వరీ	39	జ్యే	
జలహాసః	29	జిహః	3, 172	జ్యేష్ఠః	140
జలాకరః	36	జిష్ఠః	78, 145	జ్యేష్ఠా	56, 140
జలాఖిః	32	జిహ్వాః	107, 185	జ్యేష్ఠాంబు	92
జలాండకం	31	జిహ్వ	65	జ్యేష్ఠామూలీయం	21
జలార్ణవః	21, 36	జిహ్వపః	180	జ్యేష్ఠాశ్రమ	69
జలేన్ద్రః	4	జిహ్వమలం	63	జ్యోతిః	229
జలేశయః	30			జ్యోతిరీశం	58
జలాకా	32	జీ		జ్యోతిరధః	18
జవనః	172	జీమూతః	42	జ్యోతిస్సప్తః	68
జహః	20	జీరకః	90	జ్యోతిస్సప్తః	68
జహ్నుః	6	జీరపరమ్	48	జ్యోతిస్సప్తః	68
		జీరవస్త్రమ్	66	జ్యోతిస్సప్తః	68
		జీవః	22, 213	జ్యోతిస్సప్తః	68
జాగరం	229	జీవంజీవః	58	జ్యోతిస్సప్తః	68
జాగుడమ్	67	జీవజీవః	58	జ్యోతిస్సప్తః	68
జాఘనీ	4	జీవధనమ్	93	జ్యోతిస్సప్తః	68
జాతః	152	జీవనమ్	172	జ్యోతిస్సప్తః	68
జాతిః	152, 226	జీవా	86	జ్యోతిస్సప్తః	68
జాత్యః	84	జీవాతు	227	జ్యోతిస్సప్తః	68
జానకీ	76	జీవితేః	14, 216	జ్యోతిస్సప్తః	68
జానపదాః	111	జ్య		జ్యోతిస్సప్తః	68
జాబాలః	97	జూ		జ్యోతిస్సప్తః	68
జామాలా	152	జూహూవాణః	13	జ్యోతిస్సప్తః	68
జారః	61	జ్య		జ్యోతిస్సప్తః	68
జాలమ్	207, 219	జ్యే		జ్యోతిస్సప్తః	68
జాలకినీ	93	జ్యేవాత్మకః	120	జ్యోతిస్సప్తః	68
జాలగోణికా	92	జ్యో		జ్యోతిస్సప్తః	68
జాలికః	29, 120	జ్యోటింగః	9, 72	జ్యోతిస్సప్తః	68
జాలికా	60, 120	జ్యోంగకమ్	67	జ్యోతిస్సప్తః	68
జాహకః	53	జ్యో		జ్యోతిస్సప్తః	68
		జ్యోతిః	61	జ్యోతిస్సప్తః	68
		జ్యోనదర్పణః	4	జ్యోతిస్సప్తః	68
జీకః	5	జ్యో		జ్యోతిస్సప్తః	68
జీతారిః	3	జ్యో		జ్యోతిస్సప్తః	68

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
టు		తపతీ	19	తర్కుటమ్	111
టుంటకః	120	తపనః	172	తర్కుపీఠీ	98
డ		తపనః	17	తర్కునాశనం	98, 91
డమరుః	24, 25	తపస్తక్షః	11	తర్షః	218
డహుః	47	తపస్తజ్కుః	11	తర్షిశః	101
డాహలాః	37	తపస్వీ	172	తలమ్	33, 44, 208
డింబః	182	తపస్త్వలీ	38	తలిమమ్	185
డుండుః	27	తపోవటః	36	తలదా	33
ధ		తమః	220	తల్కమ్	44
ధక్కా	24	తమనమ్	27	తల్లమ్	33
త		తమా	20	తా	
తండకః	120	తమాలః	208	తాండవతాలికః	10
తండులః	208, 227	తమాలకమ్	50	తాంబూలం	208
తంతునాగః	31	తమాలక్షః	55	తాంబూలదః	81
తంతుభః	89	తమాలికా	37	తాడంకః	66
తంతులమ్	34	తమోఽవహః	19	తాతనః	55
తంతువిగ్రహః	49	తమోమణిః	58	తాతః	153
తంతుసారః	52	తమోవ్రణః	62	తానూరః	29
తంత్రమ్	198	తరంకః	28	తాపీ	2, 33
తంత్రకావ్యమ్	98	తరః	220	తామరసమ్	220
తక్రాటః	93	తరణః	29	తామలిప్తమ్	37
తక్షః	28	తరణిః	146	తామలిప్తీ	37
తక్షణీ	99	తరలా	208	తామసీ	10, 220
తటః	230	తరలికః	101	తామ్రమ్	198
తడాగః	225	తరవారిః	86	తామ్రకమ్	95
తతమ్	153	తరారిధుః	29	తామ్రవృక్షః	89
తత్తథవాన్	106	తరికః	29	తామ్రక్షః	55
తత్వమ్	113, 213	తరీ	198	తామ్రరం	95
తథ్యానుజః	17	తరీ	14	తామ్రా	24
తాదాత్వం	112	తరుకూణిః	57	తారః	198
తనుః	172	తరుణః	145	తారకం	121, 229
తనుస్తాదః	63	తరుణీ	59	తారా	4
తపః	220	తర్కః	22, 111	తారిణి	4, 198
		తర్కుః	98	తార్క్షి	8

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
తాలః	208	తుందహాసీ	64	తృణతా	86, 153
తాలతీ	99	తుండి	64	తృణదృక్	13
తాలభృత్	7	తుండికరః	64	తృణమక్కుణః	100
తాలావచరః	25	తుంబా	92	తృణవట్పదః	58
తి		తుంబురీ	19	తృణాంజనః	54
తింతిడీ	100	తుటుమః	54	తృణాగ్నిః	13
తిక్తమ్	153	తురగ బ్రహ్మచర్యకం	75	తృఫలా	96
తిక్తః	105	తురగీ	129	తృప్తితః	101
తిక్తశాకః	201	తురీ	98	తృష్ణా	88
తికటః	89, 227	తురుష్కః	120	తే	
తిత్తిః	56	తురుష్కాః	37	తే	226
తిథః	20	తులా	208	తో	
తిథిః	229	తులాభటః	29	తోక్తమ్	185
తిథివ్రజిః	16	తులాబీజం	46	తోక్తమ్	198
తిమిః	28	తులికా	57	తోరణం	228
తిమిశోషః	28	తుల్యమ్	227	తోరణస్తంభః	75
తిమిరం	198	తుషాగ్రహః	13	త్య	
తిమిషః	51	తుషానలః	13	త్యక్తః	105
తిర్యగ్యానః	31	తుషారః	19	త్యా	
తిలకమ్	120, 228	తుషోదకం	90	త్యాగీ	172
తిలమయూరః	57	తుహినదుర్దినమ్	17	త్ర	
తీ		తూ		త్రంగః	39
తీక్షః	114	తూణః	229	త్రంగా	39
తీక్షకర్తా	103	తూరమ్	23	త్రపు	180
తీరమ్	86, 227	తూర్యం	23, 228	త్రయా	189
తీరభృత్తిః	36	తూలమ్	208	త్రనమ్	44
తీరమ్	162, 228	తూలః	98	త్రా	
తీర్థరాజీ	38	తూలకార్తుకమ్	98	త్రాణం	145
తీవ్రమ్	199	తూలవాసీకా	98	త్రాణః	112
తు		తూర్తమ్	22	త్రాణః	220
తుంగః	129	తృ		త్రి	
తుంగీ	20	తృణమ్	227	త్రికంటకః	31
తుంగీవతిః	17	తృణకుటీః	41	త్రిణతా	86

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
త్రిగర్తకాః	37	దాదధక్కా	24	దధ్యాకరః	36
త్రిదశాయుధమ్	12	దండభృత్	96	దరమ్	225
త్రిదోషణః	83	దండవాసీ	80	దరత్	226
త్రిధాతుః	11	దండీ	5	దర్దరః	199
త్రినేత్ర చూడామణిః	16	దంతః	45, 65, 153	దర్దరః	199
త్రిపాత్	6	దంతమధ్యః	82	దర్పః	85
త్రిపుండ్రకమ్	72	దంతమూలమ్	82	దర్పటమ్	41
త్రిపురమర్జికా	49	దంతకళతా	140	దర్పః	20
త్రిపూ	96	దంతాయుధః	53	దర్పకమ్	173
త్రిశద్రమ్	75	దంతాలిక	85	దర్పవిపత్	16
త్రిముఖా	3	దంతవాసః	65	దలమ్	208, 223
త్రిమూర్తిః	3	దంతకాణమ్	68	దలాధకః	121
త్రిలోచనా	4	దంతహర్షణః	45	దలాధ్యః	29
త్రిశంకుః	55	దంతీ	42	దలేన్ది	45
త్రిశరణః	2	దంతేయః	11	దశశంఖజిత్	76
ద్రశిభమ్	126	దంతభః	183	దశసోచ్ఛిష్టః	138
ద్రశిరాః	15	దంతశః	53, 216	దశభూమిశః	3
		దంతవీరుః	53	దశముఖః	76
త్రి	9	దక్షః	218	దశాః	227
త్రిక్షుః	75	దక్షకన్యా	10	దశార్కః	2
త్రిక్షరః	75	దక్షిణః	146	దశార్హః	37
త్వ	107	దక్షిణా	146	దశావతారః	6
త్వః	133	దత్తం	153	దశాశ్వః	16
త్వక్	26	దధి	36	దశాధనః	68
త్వక్కుష్మం	62	దధిశ్లోణః	53	దశేగః	103
త్వక్కుష్మికా	46	దధిస్తేహః	92	దశా	13
త్వక్కుగంధకః	26	దధిచ్ఛక్తి	95	దశ్యుః	189
త్వక్కుగంధకః	107	దధ్యక్	103	దస్త్రముః	19
త్వత్	107	దనుః	2	దహనప్రియా	14
త్వా	79	దనుః	155	దహనోల్కా	14
త్వాప్తః	85	దనుః	48		
త్వాప్తి	85	దనుః	79	దా	
ద		దనుః	67	దాక్షయణిపతిః	17
దండః	40, 142	దధ్యంకః	36	దాక్షిణ్యుక్తః	74
		దధ్యర్ణవః			

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
దాడింబః	47	దిన ప్రణీః	19	ద	
దాడిమం	230	దినమణిః	19	దందుః	7
దాడిమః	47	దినమూర్ధా	43	దందుభిః	183, 227
దాతా	102	దిసాస్తకః	27	దుకూలమ్	208
దాత్యూహః	56, 223	దిలీపరాట్	76	దుఃఖమ్	26, 28
దానమ్	109	దివమ్	2	దుఃఖమ్	36, 167
దానం	173	దివసః	228	దుఃఖాకరః	36
దామ	229	దివ్యకోహదమ్	111	దుఃఖార్థః	36
దాయః	109	దివాన్తః	55	దుఃఖార్థోహః	46
దాయాదః	61	వాభీతః	55 153	దుఃఖాశమ్	109
దారకర్	75	దివోదాసః	73	దుఃఖిః	153
దారదమ్	96	దిప్త	138	దుర్మామా	173
దారదః	28	దిప్తిః	133	దుర్మఖః	126
దారాః	227			దుర్మర్షం	145
దారు	199, 227	దీనా	54	దుర్మోఢసః	78
దారుః	102	దీపః	68	దుర్మభిః	183
దారుకః	7	దీపనం	67	దుర్మభిః	167
దారుస్త్రీ	60	దీపవృక్షః	68	దుర్మగా	60
దాల్	11	దీప్యకః	90	దుర్వాసాః	72
దాశరథిః	76	దీప్తజిహ్వః	53	దుస్సమం	109
దాశేయా	77	దీపాలీ	21	దుహితా	60
దాశేరకాః	37	దీప్తాక్షః	53	దూ	
దాసః	220	దీప్తాస్త్రిః	17	దూరదర్శి	56
దాసీ	220	దీర్ఘజంఘః	56	దూర్వా	52
దాసేరః	199	దీర్ఘపాదః	55	దూషకః	103
దాహనరః	88	దీర్ఘమారుళః	81	దూష్యమ్	66, 189
ది		దీర్ఘరథః	53	దృ	
దిక్కరీ	59	దీర్ఘరాత్రం	112	దృక్	216
దిగంబరః	199	దీర్ఘశరతః	97	దృక్కుటః	51
దిగ్గమ్	167	దీర్ఘధ్వజః	129	దృఢముష్టిః	104
దితాః	2	దీర్ఘాయుః	220	దృఢః	105
దితిః	153	దీర్ఘాయుధః	86	దృణీ	146
దిదివి	17	దీర్ఘకా	32	దృవద్యతీ	10
దినం	20				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
దేవ:	5, 213	దైవం	227	ద్రుమ:	185
దేవతరు:	44	దైవతం	228	ద్రోణ:	79, 145, 146, 228
దేవదత్త:	3	దైవదీప:	65	ద్రోణీ	146
దేవద్రోణి:	70	దైవద్రుక్ష:	80	ద్రోణముఖం	40
దేవనం	26, 44, 172	దైవలేఖ:	80	ద్రోమిణ:	73
దేవపథ:	18	దో	93, 167	ద్రా	
దేవఫలీ	50	దోగ్ధ:	109	ద్రాణాయన:	79
దేవమ్రహ్మ:	72	దోర్ధు:	62	ద్రాపడి	78
దేవమాతా	2	దోహ:	20	ద్వ	
దేవమాను:	61	దోహలికమ్	68	ద్వద్వక్	59
దేవర:	61	దోహదం	228	ద్వద్వచ్ఛారి	56
దేవరాజ:	11	దోహసి	92	ద్వా	
దేవర్తి:	72	దోహపనయ:	92	ద్వార:	227
దేవల:	72, 97	దౌ		ద్వారమ్	199
దేవలోక:	2	దౌష్ట్యన్తి:	77	ద్వారకంటక:	42
దేవవృక్ష:	45	దౌస్సాధిక:	80	ద్వారకా	38
దేవచక్ర:	77	ద్యు		ద్వాదశాఖి:	3
దేశక:	103	ద్యుమయా	19	ద్వాదశలోచన:	11
దేవసభ్య:	99	ద్యుమ్నమ్	173	ద్వాదశకర:	17
దేవసేనా	11	ద్యుపద:	2	ద్వారబలిభుక్	56
దేవానాంప్రియ:	94, 107	ద్యూ		ద్వారపతీ	33
దేవాయు:	104	ద్యూత:	100	ద్వాత్రింశదక్షరీ	113
దేవావాస:	44	ద్యూతకృత్	99	ద్వాత్థిత:	80
దేవీకోట:	38	ద్యూతకృత్	21	ద్వి	
దేహం	228	ద్యూతకృత్	94	ద్విక:	55, 121
దేహయాత్రా	92, 199	ద్యూతకృత్		ద్విజ:	65, 69
దేహికా	54	ద్ర		ద్విజపతి:	16
ద్రె		ద్రగద:	24	ద్విజరూపా	33
ద్రుత్యదేవ:	15	ద్రవ్యమ్	109, 189	ద్విజస్తా	172
ద్రుత్యమాతా	2	ద్రుణి	146	ద్విజలింగి	75
ద్రుత్యా	99	ద్రుతమ్	153	ద్విజాయనీ	71
ద్రుత్యా:	2	ద్రుతభ:	45	ద్విజహ్వ:	213

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ద్వితీయః	60	ధర్మచక్రః	2	ధీ	
ద్వితీయా	189	ధర్మణః	46	ధీరం	199
ద్విదేహః	11	ధర్మభాతుః	3	ధీరః	199
ద్విముఖా	27	ధర్మద్రవీ	33	ధూనకః	67
ద్విరసనః	28	ధర్మపత్రసం	38	ధూపః	67
		ధర్మపుత్రః	78	ధూపవృక్షకః	47
ద్వై		ధర్మభాణకః	70	ధూమః	14
ద్వైధమ్	112	ధర్మవాసరః	20	ధూమమహిషీ	17
ద్వైమాతురః	60	ధర్మనామానః	9	ధూమికా	17
		ధర్మనా	146	ధూమార్థా	14
ధ		ధర్మణీ	146	ధూర్తః	104
ధందం	110	ధర్మితం	75	ధూర్తురః	49
ధటి	71	ధవః	46, 213	ధూళికేదారః	110
ధనంజయః	78, 189	ధవలా	208	ధూళిగుచ్ఛః	68
ధనందదా	4			ధూళిస్వః	15
ధనకేలిః	15	ధా			
ధనమ్భాః	57	ధాతుః	153	ధృతపూర్ణకః	46
ధనదానుజః	76	ధాతునాశనం	90	ధృతరాష్ట్రః	78
ధనసింహాచీ	88	ధాతుభృత్	42	ధృతిః	153, 226
ధనికా	59	ధాత్రీ	199	ధృష్టిః	103
ధనుః	86	ధాన్యచమనః	91	ధృష్టా	103
ధన్వన్తరం	40	ధాన్యపర్థసి	88	ధృష్టా	103
ధన్వన్తరిః	73	ధాన్యం	110		
ధన్వా	173	ధారణీ	146	ధో	
ధరః	42, 192	ధారా	199	ధోరణిః	85
ధరణిః	39	ధారాకదంబకః	48		
ధరణీధరః	6	ధారాటః	138	ధాతశీలం	94
ధరణీప్లవః	28	ధారాధరః	199		
ధరా	199	ధారావనిః	15	ధ్రు	
ధరాధరః	199	ధారావిషః	86	ధ్రువః	18, 213
ధర్మం	227, 228	ధార్మికః	104	ధ్రువా	213
ధర్మః	113, 185	ధావనం	173		
ధర్మకాయః	3			ధ్వ	
ధర్మకోటి	59			ధ్వజః	61, 135, 228
ధర్మకీలిః	39	ధి		ధ్వజోత్థానం	20
		ధియావలిః	4		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ధ్వనిః	23	నటసంజ్ఞకః	96	నవరమ్	225
ధ్వనిగ్రహః	66	నటాంధికా	25	నవార్పిః	18
ధ్వనిశాలా	32	నటి	25	నసా	65
ధ్వా		నదీ	33	నస్వా	65
ధ్వాన్తోన్నేషః	58	నదీకాంతః	154	నా	
న		నదీనః	28	నా	225
న	226	నభః	2	నాస్తికః	75
నందకః	32	నభఃప్రాణః	15	నాకసాధః	11
నందనం	12, 173	నభశ్చరః	200	నాగః	129
నందపుత్రీ	10	నభస్పదః	2	నాగకన్యకా	28
నందా	90	నభస్సౌత్	18	నాగకేసరః	48
నందికేశ్వరః	10	నభోగజః	16	నాగబలః	78
నందిఘోషః	85	నభోరేణుః	17	నాగభృత్	27
నందినీరుతః	74	నముచిః	133	నాగమూరః	50
నందివర్ధనః	9	నయః	100	నాగరంగః	46
నంది	10	నయపీఠ	100	నాగరంగకః	46
నతులప్రవః	32	నరం	200	నాగరః	61, 102
నక్తచారీ	53, 55	నరకః	121	నాగలతా	64
నక్తః	31	నరః జిత్	6	నాగపీటః	75
నక్తవాట్	31	నరభూః	35	నాగాఖ్యః	48
నఖా	162, 228	నరమానినీ	59	నాగాహ్వామ్	38
నఖః	65	నరవిష్వణః	14	నాచికేతః	13
నఖకుట్టః	97	నరాయణః	6	నాటకమ్	113
నఖరః	230	నరేంద్రః	200	నాటామ్రః	51
నఖాశీ	55	నర్మః	25	నాడింధమః	97
నగః	42	నర్మకీలః	26	నాడీ	227
నగపతిః	42	నలః	61	నాడీచః	50
నగరం	228	నలిసి	77	నాడీచరణః	59
నగరీబకం	56	నలిసేకయః	99, 173	నాడీజంఘః	56
నగాటనః	53	నవః	6	నాడీజేమాః	10
నగ్నః	173	నవచ్చక్రః	23, 213	నాపితః	97
నగ్న	224	నవఫలికా	69	నాపితకాలికా	41
నటః	25, 47, 139	నవమూలికా	121	నాభిః	64, 183
			49	నాభిగుడకః	62

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
నాభిజన్తా	5	నిచ్చుని	36	నివాళి	105
నాభినాలా	61	నితంబి	64	నిశమనమ్	173
నామ	23	నిత్యమ్	190	నిశా	20, 216
నాయకః	103	నిత్యయవ్వకా	78	నిశాభ్యా	20
నారమ్	200	నిదాఘః	132, 228	నిశాచరీ	200
నారః	29	నిధానం	228	నిశాచర్	27
నారదః	72	నిధిః	15	నిశామణిః	16
నారాచః	83	నిధిసాధః	15	నిశాహసః	33
నారికేళః	52	నిపాతః	87	నిశిభుష్పః	48
నారీ	24	నిపానమ్	92	నిశుంభి	5
నాలం	230	నిభః	183	నితైతః	56
నాలికః	53	నిబాలనమ్	112	నిశ్చుక్వణం	68
నాలికః	121	నిభృతం	41	నిశ్చేష్టాకరః	8
నాలేతం	65	నిమిత్తమ్	154	నిశ్చయః	26
నాళః	216	నిమేషరుక్	58	నిషంగః	129
నాళీరమ్	85	నియామకః	121	నిషద్యా	68
నాసంధిః	64	నియూధి	48	నిషాదః	164
నాసాభిన్న	57	నిరంతరాభ్యాసః	111	నిషక్	97
నాసాపూర్వం	82	నిరాకృతిః	153	నిషక్కుటః	41, 133
నాసికా	65	నిర్జరా	200	నిస్సృప్తః	105
నాసిక్యమ్	65	నిర్జరః	81	నిస్సేహః	89
నాసిక్యా	13	నిర్జయి	33	నిస్త్రింశః	216
నాహుషి	77	నిర్జయి	42	నిస్సవ్యః	114
		నిర్జయః	22	నిస్సవ్యి	105
నింబః	47	నిర్జయః	106	నిస్సంపాతః	20
నింబా	229	నిర్భర్తనం	173		
నికాయః	190	నిర్భటః	39, 44	నిచః	133
నికారః	210	నిర్భరనమ్	112	నితం	229
నికాల్యః	227	నిర్భవాః	105	నిలిఘోషః	85
నికణః	70, 229	నిర్వాణమ్	27, 116	నిటః	48
నిగమః	22, 185, 186	నిర్వృతిః	153	నిరమ్	29
నిగః	22	నిర్వాహః	105	నిరణమ్	135
నిచులః	47	నిలింపా	92	నివి	83
నిఘ్నకా	68	నిలింపా	2	నిఘ్నమ్	260

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
నీలః	4, 15	స్వ		పండా	22
నీలవంకమ్	27	స్యంభుః	126	పంథాః	39
నీలవాసాః	18	స్యంభుభద్రః	86	సః	15
నీలాత్పలీ	4	స్యంభుమ్	104	పక్షః	218
నీలనరస్వలీ	4			పక్షచరః	200
నీహరః	17	ప		పక్షజః	16
నూ		పంకః	121	పక్షసింహః	8
నూపురః	228	పంకకర్వటః	29	పక్షిలః	73
నృ		పంకకీరః	58	పక్షికాలా	41
నృచక్షాః	14	పంకగదకః	31	పక్షి	59
నృపః	75	పంకమారణః	34	పక్షిమమ్	106
నృపాధ్వరః	69	పంకేజమ్	34	పచిః	13
నృపాభారం	24	పంక్తిః	44, 156	పటచ్చరః	66
నృసింహః	6	పంచగుప్తః	156	పటమయమ్	66
నృ		పంచజ్ఞానః	3	పటలః	113, 223
నేంద్వకమ్	108	పంచనభిః	126	పటన సః	66
నేతి	225	పంచభద్రః	81	పటహః	223
నేత్రమ్	200	పంచమః	156	పటాలుకా	32
నేత్రః	199	పంచవటః	72	పటుః	104
నేత్రాంబు	65	పంచవీరః	5	పట్టః	138
నై		పంచశిఖః	52	పట్టాలికా	40
నైచిక్	93	పంచాంగగుప్తః	32	పట్టాజీవకమ్	39
నైషరః	77	పంచాంగపుష్పితః	84	పశంకః	19, 129
నో		పంచాననః	9	పశంజలిః	74
నోక్షః	218	పంచార్చిః	18	పశద్ గ్రహః	68
నౌ		పంచాలికా	121	పతాకా	121
నాః	29	పంచాలీ	100	పతివ్రతా	60
నృ		పంచావనః	88	పత్రనపటిక్	94
నృంకుమారుహః	47	పంచేఘః	7	పత్నూరః	50
నృగ్భావనమ్	112	పంజరః	63	పత్రర్థుంకారః	29
నృగ్భావనమ్	2	పంజరాఘటః	30	పత్రదారకః	99
నృగ్భావనమ్	2	పంజికా	14	పత్రపికాచికా	99
నృ		పంజీకరః	96	పత్రబాలః	29
నృ		పంజః	142	పత్రవాహః	86

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పత్రసూచి	45	పరిక్రమనహః	94	పల్యయనమ్	85
పత్రహీనుం	17	పరిగతమ్	155	పల్యాటః	41
పథః	39	పరిఘః	132	పల్లవం	32
పథికః	81	పరిచ్ఛేదః	113	పల్లవః	44, 213, 228
పథికసంకలిః	81	పరిజః	16	పవనః	174
పవ్యమ్	190	పరిత్యాగః	114	పవనవ్యాధిః	7
పథ్యా	47, 190	పరిభాషా	114	పవారుః	51
పదమ్	164, 227	పరిమితమ్	102	పవిత్రమ్	71, 201
పదారః	113	పరివర్తః	113	పశుః	94, 216
పద్ధతిః	154	పరిహాసః	26	పశుహారీతకీ	45
పద్మం	228	పర్కటీ	138	పా	
పద్మః	15, 186	పర్ణమ్	146	పాంచార్థికః	106
పద్మపాణిః	4, 19	పర్ణభోజనః	94	పాంచాలీ	78
పద్మమ్	34	పత్తి	34	పాండవాభీలః	6
పద్మరాగః	95	పర్వరీకః	13	పాండుః	78, 142
పద్మః	28	పర్వంకః	110	పాండుపృష్ఠః	101
పద్మినీ	34	పర్యాణమ్	85	పాండురద్రుమః	48
పనసః	47	పర్యాప్తమ్	155	పాండుశర్మిలా	78
పన్నంధ్రీ	93	పర్యాయః	190	పాంశుః	87
పయః	92	పర్వ	113, 173	పాంశుకూలం	40
పరంజయః	15	పర్వధిః	17	పాంసనం	25
పరపురుషః	6	పర్వరుట్	47	పాంసనః	103
పరభాగః	108	పర్వః	86	పాంసుచందనః	9
పరమర్షిః	72	పలంకటః	87	పాంసుమర్దనః	33
పరమృత్యుః	55	పరంకరః	63	పాకః	122
పరశుః	86	పలక్షారః	63	పాకలః	83
పరాంగవః	28	పలగండః	96	పాకిమం	106
పరాంజనమ్	80	పలవః	30	పాటలః	209, 229
పరాకః	122	పలాయితమ్	84	పాటలీపుత్రకం	33
పరాచీనమ్	102	పలాశః	14	పాటవికః	104
పరాదనః	84	పలాశీ	14, 44, 174	పాటాలమ్	48
పరామృతమ్	16	పరిక్లేషీ	93	పాతకం	70
పరికరః	200	పరితమ్	154	పాతభూః	71
పరికథా	113	పల్యంకః	122	పారీ	66

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పాతీనః	30, 174	పారిః	99	పిండితగరః	46
పాణిః	226	పారిజాతః	156	పిండిరః	47
పాణినః	74	పారియాత్రః	43	పికబద్ధః	45
పాణినిః	74	పారీ	83, 92	పిచుః	98
పాతః	155	పారీష్ఠ్యః	52	పిచుతూలం	98
పాతకమ్	22	పారీక్షితః	79	పిచ్ఛలదరా	46
పాతాలమ్	27	పారుష్యః	17	పిచ్ఛలా	209
పాత్రం	200	పార్థః	78	పిచ్ఛా	134
పాత్రసమితిః	107	పార్థివః	90, 213	పిబ్బలత్వక్	46
పాత్రీయం	70	పార్శ్వకః	103	పిటమ్	41
పాథోధః	16	పార్శ్వత్	99	పితరం	200
పాథోధిః	28	పార్శ్వతీ	78	పితరః	41
పాదః	164	పార్శ్వః	147	పితరః	2
పాదకటకః	66	పాలకాఖ్యా	73	పితా	60
పాదగండిరః	62	పాలఫేలా	57	పితామహః	223
పాదజః	96	పాలవణిక్	97	పిత్రం	63
పాదపః	180	పాలిః	89, 209	పిత్రజ్వరః	83
పాదరథీ	93	పాళః	216	పిత్రలః	209
పాదారకః	29	పాశుపతః	106	పితృన్	155
పాదుకా	98	పాపంధః	74	పిప్రీకా	57
పాదుకృత్	97			పిప్రుటా	91
పానభాజనం	99			పిప్పలం	209
పాసీయం	190	పింగలః	209	పిప్పలః	209
పాపం	22	పింగాక్షః	9	పిప్పలా	45
పాపః	106, 216	పింజనమ్	93	పిప్పికా	63
పాపవర్తిః	61	పింజా	135	పికాచః	15
పాపరోగః	62	పిండికా	93	పికాచకీ	15
పాయః	63	పిండం	114	పికాచద్రుః	46
పారటీటః	43	పిండః	63, 142	పిష్టపూరః	91
పారదః	95	పిండకః	15	పిష్టాతః	68
పారశీకః	84	పిండపాదః	82		
పారావతః	54	పిండపుష్పః	47, 180	పీతం	68, 227
పారావతీ	154	పిండితమ్	107, 155	పీతకం	228
పారాశరిః	73	పిండిలః	39	పీతకేలిః	102

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శీతమర్దనః	102	పురంజయః	76	పూ	
వీడా	142	పురః	201	పూగపీతమ్	68
వీశఫలః	46	పురాణం	5	పూగపుష్పికా	75
వీతయూడః	57	పురాణపురుషః	6	పూగవోంః	52
వీశనాలుకా	91	పురాణమ్	105, 147	పూజితాః	2
వీరిః	156	పురాణః	9	పూజ్యః	104
వీతుః	19	పురావసుః	78	పూతమ్	154
వీధః	13, 19, 21	పురీషణః	63	పూతనా	174
వీగముః	20, 55	పురీషముః	89	పూతనాధేయకారిష్ట	6
వీలుః	81, 209	పురుత్	226	కేశిచాణూరమాదనః	
పు		పురుదంశకః	58	పూరికారిజా	53
పుగవః	92	పురుషః	22, 218	పూపాలీ	91
పుండరీకం	122	పురుషిక్	84	పూరః	200
పుండ్రః	36	పురుషువాః	77	పూర్ణపాత్రం	109
పుంపుషః	54	పురోటిః	29	పూర్ణాలకం	109
పుంసవనమ్	61, 92	పురోడాశః	26	పూర్ణికా	57
పుచ్చః	228	పులః	26, 121	పూర్తిం	155
పుచ్చముః	65	పులా	84	పూర్వగా	33
పుటః	55	పుణామారిః	11	పూర్వగాః	2
పుటకినీ	34	పుష్కరం	200	పూర్వజినః	5
పుటోపకమ్	81	పుష్కరః	35	పూర్వపక్షః	22
పుణ్యగంధః	47	పుష్కరమూలకం	49	పూర్వదేశః	37
పుణ్యశ్లోకః	77	పుష్కరీ	82	పూర్వయక్షః	4
పుత్రంజీవః	50	పుష్కలకః	122	పూర్వాద్రిః	43
పుత్రః	60	పుష్పమ్	180	పూర్వేయ్యః	225
పుత్రాన్నాదః	101	పుష్పకమ్	122	ప్ర	
పుద్గలం	63	పుష్పకీటః	58	ప్రకనాహట్	11
పుద్గలః	209	పుష్పచారురః	48	ప్రథక్కర్త	200
పునరుక్తజన్మా	69	పుష్పపథః	64	ప్రథాపతిః	78
పునర్భవః	65	పుష్పరోచనః	45	ప్రథుః	76
పునర్వసు	6, 74	పుష్పలవః	96	ప్రగుశేఖరః	42
పున్నాగః	129	పుష్పశకటీ	80	ప్రశ్నికృంకః	11
పుర	229	పుష్ప	33	ప్రశ్ని	34
పురక	38, 201	పుస్తం	228	ప్రపత్	155

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
బృహతః	155	బ్రహ్మణః	146	బ్రతిస్పృశః	216
బృహత్పతన్వనా	83	బ్రహ్మటాలిల్	102	బ్రతిహతః	155
బృహస్ప	227	బ్రహ్మసాః	2	బ్రతీతః	155
బృహస్పమాంసాదః	103	బ్రచలాక్షీ	57	బ్రతీపః	77
బ్ర		బ్రచురపురుషః	97	బ్రతీపం	102
బ్రేచిలః	82	బ్రచలుకః	59	బ్రతొదయః	84
బ్రేచుః	51	బ్రజంఘాగ్రం	83	బ్రత్యక్షం	110
బ్రేచులీ	50	బ్రజావతిః	154	బ్రత్యక్షీ	111
బ్రేచుః	28	బ్రజేశ్వరిః	75	బ్రత్యయః	110
బ్రేలవం	106	బ్రజ్ఞస్తిః	114	బ్రత్యయకారిణీ	81
బ్రేకరః	84	బ్రజ్ఞా	106	బ్రత్యవసానం	92
బ్రై		బ్రజ్ఞాకాయః	4	బ్రత్యక్తా	43
బ్రౌడిన్యం	74	బ్రజ్ఞాతితః	105	బ్రత్యేకబుద్ధాః	3
బ్రౌ		బ్రతిస్పృతిః	154	బ్రథితః	105
బ్రోటాశ	209	బ్రతికాయః	86	బ్రద్యుమ్నః	7
బ్రోతః	226	బ్రతిక్షిప్తం	155	బ్రపాతః	155
బ్రోతలకప్రియః	4	బ్రతిస్థుః	132	బ్రసితామహః	5
బ్రోతాభానం	31	బ్రతిచ్ఛందం	112	బ్రబంధః	113
బ్రోలిందః	29	బ్రతిజిహ్వాకా	65	బ్రభాంజనః	46
బ్రోలీ	91	బ్రతిదివా	19	బ్రభాతం	20
బ్రౌ		బ్రతిపల్	161	బ్రభాసః	36
బ్రౌ		బ్రతిసత్తిః	154	బ్రముఖం	112, 127
బ్రౌరుషం	218	బ్రతిపత్సూర్యం	24	బ్రమృతః	104
బ్రౌర్ణమీ	20	బ్రతిబలః	104	బ్రయత్నవాక్	103
బ్రౌలప్యః	76, 190	బ్రతిమం	186	బ్రయన్తం	91
బ్రౌ		బ్రతిమానం	173	బ్రయోగం	35
బ్రకరణం	113	బ్రతిహర్గః	39	బ్రయోగః	38
బ్రకాండః	112	బ్రతియత్నః	68, 103	బ్రలంబః	132
బ్రక్కిరం	113	బ్రతివచనం	114	బ్రవయణః	84
బ్రక్కిరం	122	బ్రతివాణిః	114	బ్రవాలః	94, 206, 228
బ్రక్రృతిః	64, 151	బ్రతికిప్తం	139	బ్రవాహః	223
బ్రక్రొత్తః	140	బ్రతిక్షేధా	105	బ్రవీడం	227
బ్రక్రూరః	84	బ్రతిసరః	230	బ్రవృత్తజ్ఞః	80
బ్రక్రూణః	107	బ్రతిహర్యః	54	బ్రవృత్తిః	156

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
(ప్ర) వేటః	89	ప్రాఘుణిః	70	(ప్రే) ప్రేంఘోలితః	101
(ప్ర) వేష్టః	౯3	ప్రాచీనపనసః	46	(ప్రే) ప్రేతః	155
(ప్ర) వజితః	5	ప్రాచీనబర్హి	11	(ప్రే) ప్రేతపటహః	24
(ప్ర) వన్నదూతీ	౯3	ప్రాచీనామలకం	49	(ప్రే) ప్రేతవాహితః	101
(ప్ర) వక్ష్యధః	102	ప్రాచీపః	11		
(ప్ర) వక్షిష్టా	105	ప్రాచతసః	72		
(ప్ర) వన్నా	99	ప్రాణావత్యుః	3-	(ప్రే) ప్రాక్షణం	147
(ప్ర) వసరః	౯6	ప్రాణః	5, 146	(ప్రే) ప్రాక్షితం	156
(ప్ర) వసవః	227	ప్రాణనాథః	61	(ప్రే) ప్రాతొత్పాదనం	81
(ప్ర) వసన్యాచారః	98	ప్రాణాః	227	(ప్రే) ప్రాథః 66, 105, 162, 2-8	83
(ప్ర) వసాదః	164	ప్రాణాయామః	207		
(ప్ర) వసాదకుక్కుటః	54	ప్రాణిహితా	98		
(ప్ర) వసాదనః	92	ప్రాతరాశః	౯2	(ప్రే) ప్రాణి	25
(ప్ర) వసిద్ధిః	23	ప్రాతరేయః	87		
(ప్ర) వస్తూతిః	154	ప్రాతర్వృత్తనం	92		
(ప్ర) వస్తానేఘః	7	ప్రాతర్విష్టితం	106		
(ప్ర) వస్తృతః	154	ప్రాత్రం	156		
(ప్ర) వస్తావరా	115	ప్రాభృతం	81		
(ప్ర) వస్త్రః	89	ప్రామిష్యం	88		
(ప్ర) వాపణం	25	ప్రాయః	190		
(ప్ర) వానేమిః	16	ప్రారబ్ధిః	౯3		
(ప్ర) వార్షణిః	18	ప్రారితః	155		
(ప్ర) వాసన్తి	48	ప్రాప్తపా	21		
(ప్ర) వ్రసః	9	ప్రాశ్నికః	70		
(ప్ర) వహ్నిణకం	91				
(ప్ర) వహ్నికా	23				
(ప్ర) వా					
(ప్ర) వాంజలః	107				
(ప్ర) వాకామ్యం	114				
(ప్ర) వాకారిః	42				
(ప్ర) వాకపుల్లనేయః	17				
(ప్ర) వాగాటం	92				
(ప్ర) వాగ్మోలిమః	36				
(ప్ర) వాగ్మరః	42				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పా		బలభద్రుః	7	బాలయః	190
పాలః	227	బలస్థితిః	76	బాష్పః	65
పాల్లనః	78, 174	బలాశా	56	బాహుః	64
పాల్లనాలః	21	బలాహకః	122	బాహుః	64, 229
పా		బలిః	79, 210	బాహుకంతః	62
పల్లః	44	బలీ	210	బాహుకః	77
పల్లపాలః	89	బల్లవః	213	బాహులః	3
		బల్లూరం	230	బాహుసహస్రభృత్	77
పేనః	227	బస్యః	93	బాష్టికః	225
పేనకః	29	బహుః	223	బాష్టికమ్	124
పేనిలమ్	209	బహుకః	93	బాష్టికాః	37
ప		బహుక్షయః	3	బి	
		బహుమూలః	51	బిందుః	164
బండః	227	బహురూపః	4	బింబమ్	182, 228
బందీ	88	బహులః	210	బిడాలః	53
బందికాలః	98	బహునూః	53	బిల్వః	46
బంధకీ	124	బా		బిసమ్	34
బంధుదగ్ధవత్	107	బాణః	79, 86	బిసనాభిః	34
బంధురమ్	211	బాణపురమ్	38	బి	
బంధురః	104	బాదరాయణః	73	బీజమ్	136, 227
బకః	123	బాధః	167	బీజోదకమ్	16
బకజిత్	78	బాధీనసః	53	బీజ్యః	63
బకేరుకా	56	బాధ్రవీ	10	బీభత్సః	22
బకోటః	56	బాధ్రద్రాధిః	79	బీభత్సుః	73
బటూకరణమ్	68	బాలః	60, 209	బి	
బడిశం	229	బాలవాయుజమ్	94	బి	
బధాంగకమ్	41	బాలగర్భణీ	93	బుక్కః	94
బంధిరః	62	బాలచర్యః	11	బుధః	18, 167
బభ్రుః	55	బాలతంత్రమ్	61	బుద్ధః	2, 167
బరండః	142	బాలవక్త్రకః	46	బుద్ధద్రవ్యమ్	109
బర్హుః	89	బాలయజ్ఞోపవీతకః	72	బుద్ధిః	22
బర్హిః	13, 221	బాలవ్రతః	5	బృ	
బర్హిధర్మణీ	10	బాలసూర్యమ్	94	బృందారకః	122
బలం	211	బాలికా	123	బృహత్సూటలః	46

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
బృహద్గమ:	37	భంగి:	26	భర్తా	61
బృహద్గమ	89	భంజరు:	57	భర్తృహరి:	74
బృహత్సల:	78	భంజియ్య:	100	భర్త	174
బై		భండ:	25	భల్లాతక:	230
బైదాలప్రతిక:	71	భంమరాభికా	58	భల్లాతకీ	46
బా		భంమరాభి	..	భవ:	26, 214
బాధ:	110	భ:	18	భవనమ్	174
బాధి:	110	భక్తమ్	92	భవభూతి:	74
బా		భక్తతూర్మమ్	24	భవరత్	24
బాధ:	77	భక్తి:	156	భవాత్	156
బాధ:	106	భక్షణమ్	92, 110	భవని	69
బా		భగమ్	61, 130	భవిల:	102
బా		భగ:	19	భవత్	20
బా		భగవత్	104, 156	భవంత:	20
బా		భగవత్	9	భా	
బా		భగవత్	105	భాగదత్తుమ్	27
బా		భగవత్	229	భా:	19
బా		భగవత్	104	భాశాప:	19
బా		భగవత్	123	భా:	130
బా		భగవత్	22	భాజనమ్	174
బా		భగవత్	9, 12	భాజ:	19
బా		భగవత్	104	భానేమి:	19
బా		భగవత్	55	భాన:	26
బా		భగవత్	12	భామాంక:	36
బా		భగవత్	4	భామిని	59
బా		భగవత్	86	భారతమ్	35, 157
బా		భగవత్	35	భారత:	13
బా		భగవత్	190	భారతాభిమ్	35
బా		భగవత్	24	భారతీ	57, 156
బా		భగవత్	75	భాంద్యజ:	135
భం	183	భర:	201	భారవం	86
భంకారీ	58	భరత:	77, 156	భారవి:	74
భంగ:	130	భరద్వాజ:	135	భార్గవ:	214
భంగా	130	భర:	9, 61	భార్గవీ	214

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
భార్యాటః	103	భుజిష్యః	190	భేలకః	29
భాలః	65	భువనమ్	174	భేషణం	227
భాలాంజనః	5	భూ	35, 183	భై	
భావః	113, 214			భైక్షణీదికా	74
భాషా	226			భైరవః	9
భానుః	19			భౌ	
భానురః	94			భౌగః	129
భాస్వాత్	157			భౌగ్యహమ్	41
భావ్యకారః	74			భౌగవతీ	28
భి	5			భౌగవాత్	156
				భౌగావళీ	87
				భౌగికాంతః	15
		భౌగినీ	28		
		భౌజనమ్	92		
		భౌలిః	93		
		భౌ	9	భౌతికః	
				భౌతీ	20
				భౌమః	186
				భ్ర	
భ్రమః	186				
భ్రమరః	58, 201				
భ్రమత్సురీ	99				
భ్రా					
భ్రామరీ	10				
భ్ర					
భు	92	మంఖుణం	85		
		మంగలం	210		
		మంగళః	18		
		మంచకః	41		
		మంజరం	45		
		మంజీ	45		
		మంజీఫలా	49		
		భే	32		
భిక్షుః	5	భృంగః	139		
భిత్తిః	157	భృంగరాజః	139		
భిదిరమ్	12	భృంగరోలః	58		
భిధుః	12	భృంగసోదరః	50		
భిన్నమ్	105, 107, 174	భృంగిరీటః	10		
భిన్నకః	106	భృంగీ	10		
భిష్ణితమ్	62	భృంగీరీటిః	10		
భీ	103	భృగుః	18, 130		
		భృతిః	157		
		భే	32		
భీతః	103	భేకః	32		
భీమమ్	102	భేకభుక్	20		
భీమః	186	భేదః	93		
భీమవిక్రాంతః	52	భేలమ్	210		
భీమనేనః	70	భేలః	87		
భీరుః	87				
భీష్మః	77, 186				
భృ	92				
భృక్తమ్	92				
భృజంగః	7, 130				
భృజగః	27				
భృజగాశనః	8				
భృజా	64, 229				
భృజాదలః	64				
భృజిః	13				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మంజుహాషః	4	మణితప్త	111	మధురం	201
మంజుభద్రః	4	మణిభద్రః	4	మధురః	89
మంజుశ్రీః	4	మణీచకం	95	మధురనిస్వనా	59
మండః	92, 142	మతిః	157	మధురశ్యచః	46
మండపః	228	మత్సరః	201	మధురా	33, 90
మండయంతీ	59	మత్స్యశాశనః	56	మధుసారధిః	7
మండలం	115, 230	మత్స్యరాజః	31	మధుమాదనః	58, 175
మండలః	211	మత్స్యశ్రీ	50	మధుత్పతః	21
మందలేశః	75	మత్స్యశనః	57	మధుపముం	38
మందోదకం	91	మత్స్యకణి	147	మధ్యం	114
మంత్రదీధితిః	13	మనః	165	మధ్యదేశః	36
మంత్రీ	80	మదనః	175	మధ్యమః	186
మంథః	87, 93, 102	మదనశత్రుకా	56	మధ్యమలోకః	35
మంథరుః	81	మదనాంతుశం	64	మధ్యస్థః	104
మంథానః	93	మదనయోగః	82	మధ్యాలుకం	50
మందః	14, 18, 164	మదనత్నుః	16	మధ్యాసవః	99
మందజననీ	19	మదసానం	99	మనఆపః	104
మందనాగః	73	మదారనః	30	మనః	22
మందరః	2	మదాంవరః	12	మనసాదేవీ	79
మంథరః	201	మదాహ్వః	67	మనస్తాలః	16
మందోదరీశః	76	మద్యం	99	మనుః	6
మంభః	14	మద్రంకరః	101	మనురాట్	15
మః	9, 16	మధు	99	మనుమాః	19
మకరః	15, 31, 201	మధుః	167	మనోజన్మా	8
మకరాంకః	8	మధుకంతః	55	మనోజ్ఞః	104
మకరాలయః	25	మధుకా	123	మనోరమా	4
మకుతిః	40	మధుకేశటః	58	మన్మథః	162
మక్కిలః	43	మధుజా	91	మన్మతః	23
మక్కికా	58	మధుకృణం	52	మయః	190
మఖానిలః	70	మదుదీపః	8	మయః	191
మఖాభూః	18	మధుమాతః	45	మయూరః	57
మగధాః	37	మధుద్రుః	58	మయూరకః	123
మద్దుకః	23	మధుద్రుమః	51	మరణః	87
మణిః	94, 147, 229	మధుప్రియః	7	మరాళం	107

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మరీచి	133, 229	మమూరః	68	మహారసః	220
మరుండా	59	మమూరం	89	మహారాజః	4
మరుల్	16	మమూరీ	62	మహాదూపకం	113
మగుత్పవః	52	మస్యం	107, 228	మహర్షిః	132
మరుద్రధః	83	మస్యః	147	మహావిషః	27
మరుద్వాహః	14	మస్తీష్కః	63	మహావిష్ణు	50
మరుద్విషః	93	మస్తు	112	మహావీరః	70
మరుభువః	37	మస్తుకః	27	మహావీరః	201
మరోలిః	31	మస్తుగింకః	63	మహావీర్యః	4
మర్కటః	55, 67	మహాశూరః	93	మహావీర్యా	19
మర్కటీ	139	మహర్షిః	72	మహావ్రతీ	72
మర్త్యః	31	మహాశిఖః	46	మహాశంఖః	65
మర్దనః	23	మహాశాంతా	35	మహాశయః	28
మర్యాదః	105	మహాశాయః	10	మహాశ్రమణః	3
మర్యాదా	105	మహాశాలః	10	మహాశ్రీః	4
మలముః	43	మహాశాలః	45	మహాశ్వేతా	5
మలయానీలః	15	మహాశావ్యం	113	మహాశ్వేతా	91
మలా	61	మహాచంద్రః	14	మహాశుఖః	3
మలినం	174	మహాతారా	4	మహాస్వనః	24
మలిష్టుచః	133	మహాదంతః	82	మహిరః	11, 19
మలిష్టా	60	మహానటిః	9	మహిషః	53
మల్లం	22	మహానాదః	165	మహిషధ్వజః	14
మల్లః	210	మహావద్దః	15	మహిషీ	218
మల్లతూర్ణం	24	మహావద్దః	28	మహేంద్రః	11
మల్లభూః	87	మహాపాదకః	5	మహేంద్రః	43
మల్లికః	123	మహాస్రావీరం	28	మహేరం	11
మల్లిపత్రం	50	మహాబాహుః	11	మహాపథం	167
మశకః	59	మహాబిలః	3	మహాపథి	50
మసిః	25, 229	మహాబృహత్	19		
మసిపణ్యః	80	మహాబోధిః	3		
మసిమణిః	80	మహాభీముః	10		
మసివర్ధనం	91	మహాభీష్టః	77		
మసీ	25	మహామునిః	2		
మసీజలం	80	మహామృగః	81		

మా

మా

మా

మా

మా

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మాకందీ	165	మార్గశేషము	39	మీనగోధికా	32
మాగధీ	167	మార్తీకః	90	మీనరంకః	57
మాచలః	98	మార్జారకః	57	మీనరః	31
మాచికా	58	మార్జారకత్తి	12		
మాతరః	73	మార్తండః	142	ము	
మాణవకః	123	మాలయః	67	ముంజకేశీ	6
మాతలిః	11	మాలవాః	37	ముండః	142
మాతా	157	మాలికః	96	ముకుందః	15
మాతులః	61, 210	మాలికా	99	ముపలః	229
మాతులానీ	175	మాలినీ	38, 175	ముక్తః	157
మాతృకేశటః	61	మాల్యవాన్	43	ముఖసుంటా	74
మాతృముఖః	105	మాశబ్ధికః	105	ముఖవాద్యం	24
మాద్రీపతిః	78	మాషః	89, 218	ముఖసురం	99
మాధవః	214	మాసః	21, 228	ముఖాస్త్రః	31
మాధవీ	99	మాసమాసః	21	ముచిరః	102
మాధురం	201	మాసీధానీ	80	ముదః	89
మాధ్వీ	99	మాసోపవాసినీ	71	ముద్గభుక్	83
మాధ్వీకం	99			ముద్గలః	22
మానం	174	మి		ముద్రా	81
మానరంద్రా	24	మిత్రద్రుః	28	మునిః	175, 229
మానసం	220	మిత్రం	227	మునిదుమః	49
మాయా	190	మిత్రయుః	104	మునిపిత్రలం	95
మాయాదః	31	మిత్రయుద్ధం	110	మునిపుత్రకః	55
మాయుః	63	మిత్రవత్సలః	104	మునిభ్రాగః	52
మాయురాజః	15	మిథిలం	38	మునిభేషజం	135
మారః	201	మిథునం	175	మూరజఫలం	47
మారణః	87	మిథ్యం	167	మూరలా	33
మారకః	87, 226	మిశ్రకం	13	మూరందలా	33
మారిః	87	మిశ్రకావనం	12	మూర్ధరః	13
మారిషా	18	మిషం	26	మ. ప్రిః	229
మారీ	10	మిహిరః	19	ముష్టింధయః	60
మారీచః	133	మిహిరాణః	9	ముసలం	228
మారీచీ	3	మి		ముస్తం	228
మార్గః	39, 63, 180	మీనః	30, 175	ముత్తకం	230

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మహూర్తం	228	మేఘనాదః	15, 76	మా	
మూ		మేఘనాదజిత్	76	మాక్తికం	95
మూకః	30	మేఘపుష్పః	7	మాదలిః	55
మూత్రలా	51	మేఘవర్షా	16	మాలిః	210, 226
మూర్ఘ	89	మేఘస్తీ	16	మాహూర్తః	80
మూర్తః	157	మేచకః	123	మ్రక్షః	26
మూర్ధభాగం	99	మేతః	85	మృద్ధం	139
మూర్ధాభిషిక్తః	157	మేనినీ	35	మేఘభోజనః	89
మూలం	210	మేదిర్ద్రవః	87		
మూలదేవః	79	మేధాజిత్	74	య	
మూలభద్రః	79	మేధారుద్రః	74	యక్యత్	227
మూషికా	54	మేధానీ	55, 74, 102	యక్షరసః	99
మూషికాంచనః	114	మేధిరః	102	యక్షరాస్త్రిః	21
మృ		మేనాదః	94, 165	యక్షోదంబరికః	45
మృగః	130	మేనాధనః	42	యత్తా	226
మృగపిప్లః	16	మేలా	80	యజ్ఞద్రవ్యమ్	70
మృగాలం	230	మేలాంధుః	80	యజ్ఞియః	22
మృతమృతః	53	మేషః	93	యజ్ఞోపవీతం	71
మృశ్కరః	96	మేషీ	93	యజ్ఞపతిః	17
మృత్కరం	82	మై		యతిః	157
మృత్కాంశ్యః	90	మైత్రః	69	యతిమైథునం	74
మృత్సాక్షాంశం	90	మైత్రీబలః	3	యదవః	37
మృత్యుః	87	మైత్రేయః	5	యది	226
మృత్యుబీజః	51	మైత్రేయికా	110	యదివా	225
మృత్యుభంగరుకః	24	మైథిలీ	76	యద్వా	225
మృద్వంగం	95	మైనాకః	42	యమః	14, 186
మృన్నరుః	43	మైరేయం	99	యమకమ్	123
మే		మో		యమకీటః	57
మే	226	మోక్షః	27	యమలం	59
మేంద్రః	23	మోచా	133	యమనాహానః	53
మేండః	85	మోరలం	139	యమనూః	19
మేఖలా	210	మోహః	223	యమస్వనా	10
మేఘః	132	మోహనః	8	యమీ	33
				యమునా	33

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
యమేరుకా	24	యుధిష్ఠిరః	78	రక్తమంజరః	47
యయాతిః	77	యుయుధానః	7	రక్తవటీ	62
యవః	106	యువగండః	63	రక్తవాలుకమ్	95
యవత్కారః	96	యువరాజః	5	రక్తాంగః	131
యవనికా	66	యూ		రక్తాత్పలమ్	34
యవశూకః	96	యూతకమ్	123	రక్తోఘ్నుమ్	90
యశోధరేయః	3	యూపద్రుః	46	రక్తోఘ్నుః	46
యప్తికా	32	యో		రక్తోజననీ	4, 20
యా		యోగః	130	రఘుకారః	74
యాగ నేమిః	11	యోగచరః	76	రచనా	68
యాచితః	87	యోగ్య	112	రజః	97
యాజ్ఞికః	123	యోజనమ్	39-40-175	రజతప్రభః	42
యాజ్ఞ నేనీ	78	యోజనగంధా	168	రజనీ	176
యాతుః	81	యోజనగంధికా	77	రజస్వలః	53
యాత్రా	202	యోనిః	175-229	రజోబలమ్	27
యాదవీ	10	యోన్యర్థః	62	రణః	147
యానం	175	యోషితా	59	రణతూర్యం	24
యానః	226-227	యా		రణరణం	26
యావనమ్	175	యోవనాశ్వః	76	రణరణః	59
యామఘోషా	24	ర		రణరణకః	8
యామనాలీ	24	రంగమ్	95	రశమ్	75
యామలం	59	రంగః	131	రశగురుః	61
యామ్య	20	రంగబీజమ్	95	రశజ్వరః	55
యాయావరః	79-84	రంగమాతృకా	67	రశతాభీ	60
యావః	226	రంగేష్టలుకమ్	51	రశసారీచః	133
యు		రండా	142	రతనిధిః	55
యుక్తమ్	102	రంతిదేవః	6	రతప్రణః	97
యుక్తిః	157	రంధ్రబిక్రుః	54	రతహిందకః	98
యుగం	59, 227	రంభా	183	రతాస్థీ	17
యుగలం	59	రక్తకందలః	94	రతిమాజితమ్	111
యుంగాంశకః	21	రక్తధాతుః	43	రతిక్రియా	112
యుగ్మమ్	59	రక్తపారదమ్	96	రతిగృహమ్	64
యుజౌ	18	రక్తపిండః	49	రతిమదా	12
				రతిరమణః	8

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
రత్నం	94, 227	రాగాశనిః	2	రావణః	76
రత్నగర్భః	15	రాగీ	176	రాశిః	229
రత్నగర్భా	35	రాజగః	104	రాష్ట్రం	238
రథః	162	రాజగ్రీవః	30	రాష్ట్ర)నివాసినః	211
రథాజ్ఞమ్	131	రాజతాలః	52	రాసః	221
రథాచసా	3	రాజలేమిషః	51	రాహుః	18
రథీ	85	రాజదంతాః	65	రాహుమూర్ధభిల్	6
రథసః	112, 221	రాజపట్టః	95	రాహుభిష్టః	51
రమణః	19	రాజపుత్రః	18	రి	
రమా	8	రాజఫలమ్	48	రిక్తమ్	158
రమ్యకమ్	48	రాజమల్లః	112	రిశ్యః	53
రవిః	19	రాజమాషః	89	రి	
రవినన్దనః	77	రాజర్షిః	72, 79	రితిః	158
రవీపురః	8	రాజవాహ్యః	82	రు	
రక్షిః	84	రాజశృంగమ్	81	రుక్తమ్	187
రసః	221	రాజసూయః	69	రుక్తిదారీ	7
రసగంధః	96	రాజస్కందః	83	రుచిరాదురః	73
రసనం	175, 229	రాజహంసః	221	రుజా	135
రసనాలిప్త	97	రాజా	16, 75, 175	రుద్రాక్షీడః	88
రసా	221	రాజాహిః	27	రుధిరం	202
రసాయనఫలా	47, 227	రాజీవః	81, 214	రురుః	202
రసాలః	211	రాధా	143	రుషికమ్	107
రసితమ్	158	రాత్రిమటః	14	రు	
రసోనకః	51	రాత్రిమారణమ్	87	రుా	
రసోపలమ్	95	రాత్రివేదీ	55	రుాపమ్	181
రహః	221	రాత్రి	20	రుాపాస్త్రః	8
రా		రాధేయః	78	రుాప్యమ్	95, 191
		రాధమ్	71	రే	
రాశా	124	రామః	76, 187	రేశః	32
రాక్షసేంద్రః	76	రామదూతః	77	రేశకః	96
రాగః	131	రామపుత్ర	76	రేశనమ్	62
రాగరజ్జుః	7	రామపూగః	52	రేణురూషితః	94
రాగలతా	8	రామా	59	రేణువాసః	58
రాగసంగః	26	రామాయణమ్	111	రేణుసారః	67

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శేఫః	181	రాహిణీయః	191	లతాలకః	82
శేభణమ్	93			లతాశంకుతరుః	48
శేరిహాణః	9	ల		లభ్యమ్	191
శేవంతనూః	19	లంకా	4,124	లయః	191
శేవటః	52	లంకేశః	76	లయపుత్రీః	25
శేవతిః	157	లంఘన్యమ్	71	లయారంభః	25
శేవతీ	157	లంజికా	69	లలనా	176
శేనా	33	లంబకర్ణః	93,148	లలాటికా	67
		లంబా	10	లవః	214
శైవతః	9, 158	లంబోదరః	202	లవణః	36
		లామౌప్యః	93	లవణాకరః	36
రోకమ్	123	లః	11	లవణార్ణవః	36
రోచనః	176	లక్షమ్	219, 229	లా	
రోచనా	93, 176	లక్షణమ్	23, 176	లాంగలమ్	64
రోచమానః	84	లక్షణః	76, 148	లాక్షా	67
రోధః	167	లక్షణా	147	లాజాః	92, 227
రోధనః	18	లక్ష్యః	8, 187	లాటః	139
రోధోవక్త్ర	33	లక్ష్యగృహమ్	31	లావణః	58
రోధ్రః	202	లక్ష్యపుత్రః	202		
రోహః	181	లఖండమ్	101	లింగమ్	64, 110, 131
రోమగుత్సమ్	81	లగ్నమ్	176	లింగ	227
రోమశః	93	లగ్నః	87		
రోమశా	51	లగ్నకః	100	లి	
రోమాంచితః	106	లఘుః	132	లిలాద్యానమ్	44
రోమాద్భేదః	26	లఘుకాయకీ	94	లు	
రోలంబః	58	లఘుగర్గః	31	లుంటాకః	55
రోహిణీ	92, 147	లఘుజంగలః	58	లుండి	81
రోహిణీపతిః	17	లఘుమాంసః	56	లుతనమ్	85
రోహితమ్	158	లఘ్వీ	85	లే	
రోహితః	30	లటా	214	లేఖః	80, 127
		లడహమ్	104	లేఖకః	80
		లతా	158	లేఖనమ్	176
రారవః	214	లతాచననః	51	లేఖనీ	80
రాహిణః	67	లతామణిః	94	లేఖ్యస్థానమ్	80

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
లేటః	181	వందిపాతః	87	వడవా	214
లేటకః	96	వంశః	51,217	వడవాముఖం	18
లేకమ్	109	వంశ్యః	68	వత్సః	93, 122
లో		వః	15	వత్సపత్తనం	38
లోకః	26,226	వకుళః	47	వత్సరః	21
లోకనాథః	4	వక్త్రఖిరః	65	వత్సలః	13
లోకేశః	4	వక్త్రజః	69	వదాన్యః	191
లోకేశ్వరః	4	వక్త్రనాలం	24	వదాలః	29,30
లోకేశ్వరాత్మజా	4	వక్త్రానవః	63	వధచారః	97
లోచకః	68,121	వక్త్రః	201	వధశ్రీ	87
లోచనమ్	65	వక్త్రగ్రీవః	93	వధూః	59,168
లోచనా	4	వక్త్రనాసికః	55	వధూజనః	59
లోచనామయః	63	వక్త్రపుష్పః	97	వధూటశయనం	42
లోపాకః	53	వక్త్రభణితం	109	వధూటీ	59
లోపాముద్రాఖ్యా	17	వక్త్రా	33	వనమ్	44
లోమకః	216	వక్షోరుహః	64	వనఛాగః	54
లోమాశికా	53	వచండా	56	వనజః	135
లోలా	211	వచా	133	వనమానిసీ	38
లోహనాళః	86	వజ్రః	12	వనవాసనః	54
లోహమూరకః	50	వజ్రకపాలీ	5	వనశ్వా	53,177
లోహలాహలః	54	వజ్రకాలికా	3	వనస్పతిః	44,158
లోహవరమ్	95	వజ్రటీకః	5	వనహాసః	51
లోహికా	90	వజ్రతుండః	8,11	వనాఖిః	53
లోహితామయః	95	వజ్రధరః	4	వనాఖిః	89
వ		వజ్రపాణిః	11	వనాలక్తం	43
వంకనేనః	49	వజ్రవారాహీ	3	వనాహీరః	53
వంకాగ్రఖాగః	85	వజ్రమూర్ఖః	4	వనరుః	50
వంకిలః	45	వజ్రశనిః	12	వపా	181
వంగమ్	49	వజ్రీ	3	వప్తః	110
వంచకః	124	వటకః	91	వయస్థా	162
వందనా	71	వటీః	54	వయస్యః	81
వందనీయా	93	వటీ	138	వరండాలుః	51
వందా	44	వటుః	68	వరః	201
		వతరమ్	203	వరక్రతుః	11

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పరటి	58	పర్వటి	139	పహః	39, 223
పరదుచిః	74	పర్వః	228	పహనం	29
పరలబ్ధిః	47	పర్వణం	16	పహః	33
పరవృద్ధిః	9	పర్వప్రియః	55	పహిః	31
పరాంగః	64, 82, 131	పర్వభూః	183	పహిత్రం	29
పరాటకః	91, 122	పర్వాంశః	21	పహ్నివల్లభః	67
పరాటా	229	పర్విష్టం	141		
పరాణః	11	పలయః	228	వా	
పరాశీ	58	పలాహకః	7	వా	226
పరాహః	223	పల్కలం	228	వాంకః	28
పరీ	19	పల్కవాక్	30	వాంఛినీ	60
పరుణః	15, 45	పల్లా	85	వాంతాదః	97
పరేంద్రీ	36	పల్లః	131	వాగీశ్వరః	5
పరోలః	58	పల్లికః	39, 62, 72, 228	వాగ్దదః	57
పర్కరః	93	పల్ల్యః	5	వాగ్దులికః	81
పర్కరాటః	139	పల్లజాః	227	వాగ్దళం	65
పర్కః	113	పల్లభపాలకః	85	వాగ్దేవీ	5
పర్కకలిః	15	పల్లవారం	202	వాచకః	23
పర్ణకూపికా	50	పల్లవారా	202	వాచికహరకః	80
పర్ణజ్యేష్ఠః	69	పళః	2, 7	వాచా	22
పర్ణతూలీ	8)	పసంకదుః	45	వాచినం	112
పర్ణద్రూకః	80	పసతిః	158	వాడః	39, 139
పర్ణలేఖా	43	పసిమః	73	వాడవం	214
పర్ణాటః	139	పసుః	220	వాణా	148
పర్ణికా	25	పసుకీటః	87	వాణిజిః	13
పర్తకం	229	పసుధారా	4	వాణిజ్యం	229
పర్తనిః	37	పసులః	2	వాణినీ	174
పర్తసి	99, 177	పసుషేణః	78	వాణీ	147
పర్తరూకః	80	పస్తిః	229	వాతః	15, 226
పర్తిః	158	పస్తు	109, 113	వాతకేతుః	87
పర్తికా	58	పస్త్రపట్టిమం	81	వాతగుల్మః	15
పర్తనం	174	పస్త్రగృహం	66	వాతమండః	16
పర్తిమానః	6, 114	పస్త్రగ్రంథిః	111	వాతరథః	16
పర్తి	85	పన్ననా	63	వాతర్థిః	90

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము	పుట.
వాతాః	84	వారవాణిః	24, 60	వాల్మీకః	72
వాతాపిపూదనః	17	వారలిశా	10	వాల్మీకిః	72
వాతాయనం	42	వారాసనం	90	వాసంతః	89, 93
వాతాయనః	83, 22	వారికంటకః	50	వాసంతీ	21, 89
వాతాలి	16	వారికర్పూరః	30	వాసలేయీ	20
వాతాశ్వాం	54	వారికుట్టకః	31	వాసవః	228
వాలింగణః	49	వారిక్రమిః	32	వాసితా	82
వాతుకిః	49	వారిచత్వరః	34	వాసాగారం	41
వాతులః	15	వారిచామరం	34	వాసిష్ఠీ	33
వాత్యా	16	వారిత్రా	99	వాసీ	99
వాత్సల్యః	25	వారిబదరా	49	వాసుః	6
వాత్సీపుత్రః	97	వారిమసిః	16	వాసుకిః	28
వాత్స్యాయనః	73	వారిమూలీ	34	వాస్తవోయీ	20
వాదరంగః	45	వారిరథః	29	వాస్తు	40, 227
వాదిరాట్	4	వారిరాజిః	28	వాస్తూకం	50
వాదుక్యం	75	వారిశః	6	వాస్త్రః	20
వాసం	176	వారుషః	83	వాస్త్రదనం	90
వాసప్రథః	69, 162	వారుణిః	17	వాహనీ	174
వాపీ	32	వార్తం	44		
వాపీహః	55	వార్తీ	158	వి	
వామనః	6, 176	వార్తాక్షుః	78	విభిః	85
వాయనం	91	వార్తాకుః	49	వింజోలీ	44
వాయుగండః	62	వార్తాకీ	49	వింధ్యః	36, 43
వాయుగుల్మః	29	వార్తాయనః	80	వింధ్యకూటః	17
వాయుదారుః	16	వార్తికః	80	వింధ్యధ్వజః	74
వారంః	59	వార్తలః	210	వింధ్యావరీపుత్రః	79
వారంవారం	225	వార్ధిః	28	వింశతిః	226
వారంవాశేణ	225	వార్ధుష్యం	83	వికచః	133
వారః	201	వార్భుః	31	వికటం	139
వారికిరః	61	వార్వః	29	వికటా	3
వారటం	88	వాలిః	77	వికర్షః	86
వారిణవల్లభా	49	వాలీ	77	వికసః	17
వారిణాశీ	38	వాలుకీ	51	వికస్వరః	44
వరవాణం	228	వాల్కలీ	99	వికారః	202

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
వికాలకః	20	విదేహః	38	విరాటజః	95
వికాలికా	24	విదేహః	36	విరామః	114
వికీరః	32	విద్యాధరః	12	విరంగిణీ	66
వికృతః	159	విద్యుత్	161	విరించః	5
విక్రమః	82	విద్రాధినాశనః	46	విరూపాక్షః	9
విక్రాంతిః	84	విద్రవః	87	విరోకం	27
విఖురః	14	విద్రుమః	94	విరోచనశుతః	79
విగణనం	88	విధవా	60	విలగ్నః	176
విగతం	159	విధా	107, 168	విలోమజిహ్వాః	82
విగతః	159	విధాత్పథూః	72	విల్లం	33
విగ్రహః	223	విధానం	107	వివరనాలికా	24
విగ్రహః	49	విధిః	107, 168	వివశః	217
విఘ్నహరీ	„	విధురం	202	వివస్వతః	19
విచక్షుః	105	వివశనమ్	38	వివాదః	112
విచిత్రవీర్యమాః	77	వినాకృతం	105	వివాహః	75
విచ్ఛిత్తిః	67, 159	వినాయకః	124	వివృతాక్షః	55
విచ్ఛిన్నం	177	విన్నః	177	విశదః	165
విజయః	78	వివస్వః	177	విశసనః	86
విజయకుంజరః	82	విపాకః	124	విశాఖః	127
విజయచుర్దలః	24	విపాతః	86	విశాలా	33
విజయా	11	విప్రః	69, 202	విశాలాక్షః	219
విజృంభితం	159	విప్రతీసారః	26	విశ్వా	127
విజ్జలం	86	విప్రలంభః	25	విశ్వేషకః	113, 125
విజ్ఞాతః	101	విబాధా	26	విశ్వేషితం	105
విటః	102, 139	విభవః	214, 227	విశ్రబ్ధం	168
విటవః	181, 228	విభాషా	226	విశ్రబ్ధః	168
వితండా	142	విభీతక	230	విశ్రవం	214
వితస్యః	40	విభుః	183	విశ్రవద్రూ	202
వితానం	176	విభూషణం	5	విశ్రవేతుః	8
విత్తం	159	విభ్రమః	187	విశ్రవస్యః	13
విదగః	102	విమనః	105	విశ్రవబోధః	3
విదర్భికా	17	వియద్యూతిః	27	విశ్రవరూపః	6
విదా	22	విరక్తా	60	విశ్రవేతాః	5
విదూషకః	102	విరహితం	105	విశ్రవరోచనః	50

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
విశ్వస్తా	61,158	వృ		వేదారః	54
విశ్వామిత్రః	73			వేదిజా	78
విదం	23, 227	వృకోదరః	78	వేదీశః	5
విషమాక్షః	9	వృక్షః	44	వేదోదయః	17
విషమృత్యుః	58	వృక్షాదనీ	177	వేధకః	67
విషయః	191	వృత్తమ్	158	వేరం	203
విషయా	177	వృత్తిః	158	వేలా	210
విషమృక్కా	58	వృత్తః	27,79	వేలాకూలం	37
విషాంతురః	86	వృద్ధః	61	వేల్లనమ్	85
విష్టరః	44,68	వృశ్చికా	229	వేశః	217
విష్టిః	139	వృషః	10, 92	వేశనకులః	54
విష్ణుగుప్తః	73	వృషణః	228	వేశ్యా	60
విష్ణులింగీ	58	వృషణశ్వః	12	వేష్టనమ్	177
విష్ణుణనం	92	వృషణ్యను	12		
విసలం	44	వృషపర్వా	177	వై	
విస్తారః	202	వృషభాసా	12	వైఖానసః	69
విస్తృతః	74	వృషశత్రుః	6	వైషామ్యమ్	94
విస్తంభః	184	వృషా	11	వైతసా	229
విస్త్రభిః	168	వృషాంకః	124	వైదగ్ధి	26
విహాయః	16,221	వృషాంచనః	9	వైదేహకః	124
విహాయాః	221	వృషాణకః	10	వైదేహీ	76, 223
విహేతనం	26,178	వృష్టిః	6,148	వైవాయికః	106
				వైశ్యః	76
వి		వి		వైశాన్వీః	229
వీచిః	133	వేకటం	225	వైశ్రాజమ్	13
వీకణ	159	వేగః	131	వైశ్రాఖః	127
వీకరాగః	3	వేడభీ	41	వైశ్యా	4
వీరిః	110	వేడివేదినీ	32	వైపుభమ్	70
వీధీ	162	వేణుః	24,148		
వీరశేణుః	78	వేణుకర్కరః	51	వో	
వీరా	99	వేశనః	229	వోదః	102
వీర్యం	26,190	వేశ్రధారకః	80	వోరటః	49
		వేదగర్భః	5		
వృ		వేదనా	177	వ్యంగకః	42
వృకం	227	వేదవ్యాసః	73	వ్యంగః	32

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
వ్యంసితః	105	వ్యోమాభః	3	శక్యత్యురిః	93
వ్యక్తదృష్టార్థః	111	ప్ర		శక్త్యః	104
వ్యతికరః	203	ప్రజ్ఞా	191	శక్తిః	10, 159
వ్యధ్యః	86	ప్రణిష్	227, 228	శక్తిమాన్	43
వ్యవదేశః	23	ప్రతదినం	228	శక్త్యః	115, 203
వ్యలికం	124	ప్రత్యోపాయనమ్	91	శక్త్యజః	55
వ్యలీకః	102	ప్ర		శక్త్యజిత్	76
వ్యవచ్ఛిన్నమ్	105	ప్రీడః	25	శక్త్యభవనమ్	2
వ్యననమ్	176	ప్రీడా	229	శక్త్యమూర్ధా	39
వ్యస్తారః	82	ప్రీహికాంచనః	89	శక్త్యస్పృహ	47
వ్యా		ప్రీహ్యగారమ్	90	శక్త్యాభ్యః	55
వ్యాఘ్రః	53	శ		శక్త్యాత్మవః	20
వ్యాజః	136	శం	22, 228	శక్త్యరీ	204
వ్యాడః	53	శంకరః	101	శక్తి	11
వ్యాడిః	74	శంకితః	103	శక్తః	141
వ్యాప్తిః	153	శంకితవర్ణకః	97	శక్తచ్ఛదః	52
వ్యాప్యం	107, 110	శంకుః	14, 63, 86, 125	శక్తధారం	12
వ్యానుః	25	శంకుకర్ణః	94	శక్తధృతిః	5, 160
వ్యాచనం	25	శంఖః	15, 23, 82, 228	శక్తవర్షికా	125
వ్యాయతం	159	శంఖచరీ	67	శక్తవర్షికా	18
వ్యాలకః	82	శంఖనీ	4	శక్తపుష్పం	74
వ్యాసః	221	శంకనుః	77	శక్తబిందుః	6
వ్యాసమాతా	77	శంబః	106	శతాక్షి	20
ప్ర		శంబరం	204	శతానకం	83
ప్రతానం	176	శంబరః	30, 204	శతానన్దః	6, 7, 73
ప్రప్రమ్	20, 139	శంభుః	9	శతాసికః	61
ప్ర		శకలం	211	శతారం	12
ప్రహః	223	శకునం	177	శతావరీ	11, 203
ప్ర		శకునిః	178	శతావర్త	6
ప్ర		శకునజ్ఞా	56	శక్తం	204
ప్ర		శకులగంధః	31	శక్త్యరీ	20
ప్ర		శక్యత్యురిః	93	శక్తిః	18
ప్ర		శక్యద్వారం	61	శక్త్యురః	18
				శక్తనం	109

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శఫరః	30,229	శశకః	53	శాలంకాయనః	10
శఫరాధిపః	30	శశిశేఖరః	5	శాలంకః	74
శబరః	204	శస్త్రం	85	శాలః	31,211
శబ్దః	23	శస్త్రః	86	శాలవేషః	67
శబ్దభేదీ	78			శాలా	211
శబ్దాధిష్ఠానం	66			శాలాజిరః	90
శమః	27,110	శాంకరః	92	శాలించః	50
శమనం	110, 178	శాండీల్యః	191	శాలిః	211
శమనీషధః	14	శాంకః	25	శాలినీకరణం	112
శమాన్తకః	7	శాంకనవః	77	శాలిపిష్టం	91
శమిరోహః	9	శాంకః	159	శాలివలోక్తః	83
శయాలుః	97,211	శాకః	35	శాలాకః	31
శయః	106	శాకవిందకః	49	శాల్యలిః	35,229
శరః	86	శాకవీరః	50	శాల్యలీ	8,46
శరణం	148	శాకున్తలేయః	77	శాసనం	39
శరణార్థి	101	శాకుటః	46	శాసితా	103
శరణార్థికుః	101	శాఖా	127	శాస్తా	103
శరత్	226	శాఖానగరం	39	శాస్త్రం	110
శరత్పర్వ	21	శాటకః	66	శాస్త్రకృత్	110
శరదా	21	శాలాః	148	శాస్త్రగండః	102
శరభః	52	శాలోత్తరీయః	74	శాస్త్రశిల్పినః	37
శరాపః	90,52	శాపః	181		
శరావాపః	86	శాపాస్త్రః	72		
శరీరం	63	శాయకః	86	శింఘాణం	20
శలః	10,86	శారః	229	శింశపా	48
శలకః	57	శారదః	165	శిమ్కుః	103
శలభః	230	శారదా	5	శిక్షితాక్షరః	69
శల్కః	125	శారదీ	21,165	శిఖం	228
శల్కం	22	శారిః	203	శిఖండః	142
శల్కః	86	శారిశా	56	శిఖండి	178
శల్లకః	229	శారిశృంఖలా	100	శిఖరం	42,203
శల్లకీ	125	శార్దూ	131	శిఖరవాసిని	10
శవః	88	శార్దూలః	52	శిఖా	127
		శార్దూలవాహనః	4	శిఖాచలః	57

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శిఖాతరుః	68	శీ		శుల్కః	125
శిఖాధరః	5	శీతం	17	శుల్కపాయసః	56
శిఖాధ్వజః	14	శీతః	159	శుక్రామ	219
శిఖి	56, 177	శీతలం	17	శుషిరం	203
శిశుః	161	శీతలః	211	శుష్కగోమయం	93
శితకూః	89	శీతభావః	27	శుష్కవ్రణః	62
శితః	159	శీఘ్రగంధః	47	శుష్కః	13
శితకింతః	56	శీఘ్రపాదః	11	శూ	
శిథిలః	102	శీలం	69	శూః	125
శివేర్షప్త	7	శీలతం	111	శూకరః	53
శిషివిష్టః	9	శు		శూద్రః	96
శిబిః	51	శుక్ర	91	శూద్రశాసనం	40
శిబిరం	76	శుండా	143	శూన్యం	191
శిరః	22	శుండాపానం	99	శూరః	19
శిరఃఫలః	52	శుంభపురీ	37	శూర్పకర్ణః	82
శిరోరుజా	45	శుకం	125	శూర్పవాహి	89
శిరోవేష్టః	60	శుకరాసః	49	శూలదృక్	10
శిలాజతుః	69	శుకవల్లభః	47	శూలభృత్	91
శిలాజః	125	శుక్తం	159	శూలా	60
శిలాధాతుః	43	శుక్తిః	159	శృ	
శిలాపుష్పః	43	శుక్తివీజం	95	శృంఖలం	211, 230
శిలావృద్ధిః	69	శుక్రం	201	శృంఖలా	53
శీలీంధ్రపుష్పం	49	శుక్రః	18, 203	శృంగం	42, 131, 228
శికాకాః	8	శుక్రా	5	శృంగాటం	227
శివం	22, 215	శుచిః	13	శృంగాటః	34
శిషి	9, 215	శుచీ	133	శృంగారః	25, 203
శిషిక్తిరసః	6	శుక్తిరతా	26	శృంగారీ	178
శివదూతీ	10	శుద్ధం	165	శృంగాలః	53
శివా	4, 215	శుద్ధజంఘః	94	శృంగాలీ	87
శివాప్రియః	93	శునీరం	97	శృ	
శిశుకః	32, 60, 125	శున్యం	97	శ్రేః	64
శిశుపాలకః	79	శున్యా	97	శ్రేణి	48
శిశువాహ్యకః	54	శుభం	22, 106, 225	శ్రేణి	219

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము	పుట.
శ్వశ్రూః	61	సంక్రమః	223	సంయుక్	104
శ్వా		సంఖ్యా	192	సంరంభః	112
శ్వాపదః	53	సంగణికా	114	సంపర్కః	7
శ్వే		సంగతమ్	108	సంవాహకః	81
శ్వేతమ్	95	సంగుప్తః	3	సంవిత్	165
శ్వేతకేతుః	3	సంగ్రహః	113, 223	సంవిత్రిః	160
శ్వేతకూలః	30	సంగ్రామపటహః	24	సంవీశనమ్	112
శ్వేతదీప్యః	12	సంఘాటికా	126	సంసారః	26
శ్వేతపింగలః	52	సంఘాతః	161	సంసారగురుః	8
శ్వేతవాహనః	178	సంచరః	39	సంసారమార్గః	64
శ్వేతహయః	12	సంచారీ	67	సంస్క్రియా	88
శ్వేతోదరః	15	సంజాచులుంపా	94	సంస్మృతిః	160
ష		సంజ్ఞా	19, 23, 136	సంస్థా	163
షండః	143	సంతానః	178, 228	సంస్థాసం	178
షండాల్	211	సంతాపనః	8	సంస్థాలః	93
షట్పదాలిఖి	45	సందర్భః	113	సః	15
షట్పదజ్ఞః	102, 104	సందానం	113	సక్తవః	227
షడ్భంగః	162	సందానః	82	సక్తుః	91
షడ్భిందుః	6	సందీ	68	సక్తి	64, 108
షష్ఠాల్కాలకమ్	71	సందేశః	81	సఖా	127
షష్ఠిహయనః	178	సంధిః	98, 168	సగంధః	61
షష్ఠీ	10	సంధిజీవనః	103	సచేత్	225
షా		సంధ్యానాటి	9	సజ్జః	136, 226
షాడవః	215	సంధ్యాబలః	14	సజ్జనమ్	178
షాస్తాతురః	60	సంపత్	108, 165	సటా	66, 229
షి		సంప్రయోగః	75	సతీ	10, 161
షిడః	102	సంబుధి	104	సత్పత్	101
షో		సంఘః	182	సత్ప్రయా	88
షోడశార్చి	18	సంఘద్ధః	3	సత్సభారతః	72
స		సంభవః	215	సత్సయగమ్	21
సంకల్పభవః	8	సంభారః	87	సత్సవతీ	77
సంకిలి	14	సంభోగః	25, 131	సత్సవచాః	92
సంకేతః	114, 226	సంప్రమః	187	సత్సవాక్	56
		సంముఖః	105	సత్సంగరః	15

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
సత్యాగ్రహి	17	సమాలంభనమ్	67	సర్వదర్శి	3
సత్వమ్	109, 113	సమాజీ	108	సర్వపూర్ణత్వమ్	87
సర్వసంగ్రహః	15	సమితిః	160	సర్వమూల్యమ్	94
సదః	229	సమిధః	13	సర్వవేణి	25
సదాతనః	179	సమీక్షమ్	111	సర్వాభిసంధి	71
సదాయోగీ	6	సమీచి	71	సర్వార్థసిద్ధిః	3
సదృశమ్	217	సమీచీనమ్	102	సర్వావసరః	20
సదృశస్పందనః	114	సముదాగమః	110	సర్వః	89
సద్యఃకృతమ్	23	సముదాచారిః	114	సర్వసి	57
సధిః	13	సముద్రకఫః	29	సలిలగుంతలః	34
సన్	11	సముద్రగృహమ్	108	సలిలేంద్రనః	13
సనల్	5	సముద్రచులకః	17	సవనమ్	173
ససాతనః	6	సముద్రాంబరమేఖలా	35	సవ్యసాచీ	70
సన్నాహః	84	సమూఢం	105	సత్తత్తుః	59
సప్తగుప్తిః	19	సమూఢః	143	సన్వేదా	59
సప్తఘాతకః	102	సరిః	86, 222, 223	సస్యకః	125
సప్తజిహ్వః	13	సరిః కాకః	58	సహకారీ	110
సప్తదీధిలిః	13	సరః	125	సహజః	136
సప్తవర్గః	45	సరజా	60	సహపాంతుకీలః	80
సప్తపుత్రనూః	60	సరముః	15	సహభావినః	111
సభిః	99	సరిళః	47, 211	సహభోజనమ్	108
సభ్యాః	70	సరళద్రవః	67	సహర్షః	219
సమంజసమ్	102	సరస్వతీ	5, 160	సహాయః	111
సమంతభద్రః	3	సరిషవః	89	సహ్యామ్	191
సమంతుభుక్	13	సరోజీ	4	సహ్యః	43
సమకాలః	28	సర్గః	113		
సమజమ్	44	సర్గబంధః	113		
సమదుః	60	సర్గమణిః	67		
సమయకారః	114	సర్గనః	222		
సమరః	228	సర్పిః	36		
సమాః	226	సర్పిరర్జవః	36		
సమాధిః	22	సర్పిరాకరః	36		
సమానః	178	సర్వజ్ఞః	136		
సమాపనమ్	178	సర్వదమనః	77		

సా

సాంఖ్యమ్	111
సాంద్రం	204
సాంప్రతం	225
సాకేతమ్	37
సాగరగామినీ	33
సాత్యకః	7
సాత్యవకః	73

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
సాత్వతః	6	సింహ కేశరః	47	సుఖావలీకృతః	4
సాత్వతాః	37	సింహారథా	10	సుఖాశః	51
సాద్భృత్యః	53	సింహీ	224	సుఖాశ్చవః	61
సాధనమ్ 64, 107, 110,	178	సికతా	226	సుగృహః	57
సాధు	107	సిక్తః	163	సుగ్రీవః	7, 77
సాధుః	168	సిచయః	66	సుతర్దనః	55
సాధ్యమ్	191	సితా	161	సుతపస్కరా	60
సాధ్యః	,,	సితా పాంగః	57	సుదంతాః	3
సాను	228	సితోపలః	43	సుదామా	12
సానుమాన్	42	సిద్ధమ్	71	సుధాంగః	16
సాన్నాయ్యమ్	70	సిద్ధః	168	సుధాదీపీ	96
సామకః	98	సిద్ధధాతుః	95	సుధావర్షీ	4
సామజః	82	సిద్ధసలిమ్	90	సుధాశ్రవా	65
సామర్థ్యమ్	192	సిద్ధసింధుః	33	సుధాహరః	8
సామ్నీ	22	సిద్ధసేనః	11	సుధోద్భవః	47
సాయోజ్యవః	20	సిద్ధాంతః	22	సుధోద్భవా	73
సారమ్	227	సిద్ధారః	163	సునాభః	42
సారసమ్	222	సిద్ధిలా	211	సునిశ్చితః	3
సారసః	55	సిద్ధికారణమ్	13	సునిష్ఠణ్ణమ్	50
సార్వభౌమః	187	సివీవలీ	10	సునీహిః	18
సాలః	48, 212	సిప్రః	16, 2	సుపర్ణాఖ్యః	48
సాలభంజికా	60	సిల్పః	67	సుపర్వాణః	179
సానిత్రీ	71	సి		సుప్రసాదః	9
సామ్రాజీ	61	సీతా	76, 160	సుభద్రేశః	78
సాహసమ్	227	సీధు	227	సుభాషితః	3
సి		సీమంతోన్నయనమ్	61	సుమదాత్మజా	12
సిందూరమ్	95	సీమా	179	సుమనాః	222
సింధుః	23, 33	సీరః	204	సుముఖః	127
సింధునందనః	17	సీనకమ్	66	సుముఖనూః	8
సింధురః	81	సు		సుయూమునః	6
సింధువారః	84	సుకృత్	101	సుయోధనః	78
సింధూరుషః	6	సుఖం	229	సురంగా	98
సింహః	52, 224	సుఖంఘటః	9	సురంగాహిః	97
సింహకేశిః	5			సురంజనః	52

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
సాగః	88	స్నేహి	80	స్వచమనః	17
సాణు	227	స్వ		స్వజః	136
సాణుః	9, 149	స్వర్ణః	217	స్వదూరవాసినీ	4
సానమ్	113	స్వర్ణవమ్	179	స్వదోషగూహనమ్	26
సావరమ్	86	స్వర్ణనః	179	స్వధాభుజః	2
సావరః	42	స్వర్ణాచందః	12	స్వప్నః	179
సితః	161	స్ఫటికోపలః	94	స్వయంభువః	3
సితః	160	స్ఫుటిః	140	స్వరపత్తనమ్	22
సితమితః	160	స్ఫులింగం	230	స్వరేణః	19
సితః	44	స్ఫూ		స్వర్ణిణః	2
సితచక్రం	4	స్ఫూర్తిమాన్	106	స్వర్ణమ్	95, 228
సితచాపయః	44	స్ఫో		స్వర్ణకారః	97
సితయావనః	12	స్ఫోటికా	57	స్వర్ణదీధితిః	13
సితా	204	స్ఫు		స్వర్ణచక్షః	8
సూదా	148	స్థ		స్వర్ణబిందుః	6
సూలక్షేదః	86	స్థరమాపకః	64	స్వర్ణోకః	2
సూలనాసికః	53	స్థరస్తంభః	64	స్వర్ణసీ	35
సూలకాటకః	66	స్థరస్వర్ణః	94	స్వస్తి	225
సూలహస్తమ్	82	స్థరాగారమ్	64	స్వస్తికః	51
సేయః	191	స్థరాసతః	99	స్వస్తిముఖః	80
స్థ		స్థితః	44	స్వస్వగృహీతనామా	74
స్థసా	63	స్థుతిః	110, 160	స్వా	
స్థానమ్	64	స్థందనమ్	179	స్వాచ్ఛంద్యమ్	114
స్థూ	59	స్థమంతకః	8	స్వాతిః	19, 229
స్థూ		స్థగవిః	111	స్వాదః	91
స్థూహః	224	స్థా		స్వాదుఫలా	46
స్థూహః	68	స్థా		స్వాద్విష్టుః	47
		స్థా		స్వాధ్యాయః	114
		స్థా		స్వాధ్యాయా	91
		స్థా		స్వాపః	181
		స్థా		స్వామి	11, 73, 179
		స్థా		స్వాహ	4, 14
		స్థా		స్వాహభుజః	2

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
స్వేచ్ఛామృత్యుః	78	హరిశ్చంద్రపురం	39	హిందీరః	83
స్వేదః	25, 165	హరిశః	230	హిండి	10
హ		హరితకీ	161	హిండిరః	29
హండికానుతః	90	హర్ష స్వనః	114	హింతాలః	52
హంభా	93	హలభృతః	73	హింసారుః	53
హంసః	58, 222	హలాహలః	4, 27	హింసప్రళయః	53
హంసగద్గదా	59	హలిః	89	హిడింబజిత్	78
హంసరథః	5	హల్లిమం	25	హిడింబారమణః	77
హట్టః	39	హవసీ	70	హితం	107
హతః	141	హః	70, 222	హిమజా	136
హతపర్ణి	34	హవిష్యం	70	హిమద్రిః	36
హతకః	107	హసనీమణిః	13	హిమాలయః	42
హనుః	179	హస్తః	40, 64	హిమాహ్వయః	67
హనుమాన్	76	హస్తపుష్పం	65	హిరణ్మయం	35
హనుమాక్	76	హస్తీకర్ణః	49	హిరణ్యం	94, 192
హనుషః	14	హస్తినాపురం	38	హిరణ్యనాభః	42
హయంకషః	11	హస్తీమల్లః	12, 212	హిరహిరణిః	27
హరణం	149	హస్తీ	81	హిరుక్	224
హరభీజం	95	హః		హిలమోదికా	50
హరిః	6, 11, 17, 19, 74	హః	224	హి	
హరిక్రాంతః	88	హః	65	హిరకం	95
హరిగృహం	37	హః	57	హిరకః	9
హరిణహృదయః	87	హః	126	హలు	
హరిత్	161	హః	81	హలుం	225
హరితః	84	హః	7	హలుడు	93
హరితా	161	హః	27	హలుడుక్కః	126
హరితాలం	95	హః	27	హలుహలీ	75
హరితాలికా	52	హః	38	హలు	
హరిద్రవః	48	హః	226	హలారవః	5
హరిద్రా	48, 91	హః		హలాహలాః	220
హరినామా	89	హి		హలు	
హరినేత్రః	55	హింగు	91, 227	హలుదయం	192
హరిహంభనః	31	హింగులం	96	హలుదయః	61
హరివర్షం	35	హింగులః	96		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
హృదావర్తః	84	హేరంబః	5, 182	హో	
హృల్లభః	111	హేరుకః	5	హోదః	29
హృద్భః	140	హేలా	212	హోత్రం	70
హృష్టరోమః	106	హేల్లిః	19	హోమకుండం	70
హే		హేషీ	83	హోమధూమః	70
హేతుః	110	హే		హోమభస్మ	70
హేమ	18	హేమవశం	31	హోరా	57
హేమరాగిణీ	911	హేమవతీ	33, 161	హ్ర	
హేమశంఖః	6	హేమయః	77	హ్రదగ్రహః	31
				హ్రస్వః	23

—

అష్టకవర్ణ, సాంధ్ర తాత్పర్యము, చక్కనిప్రతి			
ఆరూఢరత్నసిద్ధాంజనము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0	
కాలామృతము	..	1	0
సృష్టవాస్తువు	..	0	8
రథప్రశ్నము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0	3
గౌళికాస్త్రము, తెనుగు	...	0	2
ఛప్పన్నము, ప్రశ్నకాస్త్రము, ఆంధ్ర తాత్పర్యసహితము		0	6
జలార్థశకాస్త్రము, ఆంధ్ర తాత్పర్యసహితము	...	0	4
జాతకచంద్రిక, గోపాలరత్నాకరము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	..	0	8
కక్షత్రమాడామణి, చక్కనిప్రతి	...	0	6
బృహజ్ఞానకము, ఆంధ్ర టీకాతాత్పర్యవివరణసహితము	...	2	0
బృహద్యోగరత్నాకరము	...	0	8
భృగుసూత్రములు, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0	6
భావార్థచంద్రిక	..	0	8
మయవాస్తువు	..	0	3
ముహూర్తదర్పణము, సటిక, చక్కనిమార్పు	...	0	12
రెట్టమతకాస్త్రము, తాత్పర్యసహితము	...	0	10
లఘుతాచకము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0	12
నవమాల (వర్ణ ఫణి), సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0	3
వాస్తుసర్వస్వము	..	0	4
వృద్ధపారాశరము	..	0	10
శకునకాస్త్రము (శిఖనరసింహశతకము), తాత్పర్యసహితము	...	0	4
శ్రీవతి, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	1	8
సర్వార్థచింతామణి, మేలుప్రతి	...	0	12
సనత్కుమారగృహవాస్తువు, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0	3
స్వప్నకాస్త్రము	..	0	3
సాముద్రికకాస్త్రము, సటిక	...	0	4
సాముద్రికకాస్త్రము, తెనుగు వర్ణకావ్యము	...	0	6
సారావళి, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	3	0
షోడశప్రశ్నరత్నావళి, నెహాలియూ అనుష్ఠించిన ప్రశ్నగ్రంథమునకు తెనుగు	...	0	3
హోరారత్నమాల	...	0	8

పుర్యము		ప్రతి 1-వ దు.
	...	0
	...	0
అష్టాంగహృదయము, మాత్ర సానము	...	6
డిటో చికిత్సాకల్పసానములు	...	5
డిటో శారీరనిదానసానములు	...	3
డిటో ఉత్తర సానము	...	6
ఇలాజుల్ గుర్బా, యూనానీవైద్యగ్రంథములలో మిక్కిలి		
యుక్తమమైనది, ఉద్బుధతద్వయా, కాలికోబైండు	...	3
కాలజ్ఞానము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0
కుమారతంత్రము, రావణకృతము	...	0
గదనిగ్రహము, సోధలకృతము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	2
చక్రదత్త	...	3
చికిత్సాసారము	...	2
చికిత్సారత్నము	...	1
సాడిజ్ఞానము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0
సాడినక్షత్రమాల, ఆంధ్ర టీకాసహితము	...	0
ఐనవరాడీయము, ఆంధ్ర తాత్పర్యసహితము, క్రొత్తకూర్పు	...	7
భేషజకల్పము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0
మాధవనిదానము, ఆంధ్ర వ్యాఖ్యానసహితము	...	3
రసప్రదీపిక, ఆంధ్ర తాత్పర్యసహితము	...	0
రాజమార్తాండము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0
లోలంబరాడీయము, సద్వైద్యజీవనము	...	0
వస్తుగుణమహోదధి, (తేనుగు)	...	5
విషవైద్యచింతామణి, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	2
వృక్షాయుర్వేదము	...	0
కార్జునధరసంహిత, క్రొత్తకూర్పు, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	3
కార్జునధరప్రికతి,	...	0
మత్తుతకారీరము	...	2
షడ్రననిఘంటువు, అభిధానరత్నమాల	...	0
సహజేవవతువైద్యశాస్త్రము, తాత్పర్యసహితము	...	0
సర్వాపధిగుణకల్పము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	2

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్,

౪౧ 292, ఎన్.జి.నెడ్, చెన్నపురి.

